

„Кейн достига до върхото на най-примитивните импулси като алчността
и секса с по-малко думи от всеки друг писател.“ - НЮ ЙОРК ТАЙМС

МИЛДРЕД

ПИЪРС

ДЖЕЙМС М. КЕЙН

ДЖЕЙМС КЕЙН МИЛДРЕД ПИЪРС

Превод: Елена Кодинова

chitanka.info

Животът на една жена и волята ѝ за успех по време на Голямата депресия.

Милдред Пиърс има страхотни крака, кулинарен талант и несломим характер. Тя използва тези свои предимства, за да надживее развода си и бедността и да се измъкне с нокти и зъби от незавидното си социално положение. Но Милдред има две слабости: непреодолимо влечение към безотговорни мъже и безразсъдна преданост към чудовищната си дъщеря. От тези елементи Джеймс М. Кейн изгражда един изключителен психологически роман с опустошителна емоционална сила и героиня, чиито амбиции и болки са близки и понятни за всеки читател.

Джеймс М. Кейн днес е признат за един от най-големите майстори на остросюжетния роман в американската литература. Започва кариерата си като журналист и автор на сценарии. Той е на 42 години, когато излиза първата му книга „Пощальонът звъни винаги два пъти“, която веднага се превръща в сензация. Албер Камю признава, че именно тя е главното му вдъхновение при написването на неговия роман „Чужденецът“. Особено място в творчеството на Джеймс М. Кейн заемат и двете му класически творби „Двойна застраховка“ и „Милдред Пиърс“.

„Това е роман, който веднъж започнат, със сигурност ще бъде завършен, защото в него се долавя дълбокото, бавно просмукване на първичната кал, в която някога са пълзели змии и червеи. Тук няма правила, няма ограничения, нищо друго, освен инстинктивни нужди. Истинска баня на сетивността.“

Ню Йорк Таймс, Бук Ривю

„Никой друг не е успявал по начина, по който го прави Кейн, нито Хемингуей, нито дори Реймънд Чандлър.“

Том Улф

ГЛАВА 1

През пролетта на 1931 година на морава в Глендейл, Калифорния, един мъж се грижеше за дърветата. Беше досадна работа, защото първо трябваше да подреже мъртвите клонки, след това да увие плат около по-слабите и да ги привърже с въжета към ствола, за да издържат тежестта на плодовете авокадо, които щяха да узреят през есента. Но въпреки че следобедът беше горещ, мъжът не бързаше и работеше съвестно и педантично, дори си подсвиркуваше. Беше дребен, на около трийсет и пет години и макар панталоните му да бяха с лекета, ги носеше с достойнство. Казваше се Хърбърт Пиърс. Когато приключи с дърветата, събра мъртвите вейки на купчина, занесе ги отзад в гаража и ги хвърли в кутията с подпалки. После извади косачката и окоси моравата. Тя бе като хиляди други в Южна Калифорния — парче земя, засадено с трева, на което в оградени островчета пръст растяха авокадо, лимони и албиции^[1]. И къщата не се различаваше особено от останалите — едноетажна постройка с бели стени и червени керемиди на покрива. Сега тези сгради са малко демоде, но по онова време се смятаха за изискани, а тази бе сред добрите от своя вид, дори малко по-хубава от другите.

След като приключи с косенето, извади навит маркуч, закрепил единия му край за водния кран и се зае с поливането. И тази дейност извършваше прецизно, пръскаше вода върху дърветата, по островчетата пръст около тях, по покритата с плочи пътека и накрая и по тревата. Когато всичко наоколо се намокри и замириса като след дъжд, той спря крана, изцеди маркуча, нави го и го върна в гаража. Отиде отпред и огледа дърветата, за да се увери, че струята не е повредила въжените примки. След това влезе в къщата.

Всекидневната, в която пристъпи, съответстваше на моравата, която току-що бе напуснал. Беше като извадена от каталог на универсален магазин, с мебели, които търговците препоръчваха за подобен род домове, на стената имаше семеен герб върху парче алено кадифе, алени пердета, окачени на железни корнизи, алени килими с

фигурален бордюр; диван и два фотьойла пред камината, чиито облегалки бяха перпендикулярни на ортопедичните им седалки; дълга дъбова маса, върху която стоеше лампа с абажур от рисувано стъкло; два железни лампиона с алени копринени абажури, които си подхождаха с корнизите; масичка в провинциален стил в ъгъла и радио от бакелит върху нея. По стените, освен семейния герб висяха и три картини: едната изобразяваше стръмен хълм по залез с кравешки скелети на преден план; на втората имаше каубой, който гонеше стадото си в снега, а на третата — товарен влак, който пътуваше през пустиня. Книга със заглавие „Енциклопедия на полезните знания“ с украсена със златисто корица беше поставена под странен ъгъл на дългата маса. Някой би казал, че тази стая бе постигнала нещо забележително — да е едновременно хладна и претъпкана; и че в нея сигурно е много потискащо да се живее. Но мъжът беше горд с всекидневната си, без да парадира, особено с картините, които бе убедил сам себе си, че са „доста добри“. Дори не му беше хрумвало, че е потискаща.

Днес обаче нито я погледна, нито се замисли върху интериора ѝ. Прекоси я бързо, подсвирквайки си, и се отправи към спалнята, обзаведена с бледозелени мебели, в която определено си личеше женска ръка. Свали работните си дрехи, окачи ги в гардероба, влезе гол в банята и започна да пълни ваната. Тук също навсякъде се виждаха белезите на цивилизацията, в която живееше, само че в контраст с останалата част от къщата. Макар тази цивилизация да бе малко наивна в сравнение с моравата, всекидневната и останалите неща с естетическа претенция, тя бе гениална сама по себе си, съществувайки във вселената на практичността. Банята, в която мъжът сега се къпеше, беше истинско бижу на утилитарността: облицована с бели и зелени плочки и чиста като операционна; всичко в нея бе точно на мястото си и функционираше безотказно. Двайсет секунди след като затвори крановете, мъжът влезе във ваната, в която имаше вода с точно такава температура, каквато искаше, изкъпа се, отвори сифона, излезе, избърса се с чиста хавлиена кърпа и се върна в спалнята, без да излиза от ритъма на мелодийката, която си подсвиркваше. Всяко негово движение изглеждаше съвсем естествено.

Среса се и се облече. Панталони още не се бяха появили на сцената, вместо тях той обу сиво долнище на анцуг, сложи си поло и

син халат. След това тръгна към кухнята, която много приличаше на банята. Там съпругата му довършваше глазурата на торта. Беше дребна женица, значително по-млада от него, но тъй като лицето ѝ бе омазано с шоколад и носеше торбеста зелена рокля, беше трудно да се определи как изглежда. Между ръба на дрехата и обувките се виждаха само съблазнителните ѝ крака. Разглеждаше илюстрация в книга, на която имаше птица със свитък в човката, и се опитваше да я възпроизведе с молив върху кухненска хартия. Той я погледа известно време, след това хвърли едно око на тортата и ѝ каза, че изглежда страхотно. Думите му бяха слаби, защото сладкишът бе грандиозно начинание, половин метър в диаметър и четири пласта висок, покрит с копринена глазура. След като направи коментара си, мъжът се прозя и каза:

— Е... не виждам какво друго бих могъл да свърша тук. Мисля да се поразходя.

— Ще се върнеш ли за вечеря?

— Ще се опитам, но ако не се прибера до шест, не ме чакай. Може нещо да ме е задържало.

— Искам да знам.

— Казах ти, ако не се прибера до шест...

— Това не ми върши работа. Правя тази торта за госпожа Уитли и тя ще ми плати за нея три долара. Ако ще се прибереш, ще похарча част от тези пари за агнешки котлети. Ако не — ще купя нещо, което повече ще се хареса на децата.

— Тогава не ме брой.

— Това исках да знам.

Мрачната сцена очевидно не бе в унисон с ведрото му настроение. Той се повъртя неуверено, след това се опита да получи малко признание.

— Оправих дърветата. Завързах добре клоните, за да не се огънат, когато плодовете узреят, както стана миналата година. Окосих тревата. Изглежда доста добре.

— Ще полееш ли моравата?

— Вече я полях.

Каза го с тихо самодоволство, защото ѝ бе поставил малък капан и тя падна в него. Но мълчанието, което последва, изглеждаше

зловещо, сякаш самият той се бе подхлъзнал на нещо, за което не знаеше. Затова добави неспокойно:

— Много хубаво я наквасих.

— Не е ли малко рано да поливаш тревата?

— Времето си е подходящо като всяко друго.

— Повечето хора го правят по-късно, когато слънцето не припича толкова, така е по-добре, защото не се хаби излишно вода, която някой друг плаща.

— Като кой например?

— Не виждам друг да работи в този дом, освен мен.

— А да виждаш някаква работа, която да мога да свърша и да не съм я свършил?

— Значи приключи с всичко рано.

— Стига, Милдред, накъде биеш?

— Тя те чака, така че — върви.

— Кой ме чака?

— Мисля, че знаеш.

— Ако говориш за Маги Бидерхоф, не съм я виждал от седмица и тя иска от мен само да ѝ правя компания за игра на джин рум, когато нямам работа.

— Това е практически цялото ти свободно време, ако питаш мен.

— Не те питам.

— Какво правиш с нея? Играете малко джин рум, а след това ѝ разкопчаваш червената рокля, с която не се разделя и под която не носи сутиен, и я мяташ на леглото? А после хубавичко се напиваш, ставаш и търсиш студено пиле в хладилника ѝ, пак играете джин рум и отново я мяташ на леглото? Леле, сигурно е страхотно. Дори не мога да си представя нещо по-приятно.

Мускулите на лицето му започнаха да се стягат, което означаваше, че гневът му се надига. Отвори уста да каже нещо, но размисли. Накрая отвърна:

— Е, добре. — Намерението му бе да звучи надменно и примирено. И излезе от кухнята.

— Да ти дам ли да ѝ занесеш нещо?

— Да ѝ занеса...? Какво имаш предвид?

— Ами остана малко тесто за палачинки, направих и кексчета, които пазех за децата. Но като я гледам колко е дебела, сигурно обича

сладкиши, та ще ѝ увия малко.

— Защо не се гръмнеш?

Тя остави рисунката с птицата и се обърна с лице към него. И заговори. Нямаше какво толкова да каже за любовта, верността и морала. Говореше за пари и за неспособността му да си намери работа, а когато споменаваше дамата на сърцето му, нямаше предвид сирената, откраднала мъжа ѝ, а причината за безотговорността му, която го бе обзела напоследък. Той се обаждаше от време на време, оправдаваше се, повтаряше, че няма работа и настояваше с горчивина, че щом госпожа Бидерхоф е станала част от живота му, това означава, че и той като всички мъже има нужда от малко спокойствие вместо постоянното натякване за неща, над които няма власт. Говореха бързо, сякаш думите, които изричаха, пареха в устите им и трябваше да ги охлаждаат със слюнка. И наистина, сцената бе пропита от една архаична, почти класическа грозота, произнасяха обвинения, които съпрузите си разменят от зората на брака, като добавяха съвсем малко оригиналност и никаква изисканост. Накрая млъкнаха, той тръгна да излиза от кухнята, но тя го спря.

— Къде отиваш?

— Дали бих ти казал, как мислиш?

— При Маги Бидерхоф?

— Ами ако е така?

— Тогава си събирай багажа и изобщо не се връщай, защото ако прекрачиш този праг, няма да те пусна да се прибереш. Дори ако трябва, ще те прогоня със сатъра, но ти в тази къща повече няма да стъпиш.

Тя извади сатъра от чекмеджето, вдигна го и го върна на мястото му, а той я гледаше с презрение.

— Продължавай в същия дух, Милдред. Ако не внимаваш, някой ден наистина ще те зарежа. И сега не ми трябва много, за да си тръгна.

— Ти няма да ме зарязваш, аз ще те зарежа. Ако този следобед отидеш при нея, повече да не съм те видяла в тази къща.

— Ще ходя, където си искам.

— Тогава си събирай багажа, Бърт.

Лицето му пребледня. Очите им за дълго останаха впити едни в други.

— Добре тогава. Така и ще направя.

— Веднага се заемай. Колкото по-скоро, толкова по-добре.

— Хубаво... хубаво.

И той изскочи от кухнята. Тя напълни книжен конус с глазура, срязва върха му с ножица и започна да рисува птицата върху тортата. А той се втурна в спалнята и извади пътните чанти от шкафа в средата на стаята. Вършеше всичко доста шумно, може би с надеждата, че тя ще го чуе, ще дойде и ще започне да го умолява да си промени решението. Ако беше така, значи щеше да остане разочарован, защото само си събираше багажа, нищо друго не се случваше. Най-напред се погрижи за официалните си дрехи — ризи, яки, копчета за ръкавели, вратовръзки, обувки и черния костюм, както той наричаше смокинга си. Уви ги внимателно в хартия и ги постави на дъното на най-големия сак. Всъщност някога животът му беше доста по-добър. Преди да навърши двайсет, работеше като каскадьор ездач в киното и все още се гордееше с уменията си. После един негов чичо умря и му остави ранчо в покрайнините на Глендейл. Глендейл сега е огромно предградие и е за Лос Анджелис това, което е Куинс за Ню Йорк. Но по онова време беше село, и то доста западнало, с товарни рампи от единия край, обработваеми поля от другия и прашен път по средата.

И той си купи каубойска шапка, пое ранчото и се опита да го управлява, но без особен успех. Портокалите му не потръгнаха и той реши да мине на грозде. Тъкмо лозичките покараха, въведоха Сухия режим и трябваше да ги изкорени и да ги замени с орехи. Купи дръвчетата, но пък тогава започна да се търси много грозде на черния пазар и това така го потисна, че остави известно време земята да пустее, а той се опита да се ориентира в бурно променящия се свят около него. Един ден го посетиха трима мъже, които му направиха предложение. Тогава не знаеше, но Южна Калифорния и особено Глендейл бяха на прага на бума на пазара с недвижими имоти от двайсетте години, и то такъв, какъвто рядко се е случвал на тази земя.

Така че със своите триста акра, разположени точно там, където хората искаха да строят, той за една нощ се превърна в инвеститор, строител, човек с визия, в голяма клечка. С тримата господата създадоха компания, наречена „Пиърс Хоумс Инк“, а той и стана президент. Нарече улица на себе си и след като се ожени за Милдред, построи на „Пиърс Драйв“ същия този дом, който сега обитаваше или щеше да

обитава поне още двацет минути. Макар по онова време да печелеше доста пари, отказа да вдигне претенциозен палат. Каза на архитекта:

— „Пиърс Хоумс“ строи домове за обикновените хора и което е добро за тях, е добро и за мен.

Е, в някои отношения неговата къща беше малко по-хубава от тези на обикновените хора. Имаше три бани — по една за всяка спалня, и строителството ѝ беше направо луксозно. Сега вече беше направо за смях, бе ипотекирана няколко пъти, а парите от заемите — отдавна изхарчени. Но някога наистина хващаше окото и той обичаше да потупва стените и да отбелязва колко здраво са построени.

Вместо да държи парите си в банка, той ги инвестира в АТ&Т^[2] и няколко години се радваше всекидневно на правилната си преценка, защото цената на акциите се вдигна до небето и „чистата му печалба“ достигна 350 000 долара, което означаваше, че толкова бе разликата между пазарната стойност на дяловете му и цената, на която ги беше придобил. Но после дойде Черният четвъртък от 1929^[3] година и той така бързо се срути, че докато падаше надолу, едва успя да види как „Пиърс Хоумс“ изчезва. През септември беше богат и Милдред си избираше палто от норки за студените месеци. През ноември все още не бе застудяло, но той вече трябваше да продаде втората кола, за да плати сметките. Приемаше всичко ведро, тъй като мнозина от приятелите му ги беше сполетяла същата съдба, шегуваше се със ситуацията и дори понякога се хвалеше с нея. Но не понасяше някой да омаловажава прозорливостта му. Беше свикнал да печели от екстравагантните си начинания и не искаше да си признае, че успехът му се дължеше изцяло на късмет, че бе резултат от разположението на земята му, а не толкова от личните му качества. Не можеше да се застави да си потърси работа и макар да казваше друго на Милдред, не бе положил и най-малко усилие в тази посока. Така бавно, но сигурно затъваше и беше стигнал до сегашното положение с госпожа Бидерхоф. Тя беше дама на неопределена възраст с малък доход от копторите, които даваше под наем на мексиканци. А това значеше, че е направо богата в сравнение с останалите, които бяха в нужда, и имаше много свободно време. Тя изслушваше разказите за неговото величие — минало и бъдещо, хранеше го, играеше карти с него и се усмихваше престорено свенливо, когато ѝ разкопчаваше роклята. Той живееше в

свят на мечти, полюшван от реката, загледан в преминаващите по небето облаци.

Взираше се във вратата в очакване Милдред да се появи, но тя си остана затворена. Когато малката Рей се прибра от училище и изтича за кексче, той пристъпи напред и заключи вратата. Детето се върна, натисна дръжката, но той не издаде нито звук. Чу как Милдред ѝ извика нещо и тя излезе пред къщата, където вече я чакаха други деца. Всъщност името ѝ беше Мойра и беше избрано според принципите на астрологията и нумерологията, както ѝ на другата им дъщеря — Веда. Но астроложката беше забравила да им каже как се произнася, след като им подаде листчето, на което то беше прегледно напечатано, а Бърт и Милдред не знаеха, че това е един от келтските варианти на Мария. Решиха, че е някакво особено френско име и го произнасяха Морей^[4], което бързо беше съкратено на Рей.

След като закопча и последната си чанта, той отключи вратата и тръгна драматично към кухнята. Милдред все още работеше по тортата, която беше станала изключително красива — на нея вече бе изрисувана клонка с листенца, върху която беше кацнала птица със свитък в човката и надпис „Честит рожден ден, Боб!“, а по краищата на сладкиша имаше розички от маслен крем, които направо те караха да чуеш чуруликането. Тя не вдигна очи. Той си облиза устните и попита:

— Веда прибра ли се?

— Още не.

— Направих се, че ме няма, когато Рей дойде до вратата преди малко. Не виждам причина да разбира за това. Мисля, че и двете не трябва да знаят. Не искам да им казваш, че съм се сбогувал или нещо подобно. Просто им кажи...

— Сама ще се погрижа.

— Добре тогава. Оставям го на теб. — Поколеба се. — Е, сбогом, Милдред.

Тя отиде нервно до стената, облегна се на нея и скри лицето си, след това удари няколко пъти безпомощно с юмруци.

— Върви, Бърт. Не остана нищо за казване. Просто — върви.

Когато се обърна, него вече го нямаше. Чак тогава се появиха сълзите и тя отстъпи от тортата, за да не покапят по нея. Но когато чу колата да излиза на заден от гаража, възкликна тихо и уплашено и изтича до прозореца. Вече толкова рядко я караха, само в неделя, ако

съберяха пари за бензин, че напълно беше забравила за нея. И докато гледаше как мъжът ѝ напуска живота ѝ, единствената ясна мисъл в главата ѝ беше, че сега няма как да занесе тортата.

Беше поставила и последната розичка и почистваше капките глазура с памучен тампон, навит върху клечка за зъби, когато на вратата се почука и влезе госпожа Геслър от съседната къща. Беше слаба, тъмна жена на около четиридесет. По лицето ѝ имаше бръчки, които може да бяха от грижи, а може и да бяха от алкохол. Съпругът ѝ беше в транспортния бизнес, но семейството бе по-заможено от повечето в този бранш по онова време. Всички знаеха, че камионите му често слизат до Пойнт Лома, където в залива акостираха определен вид ниски бързи моторници.

Като видя тортата, госпожа Геслър ахна и се приближи, за да я огледа по-добре. Наистина бе достойна за възхитата в блесналите ѝ очи. Вече беше готова цялата декорация, която макар да не беше много оригинална, ароматът и текстурата ѝ говореха за много високо качество. По всичко личеше, че всяка троха от нея щеше да издържи сладкарския тест — сигурно се топеше в устата.

Госпожа Геслър промълви силно впечатлена:

— Не знам как го правиш, Милдред. Прекрасна е, направо прекрасна.

— Като ти се налага — си способен на всичко.

— Но тя е прекрасна!

Госпожа Геслър ѝ хвърли един последен поглед и тогава премина към това, за което бе дошла. Носеше малка чиния, захлупена с друга, която тя повдигна.

— Помислих си, че ще ти свърши работа. Приготвих го за вечеря, но на Айк му се обади, че трябва да отиде до Лонг Бийч, а аз тръгвам с него и се боя, че може да се развали.

Милдред взе една своя чиния, премести пилето в нея и я сложи в хладилника. След това изми съдовете на госпожа Геслър, подсуши ги и ѝ ги върна.

— Всичко ми върши работа, Луси. Благодаря.

— Е, трябва да вървя.

— Приятно прекарване.

— Поздрави Бърт от мен.

— ... Добре.

Госпожа Геслър се спря.

— Какво има?

— Нищо.

— О, я стига, скъпа. Нещо не е наред. Какво?

— Бърт си тръгна.

— Имаш предвид — завинаги?

— Току-що. Тръгна си.

— И те напусна просто ей така?

— С малко помощ. Все някога щеше да се случи.

— И те заряза заради онази неугледна повлекана? Как може изобщо да я погледне?

— Тя е всичко, което той иска.

— Но тя дори... не се къпе!

— О, какъв смисъл има да говорим? Щом го харесва, добре, да ѝ е честит. Бърт не е лош човек. И не е виновен. Просто... всичко водеше натам. Аз го тормозех. Казваше, че все му мърморят и натяквам, сигурно наистина така се е чувствал. Но не мога да понасям мързела му, не ми пука дали сме в рецесия. Ако тя може, тогава двамата ще се разбират добре, защото той си е такъв. Но аз си имам собствени разбирания и не мога да ги променя дори заради него.

— И какво ще правиш?

— Каквото правя и в момента.

Настъпи тягостно мълчание. Госпожа Геслър поклати глава.

— Е, ти стана част от най-голямата армия в света. От великата американска институция, която никога не се споменава на националния празник — сламена вдовица с две малки деца, които да храниш. Гадни копелета.

— О, Бърт не е такъв.

— Да бе, и той е гадно копеле, всички мъже са гадни копелета.

— И ние не сме идеални.

— Но не правим техните номера.

Пътната врата се тресна и Милдред вдигна предупредително пръст. Госпожа Геслър кимна и попита дали може да направи нещо за нея. Милдред много искаше да я помоли да я закара с тортата, но вече се бяха чули няколко нетърпеливи натискания на клаксона от колата отвън и тя не събра смелост.

— Не и в момента.

— Ще се видим пак.

— Благодаря отново за билетите.

Детето, което влезе в кухнята, не се втурна като малката Рей преди малко. Момичето пристъпи превзето, подуши презрително миризмата, която бе оставила госпожа Геслър, и остави учебниците си на масата, преди да целуне майка си. Макар да беше само на единайсет, се забелязваше отдалече. По изискания начин, с който носеше дрехите си и по красивата горна част на лицето си приличаше повече на баща си, отколкото на майка си. Често казваха, че „Веда е по-скоро от рода Пиърс“. Но приликата приключваше в устата, защото устните на Бърт бяха тънки, а нейните — не. Медночервената ѝ коса и светлосините ѝ очи — същите като на майка ѝ — изпъкнаха още повече на фона на луничките и загорялата ѝ кожа. Но най-впечатляваща беше походката ѝ. Вероятно заради високите си изпъкнали гърди или пък заради малкото дупе и стройните крака под него, тя се движеше много изправена и със самодоволна надменност, която изглеждаше комична у толкова малко дете.

Взе кексчето от майка си — шоколадов мъфин с изписана с глазура върху него буква „В“, преброи останалите и спокойно започна да докладва за упражненията си по пиано. Въпреки ужасите през последната година и половина, Милдред беше успявала да заделя по петдесет цента на седмица за уроци, защото беше дълбоко и почти религиозно убедена, че Веда има „талант“ и макар да не бе много сигурна какъв, явно беше избрала пианото като солидно и полезно въведение към почти всичко. Веда се справяше задоволително, упражняваше се усърдно и показваше силен интерес. Пианото ѝ, избрано заедно с палтото на Милдред, така и не пристигна, затова тя се упражняваше у дядо си Пиърс, където имаше стар инструмент, и затова винаги се връщаше у дома след училище по-късно от Рей.

Разказа за напредъка си в усвояването на Големия брилянтен валс на Шопен, като повтори многократно заглавието — което се стори забавно на Милдред, защото го правеше на френски със съответното произношение и очевидно се радваше на елегантния ефект. Говореше ясно и превзето, като дете актьор, и всичко, което казваше, изглеждаше като научно наизуст и изрецитирано по начин, препоръчан в някоя сухарска книга по етикет. След като приключи с валса, отиде да огледа тортата.

- За кого е, майко?
- За Боб Уитли.
- О, вестникарчето.

Малкият Уитли припечелваше след часовете, като правеше абонаменти за вестници. Веда смяташе това за ужасно вредно за публичния му образ. Милдред се усмихна.

— Ще е вестникарче без торта за рождения си ден, ако не намеря кой да ме закара до тях. Изяж си кексчето, изтичай у дядо си и го попитай дали има нещо против да ме закара до госпожа Уитли с неговата кола.

— Не можем ли да отидем с нашата?

— Баща ти излезе с нея и... сигурно ще закъснее. Тичай веднага. Вземи и Рей с теб, дядо ви ще ви върне тук.

Веда тръгна към вратата, без да бърза, после Милдред я чу да вика Рей на улицата. Но след около минута-две се върна. Затвори вратата внимателно и произнесе дори още по-прецизно от обичайното следния въпрос:

— Майко, къде е баща ми?

— Той... трябваше да отиде до едно място.

— Защо си е взел дрехите?

Когато Милдред обеща на Бърт „да се погрижи сама“, си представяше бърза сцена, която завършваше с думите: „Мама ще ви разкаже повече за това някой ден“. Но беше забравила страстта на Веда към дрехите на баща ѝ, гордостта, с която преглеждаше смокинга, панталоните му за езда, лъскавите му ботуши и обувки. Това се бе превърнало във всекидневен ритуал, на който не би попречило дори отиване до дома на дядо ѝ. Взря се в някакъв въображаем дефект на тортата.

— Той си отиде.

— Къде?

— Не знам.

— Ще се върне ли...?

— Не.

Почувства се съсипана, щеше ѝ се Веда да дойде при нея, за да може да я прегърне и да ѝ разкаже всичко по някакъв не толкова срамен начин. Но очите на момичето останаха хладни и то не помръдна. Милдред я обожаваше заради хубостта ѝ, обещанието за

талант и снобизма ѝ — всичко това ѝ се струваше много по-възвишено от нейната собствена обикновеност. Но Веда пък обожаваше баща си заради грандоманията му и изискания му стил и щом той се гнусеше от работа, която да им докарва пари, то тя се гордееше с него и заради това. В безкрайните караници през последните няколко месеца тя неизменно беше на негова страна и често попарваше майка си с надменни забележки. А сега каза:

— Разбирам, майко. Просто исках да знам.

Тогава влезе Рей, пухкаво светлорусо същество, четири години по-малко от Веда, което бе одрало кожата на Милдред. Рей затанцува наоколо и започна шеговито да заплашва, че ще забие пръст в тортата, но Милдред я спря и ѝ каза това, което току-що бе съобщила и на Веда. Тя се разплака, а майка ѝ я взе в прегръдките си и ѝ заговори така, както ѝ се бе искало от самото начало. Каза, че баща им много ги обича и не се е сбогувал с тях, защото не е искал да се почувстват зле, че той няма вина за станалото, че има много причини, които сега не може да им обясни, но ще го направи след време. Казваше всичко това на Рей, но всъщност думите ѝ бяха насочени към Веда, която все още стоеше в стаята и слушаше със сериозно изражение. След няколко минути Веда очевидно се чувства задължена да ѝ окаже някаква подкрепа, прекъсна я и каза:

— Ако имаш предвид госпожа Бидерхоф, майко, аз съм напълно съгласна. Според мен тя е олицетворение на средната класа.

Това успя да разсмее Милдред и тя сграбчи възможността да прегърне Веда и да я целуне. След това изпрати и двете си деца при дядо им. Радваше се, че не спомена и дума за госпожа Бидерхоф и реши устните ѝ никога да не произнасят това име в тяхно присъствие.

Господин Пиърс пристигна с колата си и ги покани на вечеря. След кратък размисъл Милдред прие. Семейството на мъжа ѝ трябваше да научи и ако им кажеше след вечерята, щяха да разберат, че няма лоши чувства и иска да запазят добрите си отношения. Но след като достави тортата и няколко минути по-късно седна заедно с тях край масата, усети нещо да витае във въздуха. Нямаше представа дали Бърт се беше отбил вече при тях, или децата се бяха изпуснали, но нещата не бяха като преди. Веднага щом приключиха с вечерята и

момичетата излязоха навън да си играят, тя стана сериозна и им разказа всичко. Господин Пиърс и свекърва ѝ, и двамата от Кънектикът, живееха в малка и съвсем обикновена къща на „Пиърс Хоумс“ и се издържаха с железничарската пенсия на съпруга, която напълно им стигаше. Обичаха по здрач да посядат в малкия двор зад къщата. Точно там Милдред им съобщи новината.

Настъпи мрачно мълчание, което продължи доста дълго. Майката на Бърт беше на люлката. Отблъсна се от земята, люлката се залюля и заскърца. След това заговори нервно и с горчивина, като не поглеждаше нито Милдред, нито господин Пиърс.

— Заради онази Бидерхоф. Тя е виновна, само тя. Виновна е откакто Бърт започна да ходи при нея. Тази жена е уличница. Знам го от мига, в който я зърнах. Да се мъкне така с женен мъж. А няма и година. Откакто съпругът ѝ умря. И колко мръсно държи в къщата си. Тресе си гърдите, та всеки мъж да я заглежда, независимо дали иска или не. Защо се захвана с момчето ми? Нямах ли достатъчно други мъже, та да не...

Милдред слушаше със затворени очи, а господин Пиърс дърпаше от лулата си и подмяташе по някоя меланхолична забележка. Значи всичко било заради госпожа Бидерхоф. По някакъв начин това накара Милдред да изпита облекчение. Но после в нея се надигна лек страх. Знаеше, че тази вечер е много важна, защото всичко, което щеше да изрече, щеше да бъде записано в историята без възможност да се изтрие. Поне заради децата беше жизненоважно да не каже нито една лъжа, да не пропусне нищо, което да промени смисъла, да не допусне някакво подозрение или лъжа. Освен това все повече растеше раздражението ѝ от лековатия начин, по който стоварваха цялата вина върху жена, нямаща почти нищо общо със случилото се. Остави свекърва си да довърши, помълча дълго след това и каза:

— Не е заради госпожа Бидерхоф.

— Тогава заради коя?

— Причините са много и ако ги нямаше, Бърт дори не би я погледнал. Стана заради това... което се случи с бизнеса му. И защото не бяхме щастливи заедно. На Бърт му писна и...

— Да не би да казваш, че вината е на Бърт?

Милдред изчака малко, защото се побоя, че дрезгавината в гласа на свекърва ѝ ще я накара да ѝ отговори също толкова рязко. След това

продължи:

— Искам да кажа, че никой не е виновен, освен може би рецесията, а Бърт със сигурност няма власт над нея. — Замълча, после упорито продължи с това, което намери куража да изрече, защото чувстваше, че трябва да бъде казано. — Но честно казано, Бърт не беше единственият, на когото му писна. И на мен ми писна. Днес не той започна скандала. Аз бях.

— Значи... ти си прогонила Бърт?

Майка му произнесе това толкова рязко, а отказът ѝ да признае елементарните факти беше толкова вбесяващ, че Милдред не се осмеляваше да продължи. Чак след като господин Пиърс се намеси и минаха пет успокояващи минути, тя проговори.

— Беше неизбежно.

— И как иначе, като си изгонила горкото ми момче. Не съм чувала такова нещо през живота си. Къде е той сега?

— Не знам.

— И къщата дори не е твоя...

— Скоро ще е на банката, ако не намеря начин да събера пари за лихвите.

Свекърва ѝ се опита да отговори, но господин Пиърс бързо я прекъсна, а Милдред се усмихна горчиво на себе си, като видя как едно-единствено споменаване на парите за лихвите бързо промени темата. Господин Пиърс се върна на госпожа Бидерхоф, а на Милдред ѝ се стори, че ще е дипломатично да се намеси.

— Изобщо не я защитавам. И не обвинявам Бърт. Просто се опитвам да ви кажа, че се случи каквото имаше да се случва и ако е станало днес и аз съм го предизвикала, то по-добре рано, отколкото късно, когато всички щяхме да сме много по-наранени.

Старата госпожа Пиърс не отговори, но люлката продължи да скърца. Господин Пиърс каза, че рецесията със сигурност е ударила лошо много хора. Милдред изчака минута-две, за да не изглежда, че си тръгва, защото е обидена, и заяви, че трябва да прибира децата. Господин Пиърс я изпрати до вратата, но не ѝ предложи да я откара. Все пак ѝ стана приятно, когато той каза:

— Имаш ли нужда от нещо в момента, Милдред?

— Засега не, благодаря.

— Наистина съжалявам.

— Беше неизбежно.

— Лека нощ, Милдред.

Докато водеше децата към вкъщи, Милдред почувства изгарящо презрение към семейството, от което току-що си бе тръгнала, не само заради пълната им неспособност да видят истината, а и заради скъперническото нехайство към съдбата ѝ и вероятността собствените им внучета да нямат какво да ядат. Когато зави по „Пиърс Драйв“, усети, че се спуска нощен хлад. Стана ѝ студено и преглътна бързо, за да се отърве от чувството за самота, което се надигна в гърлото ѝ.

След като сложи децата да спят, отиде във всекидневната, издърпа стола до прозореца, седна в тъмното, взря се в познатата гледка навън и се опита да прогони меланхолията, която коварно я обземаше. После отиде в спалнята и светна лампата. Щеше да спи там за пръв път, откакто Бърт беше започнал да обръща внимание на госпожа Бидерхоф; вече няколко месеца си лягаше в детската стая, където беше преместила едното легло. Влезе на пръсти в стаята на момичетата, взе си пижамата, върна се в спалнята и си свали роклята. След това седна пред тоалетката и започна да реше косата си. Спря и огледа отражението си мрачно и замислено.

Беше малко под средния ръст и заради дребната си фигура, пепеляворусата коса и светлосините си очи изглеждаше значително по-млада, макар да бе на дваисет и осем. В лицето ѝ нямаше нищо забележително, беше от жените, които хората наричаха „сладки“, а не хубави; тя самата се определяше като „лице от тълпата“. Но това не беше съвсем справедливо. Когато я провокираха, иронизираха или объркваха, тя присвиваше очи, но не съблазнително, а по начин, издаващ една ужасна целенасоченост, деловитост или както искате го наречете, което показваше, че не е лишена от характер. Точно това присвиване на очи, щеше да признае по-късно Бърт, го бе накарало да я хареса и го беше убедило, че „в нея има нещо“. Запознаха се малко след като баща ѝ почина, когато тя бе трета година в гимназията. След като продадоха работилницата му за коли и взеха застраховката, майка ѝ започна да обмисля идеята да си купи къща от „Пиърс Хоумс“, като покрие първоначалната вноска с малкия си капитал и изплати

останалото, пускайки квартиранти. Така се появи Бърт и Милдред беше покорена от бляскавото му излъчване.

Но когато дойде денят за голямата обиколка из „Пиърс Хоумс“, госпожа Риджли не можеше да отиде и Бърт взе Милдред. Возиха се в спортната му кола, вятърът развяваше косата ѝ и тя се чувстваше развълнувана и пораснала. Върхът беше, когато се отбиха в Образцовия дом, който беше всъщност главният офис на „Пиърс Хоумс Инк“, но бе построен като жилище, за да разпалва въображението на клиентите. Секретарките вече си бяха тръгнали, но Милдред огледа всичко — от просторната „всекидневна“ в предната част до уютните „спални“ в дъното, като се задържа в тях малко по-дълго, отколкото бе препоръчително. Бърт беше много тържествен по пътя към дома ѝ, както подхождаше на човек, който току-що е съблазнил малолетна, но галантно ѝ предложи още една обиколка на следващия ден. Месец по-късно вече бяха женени, тя напусна училище два дни преди церемонията по дипломирането си, а Веда се появи малко по-рано, отколкото законно се предполагаше. Бърт убеди госпожа Риджли да се откаже от идеята за къща от „Пиърс Хоумс“ като място за квартиранти — вероятно се притесняваше, че няма да успее да си плаща вноските — и тя отиде да живее при сестрата на Милдред, чийто съпруг търгуваше с корабно оборудване в Сан Диего. Малкият капитал по предложение на Бърт беше инвестиран в AT&T.

Тялото на Милдред привличаше вниманието във всякакви тълпи. Тя имаше детински нежна шия, носеше главата си вирната под хубав ъгъл; раменете ѝ бяха малко смъкнати, но грациозни, а сутиенът ѝ беше издут от изключително съблазнителен товар. Имаше малко дупе, също като Веда, по-скоро като на момиче, а не като на жена, родила две деца. Краката ѝ бяха наистина красиви и тя много се гордееше с тях. Само едно нещо я притесняваше в тях, тормозеше се непрестанно от него, откакто се помнеше. В огледалото изглеждаха безупречно стройни и прави, но когато ги погледнеше отгоре, ѝ се струаха криви. Затова се беше научила да свива едното си коляно, когато стоеше права, и да крачи с малки стъпки, като свива бързо коляното на крака, който се намира отзад, за да не се забелязва дефектът, ако изобщо съществуваше. От това походката ѝ беше станала превзета и женствена, като на бродуейска танцьорка; тя не знаеше, но задните ѝ части се въртяха много провокативно.

Или пък вероятно го знаеше.

Като приключи с ресането, стана, сложи ръце на кръста и се разгледа хубаво в огледалото. За миг присви очи по специфичния си начин, сякаш знаеше, че тази вечер не е обикновена и тя трябва да направи инвентаризация на онова, което можеше да предложи за в бъдеще. Наведе се, оголи зъбите си, които бяха големи и бели, и ги огледа за кариеси. Не намери нито един. Стана, килна глава на една страна и позира. После веднага се поправи, като сви едното коляно. След това въздъхна, свали останалите си дрехи и облече пижамата. Докато гасеше лампата, по навик погледна към къщата на семейство Геслър, за да види дали още са будни. После си спомни, че не са си у дома. Сети се и какво ѝ беше казала госпожа Геслър: „... великата американска институция, която никога не се споменава на националния празник, сламена вдовица с две малки деца, които да храниш“, и се засмя горчиво в леглото. Но веднага затаи дъх, защото миризмата на Бърт я обгърна.

В следващия миг вратата се отвори и в спалнята влезе разплаканата Рей. Милдред вдигна завивките, прибра под тях малката, притисна я до корема си и ѝ шепна и пя, докато спре да плаче. Погледа малко в тавана и заспа.

---

[1] Албиция — декоративно дърво с красиви мъхести розови цветове. — Б.ред. ↑

[2] Американска телекомуникационна компания, основана през 1875 г. от Александър Греъм Бел, създателя на телефона. — Б.ред. ↑

[3] На 24 октомври 1929 г., четвъртък, започва срывът на Нюйоркската фондова борса, който слага началото на Голямата депресия. — Б.ред. ↑

[4] На английски език името на детето се изписва Moire, което обяснява грешката на родителите му. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 2

Ден-два, след като Бърт я напусна, Милдред продължаваше да живее в наивно блаженство, защото получи две поръчки за торти и три за пай. Те ѝ осигуриха трескава заетост, по време на която тя не преставаше да си повтаря наум какво точно да каже на Бърт, когато той се отбие да види децата. „О, справяме се чудесно, няма за какво да се тревожиш. Имам повече работа, отколкото мога да свърша. Което показва, че когато човек иска да се труди, може да го направи.“ Освен това измисли и малко по-различна версия за господин Пиърс и свекърва си. „Аз ли? Много съм добре. Получавам повече поръчки, отколкото мога да изпълня, но въпреки това ви благодаря за любезното предложение.“ Слабохарактерните думи на господин Пиърс още я глождеха и тя беше доволна, че ще може хубавичко да ужили него и жена му, а после да се облегне и да наблюдава физиономиите им. Обичаше да репетира негласно и да удържа въображаеми победи над хората, които я бяха наранили по някакъв начин.

Но скоро започна да я обзема страх. Изминаха няколко дни без никакви поръчки. После получи писмо от майка си, в което ставаше въпрос главно за акциите на АТ&Т, които беше купила и запазила и които се бяха сринали до абсурдни нива. Съвсем ясно обвиняваше за всичко Бърт; смяташе, че той може да направи нещо по въпроса и че дори е длъжен. А където не ставаше въпрос за акциите на АТ&Т, се разказваше за господин Енгъл и неговия бизнес с корабно оборудване. В момента единствените му платежоспособни клиенти били контрабандистите на алкохол, но те всички използвали лодки, а господин Енгъл бил зареден с тежки съоръжения за параходите. Затова Милдред трябвало да отиде до Уилмингтън и да види дали някой от доставчиците там няма да може да го отърве от товарите му в замяна на по-леки стоки за моторници. Милдред избухна в истеричен смях, докато четеше това, защото идеята да обикаля и да търси купувачи на котви ѝ се стори неописуемо комична. Заедно с писмото получи и кратко съобщение от газовата компания, озаглавено „Трето

предупреждение“, в което я информираха, че ако не плати сметката си до пет дни, услугата ѝ ще бъде прекъсната.

От трите долара, които получи от госпожа Уитли, и деветте от другите поръчки ѝ бяха останали само няколко. Затова отиде до офиса на газовата компания, плати сметката и грижливо прибра касовата бележка. След това си преброи парите и се отби до пазара, където купи пиле, сто грама кренвирши, малко зеленчуци и литър мляко. Щеше да изпече част от пилето, от друга да направи кремсупа, а от останалото — три крокета. Това щеше да ѝ стигне за уикенда. Кренвиршите бяха лукс. Не ги одобряваше, но децата ги обичаха и тя гледаше винаги да има, за да похапват между основните ястия. Млякото бе свещен дълг. Без значение колко тежко ставаше, Милдред винаги успяваше да намери пари за уроците по пиано на Веда и за мляко за децата.

Беше събота сутринта и когато се прибра, намери стария господин Пиърс у дома. Беше дошъл да покани децата за уикенда.

— Няма нужда да ги връщам. В понеделник сутринта ще ги заведе право на училище и оттам ще се приберат у дома.

И Милдред разбра, че се мъти нещо тайно, вероятно разходка до плажа, където семейство Пиърс имаха приятели и където съвсем случайно щеше да се появи Бърт. Това никак не ѝ харесваше, още по-малко ѝ се нравеше, че господин Пиърс бе дошъл чак след като тя похарчи парите си за пилето. Но перспективата децата да са нахранени без пари през двата дни беше толкова изкусителна, че се съгласи и каза, че, разбира се, могат да отидат, а после им събра багажа в една малка чанта. Но като изтича обратно в къщата, след като им помаха за довиждане, неочаквано се разплака и се върна във всекидневната за бдението през прозореца, което бързо беше започнало да ѝ става навик. Всички от квартала отиваха нанякъде, движеха се важно по улицата с одеяла, гребла и дори цели лодки в багажниците на покривите на колите и оставяха пуста тишина след себе си. След като изгледа шест или седем такива заминавания, Милдред отиде в спалнята, легна и започна да свива и разпуска юмруците си.

Около пет часа на вратата се позвъни. Имаше тревожното предчувствие, че може би е Бърт, който иска да предаде нещо на децата.

Но когато отвори, на прага стоеше Уоли Бъргън, един от тримата господа, които бяха направили на Бърт онова предложение, довело до

основаването на „Пиърс Хоумс Инк“. Беше набит, сламенорус мъж на около четиридесет години и сега работеше за синдиците на компанията. Това бе друг извор на дразги между Милдред и Бърт, защото тя смяташе, че съпругът ѝ трябваше да вземе тази работа и ако се беше размърдал малко, сигурно щеше да я получи. Но назначиха Уоли и ето го сега него, без шапка. Махна ѝ небрежно за поздрав с цигарата, която го придружаваше навсякъде.

— Здравей, Милдред. Бърт тук ли е?

— Не, в момента го няма.

— Да знаеш къде е?

— Не, не знам.

Уоли помисли около минута, след това се обърна да си ходи.

— Добре, ще го видя в понеделник. Изникна един проблем, мислех си, че той ще може да ни помогне. Кажи му да се отбие при нас.

Милдред го остави да измине цялата пътека до улицата, преди да го спре. Мразеше да размята мръсното семейно бельо пред повече хора, отколкото се налагаше, но щом разрешаването на някакъв проблем можеше да докара на Бърт един ден работа и няколко законно спечелени долара, щеше да се погрижи той да получи този шанс.

— А... заповядай вътре, Уоли.

Уоли изглеждаше малко изненадан, но се върна и влезе във всекидневната. Милдред затвори вратата.

— Ако е важно, Уоли, най-добре сам да намериш Бърт. Той... той вече не живее тук.

— Какво?

— Изнесе се.

— Къде?

— Не знам точно. Не ми каза. Но съм сигурна, че старият господин Пиърс знае. А ако с жена му ги няма у дома... мисля, че Маги Бидерхоф може да знае или поне ще ти каже как да се свържеш с него.

Уоли се взря в Милдред, после каза:

— И кога се случи всичко това?

— О... преди няколко дни.

— Искаш да кажеш, че сте се разделили?

— Нещо такова.

— Завинаги?

— Доколкото знам.

— Е, ако ти не знаеш, кой да знае?

— Да, завинаги.

— И ти живееш тук съвсем сама?

— Не, с децата. При баба си и дядо си са за уикенда, но те остават при мен, не при Бърт.

— Страшна новина, няма що.

Уоли запали нова цигара и пак се взря в Милдред. Очите му се спуснаха към краката ѝ. Бяха голи, тъй като пестеше от чорапи, и тя придърпа притеснено полата си върху тях. Той я разгледа на още няколко места, за да изглежда все едно погледът му е бил случаен. После попита:

— Е, какво смяташ да правиш?

— Ами, успявам да си намирам работа.

— Не ми изглеждаш много заета.

— Събота е. Почивен ден.

— Нямам нищо против да го прекараме заедно. Винаги ми е било приятно да съм край теб.

— Определено си го пазил в тайна.

— Ами аз съм свестен човек.

И двамата се засмяха, а Милдред се почувства развълнувана и обърквана, че този мъж, който никога не беше показвал ни най-малък интерес към нея, започна да я сваля в мига, в който разбра, че вече няма съпруг. Той продължи да говори, гласът му звучеше малко неестествено. Каза ѝ колко хубаво могат да си прекарат, а тя му отвърна флиртаджийски. Беше наясно, че има нещо мътно в цялата работа, но беше замаяна от свободата си, с която още не бе свикнала. Той въздъхна и ѝ каза, че тази вечер бил зает.

— Но виж какво...

— Да?

— Какво ще правиш утре вечер?

— Нямам никакви планове.

— Ами тогава...?

Тя сведе поглед, придърпа престорено скромно полата над коленете си и го стрелна с очи.

— Не виждам защо не.

Той стана, тя също.

— Значи имаме среща. Точно така. Ще излезем.

— Ако не съм забравила как се прави.

— О, ще се справиш. Кога? Шест и половина да речем?

— За мен е добре.

— Хайде да е седем.

— В седем ще съм готова.

Около пладне на следващия ден, докато Милдред похапваше кренвирши, госпожа Геслър намина да я покани на парти същата вечер. Милдред й наля чаша кафе и отвърна, че с удоволствие би дошла, но има среща и не е сигурна, че ще успее.

— Среща? Леле, колко си бърза...

— Няма да стоя със скръстени ръце.

— Познавам ли го?

— Уоли Бъргън.

— Уоли... Ами доведи го!

— Ще видя какви са неговите планове.

— Не знаех, че се интересува от теб.

— Нито пък аз... Луси, не мисля, че някога ме е харесвал. Дори не ми се вярва да ме е поглеждал като жена. Но в мига, в който чу, че Бърт се е изнесъл... беше направо смешно какъв ефект имаше новината върху него. Видимо се развълнува. Би ли ме осведомила защо?

— Трябваше да те предупредя за това. Ще се изненадаш колко малко мъжете вярват в морала ни. В мига, в който е научил, ти си станала много секси за него.

— Научил за какво?

— Че си сламена вдовица! Отсега нататък ще те смятат за лесна.

— Сериозно ли говориш?

— Напълно. Точно така си мислят.

Милдред не се чувстваше по-лесна отпреди и се замисли над тази мистерия, докато госпожа Геслър отпиваше от кафето и разсъждаваше над нещо друго. Накрая попита:

— Уоли женен ли е?

— Защо... Не знам. Не, разбира се, че не. Все мрънка какви късметлии са женените мъже, защото плащат по-малко данъци. Защо?

— На твое място бих го довела на партито.

— Щом казваш.

— О, не че сме умрели за него. Но... нали разбираш, там ще бъдат все колеги на Айк със съпругите си, всичките са почтени мъже, които се опитват честно да си изкарват хляба, но са малко грубовати и шумни. Може би прекарват прекалено много време в морето, в моторниците си. А момичетата са пискливи глупачки, ти не бива да се идентифицираш с тях, особено ако си пипнала неженен млад мъж, който вече е леко подозрителен към морала ти и...

— Мислиш ли, че приемам Уоли прекалено сериозно?

— Би трябвало. И защо не? Той е прекрасен, справящ се с живота почтен млад мъж, който прилича малко на плъх с шкембе, но не е женен, има работа и това е достатъчно.

— Не мисля, че ще се шокира особено на партито.

— Още не съм довършила. Въпросът е дали правилно си оползотворяваш времето. Какви са плановете му, какво знаеш засега?

— Ами ще дойде тук и...

— Кога?

— В седем.

— Грешка номер едно. Скъпа, на твое място не бих позволила на този тъпак да ме черпи вечеря. Бих го поканила да седне и бих му сервирала един от специалитетите на Милдред Пиърс...

— Какво? Да се бъхтя, когато той има желание да...

— Това е инвестиция, скъпа, инвестиция във време, усилие и суровини. А сега млъквай и ме остави да говоря. Каквито и разходи да имаш, аз ще ги покрия, защото се вдъхнових, а когато се вдъхновя, дреболии като пари нямат значение. Ще стане страхотна вечер. — Тя махна с ръка, като видя, че навън е станало сиво, студено и мрачно, което не беше обичайно в разгара на калифорнийската пролет. — Навън не е нито за хора, нито за животни. Още повече че вечерята ти е почти готова и няма да разваляш всичко само защото някой си е втълпил глупостта да те изведе.

— Нали това беше идеята.

— Не бързай, скъпа, нека поспрем и поразсъждаваме. Защо ще иска да те извежда? Защо изобщо мъжете искат да ни извеждат?

Казват, че е вид комплимент. За да си прекараме добре, да ни докажат уважението си. Проклети лъжци! Освен че са гадни копелета и големи тъпаци, те са също така и проклети лъжци. На практика нищо не мога да кажа в тяхна защита, освен че са единственото, с което разполагаме. Извеждат ни по една-единствена причина — за да пийнат. Също така и за да можем и ние да пийнем и да паднем в мръсния им капан, след като се приберем, но най-вече — за да могат те да пийнат. И, скъпа, точно тук се включвам аз.

Тя изскочи през вратата, изтича през двора и скоро се върна с кошница, в която имаше няколко бутилки. Остави ги на кухненската маса и продължи да говори.

— Джинът и скочът са от моторницата. Такива хубави питиета не е опитвал от години. На джина му трябва само малко портокалов сок, става страхотен коктейл. И му сложи повечко лед. А виното е от Калифорния, но той не го знае. Освен това си го бива, затова заложи на него. Това е номерът, скъпа. Предлагай правилно виното и ще имаш по-дълго време от скъпия алкохол. Наливай му колкото иска. Струва трийсет цента литъра и половин цент за красивия френски етикет. Колкото повече пие от него, толкова по-рядко ще се сеца за скоча. Ето ти три бутилки червено и три бутилки бяло, защото те обичам и искам да не се притесняваш за нищо. С риба, пиле или пуйка му давай бяло вино, а с червено месо — червено вино. Какво ще готвиш тази вечер?

— Кой е казал, че ще готвя?

— Чуй ме сега, трябва ли пак да ти повтарям? Скъпа, скъпа, ако излезеш с него, оставиш го да ти плати вечерята, пийнеш си и нещо се случи — какво ще правиш?

— Не се притеснявай. Нищо няма да се случи.

— О, ще се случи. Ако не тази вечер, то някоя друга. Защото ако не се случи, той ще загуби интерес и ще спре да идва, а на теб това няма да ти хареса. А ако се случи, това е грях. Грях е, защото ти си сламена вдовица и си лесна. И той си е платил, като те е черпил вечеря, така сметката му излиза.

— Уоли със сигурност има прекрасен характер.

— Характерът му е като на всички останали, нито по-добър, нито по-лош. Но ако ти го черпиш вечеря и дори му я стотвиш така, както само ти можеш, ако просто изглеждаш сладка с тази малка бяла престилчица и нещо се случи, то тогава това си е съвсем естествено.

Причината ще е майката природа, скъпа, а както знаем, тя не е глупава. Тогава сламената вдовица ще си е седяла в кухнята, където на всички жени ни е мястото, и така всичко ще е наред. А Уоли няма да си е платил нито цент. Дори ще е забравил да попита за цената на картофките. Той ще разбере. И още нещо — така е по-бързо, а доколкото знам, ти си притеснена и не можеш да си позволиш да губиш време. Ако си изиграеш правилно картите, до седмица финансовото ти положение много ще се подобри, а до месец той ще те моли да плати за развода ти. А по другия начин — да го оставиш да те развежда и да те омайва с всичките думи, които знае — може да отнеме и пет години, без да си сигурна, че ще доведе до нещо.

— Мислиш, че искам да бъда издържана?

— Да.

Известно време след това Милдред изобщо не се сещаше за Уоли, или поне така си мислеше. След като госпожа Геслър си тръгна, тя отиде в спалнята и написа няколко писма. Първото беше до майка ѝ, в което ѝ обясняваше, че животът ѝ е навлязъл в нов етап, заради което точно в момента няма да може да продава котви. След това закърпи някои от дрехите на децата. Но към четири часа, когато заваля, остави кошницата с шивашките принадлежности, отиде в кухнята и провери запасите си — три-четири портокала за закуска на децата и зеленчуците, които беше купила вчера от пазара. Подуши хубаво пилето, за да е сигурна, че не се е развалило. Извади внимателно млякото от хладилника, без да го разклаща, с малка лъжичка за сол махна дебелия каймак от повърхността му и го сложи в стъклена чаша. След това отвори консерва боровинки и направи пай. Докато той се печеше, напълни пилето.

Около шест часа подготви камината. Почувства се малко виновна, че го направи с мъртвите клони, които Бърт беше отрязал от дръвчетата авокадо в следобеда, когато се изнесе. Нямахме да пали огън във всекидневната, а в гостната от другата страна на комина, която си имаше собствена малка камина. Всъщност това бе една от трите спални, оборудвана със собствена баня, но Бърт я беше обзавел с диван, удобни кресла и снимки от банкетите, на които бе държал речи, и в нея посрещаха гости. След като стъкна огъня, отиде в спалнята и се облече. Сложи си рокля с щампи, най-хубавата, която имаше. Огледа множество чорапи, намери два без бримки и ги обу. Обувките, които

много пазеше, бяха в прилично състояние. Обу семпъл черен чифт. След това се огледа, полюбува се на краката си, напомни си да присвива дясното коляно, метна едно палто и отиде в гостната. В седем без десет свали палтото и натисна копчето на отоплението. След това свали щорите и светна няколко лампи.

Уоли звънна около седем и десет и започна да се извинява, че е закъснял. Каза, че нямам търпение да тръгнат. За миг Милдред се изкуши от възможността да спести храната, да яде, без да се налага да готви, но най-вече да отиде някъде навън, да поседне под меката светлина, може би дори да послуша жива музика и да потанцува. Но устата ѝ я изпревари, разбъбри се и пое всичко в свои ръце.

— О, боже, дори не си помислих, че ще искаш да излизаш в такава вечер.

— Нали така се разбрахме?

— Но времето навън е ужасно. Защо не ти приготвя нещо, а пък ще излезем някой друг път?

— Хей, хей, ще те изведе навън.

— Добре, но нека поне изчакаме малко да поспре дъждът. Мразя да излизам в такъв порой.

Поведе го към гостната, запали камината, взе му палтото и изчезна с него. Върна се с поднос, на който имаше кана портокалов сок и две чаши.

— Я виж ти!

— Помислих си, че така времето ще мине по-бързо.

— Със сигурност.

Той взе едната чаша и я изчака и тя да вземе своята, след това каза:

— Наздраве! — И отпи. — Милдред се учуди колко хубаво беше питието. А Уоли направо изпадна в екстаз. — Я виж ти! Истински джин! Не съм опитвал такъв... и аз не знам откога. По баровете има само ментета, с които непрекъснато си рискуваш живота. Ти да не си барманка?

— О, не, току-що го взех.

— Не от Бърт.

— Не съм казала откъде е.

— Контрабандният алкохол на Бърт беше ужасен. Взимаше го от някакъв тип с домашна лаборатория. Колкото повече добавки му

слагаше, за да убие вкуса на спирт, толкова по-гаден ставаше. И като стана въпрос — Бърт е луд да те напусне.

Погледна я с възхита и тя му напълни отново чашата.

— Благодаря, Милдред. Не мога да ти откажа. Хей, ами ти?

Милдред и без това не обичаше да пие, а тази вечер беше решила, че ще е по-добре да се въздържа като истинска дама. Засмя се и поклати глава.

— О, едно ми стига.

— Не ти ли харесва?

— Харесва ми, но не съм свикнала.

— Трябва да те науча да пиеш.

— Аз вече усещам удоволствието от пиенето. Но нека го правим стъпка по стъпка. Тази вечер останалото е за теб.

Той се засмя развълнувано, отиде до прозореца и се загледа в дъжда.

— Знаеш ли, мисля си... че може би си права, че не бива да излизаме тази вечер. Навън е като в автомивка. Сериозно ли каза, че можеш да сготвиш нещо?

— Разбира се.

— Но така ще ти създам много грижи.

— Не ставай глупав, нищо не ми струва. И се обзалагам, че тук ще получиш по-добра храна, отколкото навън. Сигурно вече си го забелязал, толкова пъти си идвал у дома. Не знам колко разбирам от питиета, но съм ужасно добра готвачка.

— Престани да ме занасяш. Готвеше момичето, което беше наела.

— Не, аз готвех. Искаш ли да гледаш?

— Разбира се.

Тя наистина беше чудесна готвачка и той с удоволствие наблюдаваше как слага пилето във фурната, обелва четири картофа и рони грах. Върнаха се в гостната, докато се сварят зеленчуците, и той изпи още един коктейл. Тя вече беше с малка синя престилка, а той дебелашки подметна, че „иска да й дръпне връзката“.

— По-добре недей.

— Защо?

— Защото ще ти я сложа и ще те накарам да ми помагаш.

— Нямам нищо против.

— Искаш ли да вечеряме тук? Край камината?

— С удоволствие.

Донесе сгъваема масичка от килера и я сложи пред огъня. След това извади прибори, чаши, салфетки и ги подреди. Той я следваше като пале с чаша в ръка.

— Хей, това вече прилича на истинска вечеря.

— Казах ти. Сигурно не си ме слушал.

— Отсега нататък съм целият в слух.

Вечерята беше по-успешна, отколкото беше очаквала. Като първо ястие поднесе пилешки бульон, който ѝ бе останал от средата на седмицата и който той намери за изискан. Отсервира купите и се върна с вино, което по странно съвпадение се беше озовало в хладилника веднага щом госпожа Геслър си бе тръгнала. Наля и остави бутилката на масата. След това донесе пилето, картофите и граха, умело подредени върху голяма чиния. Той показваше голям ентузиазъм към всички ястия, но когато се появи паят, настроението му стана лирично. Каза ѝ, че майка му правела такива пайове в Карлайл, Пенсилвания. Разказа ѝ за училище, за Маунт Плезънт, как играел футбол.

Но храната, колкото и да му бе харесала, беше само повод. Настоя тя да седне до него на дивана и да не си сваля престилката. Когато донесе кафето, откри, че е загасил лампите. Изпиха го на светлината от камината. Той си довърши чашата и я прегърна. Тя реши да се държи сговорчиво и облегна глава на рамото му, но когато той я погали по косата, стана.

— Трябва да отнесе съдовете.

— Аз ще прибера масата.

— Добре, а после ако имаш нужда от баня, вратата е ето там. А готвачката ще отнесе чиниите и после ще си сложи по-топла рокля.

При този дъжд и тази влага роклята с щампите, макар и хубава, ставаше все по-неудобна. Милдред отиде в спалнята, свали я и я закачи в гардеробната. Но когато се пресегна за тъмносинята вълнена рокля, чу шум и се обърна. Уоли стоеше на вратата, глуповато ухилен.

— Реших, че можеш да имаш нужда от помощ.

— Нямам и не съм те канила тук.

Каза го рязко, защото наистина се разгневи на нахлуването му. Но докато говореше, лакътят ѝ докосна вратата на гардероба, тя се отвори и я откри. Той затаи дъх и прошепна:

— Господи...

Беше като ударен от гръм, стоеше и я гледаше, но сякаш погледът му минаваше през нея.

Силно раздразнена, тя свали вълнената рокля от закачалката и я нахлузи през главата си. Преди да я закопчее обаче, усети ръцете му да я обгръщат и го чу да шепне разкаяно в ухото ѝ.

— Съжалявам, Милдред. Ужасно съжалявам. Не стана както го бях намислил. Кълна се, че дойдох само да ти дръпна връзките на престилката, за нищо друго. Просто майтап, това е всичко. Нали знаеш, че не бих ти излязъл с някой евтин номер?

И сякаш да докаже презрението си към всички евтини номера, той се пресегна и загаси лампата.

Сега да му се ядосва ли, или не? Въпреки че беше следвала всички инструкции и той беше действал точно както се предвиждаше, тя не знаеше какво иска да прави с Уоли. Но докато въртеше глава и гледаше устните ѝ да не срещнат неговите, си мислеше, че ако не отвори скоча, можеше да вземе за него шест долара.

Към полунощ Уоли запали цигара. На Милдред ѝ беше топло, затова изрита завивките и остави хладния влажен въздух да прониже прекрасното ѝ голо тяло. Вдигна единия си крак, огледа го преценяващо и веднъж завинаги реши, че не е крив и трябва да спре да се притеснява за това. След това размърда пръстите му. Доста фриволен жест, но настроението на Уоли съвсем не беше такова. Той сложи пепелника до себе си и придърпа завивките върху не чак толкова прекрасното си голо тяло. Мълчеше, беше почти демонстративно мрачен, докато лежеше и пушеше. Накрая Милдред каза:

— За какво мислиш?

— За Бърт.

Още преди да го чуе какво има да казва, знаеше какво означава това — беше се позабавлявал и се канеше да се изнесе. Тя изчака малко, както често правеше, когато бе бясна, но въпреки усилието ѝ да звучи спокойна, гласът ѝ трепереше.

— И какво за Бърт?

— Ами... нали знаеш...

— Бърт ме напусна и вече не е част от живота ми. Защо трябва да мислиш за него, щом никой друг не го прави?

— Ние сме добри приятели. Много добри приятели.

— Но не чак толкова добри, че да се посвениш да му попречиш да получи работата, на която имаше право, и след това да започнеш да играеш игрички, за да я получиш ти.

— Милдред, тези думи не ти отиват.

— И на теб подлостта не ти отива.

— Това не ми харесва.

— Не ми пука дали ти харесва.

— Имаха нужда от адвокат.

— След като ти ги убеди, че от това имат нужда. О, да, поне десет души предупредиха Бърт какво правиш и го молеха да заеме твърда позиция, но той не го направи, защото смяташе, че не е редно. Но след това разбра какво е редно. И какъв приятел си ти.

— Милдред, давам ти честна дума...

— Тя не струва пукната пара.

Той скочи от леглото и се заразхожда из тъмната стая. Започна да разказва с горчивина историята на „Пиърс Хоумс Инк“, подробностите около фалита, процедурата по удовлетворяване на кредиторите. Защиатаваше се бавно и тържествено.

— Защо не си признаеш? Получи всичко, което искаше от мен, нали? Питие, вечеря и нещо друго, което предпочитам да не споменавам. А сега искаш да се измъкнеш и затова заговори за Бърт. Странно, че не го спомена, когато влезе тук и поиска да ми дръпнеш връзките на престилката. Помниш ли ги?

— Не те чух да казваш не.

— Не, държах се малодушно.

Тя си пое дъх да каже, че и той е като всички останали мъже и после да прибави и фразата на госпожа Геслър „гадни копелета“, но думите отказваха да излязат от устата ѝ. Дълбоко в нея имаше някаква почтеност, която не приемаше напълно житейските интерпретации на госпожа Геслър, колкото ѝ забавни да ѝ се бяха сторили отначало. Не вярваше, че всички са гадни копелета. Освен това беше заложила капан за Уоли. И ако той се опитваше да се измъкне от него, нямаше смисъл да го обвинява за нещо, което и на нея вече започваше да ѝ се струва прекалено и с което той със сигурност нямаше нищо общо. Седна до него.

— Извинявай, Уоли.

- Всичко е наред.
- Напоследък съм малко разстроена.
- Че кой не би бил?

На следващата сутрин Милдред беше мрачна, докато миеше чиниите. Точно тогава се отби госпожа Геслър, за да ѝ разкаже за партито. Не спомена за Уоли чак докато не стана да си ходи. Попита как е той, все едно току-що ѝ беше хрумнало. Милдред каза, че е добре и изслуша още няколко подробности за партито, преди да я прекъсне.

— Луси.

— Да?

— Аз съм мръсница.

— Е... нали не искаш да кажеш, че ти е оставил парите на нощното шкафче?

— Само това оставаше.

Госпожа Геслър седна в ъгъла на масата и се взря в Милдред. Нямахме какво толкова да си кажат. Вчера всичко изглеждаше толкова просто и забавно, но нито едната от тях не допусна и половината от нещата, които се случиха, нито призна, че мъжете може и да бяха гадни копелета и проклети лъжци, но не бяха чак толкова тъпи. Вълна от безсилен гняв заля Милдред. Взе празната винена бутилка, понечи да я прибере в шкафа и се засмя истерично, когато тя се разби на стотици парчета.

ГЛАВА 3

След тази случка Милдред разбра, че трябва да си намери работа. Получи още поръчки за торти и пайове, които изпълни, но през цялото време мислеше уплашено, или поне се опитваше да мисли, какво би могла да прави, каква работа би могла да си намери, за да има доходи и да не бъде изгонена от къщата на 1 юли, когато трябваше да се плащат лихвите по ипотеката на Бърт. Проучи обявите във вестника, но там нямаше почти нищо. Всеки ден се търсеха готвачи, прислужници и шофьори, но тя бързо подминаваше тези съобщения. А пък онези, озаглавени „Възможност“, „Търси се търговец“ и „Внимание, мъже и жени“, направо ги прескачаше. Приличаха прекалено много на методите, с които Бърт се отърва от „Пиърс Хоумс“. Но от време на време се срещаха и обяви, които изглеждаха обещаващи. В една пишеше, че се търси „млада жена с прилична външност и маниери за специална работа“. Отговори ѝ и се развълнува, когато след два дни получи бележка от един мъж, който я молеше да се отбие на адрес на „Лос Фелиз“ в Холивуд. Сложи роклята с щампите и отиде.

Мъжът я прие по анцуг и каза, че е писател. Не уточни какво точно пише, но обясни, че прави големи проучвания, които го отвеждали в различни части на света и от нея се очаквало да пътува с него. Също така не уточни и какви ще са задълженията ѝ: по всичко личеше, че ще трябва да му помага „да събира материал“, „да подрежда документи“ и да „проверява цитати“; освен това да се грижи за къщата му, да я държи в ред, да проверява сметките, за които си мислеше, че го мамят. Когато седна до нея и ѝ каза как усеща, че точно тя е човекът, когото е търсил, тя стана подозрителна. Не бе показала никакви умения за работата, ако изобщо имаше такава, и заключи, че той не си търси помощник за проучванията, а любовница. Тръгна си кисела, че си е загубила следобеда и е похарчила напразно пари за автобус. За първи път се сблъскваше със секс обява, макар че скоро щеше да открие, че се срещат много често. Обикновено ги пускаха

измамници, които се представяха за писатели, агенти, търсачи на таланти. Те бяха разбрали, че за долар и половина, колкото струваше карето във вестника, получаваха в дома си процесия от момичета, всичките до едно отчаяно търсещи работа и готови да направят почти всичко, за да я получат.

Отговори на още обяви, получи още молби да отиде на място и тя ходи, докато обувките ѝ се изтъркаха и се наложи да ги носи на обуцар, за да ѝ оправят токчетата и да ги лъснат. Започна да изпитва горчиво презрение към Бърт, задето беше взел колата, когато тя имаше такава нужда от нея. Нищо не излезе от обявите. Тя или отиваше прекалено късно, или не бе достатъчно квалифицирана, или я дисквалифицираха заради децата, или се оказваше неподходяща по някакъв друг начин. Обиколи и универсалните магазини и започна с тъга да опознава тълпата от мълчаливи хора в коридорите пред „Личен състав“ и напрегнатото, отчаяно надбягване за назначение, когато вратите се отваряха в десет часа. Само на едно място ѝ позволиха да попълни формуляр. Беше в „Кораси Брос“, голям магазин в центъра на Лос Анджелис, специализиран в продажбата на мебели за дома. Там успя да влезе първа и бързо седна на една от масите със стъклени плотове, на които се провеждаха интервютата. Но началничката на отдела, която всички наричаха госпожа Бул, непрекъснато я подминаваше и тя започна да се вбесява от тази несправедливост. Госпожа Бул беше доста привлекателна и, изглежда, познаваше всички кандидати по име. Милдред така се ядоса, че разговаря с другите преди нея, че изведнъж си взе ръкавиците и стана да си ходи, преди да е минала през интервюто. Но госпожа Бул вдигна пръст, усмихна се и отиде при нея.

— Не си тръгвайте. Съжалявам, че ви накарах да чакате, но повечето от тези хора са стари приятели и ми се струва нередно да не им кажа веднага какво ги очаква, за да могат да отидат и в други магазини, където вероятно ще имат повече късмет. Затова винаги разговарям с новите кандидати накрая, когато имам повече време.

Милдред седна, засрамена от сприхавото си бягство към вратата. Когато госпожа Бул най-накрая дойде при нея, тя не ѝ отговаряше през стиснати устни, както бе правила на други места, а малко се поотвори. Разказа накратко за разпада на брака си, наблегна колко е запозната с всичко, свързано с кухнята, и заяви, че би могла да бъде полезна в

магазина като продавач, демонстратор или и двете. При тези думи госпожа Бул присви очи и я попита какво е правила досега, за да си намери работа. Милдред не скри нищо и когато госпожа Бул весело се засмя на историята за Хари Енгъл и неговите котви, тя усети как очите ѝ се напълниха с горещи сълзи, защото дори да не получише работата, поне беше спечелила приятел. Тогава госпожа Бул ѝ даде да попълни формуляра.

— В момента нямаме свободни места, но ще запомня това, което казахте за кухненските принадлежности, и ако изскочи нещо, поне ще знам как да се свържа с вас.

Милдред си тръгна толкова доволна, че забрави, че трябва да се чувства разочарована. Чак по средата на коридора си даде сметка, че я викат по име. Госпожа Бул бе излязла след нея с формуляра в ръка и я настигна с нервни крачки. Взе ръката на Милдред и я задържа известно време, докато гледаше към улицата, която се намираше на много етажи под тях. После каза:

— Госпожо Пиърс, трябва да ви кажа нещо.

— Да?

— Няма никакви свободни места.

— Ами знам, че ситуацията е лоша, но...

— Чуйте ме, госпожо Пиърс. Не казвам това на всеки, но вие ми се струвате различна от другите кандидати, които идват тук. Не искам да се приберете и да си мислите, че има надежда. Няма. През последните три месеца сме наели само двама души, единия на мястото на мъж, който загина в катастрофа, а другия — на мястото на жена, на която ѝ се наложи да напусне по здравословни причини. Срещаме се с всички, които идват, отчасти защото смятаме, че така трябва, отчасти защото не искаме да се затворим изцяло към тях. Просто няма работа, нито тук, нито в другите магазини. Знам, че това ще ви накара да се почувствате зле, но просто не искам... да се заблуждавате.

Милдред я потупа по ръката и се засмя.

— Е, вие нямате вина за това. И много добре разбирам какво имате предвид. Не искате да си търкам обувките за нищо.

— Точно така. Обувките.

— Ако все пак изникне нещо...

— О, не се тревожете, ако изникне нещо, ще се радвам много и ще ви уведомя с телеграма. И ако идвате пак насам, отбийте се при

мен. Може да обядваме заедно.

— С удоволствие.

Госпожа Бул я целуна и Милдред си тръгна. Краката я боляха, беше гладна, но незнайно защо щастлива. Когато стигна до дома си, намери на вратата бележка, с която я канеха да отиде да получи телеграма.

— Госпожо Пиърс, всичко стана като на кино. Почти веднага след като се качихте в асансьора, честна дума. Всъщност помолих да ви настигнат, надявах се, че още не сте излезли от магазина.

Този път бяха в кабинета на госпожа Бул, която седеше зад голямо бюро. Милдред се бе настанила на стола пред него. Госпожа Бул продължи:

— Гледах ви, докато влизахте в асансьора, и се възхищавах на фигурата ви, ако се питате защо съм ви наблюдавала. И тогава ми се обадиха от ресторанта.

— Имате предвид — ресторанта на магазина?

— Да, чайната на последния етаж. Разбира се, магазинът няма нищо общо с нея. Даваме я под наем, но управителят обича да наема хора от нашите списъци. Смята, че така е по-сигурно, защото ние доста пресяваме кандидатите, преди да ги запишем в листата на чакащите. Така той получава достъп до по-висока класа момичета.

— И каква е работата?

Милдред трескаво се опитваше да налучка дали става въпрос за касиерка, хостеса или диетолог и ѝ се струваше, че ще отговори на изискванията. Госпожа Бул отговори веднага:

— Е, не е кой знае какво. Една от сервитьорките се омъжва и управителят иска някой на нейно място. Просто работа, но тези момичета получават доста добри пари за четири часа работа на ден; заети са само по обед, разбира се, така ще имате достатъчно време за децата и дома си. Все пак е някаква работа.

На Милдред и призля от идеята да облече униформа, да носи табла и да се издържа от бакшиши. Устните ѝ започваха да треперят и тя ги облиза от вътрешната страна, за да ги държи под контрол.

— Много ви благодаря, госпожо Бул. Осъзнавам, че това е добра възможност, но се съмнявам, че съм подходяща.

Изведнъж госпожа Бул почервеня и заговори, сякаш не беше много наясно какво казва.

— Е, съжалявам, госпожо Пиърс, че ви повиках за нещо, което вие не смятате, че можете да приемете. Но незнайно защо съм останала с впечатлението, че търсите работа...

— Така е, госпожо Бул, но...

— О, всичко е наред, скъпа моя... — Госпожа Бул вече се беше изправила, а Милдред отстъпваше към вратата с пламнало лице. После отново се озова в асансьора и когато излезе на улицата, се мразеше и ѝ се струваше, че и госпожа Бул я мрази и презира, а освен това я смята за глупачка.

Скоро след това тя се регистрира в агенция по заетостта. Намери я в телефонния указател, избра Алис Брукс Търнър най-вече заради лаконичността на обявите:

СЧЕТОВОДИТЕЛИ

КАСИЕРИ

ТЪРГОВЦИ

ПРОДАВАЧКИ

СЕКРЕТАРКИ

Алис Брукс Търнър

Само квалифициран персонал

Госпожица Търнър, която се помещаваше в малък офис в една от административните сгради в центъра, се оказа спретната дребна жена, не много по-възрастна от Милдред, но малко по-корава. Пушеше цигара от дълго цигаре, с което махна на Милдред да седне на малко бюро, и без да вдига поглед, ѝ каза да попълни формуляр. Милдред си напомни, че трябва да пише прегледно и даде абсурдно количество информация за себе си — възраст, тегло, височина, националност, та дори религия, образование и точно семейно положение. Повечето от въпросите ѝ се сториха ненужни, а някои направо нахални. Но въпреки това отговори на всички. Когато стигна до това какъв вид работа предпочита, се поколеба. Какъв вид работа предпочиташе? Всяка, с

която щеше да изкарва пари, но очевидно не можеше да го признае. Затова написа: рецепционистка. Не знаеше какво точно означава диетолог, но думата бе привлякла вниманието ѝ през последните седмици и поне звучеше авторитетно.

После стигна до огромното празно място, на което трябваше да попълни имената и адресите на предишните си работодатели. И със съжаление отбеляза: „Не съм работила досега“. След това се подписа и предаде формуляра. Госпожица Търнър ѝ махна да седне на един стол, прегледа формуляра, поклати глава и го хвърли на бюрото си.

— Нямате никакъв шанс.

— И защо?

— Знаете ли какво е рецепционистка?

— Не съм сигурна, но...

— Рецепционистката е мързелива дама, която не може да върши нищо и иска само да седи на нечий вход, където всички ще могат да я виждат. Онази с черната копринена рокля, с голямо деколте и дългите крака пред вратата с телефона с една линия пред нея, която понякога успява да приеме правилно разговор, но в повечето случаи — не. Нали се сещате — тази, която ви казва да седнете и че господин Доукс ще ви приеме след няколко минути. След това започва да си показва краката и да си лакира ноктите. Ако спи с господин Доукс, получава по двайсет долара на седмица, ако не — взима по дванайсет. С други думи — нищо лично, не искам да ви обиждам — но само като погледнах формуляра, и веднага се досетих, че вие сте тази жена.

— Чудесно. Мога да спя много добре.

Ако тази дързост имаше някакъв ефект върху госпожица Търнър, то тя не го показва. Кимна и каза:

— Сигурна съм, че спите добре. Като всички нас, нали? Но аз не държа публичен дом, а и в момента няма свободни места за рецепционистки. Преди имаше. В добрите стари времена. Когато дори заложените къщи ги наемаха, за да покажат, че имат класа. Но след това откриха, че не са им необходими. Започнаха да спят със съпругите си и мисля, че добре им се получи. Поне раждаемостта скочи. Затова смятам, че няма да имате късмет.

— Това не е единственото, което мога да правя.

— Напротив.

— Не ми давате възможност да ви обясня.

— Ако можехте да правите нещо друго, щяхте да го запишете с големи букви във формуляра. Но като видя „рецепционистка“, повече нищо друго не ми трябва да знам. От това нищо не следва и няма смисъл нито вие да ми губите времето, нито аз вашето. Ще въведа формуляра в картотеката, но вече ви казах и пак ви повтарям — нямате никакъв шанс.

Очевидно интервюто беше приключило, но Милдред произнесе малка реч, за да се опита да се продаде. Колкото повече говореше, толкова повече се разпалваше. Обясни, че се е омъжила, преди да навърши седемнайсет, че докато другите жени са усвоявали професии, тя се е грижила за дома си и е отглеждала две деца, „което по принцип не се смята за нещо позорно“. А сега, когато бракът ѝ бил разбит, искала да знае дали е честно да я наказват за стореното и да ѝ отказват правото да си печели хляба като всички останали. Освен това, каза тя, не била спала през цялото време, макар да била омъжена. Научила се да бъде добра домакиня и отлична готвачка, като дори си докарвала малък доход, продавайки сготвени от нея ястия в квартала. Щом можела да върши това, значи била способна и на други неща. И все повтаряше: „Каквото върша, върша го добре.“

Госпожица Търнър издърпа доста чекмеджета и ги подреди в редица на бюрото си. Бяха пълни с формуляри в различни цветове. Взря се напрегнато в Милдред и каза:

— Казах ви, че не сте квалифицирана. Добре, погледнете тук и ще разберете какво имам предвид. В тези три чекмеджета са данните на работодателите, които ми се обаждат, когато имат нужда да наемат някого. Обаждат се на мен. Правят го, защото сме на една вълна и им спестявам неприятностите от разговори с глупачки като вас. Виждате ли тези розовите папки? Това означава „никакви евреи“. А сините? „Никакви не евреи“ — не са много, но ги има. Няма нищо общо с вас, но ви дава представа за какво става въпрос. На това бюро хората се продават като добитък във фермите на Чикаго и по абсолютно същата причина: притежават качествата, които работодателят търси. Добре, а сега погледнете нещо, което определено ви засяга. Виждате ли зелените папки? Това означава: „никакви омъжени жени“.

— Може ли да попитам защо?

— Защото вие, чудесните малки домакини, точно по средата на работното време получавате обаждане, че малкият Уили има круп и

трябва да си тръгвате, и може да дойдете на другия ден, а може да се върнете чак следващата седмица.

— Някой трябва да се погрижи за Уили.

— На работодателите от зелените папки изобщо не им пука за Уили. Освен това вие, малките сладки домакини, имате и друга особеност — трупате доста сметки, които си мислите, че съпругът ви ще плати, а когато не го направи, трябва да си намерите работа. И още на първата заплата имате осемнайсет удръжки, а животът е прекалено кратък.

— Смятате ли, че това е честно?

— Смятам, че така мислят хората от зелените папки. Ориентирам се по цветовете.

— Не дължа нито цент.

— Нито един?

Милдред си спомни с вина за лихвата, чийто падеж беше на 1 юни. Госпожа Търнър забеляза, че погледът ѝ трепна, и каза:

— Така си и мислех... А сега погледнете другите чекмеджета. Това са кандидатите. Стенографки — търсят ги за жълти стотинки, но поне могат да правят нещо. Квалифицирани секретарки — също се продават на кило, но са отделна категория. Това са стенографки с образование, медицински сестри, лаборантки, аптекарки, които могат да ръководят клиники или кабинетите на трима-четирима лекари, дори да вършат болнична работа. Защо да препоръчам вас вместо тях? Някои имат докторски степени, завършили са естествени науки в Калифорнийския университет в Лос Анджелис и други учебни заведения. Тук имам цяло чекмедже стенографки, които са и отлични счетоводителки. Всички те могат да се грижат отлично за цялата административна дейност на малка фирма и пак да им остане време да спят с този и онзи. Тук има търговци, мъже и жени, всички с отлични препоръки, хора, които наистина могат да продават. Всички са уволнени, защото няма какво да се продава, не виждам как да ви намеря работа преди тях. А това е висшата лига кандидати, цяло чекмедже хора, мъже и жени, всички някога са били директори, одитори, мениджъри от всички области на бизнеса. Винаги когато препоръчвам някой от тях, знам, че работодателите няма да си пропилят парите. Всички те са си у дома, стоят до телефона и се надяват да им звънна. Но аз няма да го направя. Нямам какво да им

кажа. Това, което се опитвам да ви втъпя, е, че нямате никакъв шанс. Боли ме за тези хора и не мога да спя нощем, въпреки това нямам нищо за тях. А те заслужават, само че нищо не мога да направя. Нямам никаква възможност да ви препоръчам, преди да намеря работа за тях. Вие не сте квалифицирана. Не се сещам как да ви помогна и мразя хора, които не могат да вършат нищо.

— Как да се квалифицирам?

Устните на Милдред отново затрепериха като в кабинета на госпожа Бул. Госпожица Търнър бързо извърна поглед, след това каза.

— Може ли да ви предложи нещо?

— Разбира се.

— Не бих ви нарекла ослепителна красавица, но имате отлична фигура и казвате, че готвите и спите добре. Защо не забравите за работата, не си намерите мъж и не се омъжите пак?

— Опитах вече.

— Не стана ли?

— Май с нищо не мога да ви заблудя. Това бе първото, което се сетих и отначало ми се струваше, че се справям добре. Но после май двете ми малки деца ме дисквалифицираха дори там. Той не го каза направо, но...

— Ох, късате ми сърцето!

— Не знаех, че имате сърце.

— Нито пък аз.

Хладната логика в тирадата на госпожица Търнър стигна до най-дълбоката същност на Милдред, където кокетството, очакването и надеждите от последните няколко седмици не бяха успели да проникнат. Прибра се, хвърли се на леглото и плака цял час. Но на следващия ден упорито се регистрира в още три агенции. Започна да се държи отчаяно, като например да влиза във фирми в работно време и да пита за свободни места. Един ден влезе в административна сграда, започна от най-горния етаж и обиколи всички офиси вътре. Ставаше все по-уморена, бледа и запусната. Роклята с щампите бе гладена вече толкова пъти, че проверяваше тревожно шевовете, винаги щом доближаваше ютията до нея. Караше на овесена каша и хляб, като пазеше за децата яйцата, пилешкото и млякото, които успяваше да купува.

Една сутрин за нейна изненада пристигна бележка от госпожица Търнър, която я молеше да ѝ се обади. Тя се облече за около четири минути, хвана автобуса в девет часа и в девет и трийсет вече беше в познатия ѝ малък кабинет. Госпожица Търнър ѝ махна да седне.

— Изскочи нещо, затова ви изпратих съобщение.

— Какво?

— Икономка.

— О...

— Не е каквото си мислите, затова не ми говорете с такъв тон. Искам да кажа, че няма да се налага да спите с никого, доколкото знам. И нямам никакъв интерес от това. Не се занимавам с прислуга, затова няма да получа и цент. Но бях снощи в Бевърли Хилс и се заговорих с дама, която ще се омъжва за режисьор. Той още не знае, но в къщата му се задават огромни промени. Затова ѝ трябва икономка. И заради тези страхотни домакински умения, за които ми разказахте, ѝ съобщих за вас и мисля, че работата е ваша, стига да я искате. Няма да имате проблеми заради децата. Ще ви дадат квартира. Мисля, че можете да ѝ поискате сто и петдесет, ако умеете да преговаряте, но по-добре поискайте двеста и след това свалете. Дори след като си платите униформите, храната, прането, отоплението, осветлението и квартирата, пак ще ви остане повече, отколкото изкарват и най-даровитите ми кандидати.

— Не знам какво да кажа.

— Решавайте. Трябва да я осведомя за резултата.

— Защо се сетихте за мен?

— Нали ви казах? Късате ми сърцето.

— Да, но... За втори път получавам подобно предложение. Неотдавна една дама ми предложи работа като сервитьорка.

— И вие отказахте?

— Наложих се.

— Защо?

— Не мога да се прибера у дома и да се изправя пред децата си, ако цял ден съм работила за бакшиши, носила съм униформа и съм бърсала трохи.

— Но можете да се изправите пред тях като няма нищо за ядене?

— Предпочитам... да не говоря за това.

— Чуйте ме, това е просто едно лично мнение и може и да греша. Имам си своя малък бизнес, извадила съм късмет и само от мен зависи дали ще ям в закувалня или в „Балтимор“. Но ако загубя всичко и трябва да избирам между стомаха и гордостта си, веднага ви казвам, че ще предпочета сто пъти стомаха си. И ако се наложи да нося униформа, ще го направя.

— Ще отида там заради вас.

За първи път коравият вид на госпожица Търнър се пропука и тя показва някакъв признак на раздразнение.

— Че аз какво общо имам с това? Или искате работата, или не. Ако не я искате, просто кажете, аз ще ѝ се обадя, ще ѝ съобщя и ще се спася от целия ангажимент. Но ако я искате, веднага заминавайте натам и се дръжете прилично.

— Ще отида заради вас.

Госпожица Търнър извади лист и написа свирепо някакво послание върху него. В очите ѝ просветваха искри, когато го подаде на Милдред.

— Добре, искахте да знаете защо онази жена ви е предложила работа като сервитьорка и защо аз ви препоръчвам за икономка. Защото сте оставила половината си живот да мине, без да правите нищо друго, освен да спите с мъжа си, да готвите и да слагате масата — само за това ви бива. Така че заминавайте. Това трябва да правите и най-добре веднага да започвате.

Разтреперана, Милдред се качи на автобуса по „Сънсет“, но адресът ѝ беше непознат и трябваше да попита кондуктора къде да слезе. Свалиха я на „Колдуотър Кениън Драйв“. Нямаше никакви табели и тя заскита из непознатия квартал, опитвайки се да се ориентира. Къщите бяха огромни и неприветливи, с алеи отпред и окосени морави от всички страни. Не можеше да събере кураж да ги доближи. Наоколо не се виждаха никакви пешеходци и тя обикаля почти цял час и оглежда всеки пътен знак, докато накрая изгуби напълно посоката из виещите се улици. Беше на прага на истерията, изпълнена с гняв към Бърт, задето взе колата, защото ако сега беше с нея, не само щеше да си спести разкарването пеша, ами можеше да отиде, без да губи самоуважението си, до някоя бензиностанция и да поиска карта. Но наоколо не се виждаха бензиностанции, нямаше кого да попита. Пред нея се бяха ширнали километри пусти улици под

сянката на надвиснали дървета. Накрая до нея спря камион на химическо чистене и тя получи инструкции от шофьора. Намери къщата, огромен палат с нисък жив плет край него, отиде до вратата и позвъни. Появи се портиер с бяло сако. Тя попита за госпожа Форестър, а той се поклони и се отместа, за да я пусне да влезе. После забеляза, че няма кола и замръзна.

— Икономка?

— Да, изпраща ме...

— През задния вход.

Очите му внезапно блеснаха с омраза, затвори вратата и тя тръгна като попарена към задната страна на къщата. Отвори ѝ същият мъж, пусна я вътре и ѝ каза да почака. Намираще се в нещо като сервизно фойе. Забеляза, че от кухнята, която беше само на няколко крачки, готвачката и сервитьорката ѝ хвърляха тайни погледи. Той се върна и я поведе през тъмните хладни коридори към библиотеката, където я остави. Тя седна, доволна, че уморените ѝ крака ще си починат. След няколко минути влезе госпожа Форестър. Беше висока жена по ефирен халат. От нея във всички посоки се излъчваше грация, която целеше да покори целия свят. Милдред стана, подаде ѝ бележката от госпожица Търнър и седна пак, докато госпожа Форестър я четеше. Очевидно посланието беше ласкателно, защото предизвика няколко кимвания и цъкания с език. След това госпожа Форестър вдигна глава и се усмихна.

— Прието е, Милдред, прислугата да сяда по покана на господарката, не когато тя реши.

Милдред толкова се стресна, когато чу към нея да се обръщат на малко име, че чак след секунда-две осъзна какво точно ѝ бяха казали. Скочи, все едно краката ѝ бяха пружини, лицето ѝ беше пламнало, а устата ѝ — пресъхнала.

— О, моля за извинение.

— Няма нищо, но предпочитам за дреболиите да започвам от самото начало, особено когато става въпрос за жена без опит. Седни. Имаме да си говорим за много неща и няма да се чувствам комфортно, ако стърчиш.

— Добре съм така.

— Милдред, каня те да седнеш.

Милдред усещаше пулса си в гърлото, очите ѝ плувнаха в гневни сълзи. Госпожа Форестър заговори с размах за своите планове да реорганизира къщата. Очевидно това беше домът на бъдещия ѝ съпруг, макар че какво правеше тя в него по халат цял месец преди сватбата, изобщо не си направи труда да обясни. Милдред щяла да си има собствена квартира над гаража. Самата госпожа имала две деца от предишен брак, но, разбира се, никакво сприятеляване между тях и дъщерите на икономката нямало да бъде позволено, но от това нямало опасност, защото Милдред щяла да си има отделен вход от алеята и „всякакви подобни проблеми можели да се разрешат“. Милдред слушаше, или поне се опитваше, но изведнъж пред очите ѝ изникна картина. Представи си как някой казва на високомерната снобка Веда, че трябва да влиза през задния вход и че не може да другарува с отрочетата на Форестър. Милдред осъзна, че ако приеме тази работа, ще загуби Веда. Дъщеря ѝ щеше да отиде при баща си, при дядо си, в полицията или щеше да спи на пейка в парка, но дори с камшик не можеше да я принуди да остане с нея над гаража на Форестър. Мисълта за хладното ѝ дете я изпълни с гордост и тя стана.

— Не мисля, че съм човекът, когото търсите, госпожо Форестър.

— Господарката слага край на интервюто, Милдред.

— Госпожа Пиърс, ако нямате нищо против. И аз слагам края му.

Сега беше ред на госпожа Форестър да скочи, все едно краката ѝ бяха пружини, но очевидно реши повече да не чете лекции за отношенията между прислуга и господарка. Озова се лице в лице с Милдред, която беше присвила очи по характерния си начин и в тях вече имаше нещо злоещо. Натисна един бутон и обяви с леден глас:

— Ще повикам Харис да те изпрати.

— И сама ще намеря изхода, благодаря.

Взе си дамската чанта и излезе от библиотеката, но вместо да завие към кухнята, се стрелна право към предната врата и я затвори спокойно след себе си. Направо не стъпваше по земята, докато вървеше към автобусната спирка и премина през Холивуд, без да забележи нищо край себе си. Когато установи, че е слязла по-рано и трябва да върви две пресечки пеша за връзката с Глендейл, се сви и краката ѝ затрепериха. Пейката на булевард „Холивуд“ беше пълна и ѝ се наложи да постои права. После всичко около нея се завъртя и слънцето ѝ се стори необичайно ярко. Знаеше, че трябва да поседне,

иначе щеше да се свлече на тротоара. В съседство имаше ресторант и тя се шмугна в него. Беше пълен с обядващи хора, но успя да намери малка маса в ъгъла и седна.

Взе менюто, но веднага го остави, за да не забележи момичето, че ръцете ѝ треперят. Поръча сандвич с шунка и маруля, чаша мляко и чаша вода. Мина цяла вечност, докато ѝ сервират. Момичето обикаляше наоколо, оплакваше се, че има много работа, за която ѝ плащат малко. У Милдред се зароди неясно подозрение, че я обвиняват в кражба на бакшиш. Но беше на ръба на припадъка и нямаше сили да спори, затова повтори, че иска водата веднага и млъкна. Скоро пристигна поръчката ѝ и тя започна апатично да яде. Водата проясни главата ѝ, храната я ободри, но под лъжичката ѝ още бе свито и това като че ли имаше нещо общо с ходенето пеша, лутането и караниците, в които беше преминала цялата ѝ сутрин. Наистина беше в мрачно настроение и когато чу звук от плесница на сантиметри от ухото си, едвам обърна глава. Момичето, което ѝ бе сервирало, стоеше лице в лице с друго момиче и Милдред видя как ѝ зашлеви още един шамар.

— Хванах те, мръсна малка крадла! Хванах те на местопрестъплението!

— Момичета! Момичета!

— Хванах я! Видях я как го прави, краде бакшиши от моите маси! Открадна от осемнайсета маса, преди тази дама да седне, а сега и от петнайсета ми сви четиридесетте цента. Видях я!

За миг цялото заведение зажука като кошер, другите момичета също започнаха да обвиняват на висок глас, хостесата се опитваше да възвърне реда, а от кухнята дотърча управителят. Беше нисък набит грък с блестящи черни очи, уволни и двете момичета и дълго се извинява на клиентите. Когато след няколко минути и двете напуснаха демонстративно в цивилните си дрехи, Милдред беше толкова потънала в размислите си, че дори не кимна на своята сервитьорка. Чак когато се появи хостесата с бяла престилка и започна да изпълнява поръчки, тя осъзна, че се е изправила пред едно от най-важните решения в живота си. Имаха нужда от служителка, и то веднага. Тя се взря в чашата вода и накрая окончателно и непоколебимо сви устни. Не би вършила тази работа, ако не я заплашваше глад. Остави десет цента на масата. Стана. Отиде на касата и си плати сметката. След това

се обърна и тръгна към кухнята, все едно вървеше към електрическия стол.

ГЛАВА 4

Следващите два часа бяха кошмарни за Милдред. Не получи работата толкова лесно, колкото предполагаше. Управителят, чието име беше Макадулис, но когото всички наричаха господин Крис, искаше да я вземе и особено се ентусиазира, когато хостесата започна да крещи в ухото му:

— Трябва да назначите някого! Там е пълна бъркотия! Пълна бъркотия!

Но когато момичетата видяха Милдред и разбраха защо е тук, се събраха и сложиха категорично вето върху кандидатурата ѝ, ако не върнат Анна. Анна, предположи тя, беше момичето, което я бе обслужило и което беше започнало свадата, но тъй като всички очевидно бяха потърпевши от кражбите, я смятаха в известен смисъл за своя представителка и не искаха да я превръщат в изкупителна жертва. Защиитаваха тезата си доста шумно, а през това време поръчките се трупаха, но те не спираха да крещят и да ръкомахат. При едно замахване една от тях бутна чиния с клуб сандвич и Милдред я хвана във въздуха. Сандвичът беше напълно съсипан, но тя го оправи със сръчните си пръсти и върна чинията на плота. Готвачът, огромен мъж, когото наричаха Арчи, наблюдаваше тази нейна демонстрация на жонгльорски умения вяло и безстрастно, но когато възстановеният сандвич се върна на плота, леко ѝ кимна. После заудря по печката с цяла длан. Това успя да възвърне тишината, след като всички предишни опити се бяха провалили. Господин Крис се обърна към момичетата.

— Добре, добре.

След като проблемът с Анна беше уреден, хостесата поведе Милдред към съблекалнята, където отключи едно гардеробче и ѝ подаде меню.

— Свали си роклята и докато ти търся униформа, научи менюто, за да не си напълно безполезна. Кой номер носиш?

— Десети.

— Работила ли си в ресторант?

— Не.

— Разучи го добре, особено цените.

Милдред си свали роклята, закачи я в шкафчето и се взря в менюто. Имаше обеда по петдесет и пет и шейсет и пет цента, както и предястия, пържоли, котлети, десерти и газирани напитки, повечето със странни имена, които нищо не й говореха. Колкото й да се съсредоточаваше, всичко й беше като на китайски. След две минути хостесата се върна с униформата й — светлосиня дреха с бели маншети, джобове и якичка. Облече я.

— А това ти е престилката. Оправи си униформата; ще ти я удържим от първата надница — три деветдесет и пет, получаваш я на добра цена и трябва да я переш редовно. И ако не те харесаме, ще ти прибираме по двайсет и пет цента наем за униформата; и те се спират от надницата ти, но няма да я купуваш, освен ако не те назначим окончателно. Плаща ти се по двайсет и пет цента на час, плюс бакшишите.

— И как се казвате, госпожице?

— Айда. А ти?

— Милдред.

Тръгнаха към залата с клиентите и докато минаваха през кухнята, Айда не спираше да й шепне в ухото:

— Давам ти лек участък, ясно? Трета, четвърта, пета и шеста маса, всичките онези малки сепарета до стената. Нямах четворки, единичните и двойните маси се обслужват по-лесно. Поемаш новите клиенти, а за останалите, които вече обядват, ще се погрижа аз. За да не се пречкаш на другите момичета.

Влязоха в залата с клиентите и Айда й посочи участъка. Три от масите бяха заети от хора, дали поръчките си преди скандала, а на четвъртата седяха две жени, които току-що бяха влезли. Всички бяха изнервени от забавянето. Но на Милдред още не й беше дадено разрешение да започне. Айда я заведе при касиерката, блондинка с рибешко лице, която започна гневно да предава на Айда оплакванията на клиентите и да й разказва за петимата, които вече се били изнесли. Айда я прекъсна и я накара да даде на Милдред нов кочан.

— Трябва да следиш всяка сметка, ясно ли ти е? Тук вписваш номера си, ти си номер 9. Тук отбелязваш номера на масата, а тук —

броя на клиентите. А тук долу записваш всичко, което са поръчали. И първото, което трябва да запомниш: не прави грешки. Системата работи против теб; ако объркаш нещо, ти се удържа от надницата.

Зловещото предупреждение все още отекваше в ушите ѝ, когато Милдред най-накрая се доближи до двете жени, чакащи да им вземат поръчките, подаде им менюта и попита какво ще обичат. Те отвърнаха, че не са сигурни дали ще поръчат нещо и поискаха да знаят що за място е това, където оставят хората да чакат, без да ги питат дали имат нещо против. След всичко, което бе преживяла този ден, Милдред беше почти в истерия и почувства силен импулс да ги свали малко на земята, както беше направила с госпожа Форестър. Но се насили да се усмихне, каза, че са имали ужасни неприятности и ако потърпят още минутка-две, тя ще се погрижи да бъдат обслужени веднага. След това бързо добави единственото, което бе успяла да запомни от менюто.

— Днес печеното пиле е страхотно вкусно.

Малко поуспокоени, те поръчаха обяда от шейсет и пет цента с пиле, но едната каза на висок глас:

— И гледайте да няма сос в моята порция, по никакъв начин. Мразя сос.

— Да, госпожице. Няма да забравя.

Милдред тръгна към кухнята и се размина на косъм с момичето, което излизаше през изхода. Зави навреме, мушна се през входа и извика на Арчи:

— Две порции печено пиле. Едната без сос.

Но вездесъщата Айда застана до лакътя ѝ и закрещя трескаво към Арчи:

— Задръж соса, задръж! — След това дръпна Милдред настрани и започна да ѝ се кара. — Трябва да знаеш как да поръчваш! Никъде не можеш да работиш, ако не се разбираш с готвача и трябва да си наясно как да му говориш. А сега запомни: ако клиентите не искат някоя от добавките, не казваш на готвача „без“, а „задръж“.

— Да, госпожице.

— Трябва да се разбираш с готвача!

Милдред започна смътно да разбира защо този голям юмрук, ударил по плота, беше успял да възстанови реда, докато господин Крис беше изкълван като бръмбар в развилнял се кокошарник. Забеляза, че сервитьорките сами сипваха супата, затова взе купи и ги напълни с

доматената кремсупа, която клиентите ѝ бяха поръчали. Но Айда не спираше да я наставлява.

— Вземи си ордъврите! Вземи си ордъврите! — Като видя празния поглед на Милдред, Айда грабна две чинии със салата от плота със сандвичите, постави две парчета масло в две малки чинийки и даде знак на Милдред да занесе всичко това. — Имаш ли вода?

— Не още.

— Ами казвай! — Айда се шмугна към крана, наля две чаши вода и ги плъзна сръчно до чиниите. След това опря на тях две салфетки. — Носи ги, ако клиентите ти още не са си тръгнали.

Милдред премигна безпомощно пред огромната купчина.

— Може ли... да ми дадете поднос?

Отчаяна, Айда хвана чиниите, чашите и салфетките и те се подредиха в пръстите ѝ като карти за игра, след това ги закрепил върху долната част на ръката си под лакътя.

— Вземи супата и ела. — И излезе, преди Милдред да се опомни от скоростта и сръчността ѝ на фокусник. Взе бързичко супите и ритна вратата на изхода, както бе видяла да правят другите. Внимаваше да не разлее и най-накрая стигна до масата. Айда вече успокояваше двете жени и Милдред позна по погледите им, че им е било обяснено, че е нова и че трябва да ѝ прощават някои пропуски. Те веднага започнаха да се забавляват с нея и да я наричат „новобранка“ и „непохватна“. За да не покаже презрението си, тя тръгна към кухнята, но нямаше отърваване от Айда.

— Вземи нещо! Никога не прави празен курс без нещо в ръцете си. Така ще се скъсаш от ходене и никога няма да успееш да си свършиш работата. Събери мръсните чинии на трета маса. Вземи нещо!

Следобедът мина бавно. Милдред се чувстваше глупава, тромава, бавна и непохватна. Колкото и да се стараеше да не прави празни курсове, по масите ѝ се трупаха мръсни чинии, а в кухнята — несервирани поръчки, докато накрая ѝ се стори, че ще полудее от напрежение. Осъзна какъв е големият ѝ проблем — не можеше да носи повече от две чинии наведнъж. Айда я осведоми, че тук подносите са забранени, защото пътеките са тесни и таблите биха довели до сблъсъци, което означаваше, че всичко трябваше да се носи на ръце. Но тя не можеше да закрепил под лакътя си пет-шест чинии наведнъж.

Опита веднъж, но ръката ѝ се огъна от тежестта и за малко да изпусне на пода един сладкиш. Най-страшно стана около три часа. Заведението вече беше празно и касиерката с рибешко лице дойде да ѝ каже, че е загубила една сметка. Оказа се, че е за петдесет и пет цента, което означаваше, че бе загубила цялата си надница. Искаше ѝ се да започне да мята предмети към главата на касиерката, но не го направи. Каза, че съжалява, събра последните си мръсни чинии и се върна с тях.

В кухнята господин Крис и Айда се бяха хванали за гушите и очевидно говореха за нея. Приближиха я и по израженията им усети, че присъдата е лоша. Зачака да се свърши, за да може да се махне от Айда, от филипинците миячи на чинии, миризмата и шума и мрачно се замисли какво ще прави оттук насетне. Но когато минаха покрай Арчи, той направи жест като арбитър, който помилва някого. Те изглеждаха учудени, но това като че ли реши съдбата ѝ. Господин Крис каза: „Добре, добре“ — и влезе в залата. Айда се приближи към Милдред.

— Е, честно казано, Милдред, лично аз не смятам, че си подходяща за работата, господин Крис също не бе ни най-малко впечатлен, но главният готвач мисли, че ставаш, затова ще те оставим на пробен срок.

Милдред си спомни поправения клуб сандвич и лекото кимване, което получи от Арчи, и си даде сметка, че наистина е много важно да се разбира с готвача. Но вече ненавиждаше Айда и направи усилие това да не проличи по гласа ѝ:

— Моля те, благодари от мое име на Арчи и му кажи, че се надявам да не го разочаровам. — Произнесе го достатъчно силно, за да я чуе и Арчи и беше възнаградена със силен мечешки смях.

— Работното ти време е от единайсет преди обед. Ако искаш закуска, идвай в десет и трийсет. Приключваш в три часа, след това можеш да обядваш. Вечер нямаме много клиенти, затова тогава има само три момичета, които се редуват. Ще работиш два пъти седмично от пет до девет за същата надница като през деня. В неделя заведението е затворено. Ще ти трябват бели обувки. Като на медицинските сестри, има ги във всеки магазин, струват два и деветдесет и пет. Какво има, Милдред, да не би да не желаяш работата?

— Просто съм малко уморена.

— Не се учудвам, при това твое безцелно разкарване.

Когато се прибра, завари децата, които току-що се бяха върнали от училище. Даде им мляко и бисквити и ги прати навън да си играят. След това се преоблече и си сложи чехли на пулсиращите от умора крака. Тъкмо се канеше да полегне, но чу подвикване и при нея влезе госпожа Геслър, която беше в мрачно настроение. Оказа се, че Айк не се бе прибрал предната вечер. Обадил ѝ се около девет и ѝ казал, че го повикали по спешност и нямало да може да се върне до сутринта. Било нормално за работата му и наистина се появил в десет, както обещал, но въпреки това госпожа Геслър му имаше много малко доверие, както и на всички останали, апропо.

— Луси, можеш ли да ми заемеш три долара? — попита я Милдред.

— Мога и повече, ако искаш.

— Не, благодаря. Намерих си работа и ми трябват някои неща.

— Веднага ли?

— За другата сутрин.

Госпожа Геслър излезе, а Милдред отиде в кухнята, за да ѝ направи чай. Тя се върна, седна с благодарност пред димящата чаша и подаде на Милдред една банкнота.

— Нямах три, ето ти пет.

— Благодаря. Ще ти ги върна.

— Каква работа си намери?

— О... просто работа.

— Съжалявам... Но ако е онзи вид работа, се надявам да си в дом, в който плащат по пет долара. Прекалено млада си, за да се продаваш за два и лично аз не бих го правила с моряци.

— Сервитьорка съм в закувалня.

— Горещо-долу същото.

— Като че ли да.

— Странно, не е моя работа, но през цялото време, докато отговаряше на обявите и се опитваше да се уредиш като продавачка, се чудех защо не опиташ нещо подобно.

— Защо, Луси?

— Да речем, че си бе намерила работа в продажбите. Колко щеше да получаваш? Не знам какво си си мислела, но в търговията се

работи за комисиони, защото е близо до ума, че ако не продаваш, няма и да ти плащат. А днес кой купува? Щеше само да висиш в някой магазин по цял ден, да се чудиш как да свържеш двата края и да не успяваш. Но пък хората продължават да ядат, дори и сега. Все нещо ще печелиш. А после... не знам. Може и да не си съгласна, но ми се струва, че не ставаш за търговия, не си от този тип хора. Но пък в това...

Всичко, което госпожа Бул беше казала, думите на госпожица Търнър и онова, което ѝ беше подсказала нейната собствена интуиция след пътуването до Бевърли Хилс, изведнъж се стовари върху нея и тя хукна към банята. Млякото, сандвичите и чайт се надигнаха нагоре, докато тялото ѝ се разтърсваше от мъчителни стенания. Госпожа Геслър застана до нея и ѝ хвана главата, обърса устата ѝ и ѝ даде вода, а след това внимателно я поведе към леглото. Тя се срути върху него, обзета от истерия, хълцаше, трепереше и се гърчеше. Госпожа Геслър я съблече, разтри гърба ѝ, потупа я и ѝ каза да си излее всичко, да не се опитва да потиска чувствата си. Тя се отпусна и плака, докато цялото ѝ лице се намокри от сълзи, които позволяваше на госпожа Геслър да бърше. Мина доста време, докато притихне, но не постигна мир, а потъна в мрачна безнадеждност.

— Не мога да го направя, Луси! — каза тя. — Просто... не... мога.

— Скъпа! Какво не можеш да направиш?

— Да нося униформа. Да взимам бакшиши. Да се изправа пред онези ужасни хора. Те ме наричат с ужасни думи. А един ме хвана за крака. О, още усещам ръката му. Бръкна ми чак до...

— Колко ти плащат?

— Двайсет и пет цента на час.

— И бакшишите са отделно?

— Да.

— Скъпа, ти си луда. От бакшишите ще печелиш по два долара на ден и ще изкарваш... поне дваайсет на седмица, а толкова пари не си виждала откакто „Пиърс Хоумс“ фалира. Трябва да го направиш заради себе си. Никой вече не обръща внимание на униформите. А и се обзалагам, че ти седи добре. Освен това, хората правят каквото могат...

— Луси, спри! Ще се побъркам! Ще... — Но като видя как госпожа Геслър я погледна, се стегна и поне се опита да вкара малко логика в гневната си тирада. — Все това ми разправят — хората от трудовите борси, всички — че ставам само да нося униформа и да прислужвам на другите и...

— И може би са прави, поне засега. Опитват се да ти кажат точно това, което и аз. Ти си в тежко положение. Няма нищо лошо да си горда и аз те обичам заради това. Но ще умреш от глад, скъпа. Да не мислиш, че не ми се къса сърцето заради теб? Бих носила у вас всяка вечер печено или шунка или каквото имам, но се боя да не ме намразиш заради това. Просто трябва да приемеш тази работа...

— Знам. Не мога, а въпреки това трябва да го направя.

— Щом трябва, значи трябва, престани да мрънкаш.

— Обещай ми нещо, Луси.

— Каквото кажеш.

— Не казвай на никого.

— Дори на Айк няма да кажа.

— Не ми пука за Айк или какво ще кажат хората. Заради децата е. Не искам никой да знае, за да не се изпусне пред тях. Те не трябва да знаят, особено Веда.

— Ако питаш мен, Веда малко лети в облаците.

— Уважавам я заради това.

— Аз пък не.

— Не я разбираш. У нея има нещо, което си мислех, че аз имам, а сега открих, че не е така. Гордост или каквото там искаш го наричай. Веда за нищо на света не би вършила това, което аз се каня да правя.

— Ах, тази гордост, не бих си мръднала пръста заради нея. Но си права. Веда не би го правила, но сигурно би те оставила така да печелиш за лакомствата ѝ.

— И аз искам тя да ги получава. Не само хляб, но и лакомства.

През шестте седмици, през които търси работа, Милдред почти не се бе виждала с Уоли. Той се отби една вечер, след като децата си бяха легнали, доста ѝ се извинява за думите си и с разкаяние призна, че се е държал като пълен глупак. Тя каза, че няма лоши чувства и го заведе в гостната, макар този път да не си направи труда да пали камината и да му сервира питие. Но когато той седна до нея и я прегърна, тя стана и му произнесе една от онези нейни речи. Каза, че

няма нищо против да се вижда с него по всяко време, но като приятел. Миналото си било минало и не бивало да се съживява при никакви обстоятелства. Ако той е съгласен с това, е добре дошъл и на нея наистина ще ѝ е приятно да прекарва времето си с него. Той се възхити на позицията ѝ и заяви, че ако е искрена, то той е напълно доволен от положението.

След това започна да се отбива често, обикновено около девет, защото тя не искаше децата да знаят, че се вижда редовно с него. Веднъж, когато момичетата бяха за уикенда при семейство Пиърс, той дойде в събота вечер и я „изведе“. Тя каза, че предпочита някое тихо място, защото се боеше, че щампованата рокля няма да ѝ осигури достъп навсякъде, затова отидоха с колата до едно крайпътно заведение близо до Вентура. Една вечер, когато беше доста отчаяна, той пак се озова до нея на дивана и тя не помръдна. Когато я прегърна приятелски, тя не се съпротивлява, а когато придърпа главата ѝ върху рамото си, не се отдръпна. Седяха дълго, без да говорят. И така зад здраво залостената врата, спуснатите щори и запушената ключалка те започнаха своя романс, точно там, в гостната. Романс едва ли е най-точната дума, защото тя не изпитваше никакви чувства. Но каквото и да беше, ѝ даде два часа облекчение и забрава.

Тази вечер се надяваше Уоли да дойде, за да спре да мисли за униформата, която трябваше да си купи на сутринта, както и за присъдата да сервира храна, която почваше да се изпълнява на другия ден. Но когато на вратата се позвъни, се изненада, защото беше малко след седем. Отвори, но на прага не стоеше Уоли, а Бърт.

— О, здравей, страннико.

— Как си, Милдред?

— Не се оплаквам. А ти?

— Добре. Помислих си да намина да те видя и да си взема някои неща, които забравих в бюрото.

— Заповядай.

Но тогава от вътрешността на къщата се чува такива викове, че всички разговори трябваше да се отложат за неопределено време. И двете деца се втурнаха в прегръдките му, а след това той тържествено ги премери колко са пораснали, откакто не ги бе виждал. „Поне пет сантиметра, а може би и седем“, отсъди той. Но Милдред подозираше, че беше виждал момичетата и предния уикенд и ѝ се стори, че това е

прекалено много за толкова кратко време, но пък може би той искаше да го запази в тайна, затова тя не си направи труда да го разобличи и така официално бе прието, че момичетата са със седем сантиметра по-високи. Тя заведе всички в гостната, Бърт седна на дивана, а децата се гушнаха в него. Милдред му съобщи най-важните новини за тях: че имат добри оценки в училище, че Веда се справя прекрасно с упражненията по пиано, че Рей има ново зъбче. Кое то тя веднага му показва и тъй като беше кътник, се наложи доста да си разтяга устата, за да може баща ѝ да го види. А Бърт дълго му се възхищаваше и накрая ѝ даде монета, за да отбележат придобивката.

И двете му показаха новите си придобивки: куклите, които госпожа Геслър им бе донесла от Сан Педро преди няколко дни; короните, които щяха да носят на празненството за края на учебната година след две седмици; няколко топки, прозрачни зарчета и флакони от парфюм, с които се бяха сдобили след размяна с други деца. Бърт попита Милдред за някои общи познати и тя му отговори съвсем приятелски. Но тогава децата останаха извън вниманието на родителите си и бързо им доскуча. Започнаха да се мятат насам-натам, но Милдред ги спря. След това взеха да рецитират репликите си от училищното празненство и всичко завърши с караница която ги е научила по-добре. Рей поде упоритата кампания да покаже на татко си новата си кофичка за пясък от дядо ѝ. Но тъй като тя беше в гаража, а на Милдред не ѝ се ходеше дотам, Рей започна да мрънка. Тогава с увереността, че спасява положението, Веда попита:

— Татко, не си ли жаден? Майко, искаш ли да отворя бутилка скоч?

Милдред за първи път си позволи да се разгневи толкова на Веда. Ставаше въпрос за същия онзи скоч, който тя пазеше за черни дни, когато можеше да се наложи да го продаде, за да купи хляб. И нямаше никаква представа, че Веда знаеше за съществуването му, а още по-малко — че е наясно как да го отвори. А ако го отвореше, това означаваше Бърт да остане безкрайно дълго, докато не изпие и последната капка. Уискито щеше да замине, а заедно с него — и вечерта ѝ.

Като чу думите на Веда, Рей забрави за кофичката и започна да крещи:

— Да, тате, ще си налеем уиски, ще се напием!

— Ще изпия едно питие, щом настоявате — отвърна Бърт и Милдред разбра, че скочът е обречен. Отиде до спалнята, извади го от гардероба, върна се в кухнята и го отвори. Извади лед, постави чашите на поднос, намери една сода, която стоеше там от зимата. Почти приключваше, когато се появи Веда.

— Може ли да помогна, майко?

— Кой ти е позволил да ми ровиш в гардероба и да търсиш алкохол?

— Не знаех, че е тайна.

— И от тук нататък аз решавам кого с какво черпим.

— Но, майко, това е татко.

— Не се преструвай така невинно, че не разбираш какво ти говоря. Знаеше, че нямаш право да казваш това и го знаеше в мига, в който го произнесе, стана ми ясно от нахалното ти изражение.

— Много добре, майко. Да бъде както искаш.

— И престани да говориш по този глупав начин.

— Но ти напомням, че татко не беше толкова стиснат, когато той черпеше тук. Нещата в тази къща доста са се променили, и, уви, не за добро. Все едно селяндури са я овладели.

— Ти изобщо знаеш ли какво е селяндур?

— Селяндур е... много лошо възпитан човек.

— Понякога се чудя, Веда, дали изобщо имаш някакъв разум.

Веда излезе, а Милдред мрачно заподрежда таблата, като се чудеше защо дъщеря ѝ толкова лесно я поставя в отбранителна позиция и успява така да я нарани.

Пиенето на алкохол беше весел ритуал още от времето на домашно приготвения джин. Бърт наливаше първо две чисти питиета за децата и започваше да цъка с език какви пияници ще станат и да се пита накъде върви младото поколение. След това сипваше две силно разредени, в които имаше може би по две капки алкохол. Добавяше лед и сода, поставяше чашите на подноса и предлагаше на всеки да си вземе. Но с едно очарователно извъртане, Милдред никога не разбираше как го прави, все успяваше да поднесе на децата силно разредените питиета, а на него и жена му — чистите. И този път направи сръчно този трик, а момичетата, въпреки че наблюдаваха

много внимателно и съсредоточено, пак не успяха да грабнат чашите, които се предполагаше, че са за тях. Когато напитките бяха с почти един и същ цвят, номерът винаги минаваше. Бърт казваше на дъщерите си, че са получили това, което трябва, и тъй като всички чаши миришеха на хвойна, обикновено се примиряваха. Тази вечер размяната стана гладко, както обикновено, но цветът на скоча издаде измамата. Той се оплака, че е уморен и има нужда от малко повдигане на духа и те се съгласиха да приемат разредените питиета. Той сложи едната чаша с чист скоч пред Милдред, а другата взе за себе си.

След края на ритуала всяко дете се наслаждаваше на питието си по различен начин. За Веда това бе повод да издаде малкото си пръстче, да отпива елегантно и да се прави на дама. Сграбчи възможността да говори превзето и започна да затрупва баща си с надменни въпроси за „ситуацията“. Той отговаряше сериозно и обстойно, защото смяташе питанията на Веда за признак на висок интелект. Каза, че нещата изглеждали доста зле за известно време, но сега виждал ясни признаци за подобрене и вярвал, че „скоро ще преминем билото“.

За Рей пък това бе възможност „да се напие“, както тя се изразяваше, и го направи с огромен ентузиазъм. Щом изгълта половината си газирана вода, скочи и започна да се върти в средата на стаята, като не спираше да се смее с пълно гърло. Милдред ѝ взе чашата, а момиченцето се въртя, докато се замая и падна на земята, преизпълнено с щастие. На Милдред винаги ѝ засядаше буца на гърлото, когато започнеше този дивашки танц. Смътно ѝ се струваше, че трябва да спре дъщеря си, но тя бе толкова доволна, че сърце не ѝ даваше. Този път, докато я гледаше, в очите ѝ напиреха сълзи и забрави за скоча. Веда, която вече не беше център на вниманието, каза:

— Лично аз смятам тази излагация за отвратителна.

Рей премина на следващата фаза. Баща ѝ я беше научил на едно стихче, в което се разказваше за следното:

*„Отидох на животинския пазар
при зверовете и птиците,
старият бабуин си реши кестенявата козина
на лунната светлина.*

*Маймуната се напи и падна върху хобота на слона.
Слонът кихна и коленичи.
А какво стана с останалата фауна?“*

Но когато Рей рецитираше стихотворението, настъпваха известни промени. Думата „зверове“ не ѝ беше по силите и така се получаваше „при змейовете и птиците“. Беше ѝ трудно да произнесе „кестенявата“, така че бабуинът получаваше кожух от „кестен и тинтява“. А „фауна“ така сладко ѝ пълнеше устата, че я повтаряше многократно: „фауна-фауна-фауна-фауна“ — мислейки си, че е някакво много интересно животно. Докато декламираше, баща ѝ си свали колана и затъкна токата в яката на тила си, свободният му край праметна над главата си, започна да реве, застанал на четири крака — стана много убедителен слон. Рей взе да го обикаля, като все повече се приближаваше с всеки следващ стих. Когато беше почти до него и вече бе подръпнала два-три пъти хобота му, той кихна няколко пъти и се строполи. Отвори очи, но Рей вече никаква не се виждаше. Той изпадна в паника какво се е случило с нея, надникна в камината и извика силно през комина:

— Фауна, фауна, фауна.

— Погледна ли в гардероба?

— Милдред, сигурен съм, че е точно там.

Отвори гардероба, мушна глава вътре и извика:

— Хей!

Милдред предложи да провери и в коридора и той я послуша. Търси я навсякъде, като си даваше вид, че става все по-притеснен с всяка изминала минута. Скоро каза с разтреперан глас:

— Милдред, нали нашата маймунка не се е изпарила във въздуха?

— Чувала съм, че такива неща се случват.

— Това би било ужасно.

Веда взе чашата си, издаде пак малкото си пръстче и отпи претенциозно.

— Е, татко, не виждам защо толкова се разстройваш. Според мен всеки вижда, че тя е зад дивана.

— А ти заминавай да си лягаш.

Очите на Милдред блеснаха, когато произнесе тези думи. Веда скочи на крака. Но Бърт не обърна внимание. Той отново праметна колана над главата си, застана на четири крака и каза „бау-бау“, след това се хвърли зад дивана. Сграбчи пищящата Рей, каза, че е време и двете да си лягат, и попита дали искат татко да ги завие. Вдигна детето високо във въздуха, а Милдред извърна глава, защото ѝ се стори, че дъщеря ѝ обича Бърт повече от всички на света и сърцето ѝ се сви от болка.

Той ги приспа, върна се при нея и си сложи колана. Наля си още едно питие, а през това време тя кисело си мислеше за колата. Даде си сметка, че той е петият или шестият човек, който я беше вбесил този ден и че всичко беше заради отчаяното положение, в което бе изпаднала. Но днес не намираше в себе си достатъчно обективност за подобен анализ — за нея това бе просто въпрос на справедливост. Тя работеше, той — не. Нямаше право да притежава нещо, което изобщо не му трябваше, а на нея можеше да ѝ улесни живота. Той пак я попита как е, а Милдред отвърна, че е добре, но гневът ѝ се надигаше и тя знаеше, че рано или късно ще избие на повърхността.

На вратата се позвъни и тя отвори. Когато Уоли приятелски я потупа по задника, тя бързо му прошепна:

— Бърт е тук.

Лицето му замръзна за миг, но веднага се овладя и изненадващо убедително влезе в ситуацията, като каза достатъчно силно, за да бъде чуто навсякъде из къщата:

— Хей, Милдред, не съм те виждал от сто години! Боже, изглеждаш страхотно! Бърт тук ли е?

— Тук е.

— Няма да му отнема повече от минутка, но трябва да го видя.

И след като Уоли се престори, че вярва, че Бърт още живее тук, Бърт продължи играта. Здрависа се с него демонстративно, предложи му питие сякаш скочът беше негов собствен и го заразитва сякаш нищо не се бе случило. Уоли обясни, че го търси вече от два месеца, защото изникнало нещо и най-накрая успял да го намери. Бърт отвърна, че няма нужда да му го казва, той много добре знаел как лети времето. Уоли го попита за трите къщи от 14-и парцел — искал да знае

дали при продажбата им е правена устна уговорка, че зад тях ще се изгради предпазна стена. Бърт отвърна, че това абсолютно не е вярно и се впусна в подробности за сделката с имотите. Уоли заяви, че ѝ на него всичко това му звучало твърде странно, но искал да се увери.

Милдред слушаше с едно ухо. Вече нямаше настроение за Уоли, умът ѝ беше погълнат от колата и си мислеше как да започне разговора за нея. Но тогава ѝ хрумна една лукава идея и тя пристъпи към действие без повече разсъждения.

— О, колко е горещо тук! Не ви ли пречат саката, момчета? Не искате ли да ги свалите?

— Мисля, че е права, Бърт.

— Така е.

— Не ставайте, аз ще ги взема.

Те си свалиха саката, тя ги метна на ръката си и влезе в дрешника, за да ги окачи на закачалки. След това бръкна в джоба на Бърт, където знаеше, че трябва да е ключът от колата. Извади го и го пъкна в обувката си. Върна се в гостната и взе питието си, което едва бе докоснала.

— Май ще се напия.

— Браво на момичето!

— Дай да ти долея.

Бърт сложи лед в чашата ѝ, сипа още малко алкохол и сода, а тя отпи набързо две-три глътки. Докато разклащаше леда, който звънеше по стъклените стени, им разказа историята за Хари Енгъл и котвите, която много ги развесели. Когато млъкна, усети допира на ключа в обувката си и се засмя от сърце за пръв път от месеци. Имаше чаровен смях, малко като на Рей, който стресна двамата мъже и те започнаха да се смеят заедно с нея, все едно нямаше рецесия, разбит брак и тежки чувства около работата на синдиките.

Но очевидно Уоли беше малко нервен и доста несигурен в положението си, затова скоро стана да си ходи. Бърт тържествено го изпрати до вратата, но Уоли забеляза, че си е забравил сакото и това му даде повод да се върне за бърз разговор с Милдред.

— Той върна ли се? Имам предвид — пак ли живее с теб?

— Просто се отби да ни види.

— Значи ще продължим да се виждаме.

— Надявам се.

Бърт се върна, седна си на мястото, отпи замислено от чашата си и каза:

— Май не е чул нищо. Имам предвид — за нас. Реших, че няма нужда да му казваме.

— Постъпи съвсем правилно.

— Това, което не знае, не може да го нарани.

— Точно така.

В бутилката вече беше останало малко скоч, но той си наля още едно питие и премина към това, за което бе дошъл.

— Преди да си тръгна, Милдред, напомни ми да си взема някои неща от бюрото. Нищо важно, но ми се ще да са при мен.

— Може ли аз да ти ги донеса?

— Застраховката ми.

Тонът му беше малко заядлив, сякаш очакваше скандал. Полицата бе за 1000 долара, от които бяха платени 256. Не беше внесъл повече, защото не вярваше в застраховките като инвестиция, предпочиташе акциите на AT&T. Но Милдред настояваше, че ако нещо се случи с него, това е „единствената преграда между децата и приютите за бедни“. Сега осъзна, че застраховката е следващото нещо, което се налага да пожертва, и че той е готов да посрещне съпротивата ѝ. Подаде му я, а Бърт рече:

— Благодаря, Милдред. — След това, очевидно облекчен от лесния начин, по който я получи, продължи: — Е, как я караш?

— Много добре.

— Да пием още по едно.

Допиха бутилката и чак тогава той стана да си ходи. Милдред му донесе сакото и го изпрати до вратата. Той я целуна с насълзени очи и си тръгна. Тя бързо угаси светлините, отиде в спалнята и зачака. Както и предполагаше, скоро се позвъни. Тя отвори и го завари на прага с малко глуповат вид.

— Извинявай, че те притеснявам, Милдред, но ключът от колата е изпаднал от джоба ми. Имаш ли нещо против да погледна?

— Не, никак даже.

Той се върна в гостната, светна лампата и огледа пода, където си беше играл с Рей. Тя го гледаше доволна, леко опиянена и

заинтригувана. Накрая каза:

— Сега като си помисля — май аз го взех.

— Ти... го взе?

— Да.

— Ами дай ми го. Трябва да се прибирам. Аз...

Тя стоеше, усмихваше се и чакаше. Той осъзна ужасната истина и лицето му помръкна. Посегна към нея, но тя се отдръпна.

— Няма да ти го дам и няма смисъл да се опитваш да си го вземеш, защото съм го скрила на място, за което няма да се сетиш. Отсега нататък колата е моя. Аз работя и имам нужда от нея, а ти не работиш и не ти трябва. Ако си мислиш, че ще трамбовам пеша, ще гоня автобуси, ще си губя времето и ще си мълча, докато ти се търкаляш с друга жена и дори не ползваш колата, много си сбъркал. Това е всичко.

— Значи работиш?

— Да.

— Добре тогава. Защо не каза веднага?

— Искаш ли да те закарам?

— Ще съм ти много благодарен.

— При Маги ли живееш?

— Предпочитам да не казвам къде живея. Живея, където живея. Но ако ме закараш до Маги, ще е добре. Трябва да я видя за малко, затова ме остави пред дома ѝ, ако нямаш нищо против.

— Нямам нищо против да те оставя където и да е.

Излязоха заедно и се качиха в колата. Тя извади ключа от обувката си, включи двигателя и пое в мълчание към къщата на госпожа Бидерхоф. Когато стигнаха, му каза, че е много доволна, че се е отбил и иска да се чувства добре дошъл по всяко време, и то не само заради децата. Бърт ѝ благодари тържествено, заяви, че вечерта е била много приятна и за него и отвори вратата. Посегна към ключа, но тя го беше предвидила. Ръката ѝ се стрелна към него и запали пак двигателя. Засмя се малко злостно и каза:

— Май не се получи, а?

— Като че ли не се получи.

— Лека нощ, Бърт. И ѝ кажи, че у нас имам два стари сутиена. Чисти са и са като нови, мога да ѝ ги дам, ако се отбие.

— Виж какво, мамка ти, взе колата. Затова, ако обичаш, си затваряй устата.

— Както кажеш.

И се отправи към дома си. Когато се прибра, лампата все още светеше и всичко беше точно както го бе оставила. Погледна към индикатора на резервоара и забеляза, че има два галона бензин в него, затова продължи. Зави по булевард „Колорадо“. Това беше първият булевард по пътя ѝ. Светофарите не работеха, премигваха само жълтите светлини. Тя форсира колата и превъзбудено гледаше как стрелката на километража отбелязва 50, 60, 75 километра в час. Когато стигна 90, чу тропане и си отбеляза наум да оправи карбуратора. След това отпусна малко педала на газта и разтреперана въздъхна дълбоко. По вените ѝ се разля нещо подобно на гордост, самоувереност, възвърнато самоуважение, което никакви разговори, никакъв алкохол и никаква любов не можеха да ѝ дадат. Почувства се пак в кожата си и се замисли за работата си хладно и отчуждено, а не изпълнена със срам. Проблемите — от балансирането на чиниите върху ръката до избора на ордьоврите — преминаха през главата ѝ един след друг и тя за малко да се разсмее, когато се сети как само преди няколко часа всичко това ѝ изглеждаше ужасяващо.

Вкара колата в гаража и огледа гумите с фенерче, за да види в какво състояние са. Остана доволна, че грайферите бяха добри и нямаше нужда да купува нови скоро. След това влезе, тананикайки си, в къщата, загаси светлините и се съблече на тъмно. Влезе в стаята на децата, прегърна Веда и я целуна. Веда се размърда сънена и тя ѝ каза:

— Тази вечер се случи нещо много хубаво и ти си причината за всичко. Взимам си обратно думите. А сега заспивай и не мисли повече за това.

— Толкова се радвам, майко.

— Лека нощ.

— Лека нощ.

ГЛАВА 5

Само след няколко дни финансовите проблеми на Милдред станаха по-поносими, защото бързо се превърна в една от най-добрите сервитьорки в заведението, не само по отношение на обслужването, но и според бакшишите. Научи се да балансира чиниите на ръката си, като се упражняваше у дома, след като децата си легнеха. Използваше метални съдове, в които поставяше камъни от градината. Стигна до такова съвършенство, че можеше да държи три с пръстите на лявата си китка и да разположи още две на ръката си, без да изплзва език, докато го прави. Плъзгаше се из ресторанта, без да изпусне нищо.

Усети инстинктивно, че най-много бакшиши идват от редовните клиенти, които оставяха по десет цента, вместо по един-два. Ухажваше мъжете — както правеха всички други момичета — защото те бяха пощедри от жените. Измисли си разни малки трикове, с които да научи имената им, помнеше всичките им предпочитания и прищевки и се грижеше Арчи да им дава точно това, което искат. Имаше дарба за ненатрапчив флирт, но осъзна, че от това няма полза. Очевидно да сервираш храна на мъжете беше някаква архетипна форма на интимност и ако прекрачиш отгатък, те започваха да се чувстват неловко и да стават фамилиарни в отношения, които в същността си бяха официални. Обикновена приветливост, съчетана с точно изпълнение на желанията им, като че ли най-много ги удовлетворяваше и точно заради това поведение получаваше най-много покани за разходка с кола, вечеря или представление. Отначало не знаеше как да реагира на тях, но скоро измисли начин да ги отхвърля, без да звучи грубо. Казваше на мъжете, че „иска да продължат да я харесват“ и че „може да променят мнението си, ако я видят без униформа“. Този отговор предизвикваше леки здравословни опасения, че тя може би не е толкова секси в собствените си дрехи и в същото време оставяше място за достатъчно съчувствие към бедното работещо момиче, за да продължат да идват пак в заведението и да й позволяват да им сервира обяд. Оказа се, че опипването е ежедневие и

тя реши, че е най-добре да не му обръща внимание. Дори и най-похотливите мъже можеха да бъдат превърнати в редовни клиенти, които оставят добри бакшиши, за да покажат, че имат златни сърца.

Но Милдред странеше от ресторанта и хората, свързани с него. Това не се дължеше изцяло на убеждението ѝ, че ги превъзхожда. Беше изключително критична към кухнята и се боеше, че ако я въвлекат в разговор, ще каже какво мисли и ще загуби работата си. Затова се ограничаваше да споделя наблюденията си само с госпожа Геслър и всяка вечер подлагаше на безмилостен анализ всичко, което се вършеше в заведението. Особено страдаше заради пайовете. Купуваха ги от „Хенди Бейкинг Кампъни“ и госпожа Геслър често се смееше на описанията на Милдред на техния неприветлив външен вид, лепкавия и безвкусен пълнеж и твърдата несмилаема коричка. Но в ресторанта запазваше спокойствие, докато един ден не чу Айда да се оплаква на господин Крис.

— Срамувам се да слагам това на масата! Срамувам се да карам клиентите да го ядат! Пайовете, които доставяте, са ужасни, а очакват хората да плащат за тях.

Господин Крис, който приемаше всички оплаквания с мъченическо свиване на рамене, просто каза:

— Пайовете може и да са гадни, но какво очакваш в тези времена? Ако някой не иска да ги яде, викни ме и ще му направя нова сметка.

Милдред тъкмо щеше да си отвори устата, за да защити Айда и разгорещено да заяви, че новата сметка няма да направи пая по-вкусен, когато ѝ хрумна, че може би най-доброто решение е тя самата да доставя пайовете. И когато съзря възможността да изкара още някой безценен долар повече, цялото ѝ отношение се промени. Знаеше, че трябва да спечели Айда — и не само нея, а и всички в заведението.

Същия следобед беше по-мила с другите момичета, отколкото професионалната етика изискваше. Седна да обядва с тях и се включи в разговора. Междувременно обмисляше как да подходи с Айда. Тази вечер беше на работа и след като затвори ресторанта, забеляза, че Айда бърза, хвърляйки поглед към часовника — по всичко личеше, че гони автобус. Отвори ѝ вратата и я попита:

— Накъде си, Айда? Да те закарам ли?

— Ти... имаш кола?

— Е, поне върви.

— Аз живея на „Върмонт“. Близко до „Франклин“.

— По път ми е. Аз живея в Глендейл.

Щом се качиха в колата, ледът между тях се стопи. Когато се разделиха, Милдред попита Айда дали не иска да мине да я вземе на другата сутрин. От този момент нататък Айда получи транспорт, а Милдред — по-добри маси в ресторанта и което бе по-важно, възможност да задържи вниманието ѝ за доста дълго време всеки ден. Станаха първи приятелки и разговорът някак си все се въртеше около пайовете. Айда наистина се ядосваше на сладкишите, които господин Крис предлагаше на клиентите, а Милдред я изслушваше със съчувствие. И една вечер най-невинно попита:

— Колко плаща за тези пайове?

— Колкото и да му взимат, все е измамен.

— Да, но... колко?

— Не знам... Защо?

— Аз правя пайове. Колкото и да дава, мога да се вмести в цената и да му изпека сладкиши, които хората наистина ще искат да ядат. Такива ще му ги направя, че ще се прочуе с тях.

— Наистина ли можеш?

— Продавам от много време.

— Тогава ще разбере колко плаща.

И така пайовете се превърнаха в тяхната конспирация. Една неделя Милдред отиде с колата до Айда и ѝ занесе прекрасен, сочен, красиво оформен пай с боровинки. Айда беше омъжена за бивш строител, който в момента беше безработен, и Милдред подозираше, че този сладкиш ще ѝ дойде добре за неделната вечеря. На другия ден, в най-натовареното обедно време, когато господин Крис беше отишъл до банката, за да вземе дребни монети, Айда спря Милдред на пътеката между масите и ѝ прошепна дрезгаво:

— Плаща по трийсет и пет цента на пай и поръчва по три дюзини на седмица.

— Благодаря.

Същата вечер Айда събра всичката необходима информация и когато Милдред пресметна, че ще успее да се вмести в трийсет и петте цента, реши да поеме нещата в свои ръце.

— Остави на мен, Милдред. Просто остави на мен. Не се налага да казваш нито дума. Отдавна си знаех, че трябва да взема мерки за тези пайове и вече настъпи моментът. Просто остави на мен.

На следващата сутрин взимането на мерки се оказа малко пошумно, отколкото Милдред бе очаквала. Господин Крис каза, че работи с „Хенди Бейкинг Кампъни“ от години и това няма да се промени, а Айда настоя, че така губи клиенти и не му стига умът, за да го разбере. Освен това, продължи Айда, има едно момиче, което прави страхотни пайове, и какъв му е проблемът, не иска ли клиенти? Господин Крис ѝ каза да не го притеснява повече, защото е зает. Айда го предизвика да разгледа целия асортимент — с череши, боровинки, ягоди...

— Никакви череши, никакви боровинки, никакви ягоди! — изкрещя господин Крис на развален английски. — Половината пай се разпада с тези плодове. Ябълки, тикви, лимони, нищо друго не искам.

Тогава Айда влезе в помещението с клиентите и махна на Милдред да дойде. Когато останаха сами, ѝ прошепна:

— Чу ли го какво каза? Ябълки, тиква, лимони — нищо друго. Това означава, че е готов да смени доставчика, но е прекалено голям инат, за да си признае. Чуй ме, Милдред, утре донеси три пая — един с ябълки, един с тиква и един с лимони. Само три, не повече. И аз ще се погрижа да бъдат сервирани. Те са мостри, но запомни едно нещо: трябва да си мисли, че идеята е негова.

Айда отново надникна през вратата и махна. Дойде и Анна — момичето, което беше участвало в скандала първия ден и после беше върнато на работа. Айда я дръпна при тях.

— Анна, чу ли какво му казах?

— Айда, тези пайове са позор и...

— Добре, тогава прави каквото ти казвам и ще вкараме пайовете на Милдред вместо тези боклуци, които сервираме сега. Страхотни са, Анна. Но го знаеш какъв е, затова утре, когато започна да сервирам мострите, които Милдред ще донесе, ти му вкарай мухата и кажи, че отдавна е трябвало да направи точно това. Той ще се замисли и така ще надвием ината му.

— Разчитай на малкото сираче Ани.

— Размажи го.

— Ще пречупя този грък за нула време. Не се тревожи, Милдред. Ще ти продадем пайовете.

На Милдред ѝ се насълзиха очите от топлите чувства, които изпита и към двете, и реши, че Анна също заслужава по някой безплатен пай от време на време. Същия следобед направи мострите и на следващата сутрин Айда ги вкара бързо в кухнята като шпионин, пренасящ бомби. Докато си обличаше униформата, Милдред беше нервна като актриса преди премиера. Влезе в кухнята и усети как очакването е надвиснало във въздуха. Господин Крис си беше на бюрото в ъгъла. Стана и отиде до изхода. Залепи на вратата парче картон, на което със средиземноморския си почерк беше написал специалитета за деня — „Шунка със сладки картофи“.

Всички се събраха около него, за да го прочетат. Айда отиде до бюрото, взе син молив, върна се до вратата и добави: „и пай“. Момичетата тръгнаха една по една към залата с клиентите.

Още в самото начало на обяда Милдред успя да продаде две парчета пай. Господин Ранд, един от редовните ѝ клиенти, дойде по-рано с друг мъж и когато тя му подаде менюто, за да си избере десерт, попита невинно:

— Какво ще кажете за парче пай, господин Ранд? Лимоновият е много хубав днес.

Господин Ранд хвърли поглед към придружителя си.

— Това само показва колко е лоялна. Паят е отвратителен, тя го знае, но въпреки това казва, че лимоновият е хубав днес. Откажи се от пая, освен ако не ти е омръзнал животът и искаш да умреш.

— Днес имаме нови пайове, господин Ранд.

— Е, стават ли?

— Опитайте. Мисля, че ще ви харесат.

Другият мъж си избра шоколадов сладолед, а Милдред забърза към кухнята, за да вземе поръчките. Върна се с двата десерта и кафе и сърцето ѝ щеше да изскочи, когато чу клиентът да казва:

— Този пай изглежда добър.

Постави го пред господин Ранд и другият мъж дори не ѝ позволи да му поднесе сладоледа.

— И аз искам! Може ли да сменя поръчката?

— Разбира се!

— Лоялна? Тя е повече от лоялна. Виж ти, този сладкиш е поне пет сантиметра дебел.

До пладне от лимоновия пай останаха само няколко трохи пълнеж в празната чиния, а до един часа и трите бяха продадени. До три Айда вече беше разказала за случилото се на господин Крис и всички стояха край тях и чакаха резултата. Тя го помоли да обърне внимание колко бързо са свършили сладкишите. Че лимоновият е изчезнал, преди да успее да се обърне, а един клиент си е поискал второ парче, но вече нямало. Било ужасно, когато всички пайове на Милдред били продадени и се наложило да сервира от старите. Господин Крис не промълви и дума, беше се привел над бюрото и се държеше като глух. Но Айда не млъкваше и ставаше все по-гръмогласна. Една дама на маса за четирима поискала да знае откъде доставят тези прекрасни пайове и когато ѝ посочила Милдред, тя била удивена. Господин Крис се размърда тревожно и ѝ каза да не го безпокои, защото бил зает и...

— Значи, ето какво си бил намислил! — Той подскочи и на една педя от носа си видя пръста на Анна, която го бе насочила към него като пистолет. Не му даде време да се съвземе и продължи: — Сега разбирам защо все разпитваше за Милдред! Усещах аз, че нещо хитруваш! И кой ти каза, че тя може да прави пайовете, искам да знам? Виж го ти! Само да те изпусне човек от поглед и все нещо ще измислиш!

На тази ласкателна тирада господин Крис отначало отвърна с празен поглед. След това избухна в силен смях и посочи шеговито към Айда, все едно си правеше някакъв голям майтап с нея. Айда се направи на силно възмутена, че я е оставил да му наговори всичко това за пайовете, след като през цялото време е знаел, че ги е приготвила Милдред и вече е бил взел решение за тях. С всяка нейна дума смехът му ставаше все по-силен и след като си избърса сълзите от очите, той сключи сделката. Имаха малки проблеми за цената, той се опитваше да я свали на трийсет цента, но тя настоя за трийсет и пет и той бързо се съгласи. Същата вечер Милдред почерпи Айда и Анна в един бар, в който сервираха алкохол, където я беше водил Уоли, и помогна на Анна да свали един мъж от съседната маса. Предстоеше ѝ да направи първите си шест пая и тя се прибра у дома много късно, преизпълнена с възторжена любов към цялото човечество.

По силата на новия ѝ договор ѝ прекараха телефон и тя започна да върти още по-разгорещена търговия сред съседите си под предлог,

че няколко допълнителни пая не ѝ представляват никакъв проблем, а пък още малко пари изобщо не са ѝ излишни. За поръчка само на един пай взимаше и продължи да взима по осемдесет и пет цента на парче. Скоро в резултат на продажбите ѝ в квартала получи още един договор с ресторант. Господин Харбо, съпруг на нейна клиентка, споменал една вечер за пайовете ѝ в „Дроп Ин“, заведение на булевард „Бранд“, недалеч от „Пиърс Драйв“, и оттам ѝ се обадиха и се споразумяха за две дузини на седмица. Продължи да работи като сервитьорка, трудеше се по-усърдно отколкото мислеше, че е способна, но успяваше да издържи до неделя, когато можеше да се наспи. Беше немислимо да се грижи и за момичетата, затова нае девойка на име Лети, която приготвяше обедите и вечерите на децата и ѝ помагаше в миенето на чинии, бъркането на тестото и черната работа при приготвянето на пайовете. Купи две допълнителни униформи, за да може да пере и трите наведнъж през уикенда. Това вършеше в банята при заключена врата. Не криеше за пайовете, а и не би могла. Но нямаше намерение да казва нито на Лети, нито на дъщерите си за работата си като сервитьорка.

И въпреки че през повечето време беше много уморена, на лицето ѝ се появи ново изражение, дори речникът ѝ се промени. Когато говореше с госпожа Геслър, казваше „моите пайове“, „моите клиенти“, „моите продажби“; преобладаваха местоименията в първо лице единствено число. Без съмнение значението ѝ поне в собствените ѝ очи нарастваше, беше станала малко надменна и самодоволна. Пък и защо не? Само два месеца преди това едва намираше пари за хляб. А сега изкарваше по осем долара на седмица като сервитьорка, около петнайсет от бакшиши и повече от десет долара чиста печалба от пайовете. Бизнесът ѝ вървеше безупречно, тя си купи спортен костюм, накъдри си косата.

Само едно нещо я тревожеше. Вече беше краят на юни, а на 1 юли трябваше да се платят седемдесет и пет долара по ипотеката. Отскоро печелеше добре и беше успяла да спести едва петдесет долара, но реши да не се притеснява. Една вечер докато се возеше с Уоли в колата, му каза:

- Уоли, искам от теб петдесет долара.
- Веднага ли?

— Да, веднага. Но като заем, ще ти ги върна. Сега печеля добре и мога без проблем да ти се издължа до месец. Но трябва да платя вноската по ипотеката, която Бърт взе, и няма да позволя да ме изгонят от дома ми заради някакви мизерни петдесет долара. Искам да ми дадеш парите утре.

— Добре. Мисля, че ги имам.

— Значи — утре.

— Боже, ще ти напиша чек още тази вечер.

Скоро след това се прибра и намери Лети облечена с една от униформите ѝ. Още не беше купила работно облекло за помощницата си. Караше я да си слага престилка върху роклите, с които идваше на работа, и ѝ бе казала, че въпросът с униформата се отлага, докато се увери, че си изпълнява задълженията задоволително. Когато видя Лети в ресторантските си одежди, усети как лицето ѝ пламна и веднага излезе от кухнята, защото се боеше какво може да ѝ се изплъзне от устата. Но Лети я забеляза и я последва.

— Казах ѝ, че няма да ви хареса, госпожо Пиърс. Казах ѝ го веднага, но тя се развика и не ме остави на мира, затова я облякох, за да млъкне.

— Кой е викал и не те е оставил на мира?

— Госпожица Веда, госпожо.

— Госпожица... Веда.

— Кара ме да я наричам така.

— И тя ти каза да облечеш тази униформа?

— Да, госпожо.

— Много добре. Всичко е наред, щом така се е случило, но вече можеш да я свалиш. Само че от сега нататък запомни, че тук нарежданията издавам аз, не госпожица Веда.

— Да, госпожо.

Милдред приготви пайовете и цял следобед не каза нищо повече. Мълча и на вечеря, а Веда се правеше, че не забелязва промяната в облеклото на Лети. Но след вечеря, когато Лети си тръгна, повика и двете си деца в гостната и като се обръщаше предимно към Веда, обяви, че ще говорят за униформата.

— Разбира се, майко. Много ѝ отива, не мислиш ли?

— Няма значение дали ѝ отива или не. Най-напред искам да разбера следното: тези униформи стоят на най-горната полица в

гардероба ми под купчина чаршафи. Как ги намери?

— Майко, имах нужда от носна кърпичка и отидох да видя дали някои от моите не са прибрани погрешка при твоите.

— В гардероба?

— Търсих навсякъде и...

— Всичките ти носни кърпички винаги са стояли в горното чекмедже на раклата ти и все още са си там. Изобщо не си търсила носна кърпичка. Пак си ровила из нещата ми, за да видиш дали няма да намериш нещо интересно, нали?

— Майко, как можеш да намекваш подобно...

— Нали?

— Не е вярно и съм обидена от въпроса.

Веда погледна високомерно Милдред в очите с изражение на обидено достойнство. Милдред помълча за миг, след това продължи.

— И как стана така, че даде една от тези униформи на Лети?

— Просто предположих, майко, че си забравила да й кажеш да ги носи. Очевидно са купени за нея. Щом ще ми носи нещата до басейна, искам да е прилично облечена.

— До басейна? Какви неща?

— Нещата ми за плуване, майко.

Малката Рей се засмя с пълен глас, а Милдред беше като поразена от гръм. Учебната година беше свършила. Беше оставила на децата кочан с автобусни билети, за да могат да ходят да плуват в езерото в парка „Грифит“, но нямаше представа, че в цялото мероприятие е била включена и Лети. Стана ясно, че според Веда само тя и Рей могат да ходят да плуват, а Лети трябва да ги следва на две крачки отзад в униформа и с боне и да им носи чантите. Голямата й дъщеря дори извади бонето, в което Милдред позна яката на една от роклите си. Беше прилежно подшита и превърната в убедителна бяла диадема с бродерии по краищата.

— Това е нечувано!

— Е, майко, на мен ми се струва напълно подходящо.

— Лети плува ли с вас?

— Разбира се, че не.

— И какво прави?

— Седи край басейна и чака, както й се полага.

— По нареждане на... госпожица... Веда, предполагам?

— Надявам се, че си знае мястото.

— Е, от тук нататък край с госпожица Веда. Ако ще ходи с вас на басейн, ще го прави със собствените си дрехи и ще влиза да плува. Ако няма бански, ще ѝ намеря.

— Ще бъде както искаш, майко.

Малката Рей, която слушаше всичко това с огромно удоволствие, се изтърколи на пода, засмя се с пълно гърло и зарита във въздуха.

— Тя не може да плува! Тя не може да плува и ще се удави! И Ред ще трябва да я вади от водата. Той е спасител... и си пада по нея...

Чак тогава Милдред проумя странното поведение на Лети и се засмя въпреки всичко. Веда реши, че разговорът е приключил.

— Майко, струва ми се, че вдигна много шум за нищо. Ако си купила униформите за нея — а аз не мога да си представя за кого друго биха могли да бъдат — тогава защо да не ги носи?

Сега вече Веда малко преигра. Преднамерената ѝ невинност накара Милдред внезапно да проумее, че дъщеря ѝ знае истината, а това означаваше, че трябваше да съсече проблема в корен. Възможно беше Веда да е дала на Лети униформата ѝ само за да се перчи като паун по пътя за басейна, но може и да беше сторила нещо далеч по-коварно. Милдред не реагира веднага. Седеше и се взираше във Веда и все по-силно присвиваше очи по специфичния си начин; след това взе Рей на ръце и обяви, че е време за сън. Докато я събличаше, си играеше с нея както обикновено — духаше в илиците на малката ѝ пижамка, претърколи я на леглото и накрая духна в тила ѝ. Но през цялото време мислеше за Веда, която не участваше в тези лудории. С крайчеца на окото си я виждаше как се кипри пред тоалетката и като че ли единствената цел на заниманието ѝ беше да разпръсне пред себе си толкова гребени, четки и шишенца, колкото масичката можеше да побере. Не стана по-сговорчива и след като Милдред приключи с Рей и я повика в гостната, за да поговорят. Избухна и захвърли на пода една четка.

— О, боже, сега пък какво?

Когато влязоха в гостната, Милдред затвори вратата, седна на фотьойла и накара Веда да застане права пред нея.

— Защо даде на Лети униформата?

— За бога, майко, нали вече ти казах? Колко пъти да го повтарям? Няма да позволя да ме разпитваш по този начин. Лека нощ,

лягам си.

Милдред я хвана за ръката и я дръпна обратно.

— Когато си дала униформата на Лети, си знаела, че е моя, нали?

— Униформата е... твоя?

Веда се престори на изненадана толкова хладнокръвно, пресметливо и нагло, че Милдред помълча малко по-дълго, отколкото правеше обикновено, когато бе ядосана. После продължи:

— Започнах работа като сервитьорка в ресторант в Холивуд.

— Като... каква?

— Като сервитьорка, както много добре знаеш.

— О, боже! О... — Милдред я ощипа по бузата, но тя се изсмя и довърши, без да ѝ мигне окото: — ... мили боже!

Майка ѝ веднага я зашлеви силно по другата буза и тя падна на пода. И докато лежеше там, Милдред заговори:

— За да има какво да ядете, ти и сестра ти, да има къде да спите и какво да обличате. Хванах се на единствената работа, която успях да намеря, и ако си мислиш, че ще ти слушам глупостите, много грешиш. А ако си въобразяваш, че с тях ще ме накараш да се откажа от работата си, пак си се объркала. Не знам как си разбрала какво работя...

— От униформата, глупачке. За слабоумна ли ме мислиш?

Милдред отново я зашлеви и продължи:

— Може и да не го осъзнаваш, но всичко, което имаш, струва пари — от прислужницата, на която си наредила да те придружава до басейна, до храната и всичко останало. И тъй като не виждам някой друг да се грижи за това...

Веда вече се беше изправила и гневният ѝ поглед я пронизваше:

— Нима печенето на пайове не е достатъчна излагация? Трябваше ли да ни унижаваш още като...

Милдред я хвана и за двете ръце и я метна на коляното си. Вдигна горницето на пижамата с една ръка, смъкна долницето с другата и стовари голата си длан върху задника на Веда с цялата сила, която гневът ѝ даваше. Момичето изпищя и я ухапа за крака. Милдред се изскубна и след това започна да налага бързо зачервяващото се дупе, докато се изтощи, а Веда крещеше, сякаш в нея се бяха вселили демони. Накрая майка ѝ я пусна да се изтърколи на пода и седна задъхана, като едва се удържаше да не повърне.

Веда бързо се изправи, отиде, клатушкайки се, до дивана и се хвърли върху него, изпълнена с трагично отчаяние. След това тихо се изсмя и прошепна по-скоро натъжена, отколкото гневна:

— Сервитьорка.

Милдред заплака. Рядко удряше Веда и казваше на госпожа Геслър, че „децата не трябва да се бият“ и че „не е нужно децата да се пляскат за най-малкото нещо“. Но не това беше истинската причина. Няколкото пъти, в които си беше позволявала да пошляпва дъщеря си, не бе постигнала нищо. Не можеше да пречупи Веда, колкото и да я биеше. Дъщеря ѝ винаги печелеше тези битки, а тя излизаше от тях унижена и разтреперана. Винаги ставаше едно и също. Боеше се от Веда, от нейния снобизъм, надменността и непреклонния ѝ дух. Страхуваше се и от нещо, което непрекъснато надничаше над повърхността на фалшивата ѝ превзетост — хладно, жестоко и грубо желание да тормози майка си, да я унижава и най-вече да я наранява. Милдред очевидно копнееше да получи от детето си топлота и обич, с каквито то, по всичко личеше, че дарява Бърт. Но винаги получаваше само театралничене и маниерна престореност. Налагаше ѝ се да приеме това отношение и се опитваше да не мисли какво наистина означава то.

Плачеше, завладяна от мрачни чувства, защото решението на проблема беше по-далеч от всякога. Веда трябваше да бъде принудена да приеме работата ѝ, иначе животът ѝ щеше да се превърне в ад и накрая щеше да се наложи да се откаже от сервитьорството. Но как? Започна да говори, още неосъзнала напълно идеята, която се бе зародила в главата ѝ:

— Никога не допускаш, че съм способна и на по-сложно мислене, нали?

— О, майко, моля те... да не говорим повече за това. Всичко е наред. Ти работиш в... в Холивуд, а аз ще се опитам да не мисля за това.

— Всъщност моето отношение към тази работа е същото като твоето и със сигурност никога нямаше да я започна, ако... — Милдред преглътна, опита се отчаяно да се залови за нещо и продължи: — ... не бях решила да отворя собствено заведение и не исках да изуча бизнеса. Трябва да знам всичко за него и...

Поне успя да накара Веда да се изправи, да седне и да покаже някакъв интерес.

— Какво заведение, майко? Да нямаш предвид...

— Ресторант, разбира се. — Веда премигна и за един ужасен миг на Милдред ѝ се стори, че и това не задоволява претенциите на дъщеря ѝ. — От ресторант може да се печели добре — продължи тя отчаяно, — стига да се управлява правилно и...

— Искаш да кажеш, че ще сме... богати?

— Много хора са забогатели така.

Това реши проблема. Въпреки че може би ресторантът не беше най-изисканото нещо в представите на Веда, мисълта за бъдещо богатство успя да докосне най-съкровената ѝ същност. Тя изтича, прегърна майка си, целуна я, сгуши се до шията ѝ и настоя да бъде наказана за ужасното си държание. Когато Милдред нежно я потупа по дупето, тя седна в скута ѝ и започна ентусиазирано да бърбори за лимузината, която ще си купят, и за рояла, на който ще се упражнява.

Милдред с удоволствие ѝ обеща всички тези неща, но по-късно, когато Веда вече беше в леглото и тя самата се приготвяше да си ляга, се почуди колко ли дълго ще успее да се преструва и дали ще може да си намери друга работа, преди измамата ѝ да бъде разкрита. И тогава в главата ѝ проблесна една безразсъдна и разтърсваща идея. Защо пък да не отвори свой собствен ресторант? Погледна се в огледалото и видя срещу нея да присвива очи една пресметлива и уверена в себе си жена. Защо пък не? Задиша малко по-бързо, когато прехвърляше наум уменията си. Можеше да готви, малцина имаха такава кулинарна дарба като нея. Усвояваше правилата на бизнеса; а и с пайовете вече беше в играта. Беше млада, здрава, по-силна отколкото изглеждаше. Имаше две деца, точно колкото се беше надявала да даде на света, така че повече нямаше да ражда. Бе непреклонно решена да се справи някак с живота. Облече си пижамата, загаси осветлението, но продължи да крачи из стаята в тъмното. Колкото ѝ да се опитваше да ги изхвърли от ума си, лимузината, шофьорът и роялът непрекъснато изплуваха пред очите ѝ, бяха съвсем реални, не въображаеми. Тръгна към леглото, но се обърна и пое към детската стая.

— Веда?

— Да, майко. Будна съм.

Отиде при нея, коленичи и я прегърна горещо.

— Права си, миличка, аз грешах. Без значение какво ти казвам, без значение какво ти казват другите хора, който и да е от тях, никога не се отказвай от гордостта си. Ще ми се и аз да я имах и... Никога не се отказвай!

— Не зависи от мен, майко. Просто съм си такава.

— Тази вечер се случи още нещо.

— Разкажи ми.

— Няма нищо за разказване. Но усещам, сигурна съм, че нещата ще се оправят. Ще имаме всичко, което искаме. Може би няма да станем богати, но... ще сме добре. И всичко ще е заради теб. Всичко хубаво, което ни се случва, се дължи на теб, само че майка ти няма достатъчно разум, за да го види.

— О, майко, обичам те. Наистина.

— Повтори го... Кажете го само още веднъж.

ГЛАВА 6

Отношението на Милдред към ресторанта се промени от критично неодобрение към изгарящо любопитство. Въпреки че кухнята никак не я вдъхновяваше, господин Крис беше в бизнеса от много години и тя си даде сметка, че той владее системата, която трябва да се прилага във всяко успешно заведение. Започна усърдно да я изучава, обръщаше внимание на счетоводството, маркетинга, използването на отпадъците, особено на триковете на Арчи, който за много неща я дразнеше, но никога не правеше две движения, когато бе достатъчно едно, никога не се чудеше дали ястието е сготвено, а винаги знаеше кога да го свали от огъня. Някои от принципите му приложи веднага в приготвянето на пайовете. Беше пристрастена към надничането във фурната и все ги оставяше още една минута, за всеки случай. Сега ги слагаше да се пекат по часовник и ги вадеше по часовник, така си спестяваше доста суетня и правеше по-хубави сладкиши.

Ставаше все по-уверена, идеята ѝ какво точно заведение да направи все повече се избистряше. Но едно нещо не спираше да я измъчва. Откъде щеше да вземе парите? В следобедите, когато имаше по един свободен час, ходеше с колата до складовете на Главната улица в Лос Анджелис и претегляше цените, смяташе и обмисляше. Стана ѝ ясно, че ѝ трябва оборудване за хиляда долара, за да започне, дори и за съвсем малко заведение. Половината пари щяха да отидат за продуктите, хладилника, печката и мивката, а другата половина за мебели, чинии, прибори и покривки. При сегашния ѝ доход ѝ трябваше много време, за да спести тези пари, а пък винаги имаше риск да си изгуби работата или да ѝ откажат договори за пайове, да я съсипят напълно и да я върнат в положението от пролетта. Трябваше да го направи, но нямаше представа с какви пари. Помисли си за Уоли и дори за госпожа Геслър, но се съмняваше, че те разполагат с такава сума, а и инстинктите ѝ подсказваха да не иска от тях.

Известно време се изкушаваше да помоли за заем господин Отис, пенсиониран месар, станал федерален инспектор по месните продукти, който ѝ беше редовен клиент и винаги ѝ оставяше по четвърт долар бакшиш. Пофлиртува с него, докато той я покани да се видят извън ресторанта и тогава осъзна, че трябва да му представи някакъв план и изчисления, ако иска да го впечатли достатъчно, че да сключи сделка с нея. Една вечер, когато Уоли вече беше стигнал етапа с прозевките и цигарата, тя светна лампата и седна пред тоалетката.

— Уоли, искаш ли да ми помогнеш с нещо?

— Не особено.

— Трябва ми спешно. Може би за утре.

— За какво става въпрос?

— Не знам как се нарича. Предварително изчисление на разходите, нещо такова. За един човек, който може да ме подкрепи да започна бизнес. Но го искам в писмена форма, написано с правилните думи, да изглежда делово и сериозно.

Уоли тръсна цигарата си в камината, обърна се и премигна.

— Какъв бизнес?

— Ресторант.

— Хей, чакай малко, чакай малко! — Смачка фасата и отиде при нея. След това дръпна един стол и седна. — Я започни отново. От самото начало. Не от средата.

Изведнъж стана колеблива и не много уверена в себе си, но му разказа плана си: малък ресторант, в който ще готви сама и ще сервира само пилешко.

— Има места, в които продават само пържоли. Има рибни заведения. И аз си помислих, че там, където работя, практически всяка втора поръчка е за пилешко и ми се стори, че ще имам доста клиенти. Така няма да си усложнявам живота с разни специални цени, счетоводство, менюта, остатъци и всякакви такива неща. Всички получават вечеря с пиле и гофрета^[1] или пиле със зеленчуци, ако желаят, но на една и съща цена. Ще има и пай за вкъщи, ще запазя и продажбите на едро на пайове, доколкото мога, и... струва ми се, че едното ще помага на другото. Имам предвид, че пайовете ще помагат на ресторанта, а ресторантът на пайовете.

— И кой е този човек?

— Един старец, който обядва при мен всеки ден. Но мисля, че има пари. И ако му докажа, че инвестицията е добра, може и да ми даде средствата, които ми трябват.

Уоли обиколи няколко пъти стаята, без да изпуска Милдред от очи. Тя до такава степен беше свикнала да мисли за него като за отпуснат дебелак, че от време на време забравяше колко пронизително можеше да я гледа. Накрая той попита:

— И наистина ли вярваш, че проектът ти може да успее?

— Ами... ти не вярваш ли?

— Питам теб.

— Струва ми се, че ще се изплати. Премислила съм всичко и съм напълно сигурна, че не съм пропуснала нищо. Със сигурност мога да готвя. Изучих и бизнеса в ресторанта до най-малката подробност, за която се сетих. Имам предвид — системата. И как да пестя пари. Това е най-важното в моята идея, Уоли. Кои разходи са пилеене на пари, както и допълнителните неща като печатането на менюта и хората, които трябва да се наемат, всичко необходимо. По моя начин няма да има никакви излишни разходи. Всички остатъци ще отиват за сос и супа, нищо няма да се печата и няма да има никакви екстри. Сигурна съм, че ще успея.

— Щом е така, може би ще мога да ти уредя сделка. И то такава, че ще започнеш с летящ старт. И която ще ти бъде толкова изгодна, че дори няма да ти трябва инвеститор.

— Уоли! Ако не внимаваш какво говориш, ще се разплача.

— Остави плача за по-късно, а сега слушай какво ще ти кажа. Нали помниш къщата, която ползвахме за мостра? Образцовия дом, който Бърт построи, за да приемаме в него клиентите и да им показваме как ще изглеждат къщите им, ако похарчат два пъти повече пари, отколкото имат?

— Да, разбира се. — Имаше специална, много романтична причина да помни тази сграда.

— Добре. Трябва да се отърват от нея.

— Кои?

— Синдиците на „Пиърс Хоумс Инк“. Които ми плащат, за да съм техен адвокат, куриер, крадец и каквото друго се сетят. Трябва да се отърват от нея и ако я искаш, за да си готвиш там билетата, твоя е. И повярвай ми, Милдред, не съм виждал по-подходящо място за

заведение. Та тази къща дори мирише на пилешко. Намира се в сенките на дърветата, има стара колониална архитектура, по която Бърт пръсна толкова пари — направо мечта! Ако посипеш малко чакъл покрай нея, ще получиш безплатен паркинг за гостите. Голямата приемна е идеална за ресторантската част. В спалнята можеш да направиш склад. А в офиса — кухня. Всичко вътре е направено според противопожарните изисквания и здравните закони, дори тоалетните, които са две, не само една. Ако наистина си сериозна, мога да ти я уредя за четири хиляди долара — къщата, парцела и всички подобрения в нея.

— Уоли, всеки миг ще се разплача.

— Не те питам дали имаш четири хиляди долара. Знам какво имаш и какво нямаш и ти казвам, че ако я искаш, е твоя. — Той се наведе към нея, огледа се мелодраматично, сякаш за да се увери, че никой няма да го чуе, и прошепна: — Трябва да отчетат загуби.

— Кой?

— Синдиците! В данъчната си декларация, която трябва да предадат следващия март. За 1931 година трябва да отчетат загуби. Ако не го направят, потъват. Затова къщата е твоя за четири хиляди долара.

— Уоли, пак трябва да намеря пари!

— Кой е казал, че трябва? Е това му е най-хубавото. В този град, след като влезеш във владение на имот, никой нищо друго не иска да знае и можеш да получиш колкото кредит поискаш, дори повече отколкото можеш да използваш. Да не мислиш, че и доставчиците на едро не усещат кризата? Не могат да си продадат стоките и затова те питат само едно: имаш ли недвижима собственост или не? Ще ти доставят всичко, което поискаш, и ще те свържат и с други. От теб се иска само да вземеш имота и веднага започваш.

За първи път в живота си Милдред усети горещата, разтърсваща тръпка на конспирацията. Схвана бързо положението с кредита, след като Уоли ѝ го обясни, а нямаше нужда да ѝ се повтаря колко подходящо е мястото за заведение. Вече си представяше неоновия надпис — само в синьо, без червено и зелено:

МИЛДРЕД ПИЪРС
Пиле, гофрети, пай

Безплатен паркинг

Но всичко изглеждаше прекалено хубаво, за да е истина, и когато започна нетърпеливо да задава въпроси, Уоли я успокои:

— Няма уловка. Те са в ужасна дупка. Дори да се отърват от някои от другите имоти, федералните закони са такива, че става още по-лошо. Имам предвид, че тъй като не ние сме построили тези къщи, дори ако купувачът спре да плаща, няма как да докажем загуби. Но при тази сграда имаме две хиляди и петстотин долара, които Бърт е платил за парцела и които дори финансов ревизор не може да оспори. Както и единайсет хиляди и петстотин, които той похарчи, за да построи къщата. И това са пари на корпорацията, не негови. Общо стават четиринайсет хиляди и ако ти я вземеш за четири, имаме загуба от десет хиляди долара, а те са напълно достатъчни за 1931 година.

— Но защо аз?

— А защо не? Кой друг я иска? Никой не може да живее в онази дупка. Бърт построи офис на компания за недвижими имоти, не дом, но по някаква причина никой не иска офис на компания за недвижими имоти точно в момента. Затова сградата трябва да я вземе някой, който да я използва за други цели, а това си ти.

— Знам, но преди да се зарадвам прекалено много, гледай да си напълно сигурен. Защото ако просто искат да я подарят, ми се струва, че някой вътрешен човек може да...

— О, разбирам какво имаш предвид. Всъщност на двама вече им е хрумнала блестящата идея. Но аз ще се застъпя за теб. Те са учредители на корпорацията, а аз съм си имал достатъчно много работа с държавата, за да знам, че ако се скалъпи нещо прибързано, можем всички да се озовем в затвора. Такива неща трябва да се правят без задни мисли и ето тук ти излизаш на сцената. Ако на държавния служител сделката не му хареса, може да отиде да види мястото, да си хапне пиле и да остане доволен, че използваш сградата така, както си заявила. После може да погледне документите и да види, че това е била най-добрата оферта, която сме получили. Всички печелят. Ти не си вътрешен човек. Не си акционер. Ти си...

Той млъкна, седна и започна тихо да ругае, като се вбесяваше все повече. Тя усети, че нещо не е наред и попита:

— Какво има, Уоли?

— Бърт.

— Той какво общо има с това?

— Той е акционер.

— Е, и?

— Той е от учредителите, а ти си омъжена за него. Край с твоя ресторант и с най-добрата сделка, която имах възможност да сключа след фалита на „Пиърс Хоумс“.

Минаха десетина минути, докато Милдред успее да проумее усложненията, свързани със семейната собственост, и че Бърт, само по силата на брака си с нея, ще бъде съсобственик на ресторанта и това може да провали сделката. Тя започна да протестира възмутено и разгорещено, но по изражението на Уоли разбра, че положението беше сериозно. Той скоро си тръгна, като каза, че ще поговори с колегите си и ще провери закона, а тя си легна бясна, че може да пропилее първия си голям шанс заради технически подробности. Отново я връхлетя яростен гняв към Бърт и начина, по който сянката му не спираше да я преследва. На следващата вечер Уоли дойде пак в дома ѝ и изглеждаше по-ведър.

— Е, всичко е наред. Но ще трябва да се разведеш.

— Това ли е единственият начин?

— Ами Бърт те изостави, нали?

— Ще ми се да имаше и друг начин.

— Защо?

— Защото нямам представа какво ще предприеме Бърт. На него никога не може да се разчита. Ако беше само сърцето му, нямаше да има проблеми. Но с главата му нещо не е наред и никога не се знае какво ще направи. Може да създаде проблеми.

— Как?

— Все ще намери начин.

— Няма такъв. Ако ти даде развод по негова вина, направи го тихо и възпитано, без да вдигаш много шум. Ако се опъне, натрий му носа с онази Бидерхоф и тогава трябва да се предаде, защото срещу изневеря нищо не може да направи. Не го моли. Съобщи му го.

— Отнема година, нали?

— Да не се уплаши?

— Не, но ако няма да стане, защо изобщо да започвам?

— Отнема година, за да влезе в сила решението на съда. Но веднага щом бъде произнесено, вече нямате семейна собственост и това е всичко, за което трябва да се тревожиш.

— Ами тогава... ще се видя с него.

— Стига с това „ами“. Виж, Милдред, трябва да изчистиш този проблем. Дори да не беше тая бъркотия със законите, едва ли би рискувала да започнеш бизнес, докато си още омъжена за Бърт. Не знаеш откъде му идват парите. Може скоро да се окаже, че си се натоварила с повече сметки, кредити и задължения, отколкото можеш да си представиш. Ще си разорена още преди да си започнала. Но щом се отървеш от Бърт, всичко ще бъде наред.

— Казах, че ще се видя с него.

— Ако се притесняваш за парите — недей. Аз лично ще те представлявам в съда, а останалото е нищо работа. Но започни да действаш. Сделката е много добра и нямаш и един ден за губене.

Следващата неделя, когато децата бяха поканени на вечеря у семейство Пиърс, Милдред знаеше, че Бърт ще намине. Беше му пратила съобщение, че иска да го види и се погрижи да е сама, когато дойде. Започна да пече пайовете по-рано с надеждата, че ще приключи, докато той се появи, но беше до лактите в тесто, когато Бърт влезе в кухнята. Поинтересува се как е, тя каза, че е добре и също го попита как я кара, а той отвърна, че не може да се оплаче. След това седна и дружелюбно я наблюдаваше, докато работи. Измина известно време, преди тя да повдигне въпроса отдалече. Каза му за Образцовия дом, за свързаните с него законови изисквания, а когато се затрудняваше, цитираше Уоли. След това преглътна и заяви:

— Така че, изглежда, ще трябва да се разведем, Бърт.

Той посрещна това съобщение с много сериозно изражение и мълча дълго, преди да проговори.

— Ще трябва да си помисля.

— Да не би да имаш някакви възражения?

— Имам много възражения. На първо място, религията ми има много строги правила по въпроса.

— О!

Не можа да прикрие сарказма в гласа си. Стори ѝ се малко прекалено да вади от ръкава си формалните отношения с Епископалната църква, особено след като религията му не беше против самия развод, доколкото тя знаеше, а против повторния брак. Но преди да му го каже, той продължи.

— И трябва да ми кажеш повече за тази сделка на Уоли Бъргън. Много повече.

— Че какво общо имаш ти с нея?

— Ти си ми съпруга, нали?

Тя се извърна бързо, бръкна в тестото и се опита да си припомни, че да спориш с Бърт е все едно да спориш с дете. Тогава го чу да казва:

— Знам може би десет пъти повече за федералните данъци от Уоли Бъргън и мога да ти кажа, че тази сделка ми звучи като пълна глупост. Всичко опира до това дали има тайно споразумение. Когато става въпрос за тайно споразумение, задължение на държавата е да представи доказателствата, а в този случай не може да има никакви доказателства, защото аз мога да свидетелствам, че такова няма.

— Бърт, не разбираш ли, че не става въпрос да доказваме нещо в съда? Става въпрос за това дали ще ми позволят да взема имота или не. Ако не получа развод — няма да ми позволят.

— Няма причина да ти откажат.

— И какво да обясня на Уоли?

— Просто го прати при мен.

Бърт се потупа по бедрата, стана и по всичко личеше, че смята разговора за приключен. Тя започна яростно да меси тестото, като се опитваше да си премълчи, но накрая каза:

— Бърт, искам развод.

— Милдред, чух всяка дума, която каза.

— И нещо повече — смятам да го получа.

— Не и ако аз не се съглася.

— Ами Маги Бидерхоф?

— Ами Уоли Бъргън?

И в най-безгрижните си дни на безполезен гост у дома Бърт никога не си бе позволявал да бъде толкова нагъл, колкото сега, но тестото влезе в употреба. Удари го право в лицето, задържа се там за малко, после се раздели и под него се откри трагично изражение на ранено достойнство. Но докато се стичаше на големи капки на пода,

достоинството беше заменено със свиреп гняв. И Бърт си отвори устата. Каза, че имал приятели, които знаели какво се случва. Че вече трябвало да е разбрала, че не може да го прави на глупак. После му се наложи да отиде до мивката, за да си почисти лицето и докато махаше тестото от него, тя заговори. Натякна му, че не изкарва прехраната на семейството си и че ѝ пречи винаги когато тя се опита да го направи. Той пробва да се върне на темата с Уоли и тя му изкрещя да замълчи. Той се съгласи да престане да говори за това, но я предупреди, че ако се опита да въввлече Маги Бидерхоф в техните отношения, ще види какво ще ѝ се случи. Щял да се погрижи никога да не получи развод, поне не и в този щат. Тя отново се развика, че ще се разведе и че не я е грижа какво ще направи той, а той ѝ отговори, че не се знае и си тръгна.

Госпожа Геслър слушаше, отпиваше от чая и клатеше глава.

— Ето това е най-смешното, скъпа. Колко дълго живя с Бърт? Десет, дванайсет години? И въпреки това не си проумяла що за човек е, нали?

— Той за всичко е наопаки.

— Не, не е. Щом веднъж го разбереш, той престава да бъде наопаки. Бърт е като Веда. Ако не може да направи нещо грандиозно, спира да живее, това е.

— И какво му е грандиозното в поведението?

— Погледни нещата поне веднъж през неговите очи. Не го е еня за църквата, за закона или за Уоли. Казал го е просто за да прозвучи заплашително. Това, което го яде, е, че не може да направи нищо за децата. По-скоро би умрял, отколкото да се изправи в съда и да признае, че не може да им осигури и един цент.

— А да не би да прави нещо за тях в момента?

— За него това е незначителна подробност, временно състояние, което не се брои. Когато замисли нещо...

— Няма да стане.

— Ще ме изслушаш ли? Той се страхува, че е спукана гума, сигурна съм, че е в един от онези драматични етапи от живота на всеки мъж, затова се държи така. Но няма да издържи дълго. Най-малкото заради онази Бидерхоф. Няма да ѝ хареса, когато научи, че си поискала

развод, а той не ти го е дал. Ще започне да се чуди дали наистина я обича — макар че умът ми не го побира как може някой да я обича. И през цялото време ще се измъчва, че колкото повече трудности създава за теб, толкова по-зле ще става и за децата. А Бърт обича децата си. Скъпа, Бърт е на ръба на пропастта и няма къде да ходи, освен да скача.

— Да, но кога?

— Когато получи пай.

— Какъв пай?

— Който ти ще му направиш. Ще бъде много специален пай. Няма да зарадва стомаха му, това ще е само страничен ефект. А ще зарадва духа му, а при Бърт това значи суетата му. Това ще е паят, с който си експериментирала и за чийто търговски потенциал ще поискаш мнението му.

— Наистина нямам нищо против да направя на Бърт пай.

— Тогава се захващай.

И така Милдред му направи пай в дълбока тава, с пълнеж от диви ябълки, изкусително поръсени с точно толкова захар, колкото е необходимо, за да смекчи киселината на плодовете и да подчертае сладостта на кристалчетата. Търговският му потенциал беше колкото на ръчно изработена щипка за пране, но тя му написа кратка бележка, в която искаше мнението му, и малък послепис, в който му обясняваше, че е вградила инициалите му в сладкиша, за да види дали още може да изписва монограми. Прати го по Лети и напълно очаквано в средата на седмицата пристигна нова покана към децата за вечеря в неделя. Този път тя се погрижи да приключи с пайовете си по-рано и да приготви студен обяд. Тази неделя Лети беше на работа и Милдред я помоли да поднесе обяда в гостната, като преди това сервира коктейли. Бърт прие това внимание със сериозно изражение и надълго и нашироко говори за пая. Каза, че според него щял да постигне огромен успех. Смятал, че в изработването на сладкиши имало голяма ниша, тъй като хората вече нямали прислуга, а копнеели за домашно приготвен десерт. Милдред размишляваше над същия въпрос от дълго време, но не ѝ беше хрумвало точно това, затова искрено се зарадва да чуе подобно обнадеждаващо мнение. Бърт го повтори още веднъж и след това между тях се спусна мълчание. Накрая той проговори.

— Е, Милдред, казах ти, че ще си помисля по онзи въпрос и наистина го направих.

— Е?

— Както и да го погледнеш, все е неприятно, разбира се.

— И за мен със сигурност е така.

— Просто това е едно от тези неща, за които двойките мразят да се замислят. Но наистина няма какво да направим.

— Не разбирам какво искаш да кажеш, Бърт.

— Имам предвид, че няма значение колко ни е неприятно. Важното е кое е най-добро за децата, за това трябва да мислим. И да говорим.

— Мислиш ли, че някога съм имала друг мотив? Заради тях искам да се възползвам от тази възможност. Ако успея, ще им дам това, което искам и което и ти би желал за тях.

— Искам да дам своя дан.

— Никой не иска нищо от теб. Знам, че когато имаш възможност, с радост ще допринесеш. Но сега и дума не съм издумала за това, нали?

— Милдред, има нещо, което бих могъл да направя и ако си съгласна, настоявам да го сторя. Искам да съм сигурен, че ти и децата ще имате покрив над главата си и че никой няма да може да ви отнеме това. Смятам да ти дам къщата.

Милдред беше като ударена от гръм, искаше едновременно да се смее и да плаче. За нея къщата отдавна беше престанала да бъде нейна собственост, беше просто място, в което живееше и което я смазваше с вноските по ипотеката, данъците и поддръжката. А предложението на Бърт да ѝ я даде — което ѝ направи с най-сериозно изражение — и се стори направо гротескно. Но си спомни какво ѝ беше казала госпожа Геслър — че се намира в присъствието на горделив мъж. Стана, отиде до него и го прегърна.

— Няма нужда да го правиш.

— Милдред, настоявам.

— Щом е така, мога да направя само едно нещо — да я приема. Но наистина няма нужда да го правиш. Искам да го знаеш.

— Добре, но трябва да я приемеш.

— Съжалявам за това, което казах за госпожа Бидерхоф.

— И аз се мразя заради думите си за Уоли. Господи, сигурен съм, че никога не е имало нищо между теб и онзи дебелак. Но...

— Продължаваме да си казваме тежки думи.

— Край. И двамата не го искаме.

— И не трябва, Бърт. Да не мислиш, че на мен не ми е също толкова неприятно, колкото и на теб? Но се налага. Заради децата.

— Да, заради тях.

Останаха близо един до друг и дълго си говореха тихичко, а после се посмяха над това как е изглеждал той, когато тя го бе замерила с тестото. После се пошегуваха и с обвиненията, които тя ще трябва да повдигне, и вината, която ще му бъде вменена.

— Предполагам, че трябва да ме удариш, Бърт. В съда всички казват, че ответникът я е ударил и ѝ е причинил огромна физическа и психическа болка.

— Говориш като Веда. Тя все иска да бъде удряна.

— Радвам се, че има нещо от мен в нея.

Той сви юмрук и го доближи до брадичката ѝ. А след това и двамата избухнаха в разтърсващи, неконтролируеми ридания.

— Краката, краката! Никой не се интересува от лицето ти!

На Милдред ѝ трябваше малко време, за да разбере за какво иде реч, но след това повдигна леко полата си и остана много доволна, когато фотографът подсвирна.

Госпожа Геслър, която нямаше крака, за които си струваше да се говори, стоеше зад нея. Светкавицата блесна. Следващото нещо, което си спомняше, беше как влиза в съда, вдига ръка и казва, че се кълне, че ще говори истината, цялата истина и само истината и Бог да ѝ е на помощ; после съобщава името, адреса и занятието си — което определи като „домакия“. После отговаряше на въпросите, които ѝ задаваше Уоли, но някакъв друг Уоли, когото никога не беше виждала преди — тържествен, загрижен мъж, който внимателно я подканяше да разкаже на възрастния съдия за ужасния тормоз, на който я подлагал Бърт: как не ѝ е проговарял с дни, как отсъствал от дома им, как я ударил „при спор за пари“. Тя седна до Уоли, но госпожа Геслър се изправи и потвърди всичко, което Милдред беше казала с точно

премерено сдържано възмущение. Когато стигна до боя и Уоли я попита сериозно дали го е видяла, тя затвори очи и отвърна:

— Да.

След това Милдред и госпожа Геслър се озоваха в коридора, към тях се присъедини и Уоли.

— Решението вече е взето.

— Боже... толкова бързо?

— Така става, когато си подготвен за делото. Разводът е лесен, ако се води правилно. Законът изисква да се докаже тормоз и точно това трябва да докажеш, нищо повече. Този удар по брадичката ни спести два часа препирня.

Закара ги у дома, Милдред приготви питиета, а Бърт влезе, за да подпише документите. Тя по някакъв странен начин се чувстваше доволна, че откакто започнаха да се занимават със сделката по имота, на Уоли не му беше до романтика. Така можеше да седне до Бърт, без да изпитва чувство, че мами някого, и наистина да се държи приятелски с него. При първа възможност пошепна в ухото му:

— Казах им, че за имуществото е постигнато извънсъдебно споразумение. Имам предвид на репортерите. Правилно ли постъпих?

— Идеално.

Знаеше, че това елегантно изявление пред вестниците означаваше много за него. Потупа го по ръката и той ѝ отвърна със същото. Уоли си тръгна, Бърт се взря тъжно в чашата си и реши, че също трябва да си ходи. Но в гърлото на Милдред заседна буца, докато той вървеше по алеята с дръзко килната шапка и смело изправени рамене. Госпожа Геслър я погледна косо.

— Какво пък сега?

— Не знам. Чувствам се сякаш съм му оглозгала костите. Първо децата, после колата, а сега и къщата. Взех му всичко.

— Би ли ми казала за какво му е къщата? Ще я изгуби за нула време, защото няма да може да ѝ плаща ипотеката.

— Но той изглеждаше толкова нещастен.

— Скъпа, с всички е така. Така ни влизат под кожата.

---

[1] Комбинацията от пържено пиле с гофрета е типична за южняшката кухня и е едно от най-популярните американски блюда. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 7

В една гореща октомврийска сутрин тя отиде за последен път на работа в ресторанта. Предишните две седмици бяха изключително напрегнати и ѝ се струваше, че никога няма да намери време за всичко, което трябваше да свърши. Пътувания до центъра на Лос Анджелис, за да поръча оборудването, което безценният ѝ кредит ѝ даваше право да купи; разговори с ресторантьори, за да сведе поръчките за пайове до рентабилно количество; безброй посещения до къщата, която бояджиите ремонтираха; тежки тайни размисли за пари. От работа и грижи вечер си лягаше толкова изтощена, че едвам успяваше да заспи. Но всичко това свърши. Оборудването беше доставено, заедно с гигантската печка, която караше сърцето ѝ да бие силно всеки път щом я погледнеше; бояджиите почти приключваха с ремонта; три нови договора за пайове бяха преминали успешно етапа с мострите. Дългът, който трябваше да обслужва, лихвите, данъците и вноските я плашеха и в същото време я изпълваха с вълнение. Ако се справеше в първите една-две години, казваше си тя, наистина ще постигне нещо. Седеше на закуска с момичетата, слушаше как Айда инструктира Шърли, която щеше да я замести, и изпитваше странна лекота, сякаш беше направена от въздух и всеки миг щеше да отлети.

Айда говореше с обичайната си сериозност.

— Ако се наложи да накараш клиент да почака, не можеш да го оставиш просто ей така да си седи, както направи вчера. Трябва да покажеш интерес към него, да му внушиш, че се грижиш за него. Питай го дали не иска супа или нещо друго, докато чака.

— Или поне дали не иска да те опипа.

Айда не обърна внимание на подмятането на Анна, а продължи мрачно да говори. Когато в участъка на Анна седна нов клиент, Милдред ѝ направи знак да си допие кафето.

— Седни, аз ще се погрижа за него.

Почти не му обърна внимание, само се чудеше дали плешивината на главата му си беше мургава по рождение, или беше

загоряла от слънцето. Беше малка плешивина с черна коса около нея, но пак си беше плешивина. Докато той прелистваше менюто, тя реши, че все пак е обгорял от слънцето. След това забеляза, че целият е много почернял, но не само заради това приличаше на латиноамериканец. Беше висок като върлина и в омачкания си спортен костюм приличаше на момче. Имаше кафяви очи, а подрязаният му мустак беше много европейски. Всичко това тя отбеляза съвсем незаинтересовано, докато той не остави менюто и не я погледна.

— Защо изобщо гледам това? Защо хората четат менюто за закуска? Всеки знае точно какво смята да си поръча, но въпреки това продължава да чете.

— За да види какви са цените, разбира се.

Нямаше намерение да пуска шеги, но очите му я гледаха приятелски и репликата ѝ се изплъзна от устата. Той щракна с пръсти сякаш току-що беше чул отговор на въпрос, който го бе измъчвал цял живот.

— Точно така. — Двамата се засмяха, а после той стана делови. — Готова ли си?

— Слушам.

— Портокалов сок, овесена каша, бекон, яйца на очи, не много препържени, препечена филийка и голямо кафе. Запомни ли? — Тя му изрецитира поръчката със същата интонация като неговата и двамата отново се засмяха. — И ако може малко по-бързо, че искам да успея да стигна до Ароухед и да поплувам преди залез-слънце.

— О, и на мен ми се ходи до Ароухед.

— Ами ела.

— Внимавай, защото може и да се съглася.

Когато се върна с портокаловия сок, той се усмихна и каза:

— Е? Аз сериозно те поканих.

— Казах ти да внимаваш. Може и аз да съм била сериозна.

— Знаеш ли кое би било изключително оригинално от твоя страна?

— Кое?

— Да се съгласиш ей така, веднага.

Внезапно я обзе силно вълнение. Спомни си, че в момента е напълно свободна. Всичките ѝ пайове бяха приготвени и доставени, децата бяха със семейство Пиърс на плажа, бояджиите щяха да

приключат до обяд, нищо не я задържаше. Сякаш за известно време Бог я бе отписал от плановете си и когато се обърна към мъжа, усети вятъра в косите си. Отиде до кухнята и повика Айда.

— Айда, мисля, че момичето се притеснява от мен. Струва ми се, че я изнервям. Все някога трябва да започне да се справя сама. Защо просто тихичко не си тръгна?

Айда погледна към господин Крис, който се занимаваше със счетоводството.

— Е, той много ще се зарадва да си спести някой цент.

— Разбира се.

— Добре, Милдред, тръгвай, желая ти много късмет с ресторанта и ще дойда в него при първа възможност. А надницата ти?

— Ще си я взема другата седмица.

— Точно така, когато дойдеш с пайовете.

Милдред взе бекона и яйцата и излезе от кухнята. Срещна очите на мъжа още преди да прекрачи прага и не успя да сдържи усмивката си, когато тръгна към него. Постави чинията пред него и попита:

— Какво си се ухилил?

— А ти защо си така усмихната?

— За разнообразие.

— По дяволите, харесвам те.

Всичко след това се случи бързо, задъхано и страстно. Той настояваше да тръгнат, тя каза, че трябва да закара колата си до дома. Той искаше да я следва, тя каза, че има да свърши някаква работа. Трябваше да провери дали ресторантът ѝ е заключен, след като бояджиите са си тръгнали, но не се впусна в подробности. Разбраха се да се срещнат пред аптека „Колорадо“ в дванайсет и петнайсет. Анна пое задълженията си в ресторанта, а Милдред се забърза към съблекалнята, преоблече се, сбогува се набързо и излетя от заведението. Но не се прибра веднага у дома. Втурна се към „Бродуей Холивуд“ и си купи плажни принадлежности, като благодареше на късмета си, че е взела достатъчно пари, за да плати за тях. След това се качи на колата и пое към вкъщи. Часовникът на таблото показваше дванайсет без четиринайсет, когато стигна до алеята пред дома си. Паркира колата, затвори гаража и се втурна вътре с торбите, като по навик погледна към къщата на семейство Геслър. Щорите им бяха спуснати, очевидно бяха заминали за уикенда. Влезе, пусна и тя

щорите, заключи вратата, провери хладилника, печката, бойлера и крановете. След това си свали роклята, облече си спортния костюм и си сложи шапка с голяма периферия. Отвори новата си плажна чанта и пъкна вътре покупките. Грабна от тоалетката гребен и също го пусна вътре. От банята взе чиста хавлиена кърпа и сапун и прибра и тях. След това затвори чантата, грабна едно манто и изскочи през вратата. Провери дали е заключила и пое с бавна стъпка по алеята, която комично контрастираше на бясната скорост, с която беше действала само преди секунди. Демонстрираше сдържаност и спокойствие, беше просто дама, излязла да поплува в събота. Чантата невинно се полюляваше на рамото ѝ, мантото беше метнато небрежно на ръката ѝ.

Но когато се отдалечи от дома си, отново ускори крачка. Почти тичаше, когато стигна до ресторанта си. Беше си заключен и един поглед през прозореца ѝ бе достатъчен, за да установи, че бояджиите са си тръгнали. Обиколи го и обходи с очи всяка безценна част от него. Остана доволна, че всичко е наред, и тръгна към аптеката. Не беше изминала и две пресечки, когато чу клаксон толкова близо зад гърба си, че подскочи. Той беше само на метър от нея, седеше зад волана на голям син корд^[1].

— Свирнах ти и преди малко, но ти не се спря.

— Е, и двамата сме навреме.

— Качвай се. Охо, изглеждаш страхотно.

Поеха през Пасадена и решиха, че е време да си кажат имената. Когато той чу нейното, я попита дали има някаква връзка с „Пиърс Хоумс“. Тя отвърна, че е била „омъжена известно време за компанията“, а той изглеждаше доволен от това и обяви, че фирмата е строила най-лошите къщи, чиито покриви винаги течали. Тя отговори, че това е нищо в сравнение с начина, по който изтичали парите, и двамата весело се разсмяха. Името му беше Берагон. Трябваше да ѝ го каже буква по буква, докато тя се научи да го произнася правилно, а когато той постави ударението на последната сричка, тя попита:

— Френско ли е?

— Испанско, или поне така предполагам. Моят прапрадядо е от първите заселници. Нали се сещаш, безгрижните кабалерос, които прогонили индианците от земите им, отказвали да плащат данъци на краля и се продали на американците, когато президентът Полк започнал да анексира територии. Но ако питаш мен, старият глупак е

бил италианец. Не мога да го докажа, но мисля, че оригиналното име е Бергони. Но щом е решил да се прави на испанец, аз нямам нищо против. Жабар или испанец, може да му се има толкова доверие, колкото на охлюва да подскочи, затова няма значение.

— А как е първото ти име?

— Монтгомъри, ако щеш вярвай. Но Монти не звучи толкова зле.

— Значи ако някога те опозная достатъчно добре, за да ти говоря на малко име, ще те наричам така.

— Обещавах ли, г-жо Пиърс?

— Да, господин Берагон.

Тя беше доволна, защото всички тези подробности означаваха, че ѝ е казал истинското си име, а не някакво измислено за изключителни случаи. Облегна се и безпокойството ѝ, че просто са я забърсали за една вечер, изчезна.

За всеки спазващ законите гражданин пътуването от Глендейл до Лейк Ароухед трае два часа и половина. Но господин Берагон не обръщаше много внимание на законите. Синята кола набра скорост от сто километра и се задържа на нея. Пристигнаха малко след два часа. Но не отидоха до курорта, а поеха по тясно шосе вдясно и влязоха в боровата гора, която изпълваше въздуха с приятен аромат. Скоро след това излязоха на черен път, започнаха да се провират между храстите, които удряха с клоните си предното стъкло, и спряха внезапно зад малка дървена барака. Господин Берагон вдигна ръчната спирачка и понечи да слезе, но се спря и каза сякаш току-що му беше хрумнало:

— Може би предпочиташ бунгало от другата страна? Държа това тук, но...

— Мисля, че тук е добре.

Той взе чантата ѝ и двамата тръгнаха по дървената платформа към входа. Отключи вратата и влязоха в най-задушната стая, в която Милдред някога се беше озовавала.

— О!

Той започна да отваря прозорците и вратите, за да стане течение. Очевидно бунгалото беше стояло затворено поне месец. Докато той проветряваше, тя се огледа. Намираха се във всекидневната на груба планинска къщичка с дървено дюшеме, между чиито дъски се

виждаше червеникавата почва отдолу. По пода имаше два-три мексикански килима, мебелите бяха дъбови с кожени седалки. Но пък имаше каменна камина и атмосферата беше мъжествена и непринудена, затова донякъде ѝ хареса. Той скоро се върна при нея и попита:

— Гладна ли си? Можем да обядваме в таверната или предпочиташ първо да поплуваме?

— А ти гладен ли си? Току-що закуси.

— Значи ще поплуваме.

Взе чантата ѝ и я поведе към малка стая в дъното, в която имаше само памучен килим, стол и метално легло, покрито с одеяла.

— Ако смяташ, че можеш да се преоблечеш тук, аз ще отида във всекидневната и ще се видим след няколко минути.

— Няма да се бавя.

И двамата говореха съвсем небрежно, но веднага щом остана сама, тя сложи чантата си на леглото и я отвори дори по-бързо отколкото я беше затворила у дома си. Страхуваше се, че той ще влезе, преди да е приключила с преобличането. Но не вероятните последствия от това я плашеха. Жегата, а сега и боровият бриз, който се бе втурнал в бунгалото, я изпълваха с упойващата нега на южните морета, с някакво желание да безделничи, да се забавлява, да бъде хваната полуоблечена и тя да не изпита никакъв срам от това. Но когато той излезе, тя помириса косата си и усети, че вони на мазнината за пържене на Арчи. Често се случваше, особено когато не беше ходила известно време на фризьор, но дали Уоли го забелязваше, дали му харесваше, я беше грижа точно толкова колкото дали ще се отбие в дома ѝ или не. Но вероятността този мъж да го забележи, я караше да се гърчи от ужас. Затова държеше на всяка цена да се потопи във водата и да се измие, преди той да се доближи до нея.

Свали си трескаво дрехите, сложи ги на стола и облече банския. Това беше преди модата на саронгите и семплият ѝ червеникавокафяв бански костюм я правеше да изглежда малка, уязвима и абсурдно млада. Обу джапанките си и взе сапуна. До нея имаше врата, която водеше към някакъв малък коридор. Отвори я и надникна. Видя решетка, а зад нея — пътеката, която обикаляше къщата. Излезе и затича право към дървения кей. Стисна сапуна в ръка и се гмурна. Водата беше толкова студена, че потрепери, но се спусна надолу,

докато стигна на няколко сантиметра от камъните по дъното. Така удобно прикрита започна да втрива сапуна в косата си, като балансираше във водата със свободната си ръка и сдържаше дъха си, докато сърцето ѝ започна силно да бие.

Когато изскочи на повърхността, той стоеше на кея и тя пушна сапуна на дъното.

— Доста си бърза.

— Беше ми горещо.

— Забравила си плувната си шапка.

— Аз... Сигурно изглеждам ужасно.

— Приличаш на удавен плъх.

— А ти да се видиш на какво приличаш!

При тази дръзка реплика той се гмурна във водата и настана паметна гонитба с викове, ритане и пляскане. Тя се отскубна от него, а той я последва бавно и лениво; от време на време спираха и се отпускаха на повърхността, след това отново започваха да се гонят, сякаш той току-що беше измислил нова стратегия как да я залови. След известно време тя се умори и пое обратно към кея. Но тогава той се озова пред нея, след като беше плувал под водата и пресече пътя ѝ. Хвана я и следващото нещо, което си спомняше, беше как я носи на ръце към бунгалото. Когато усети отново топлия въздух, упойният дух на южните морета се завърна. Тя се почувства слаба и беззащитна и едва събра сили да изрита плажната чанта от леглото.

Станаха по тъмно. Отидоха с колата до таверната да вечерят. Когато се върнаха, беше станало студено и решиха да запалят огън с борови съчки. Но пък после им се стори, че са още гладни, качиха се на колата и тръгнаха към Сан Бернардино за месо, което тя предложи да изпече. Върнаха се късно, но събраха дърва под светлините на фаровете и ги запалиха. Тя ги изчака да се превърнат в жарави, сложи месото върху тях да се пече и го държа с машата, докато стане готово. Той донесе чинии, разрязаха изпеченото парче и му се нахвърлиха гладно като два вълка. После той ѝ помогна да измият съдовете и тържествено я попита дали е готова да се прибира, а тя тържествено му отвърна, че е готова. Той я отнесе отново на ръце до спалнята,

дватамата потрепериха от неочаквания студ и само след пет минути вече възкликваха колко е хубаво под одеялата.

След известно време започнаха да си говорят и тя научи, че той е на трийсет и три години, учил е в Калифорнийския университет в Лос Анджелис и живее в Пасадена, че и семейството му живее там, или поне майка му и сестра му, които май бяха единствените му роднини. Когато го попита какво работи, той каза:

— О, не знам. Предполагам, че съм в бизнеса с плодове. Портокали, грейпфрути, нещо такова.

— Да не работиш на борсата?

— По-скоро не. Проклетата калифорнийска борса на производителите на плодове ми взема хляба от устата. Мразя „Сънкист“, „Сънмейд“ и всяка марка, на чието лого има хубаво здраво момиче^[2].

— Искаш да кажеш, че си независим?

— По дяволите, какво значение има какъв съм? Да, предполагам, че съм независим. Имам компания за износ на плодове. Не цялата е моя, притежавам само част от нея. Както и земя, част от имот, който наследих. На всеки четири месеца ми пращат чек и сумата на него става все по-малка, откакто се появиха „Сънкист“. Нищо не работя, ако това имаш предвид.

— Значи просто безделничиш?

— Може и така да се каже.

— Не смяташ ли да се захванеш с нещо?

— И защо да го правя?

Изглеждаше доста раздражен и тя смени темата, но това ѝ се стори обезпокоително. Имаше комплекс на тема лентяйство, мразеше го, но ѝ се стори, че нещо в мързелуването на този мъж беше по-различно от това на Бърт. Бърт поне имаше планове, грандиозни мечти, които вярваше, че ще се сбъднат. А тук не ставаше въпрос за слабост, а за начин на живот, който ѝ въздействаше по същия начин като маниерността на Веда — умът ѝ го отхвърляше, но сърцето ѝ по някакъв начин беше впечатлено от него; караше я да се чувства незначителна, зла и проста. А и небрежното избягване на темата също я направи предпазлива. Повечето мъже, които познаваше, бяха твърде разговорчиви за работата си и приемаха сериозно постиженията си в нея. Може и да ставаха досадни понякога, но Милдред гледаше на

света по същия начин като тях. И в ума ѝ не се побираше как някой може така нагло да заяви, че темата е скучна и не заслужава да бъде обсъждана. Но тревогите ѝ изчезнаха веднага щом той започна да си играе с ухото ѝ. На зазоряване ѝ стана студено и се притисна към него. Когато той я прегърна, тя го мушна фамилиарно в корема, въздъхна доволно и потъна в сън.

На другия ден ядоха, плуваха, спаха и когато Милдред отвори очи след една от поредните дремки, направо не ѝ се вярваше, че е късен следобед и е време да се прибира. Но си поиграха още малко, а той заяви, че трябва да останат още един ден и да си удължат уикенда. Но понеделнишките пайове я чакаха и тя знаеше, че трябва да се заеме с тях. В шест часа отидоха до таверната за ранна вечеря и в седем тръгнаха обратно. Големият син корд се движеше дори по-бързо отколкото на идване и приближиха Глендейл малко след седем. Той я попита къде живее, тя му каза, но после се сети за нещо.

— Искаш ли да видиш нещо, Монти?

— Какво?

— Ще ти покажа.

Той продължи по булевард „Колорадо“, после тя му показва къде да свие и спряха.

— Изчакай тук, няма да се бавя.

Извади ключа и затича към вратата, обувките ѝ скърцаха по чакъла, посипан по паркинга. Влезе, заопипва за ключа и светна неоновия надпис. Наистина беше прекрасен, точно както си го беше представяла, с изключение на червената стрела в средата. Монти погледна първо към надписа, а след това към Милдред.

— Какво става тук, по дяволите? Твой ли е?

— Не виждаш ли чие име е изписано?

— Чакай малко, доколкото си спомням сервираше в онзи...

— Вече не. Вчера беше последният ми работен ден. Приключих по-рано, за да замина с теб. От сега нататък имам свой собствен бизнес.

— Защо не ми каза?

— Доколкото си спомням, нямах възможност.

След тази похвала на уменията му като любовник той се усмихна широко, а тя го поведе вътре, за да разгледа и останалото. Светна лампите и го разведе навсякъде, вдигна брезента на бояджиите и му показва новите си маси от кленово дърво, модерния линолеум на пода, за който обясни, че се изисква от здравните служби. Заведе го в кухнята, отвори голямата печка. Той не спираше да ѝ задава въпроси, а тя му изля цялата история, развълнувана и поласкана, че един лентяй може да се заинтригува от нея. Представи му преработената версия, в която ставаше съвсем за кратко въпрос за Уоли, Бърт и обстоятелствата, при които беше придобила имота, но се говореше много за амбициите ѝ и решителността ѝ „да направи нещо, преди да умре“. Той я попита кога смята да отвори заведението.

— В четвъртък. Почивният ден на готвачите. Имам предвид — на всички готвачи.

— Следващия четвъртък?

— В шест часа.

— Поканен ли съм?

— Разбира се.

Тя изгаси осветлението и двамата постояха известно време в тъмното сред миризмата на боя. Тя го прегърна.

— Целуни ме, Монти. Мисля, че си падам по теб.

— Защо не ми каза за всичко това?

— Не знам. Исках, но се страхувах, че може да ти се стори странно.

— С удоволствие ще дойда в четвъртък.

— Моля те. Без теб няма да е същото.

Той я закара до дома ѝ, изпрати я до вратата и я изчака да отключи. Докато махаше за довиждане на отдалечаващия се корд, чу някой да я вика по име. Автоматично се обърна към дома на семейство Геслър, но къщата им беше тъмна. Тогава видя по моравата да се приближава една жена. Беше госпожа Флойд, която живееше през две къщи.

— Госпожо Пиърс?

Гласът ѝ прозвуча остро и Милдред беше обзета от предчувствие, че нещо не е наред. Госпожа Флойд продължи възмутено и толкова силно, че цялата улица да чуе:

— Къде, по дяволите, бяхте? От снощи всички се опитват да се свържат с вас. Къде бяхте?

Милдред преглътна желанието си да ѝ каже, че не ѝ влиза в работата, и попита възпитано:

— Защо ме търсят, госпожо Флойд?

— Заради дъщеря ви.

— Дъщеря ми...

— Дъщеря ви Рей. Разболя се от грип и я откараха в болница...

— Коя болница?

— Не знам в коя болница, но...

Милдред се втурна в къщата и по пътя към гостната светна лампите. Вдигна телефона, обзета от чувството, че Бог си беше спомнил за нея, но по един ужасяващ начин.

---

[1] Елитна марка американски автомобили, произвеждани между 1929 и 1932 г. — Б.ред. ↑

[2] „Сънкист“ и „Сънмейд“ — големи кооперативни сдружения на производители на плодове, които съществуват и до днес. Марката на „Сънмейд“ представлява момиче с грозд в ръката. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 8

Докато майка ѝ правеше поредната си забележка за изчезването ѝ през уикенда, Милдред едва се удържаше да не избухне. Последният час беше истинско мъчение. Позвъни на десетина номера, без да открие нищо, а госпожа Флойд седеше с нея и не спираше с разпалените си тиради срещу майките, които отпрашват нанякъде с разни мъже и оставят други хора да се грижат за децата им. Накрая в отчаянието си позвъни на госпожа Бидерхоф, която ѝ каза в коя болница е Рей, както и още няколко неща, но сладникавите ѝ благопожелания не успяха да подобрят настроението на Милдред. Веднага тръгна за Лос Анджелис и след като видя набързо Рей, седна при Бърт, Веда, свекърва си и господин Пиърс в края на болничния коридор. Чакаше заедно с тях лекаря и слушаше разказа на Бърт за случилото се. В петък вечер Рей била умърлушена, а предишния ден на плажа вдигнала температура, затова повикали доктор Гейл и той ги посъветвал да я заведат в болницата. Майка му го прекъсна и го поправи, че докторът изобщо не е казал това. Той наредил да я закарат у дома и те го направили. Но намерили къщата заключена и отново му позвънили. И чак тогава той решил да я заведат в болницата, защото нямало къде другаде да отидат. Милдред искаше да я попита какво не му е наред на техния дом, но преглътна въпроса.

Бърт отново започна да разказва: не било сериозно, просто настинка, а не грип, както били казали на Милдред.

— Лепенката на устната ѝ нищо не означава. Просто някаква пъпчица, това е.

Майка му отново взе думата и продължи с натякванията, което накара Милдред да каже:

— Нито на теб, нито на когото и да било друг му влиза в работата къде съм била.

Свекърва ѝ пребледня и изправи гръб, но господин Пиърс се намеси и тя се облегна назад със свити устни. Милдред се опита да си премълчи, но продължи:

— Бях в Лейк Ароухед, щом толкова искате да знаете. Приятели ме поканиха във вилата си край езерото и не виждам защо трябваше да съм единственият човек на света, който си остава у дома. Разбира се, че не трябваше да ходя. Това с готовност го признавам. Но тогава още не знаех, че имам роднини, които не могат да намерят къде да настанят едно болно дете, което е поверено на грижите им. Следващия път ще знам.

— Мисля, че майка е напълно права.

Досега Веда беше пазила хладен неутралитет, но когато чу за вилата край езерото, веднага разбра на чия страна да застане. Бърт изглеждаше нещастен и само мълчеше. Господин Пиърс я упрекна с тържествен глас:

— Милдред, всички се стараха да постъпят възможно най-добре и не виждам необходимост от лични нападки.

— Кой започна с личните нападки?

Никой не можеше да отговори на този въпрос и настъпи тишина. Милдред нямаше желание за крамоли, защото дълбоко в себе си усещаше, че Рей е много болна. Стори им се, че мина цяла вечност, преди доктор Гейл да се появи. Беше висок, прегърбен мъж, техен семеен лекар още от раждането на Веда. Заведе Милдред в болничната стая, погледна Рей и изслуша шепненето на дежурната сестра. След това каза окуражаващо:

— Имаме доста такива случаи, особено по това време на годината. Рязко вдигат температура, носът им започва да тече, отказват да се хранят и изглеждат много зле. А на следващия ден тичат наоколо. Но съм доволен, че я докарахме тук, а не в дома ви. Дори и с настинките трябва да се внимава.

— Радвам се, че сте изстискали онази пъпка. Аз смятах да го направя онзи ден, но просто забравих.

— Е, аз пък се радвам, че не сте я изстискали. Правилото е изобщо да не се пипат, особено ако са над горната устна. Не съм я изстискал. Поставих лепенка върху нея, за да не я пипа, това е всичко.

Милдред отведе Веда у дома и ѝ разказа измислената история за хората, които се отбили в събота и я поканили край езерото. Не спомена имена, но ги представи като много богати и изискани. Съблече се на тъмно и чак тогава си спомни за пайовете. Легна си чак в три часа и беше изтощена.

През целия следващ ден беше обзета от необяснимо истерично усещане, че е лишена от нещо, за което цялото ѝ същество копнееше: правото да бъде с детето си, да е близо до него, когато то има най-голяма нужда от нея. Но успя да зърне Рей само за няколко минути сутринта и за час след вечеря. Отиде до болницата рано и жизнерадостното бърбене на медицинската сестра никак не я ободри. Сърцето ѝ се сви, когато видя Рей — вече не беше весела и оживена, лицето ѝ беше пламнало, дишаше тежко. Но не можеше да остане при нея. Трябваше да доставя пайове, да плаща на бояджиите, да провери съобщенията, да договори доставката на билетата, да прави нови пайове. Чак когато стана време за вечеря, успя да намери свободно време, но нямаше никакъв апетит. Въртеше се нервно, докато Лети сервираше на Веда, след това натовари дъщеря си в колата и отиде за ново бдение край болничното легло. После се прибра, сложи Веда да си легне, но самата тя не можа да заспи.

Обади се в болницата в осем на следващата сутрин и когато получи окуражителни новини, остана на телефона и се опита да вмести бизнес задълженията си в следващите два часа. Около десет натовари пайовете на колата, обиколи клиентите си и пристигна в болницата към единайсет. Изненада се, когато видя, че доктор Гейл вече е там и шепне нещо в коридора на едър космат мъж по фланелка с голяма татуировка на ръката. После викна Милдред настрани.

— Не искам да изпадаш в паника. Но температурата ѝ се е вдигнала. Вече е четиридесет градуса и това никак не ми харесва. Не ми харесва и онова нещо на устната ѝ.

— Искате да кажете, че може да се е възпалило?

— Не знам и няма как да разбера. Взех проба от пъпката, както ѝ от сополите, които излизат от носа ѝ, и няколко кубика кръв. Вече пътуват към лабораторията. Ще ми се обадят веднага щом могат. Но ето какво искам да ти кажа, Милдред. Ако състоянието ѝ наистина е сериозно, не можем да чакаме резултатите от лабораторията. Трябва да ѝ се прелее кръв веднага. Този мъж тук е професионален кръводарител, той така си изкарва прехраната и няма да влезе в стаята, докато не получи двайсет и пет долара. Изцяло от теб зависи, но...

Без да се замисля колко бяха двайсет и пет долара за малките ѝ спестявания, Милдред вече пишеше чек още преди лекарят да свърши с речта си. Мъжът поиска гаранция. Доктор Гейл подписа обратната

страна на чека, а Милдред с потни от страх ръце, влезе в болничната стая. Погледът на детето беше мътен, лицето му гореше, а затрудненото му дишане беше съпроводено с непрекъснато мрънкане.

На устната ѝ имаше нова лепенка, дори още по-голяма от първата, под която се виждаше марля, напоена в яркочервен антисептик. Медицинската сестра вдигна очи, без да спира да подава лед към малката трепереща устичка.

— Това стана, след като говорих с вас, госпожо Пиърс. През нощта беше спокойна, температурата ѝ не се променяше и си помислихме, че след няколко часа ще се оправи. Но после просто ей така треската ѝ се засили.

Рей се размърда и сестрата ѝ заговори. Каза ѝ, че майка ѝ е тук, не може ли да познае майка си? Милдред също се обади:

— Мама е, скъпа.

— Мамо!

Рей стенеше и на Милдред ѝ се прииска да я прегърне, но вместо това само хвана ръката ѝ и я потупа. Влезе и доктор Гейл заедно с други лекари в бели престилки, медицински сестри и донора, който си беше навил ръкава, демонстрирайки цяла галерия от татуировки. Той седна, а Милдред остана права като каменна статуя, докато една сестра му мажеше ръката с дезинфектант. После излезе и започна да крачи напред-назад из коридора, бавно и тихо. Костваше ѝ огромно напрежение на волята да издържи. Излязоха две сестри и един от лекарите, след тях и кръводарителят и няколко санитарни. Тя влезе. Сестрата, с която беше разговаряла преди малко, седеше на леглото и държеше термометър и часовник. Доктор Гейл се бе привел и настойчиво се взираше в Рей.

— Температурата ѝ е паднала, докторе.

— Добре.

— 38.3.

— Това е страхотно. Как е пулсът ѝ?

— Също е паднал. До деветдесет и шест.

— Чудесно. Милдред, вероятно съм те вкарал в огромни разходи за нищо. Но все пак...

Излязоха в коридора, завиха и продължиха. Той ѝ заговори спокойно:

— Не ми се искаше никак да го правя, Милдред, не ми се щеше да ти стоварвам този разход, но ще се погрижа всички харчове да са максимално оправдани. Ако трябва пак да го направя, ще ти кажа същото, което ти казах и тогава. Ето с какво си имаме работа. Всяка инфекция над устата се оттича в латералния синус, а това означава — мозъка. Нямаше как да знаем каква е тази пъпчица на устната й. Всичките й симптоми говореха за настинка, но също така биха могли да се дължат и на стрептококова инфекция и ако бяхме изчакали да се уверим, можеше да се окаже прекалено късно. Но начинът, по който реагира на кръвопреливането, показва, че алармата е била фалшива. Но те уверявам, че ако беше друго и не бяхме действали бързо, нямаше никога да си простя, нито пък ти.

— Всичко е наред.

— Случват се такива неща, нищо не можем да направим.

На етажа се чу звънец, после звукът му се повтори — пронизителен и настоятелен. На Милдред й се стори, че доктор Гейл се обърна прекалено бързо, а след това престана да ходи спокойно. Когато приближиха стаята, край тях се стрелна санитар с грейки в ръцете. Той влезе в стаята. Когато и тя го последва, видя как сестрата пъха грейките под завивките, които бяха натежали от нови одеяла.

— Втресе я, докторе.

— Санитар, повикай доктор Колинс.

— Да, господине.

През леда, който започна да обвива сърцето й, Милдред разбра, че този път тревогата не е фалшива. Седна и видя как лицето на Рей преbledня, а след това посиня; когато зъбките й затракаха, тя се извърна. Влезе санитар с още грейки, които сестрата пъхна под завивките, без да вдига очи. Последва го и доктор Колинс, нисък набит мъж. Той се наведе над Рей и я огледа, все едно беше насекомо.

— От пъпката е, доктор Гейл.

— Не мога да повярвам. Тя реагира на кръвопреливането...

— Знам.

Доктор Колинс се обърна към санитаря и му изстреля кратки заповеди: кислород, адреналин, лед. Санитарят се зае. И двамата лекари разглеждаха мълчаливо Рей, тракането на зъбите й беше единственият звук в стаята. След дълга пауза сестрата вдигна очи.

— Пулсът й се ускорява, доктор Колинс.

— Колко е?

— Сто и четири.

— Махнете грейките.

Сестрата издърпа грейките и ги хвърли на пода. Стаята започна да се пълни с хора. Появиха се още сестри, които вкараха кислороден апарат и бяла масичка, пълна с флакони и спринцовки. Стояха и чакаха нещо. Зъбите на Рей спряха да тракат и кожата на лицето ѝ вече не беше синкава. По бузите ѝ се появиха червени петна и сестрата пипна челото ѝ.

— Температурата ѝ се повишава, доктор Колинс.

— Махнете одеялата.

Две сестри махнаха одеялата, а трета се приближи с торба лед, която постави на главата на Рей. За миг всички стояха неподвижни и се чуваше само затрудненото дишане на момиченцето. Първата сестра докладваше пулса:

— Сто и дванайсет... Сто двавет и четири... Сто трийсет и две...

Рей вече дишаше тежко като малко кученце, а стоновете ѝ бяха толкова сърцераздирателни, че на Милдред ѝ се доплака пред несправедливостта, че едно малко и безпомощно същество трябва да понесе такова страдание. Но седеше неподвижна, за да не разсее с нищо тези, от които Рей зависеше. Детето продължаваше да се мъчи и тогава изведнъж Милдред се вкамени. Дишането спря за секунда, след това се чуха три-четири кратки хрипа, после всичко утихна. Доктор Колинс махна припряно и две сестри се приближиха. Започнаха да вдигат и свалят ръцете на Рей, а доктор Гейл сложи кислородната маска на лицето ѝ и Милдред усети буреносния мирис на газа. Доктор Колинс изпили гърлото на една ампула и отчупи крайчето. Напълни бързо спринцовка, вдигна завивките и я заби в бедрото на Рей. Първата сестра хвана китката ѝ и Милдред я видя да среща погледа на доктор Колинс и мрачно да клати глава. Продължиха да я обдишват. След минута-две доктор Колинс напълни отново спринцовката и пак я заби в бедрото на Рей. Мина още минута и Милдред видя как сестрите се спогледаха. Докато доктор Колинс пак пълнеше спринцовката, тя стана. Вече знаеше истината и смяташе, че няма да понесе още едно бодване в безжизненото малко телце. Вдигна кислородната маска, наведе се, целуна Рей по устата и покри лицето ѝ с чаршафа.

Тя седеше отново в коридора, но тук доктор Гейл беше този, който се пречупи, не тя. Жестоката внезапност на случилото се я беше направила безчувствена, сякаш неспособна да изпита каквото и да било. Той се приближи приведен, едва се влачеше. Седна до нея, свали очилата си и започна да разтрива лицето си, за да прикрие конвулсиите му.

— Знаех си. Разбрах го още откакто видях санитаря с грейките. От този миг нататък вече нямаше никаква надежда. Но направихме всичко, за което се сетихме, не можехме да се предадем.

Милдред се взираше право пред себе си, а той продължи.

— Обичах я като свое дете. Мога да кажа само едно: направих всичко по силите си. Ако нещо можеше да я спаси, това бе кръвопреливането, но и то не успя. Ти също, Милдред, направи всичко по силите си.

Седяха така няколко минути, само преглъщаха и стискаха зъби зад треперещите си устни. Накрая той я попита с променен глас:

— Имаш ли предвид някоя погребална агенция, Милдред?

— Не познавам никакви погребални агенти.

— По принцип препоръчвам господин Мърок от Глендейл, само на няколко пресечки от дома ти. Цените му са разумни, няма да те обере и ще се погрижи за всичко както трябва.

— Щом вие го препоръчвате, значи е добър.

— Ще му се обадя.

— Има ли тук телефон?

— Ще ти намеря.

Той я заведе в малък кабинет на същия етаж, тя седна и набра номера на госпожа Бидерхоф. Помоли да ѝ даде Бърт, но тя каза, че го няма.

— Госпожо Бидерхоф, обажда се Милдред Пиърс. Бихте ли казали на Бърт, че Рей почина преди няколко минути? В болницата. Искан да му го съобщя веднага.

Настъпи дълга оглушителна тишина.

— Ще му кажа, госпожо Пиърс. Ще му кажа веднага щом го видя, но искам да знаете, че съжалявам от дъното на сърцето си. Мога ли с нещо да помогна?

— Не, благодаря.

— Може би да взема Веда при мен за известно време?

— Не, много ви благодаря.

— Ще му кажа.

— Благодаря ви, госпожо Бидерхоф.

Караше на автопилот към вкъщи, но след няколко пресечки започна да се плаши от червения светофар, защото докато чакаше да се смени, имаше време да мисли, гърлото ѝ се стягаше и започваше да вижда пътя замъглено. Пред дома ѝ я посрещна Бърт и я заведе в гостната, където Лети се опитваше да успокои Веда. Домашната помощница се върна в кухнята, а Веда избухна в силни хлипове. Не спираше да повтаря:

— Дължах ѝ пет цента! О, майко, излъгах я, а исках да ѝ ги върна, но... Дължах ѝ пет цента!

Милдред се опита да я успокои, като ѝ обясни, че щом наистина е смятала да ги върне, само това има значение и Веда бързо притихна. След това започна да се върти. Милдред я целуна и каза:

— Искаш ли да отидеш при баща си, миличка? Можеш да се упражняваш на пианото, да си играеш, да правиш каквото си искаш.

— О, майко, мислиш ли, че е редно?

— Рей не би имала нищо против.

Веда излезе от къщата, а Бърт изглеждаше малко шокиран.

— Тя е дете, Бърт. Те не чувстват нещата като нас. По-добре да не е тук, докато текат приготовленията за погребението.

Бърт кимна и се заразхожда из стаята. Забеляза кибритена клечка в камината и се спря да я вдигне. Докато се изправяше, си удари главата. Падна, все едно го бяха цапартосали с брадва. И Милдред инстинктивно разбра защо — когато беше надникнал в камината, си бе спомнил игрите с Рей, как се забавляваха, докато той се правеше на слон, а тя на маймунка. Милдред го заведе до дивана и го прегърна. И след това двамата заедно в тъмната стая оплакаха детето си. Когато той отново беше в състояние да говори, започна да разказва за сладкия ѝ прекрасен характер. Каза, че тя повече от всички заслужава да отиде в рая и там ще се чувства идеално. По дяволите, тя беше точно там! Милдред знаеше, че това за него е утеха от огромната непоносима болка, че се крие във вярата си, че тя не е умряла съвсем. Тя беше твърде голям реалист и твърде прозаична, за да се вълнува от

задгробния живот, но въпреки това искаше да се отърве от огромната болезнена празнота, зейнала в нея, и думите му започнаха да ѝ изпращат малки топли вълни светлина. Те донякъде я ужасяваха, но тя се опита да не мисли за това.

Телефонът иззвъня. Бърт вдигна и каза съдържано, че семейството е загубило близък и госпожа Пиърс днес не може да говори за работа. Милдред почти не го чу. Ресторантът ѝ се струваше толкова далечен и нереален, част от един свят, който вече не я интересуваше.

Около три и половина пристигна господин Мърок. Той беше дребен дебел мъж, който след седем секунди шепнене на съболезнования се захвана с практичните задачи. Беше се погрижил за всичко, свързано с тялото. Освен това беше изпратил съобщение до следобедните вестници, а за сутрешните трябваше да почакаат, докато Милдред не реши кога иска да бъде погребението, така че може би това би трябвало да е първото, което да решат. Милдред се опита да се съсредоточи, но не успя. Беше благодарна, когато Бърт я потупа по ръката и ѝ каза, че той ще се заеме с това.

— Всъщност татко настоя да поеме разходите. С мама искаха да дойдат с мен тук, но им казах да изчакат.

— Радвам се, че дойде сам.

— Но татко иска да поеме разходите.

— Тогава ти се погрижи за това.

И Бърт отиде да говори с господин Мърок, защото му се стори, че тя точно това очаква от него. Решиха, че погребението ще е в 12 часа на следващия ден.

— Няма нужда да го отлагаме.

Господин Мърок веднага се съгласи с това. Гробът можеше да се изкопае на парцела на семейство Пиърс в гробището „Форест Лой“, придобит след смъртта на чичото, който беше оставил на Бърт ранчото. Службата щеше да е в къщата и да се води от преподобния доктор Олдъс, когото господин Мърок каза, че познава много добре и може веднага да му се обади. Доктор Олдъс беше свещеникът на Бърт и за един нещастен миг Милдред се почувства засрамена, че няма кого да нарече свой свещеник. Като дете ходеше на неделно училище в методистката църква, но след това майка ѝ започна да се оглежда за

нещо друго и накрая се озова при астролозите, които бяха измислили имената на Веда и Рей. Астролозите, каза си тя тъжно, като че ли не бяха подходящи за този точно миг.

При избора на ковчег Бърт преговаря смело, като използва всичките си умения в бизнеса и накрая се спряха на бял емайлиран със сребърни дръжки и копринена драперия, който щеше да излезе 200 долара заедно с две лимузини и носачите. Господин Мърок стана. Каза, че тялото ще бъде доставено в пет и те го изпратиха до вратата, на която двамата му асистенти вече бяха сложили бял креп. Господин Мърок спря за малко, за да огледа поставките за цветя, които бяха донесли във всекидневната. След това тръгна да си ходи.

— О... за малко да забравя. Дрехите, с които ще бъде погребана.

Милдред и Бърт се върнаха в детската стая. Избраха бялата рокля, която Рей беше носила на училищното празненство, извадиха бельо, чорапи и обувки и сложиха всичко в един малък детски куфар. Короната и вълшебната пръчица обаче отново заплакаха Бърт и Милдред го потупа по рамото, за да го успокои.

— Тя е в рая, няма начин да не е там.

— Разбира се, че е там, Бърт.

— Сигурен съм, че не може да е на друго място.

След минута-две господин Мърок си тръгна и дойде госпожа Геслър, която седна заедно с тях в гостната. Влезе, без да поздрави, седна до Милдред и започна да я гали по ръката с безкраен такт, който се оказа нейна основна черта, скрита под на пръв поглед грубоватата ѝ природа. Проговори чак след няколко минути.

— Искаш ли питие, Бърт?

— Не и в момента, Луси.

— Не ми представлява трудност да ти донеса.

— Благодаря, но по-добре не.

После се обърна към Милдред:

— Слушам те, скъпа.

— Искам да те помоля за някои неща, Луси.

Заведе я в спалнята и написа един номер на лист хартия.

— Би ли се обадила на майка ми да ѝ съобщиш? Кажй ѝ, че съм добре и че погребението е утре в дванайсет и... бъди мила с нея.

— Ще го направя от моя телефон. Нещо друго?

— Нямам черна рокля.

— Ще ти намеря. Дванайсети номер ли носиш?

— Десети.

— Воалетка?

— Мислиш ли, че трябва?

— Аз не бих носила.

— Тогава без воалетка. И без шапка. Имам една, която става. И без обувки. И обувки имам. Но ще ми трябва ръкавици. Шести номер. И ми се струва, че ще ми трябва траурна носна кърпичка.

— Ще се погрижа за всичко. И...

— Какво, Луси?

— Ще започнат да идват хора. Може би трябва да направя нещо, за което не си подготвена. Просто исках да ти кажа, за да знаеш, че имам причина.

Малко по-късно госпожа Геслър се върна и наистина направи нещо забележително. Вече бяха дошли доста хора: госпожа Флойд, госпожа Харбо, госпожа Уитли, Уоли и за изненада на Милдред — господин Отис, федералният инспектор по месото, който бе видял съобщението в един от следобедните вестници. Лети точно поднасяше чай и сандвичи, когато се появи госпожа Геслър с шапка, ръкавици и огромен букет лилии. Махна с ръка, за да освободи шофьора на цветаря, извади от букета картичка и прочете:

— Господин и госпожа Ото Хилдегард... О, не са ли прекрасни, просто прекрасни! — А след това се обърна към всички в стаята: — Това е семейството, на което Милдред гостува през уикенда край езерото. Много мили хора, ужасно ги харесвам.

Тогава Милдред разбра, че е имало клюки, и то сериозни клюки. Но след като огледа всички събрали се, осъзна, че госпожа Геслър им е затворила устата веднъж завинаги. Почувства прилив на благодарност към нея, тя се беше справила с нещо, което за Милдред беше непосилно. Бърт изнесе лилиите и ги пръсна по моравата пред къщата. След това закачи маркуча за пръскачката, за да ги освежи. Пристигнаха и други цветя и скоро на тревата се натрупа цял покров от цветове, блеснали от водните капчици. Дойде и кошница гладиоли от „Дроп Ин“, което трогна Милдред, но тя болезнено преглътна, когато видя белите гардении, към които беше закачена картичка с надпис: „Айда, Анна, Крис Макадулис, Ърнестин, Мейбъл, Арчи, Етел, Лора, Сам, Флорънс, Шърли, Фуджи“.

Докато я четеше, в стаята настъпи тишина, тя се обърна и видя помощниците на господин Мърк да внасят Рей през вратата. Под наставленията на Бърт поставиха подпорите до прозореца и сложиха върху тях ковчега. Отстъпиха, за да могат гостите да се приближат. Милдред не можеше да погледне нататък. Но тогава госпожа Геслър я хвана за ръката и тя обърна очи, колкото и да не ѝ се искаше. Лъчите на залязващото слънце образуваха дъга над главата на Рей. Това отново разплака Бърт и повечето гости излязоха на пръсти от стаята. Но Милдред не помръдна. Имаше нещо нереално в начина, по който Рей изглеждаше. Червенината от последните минути на живота ѝ беше изчезнала заедно с жизнеността ѝ и смъртоносната пъпка. Беше останала само восъчна бледност, която напомняше за рая и Бърт за четвърти или за пети път започна да говори за него.

Лети поднесе останалите сандвичи за вечеря. Бърт и Милдред ядяха разтреперани и умълчани, без да усещат вкуса на храната. След това пристигнаха господин и госпожа Пиърс, които доведоха Веда. Минаха да видят Рей и отидоха при останалите в гостната. Дойде и доктор Олдъс, висок, побелял, мил човек. Той седна до Милдред и не я обвини нито за миг, че не е част от църквата му. После свекърва ѝ и доктор Олдъс започнаха да спорят, говореше предимно тя, доктор Олдъс нямаше какво толкова да каже, а господин Пиърс я поправяше за някои елементи на ритуала. Работата беше там, че майката на Бърт беше отгледана като методистка и се бе присъединила към епископалната църква чак след като се беше омъжила за господин Пиърс. И не беше твърде наясно каква служба трябва да се отслужи утре. Господин Пиърс ѝ обърна внимание, че бърка заупокойната молитва с причастието, псалмите и дори със сватбената церемония и ѝ е трудно да ги разграничи. Майката на Бърт каза, че ѝ е все тая, иска двайсет и трети псалм, той бил най-подходящ за починало дете и да не ѝ казват, че нямало да има молитви за спасението на детската душа. А според тях те какво правели? Господин Пиърс ѝ напомни с остър тон, че погребалната служба няма нищо общо с душата. Защото душата вече си била отишла и сега трябвало само да предадат тялото на земята. Бърт слушаше натъжен, а господин Пиърс не спираше да призовава доктор Олдъс за арбитър. Свещеникът слушаше с наведена глава и накрая каза:

— Тъй като детето не е било кръстено, трябва да се направят промени в службата. Някои дребни неща ще се пропуснат, но се налага. В този случай не виждам причина защо двацет и трети псалм и онази малка част от причастието, за които госпожа Пиърс очевидно настоява, да не бъдат включени. Накрая на службата опечалените може да бъдат призовани да се помолят и това често се прави. Нямам нищо против тези добавки, ако майката смята, че са подходящи.

Той погледна към Милдред, която кимна. Отначало негодуваше срещу свекърва си, задето така агресивно бе поела всичко в свои ръце и усещаше как в нея се надигат дребнави забележки. Но навреме си спомни, че семейство Пиърс ще платят за всичко и си премълча. След това отиде в детската стая и събра багажа на Веда, за да могат баба ѝ и дядо ѝ да я доведат на сутринта подходящо облечена. Когато излезе с малкия ѝ куфар, семейство Пиърс решиха, че е време да вървят. Доктор Олдъс обаче поостана още няколко минути. Хвана дланта на Милдред и каза:

— Винаги съм смятал, че погребалната служба трябва да е почовешка, по-милостива към чувствата на присъстващите. Господин Пиърс е прав, че чрез нея тялото се предава на земята, а не се освещава душата. Въпреки това за повечето хора е трудно да направят разликата и не виждат в своя мъртъв близък просто тяло. За тях това е личност, която вече не е жива, но въпреки това е личност, която обичат и за която ужасно тъгуват... Е, надявам се, че ще успее да проведе служба, която да е задоволителна за възрастната дама, за майката, за бащата и... за всички.

След като доктор Олдъс си тръгна, Бърт и Милдред успяха да си поговорят по-спокойно. Тя все още имаше да опече огромно количество пайове и той ѝ прави компания в кухнята, дори и помагаше с каквото можеше, като през това време ѝ разказа какво се беше случило на плажа, а тя му представи окончателната версия за уикенда ѝ край езерото, така както я беше измислила госпожа Геслър, макар да нямаше особено желание да го лъже. Просто искаше да бъде добра с него. Бърт кимна, когато тя стигна до частта с госпожа Флойд.

— Ужасен край на една приятна почивка.

— Не ме беше грижа какво мисли тя. Но чувствах, че ще стане така с Рей още преди да стигна до болницата. Знаех го още тогава.

Когато пайовете бяха готови, двамата седнаха за малко при Рей, след това се върнаха в гостната.

— Не бива да се тревожиш за мен, Бърт — каза тя. — Госпожа Бидерхоф сигурно те чака, защо не тръгваш?

— Не ме чака.

— Сигурен ли си?

— Да, сигурен съм.

— ... Тя беше много мила.

— Милдред, може ли да ти кажа нещо? За това, което се случи в събота?

— Разбира се.

— Мама просто беше уплашена, това е. Никога не успява да се справи в такива ситуации. А аз може би приличам на нея, защото и аз се страхувах. Затова когато доктор Гейл предложи да я закараме в болница, веднага се съгласих. Но Маги не беше никак уплашена. Трябваше да минем през дома ѝ на път за болницата, за да се преоблека в дълги панталони. А Маги ужасно ми се скара, че ще водим Рей в болница. Искаше да я заведе у тях. И аз това исках. Струваше ми се ужасно, все едно никой няма място за едно нещастно детенце. Но не знаех как ще реагираш ти.

— Ако е така, тя заслужава уважение за това.

— Тя е много добър приятел.

— Ако е постъпила по този начин, искам да ѝ благодариш от мое име и да ѝ кажеш, че нямаше да имам нищо против. По-добре е, че сте я завели в болница, но никак нямаше да протестирам, ако госпожа Бидерхоф се беше погрижила за... се беше погрижила.

— Беше разстроена, все едно става въпрос за нейно дете.

— Искам да ѝ предадеш думите ми.

— Тя ще се радва да ги чуе.

Бърт донесе дърва и запали камината. Следващото, което Милдред си спомняше, беше, че е съмнало, едната ѝ ръка беше изтръпнала, а главата ѝ бе облегната на рамото на Бърт. Той се взираше в жаравата.

— Бърт! Сигурно съм задрямала.

— Поспа ли?

— Добре съм.

Постояха при Рей няколко минути, а после Бърт отиде да нагледа букетите. Пръскачката още работеше и след малко той каза на Милдред, че всички цветя са свежи като току-що откъснати. Тя взе бърсалка за прах и се разшета — бършеше, чистеше, оправяше. Закуси в кухнята и отиде да се преоблече.

Около десет часа госпожа Геслър ѝ остави черната рокля и отиде да достави пайовете. После дойдоха семейство Пиърс, Бърт, който беше в черен костюм, и Веда — облечена в бяло. Пристигна и Лети в официална червена копринена рокля. Още преди помощницата ѝ да си сложи чиста престилка, Милдред видя, че пред къщата спира колата на семейство Енгъл заедно с майка ѝ, и я прати да им отвори. Чу гласовете им в гостната и помоли Веда да отиде да им каже, че идва след малко. Премери роклята и отбеляза с облекчение, че ѝ е по мярка. Пригответи се, взе черните ръкавици в ръка и отиде при останалите.

Майка ѝ беше дребна притеснена женица. Стана и я целуна, същото направи и сестра ѝ Бланш. Тя беше няколко години по-голяма от Милдред и изглеждаше като типична домакиня, но беше наследила и безполезността на майка им, която като че ли бе основна черта на възрастната дама. Нито една от тях нямаше решителния поглед на Милдред, нито апетитната ѝ фигура. Хари Енгъл, злочестият собственик на бизнеса с котвите, стана и се здрависа непохватно и стеснително. Беше едър грубоват мъж с много загоряла от слънцето кожа, а големите му сини очи напомняха за морето. После Милдред видя и Уилям, момче на дванайсет години, облечено в първия си костюм с дълги панталони. Стисна му ръката, след това се сети, че трябва да го целуне и го направи, а той изглеждаше симпатично засрамен. Седна и отново започна да се взира във Веда, без да мига. За Веда обаче семейство Енгъл бяха пълни човешки отпадъци, а Уилям беше дори по-голям боклук от родителите си, ако това изобщо беше възможно. Докато той я гледаше, тя ставаше все по-надменна и безразлична, прекръстосваше с досада краката си и си играеше с малкото кръстче, което висеше на златна верижка на шията ѝ. Милдред седна, а господин Пиърс започна да разказва подробно за трагедията, като този път се отнасяше с пълно доверие към версията за гостуването на Милдред у семейство Хилдегард в Лейк Ароухед.

Милдред затвори очи с надеждата да бъде изчерпателен, за да не ѝ се налага да говори. Бърт се приближи на пръсти и свали слушалката на телефона от вилката, за да не ги прекъсне случайно позвъняване.

Влезе Лети, вече с престилка, и попита дали някой иска кафе. Семейство Енгъл се притесниха и тогава Милдред разбра, че нещо не е наред. Щом момичето излезе, стана ясно, че когато ги бе посрещнала, всички се бяха здрависали с нея, защото я бяха взели за „приятелка“. Милдред сви рамене, но Бланш беше много разстроена, защото очевидно смяташе, че Лети се е самозабравила. Милдред започна да се дразни, но Веда сложи край на дискусията. Махна превзето във въздуха и каза:

— Аз лично не виждам защо имате нещо против да се здрависате с Лети. Тя е наистина много мило момиче.

Докато изисканата реч на Веда още кънтеше във въздуха, се чу как пръскачката навън спря да работи. Милдред излезе да види какво става и видя господин Мърок да внася цветя, които смяташе да сложи на металните поставки, а помощниците му носеха столове.

— Аз съм възкресението и живота, рече Бог; който вярва в мен, ще живее и в смъртта; който живее заради мен, ще живее вечно...

Не думите, а гласът накара Милдред да се свие като ударена. Седеше в спалнята с Бърт и Веда, вратата беше отворена, за да могат да чуват, а тя очакваше нещо по-различно, по-топло и успокоително, особено след това, което ѝ каза предната вечер доктор Олдъс. Но службата започна с този равен, отчужден и вледеняващ тон, който внушаваше хладна окончателност. Тя не беше дълбоко религиозна, но сведе глава по някакъв вроден инстинкт и затрепери от тежкото чувство, което я налегна. Тогава Веда каза нещо. Бе изкопала отнякъде молитвеник и на Милдред ѝ трябваше известно време, за да се усети, че дъщеря ѝ четеше отговора:

— Защото те ще видят Бог... ще видят свят без край. Нека молитвата ни стигне до Теб...

Веда може би четеше малко прекалено силно и леко изнесено, сякаш се обръщаше към хората, събрани във всекидневната, а не към Бог. Но на Милдред гласът ѝ се стори чист и детски и в нея отново потрепнаха онези топли светлинки, които тя пак се опита да потисне.

Мина доста време и когато вече ѝ се струваше, че ще закрепци от мъка, отчуждената реч стихна и на вратата се появи господин Мърок. Тя се почуди дали ще може да стигне до улицата. Но Бърт я подкрепи, а Веда я хвана за ръката и тя тръгна бавно през всекидневната. Там имаше доста хора, полузабравени лица от младостта ѝ, загрозени от времето.

— ... И Исус каза на учениците си: Ние ще тъжим...

Същият хладен, дистанциран тон. Милдред погледна над пресния гроб с положения до него ковчег и видя, че гласът идва от доктор Олдъс, нищо че свещеникът изглеждаше стар и крехък в белите си одежди. За миг снижи глас, заговори по-меко и съчувствено и тя чу познатите думи:

— Бог е моят пастир и друг не искам.

Милдред разбра, че беше дошъл мигът за молитвите, които майката на Бърт бе поискала, и за по-човешката част от ритуала. Всички зашепнаха, нейните устни също започнаха да се движат и си даде сметка, че всичко беше заради нея, за да се утоли нейната болка. Само че се почувства още по-зле. Мина цяла вечност, докато чуе:

— О, Боже, чиято милост е безпределна, приеми молитвите ни за душата на Мойра, твоята о Боже почивша рабиня, и я пусни при светлината и щастието, при светците, в името на Исус Христос, нашия Бог. Амин.

И докато спускаха детето със скрипците на господин Мърок, Милдред осъзна, че бе чула за пръв път правилно произнесено името на дъщеря ѝ и почувства горчив срам, че тя беше изживяла краткия си живот, без дори да знае как точно се казва.

Най-лошото дойде същата вечер, когато всички си отидоха. Нямаше кой да я утешава и пред кого да се прави на смела, беше насаме със себе си. Семейство Пиърс си тръгнаха следобеда заедно с Бърт, семейство Енгъл ги последваха малко след това и взеха майка ѝ, искаха да стигнат в Сан Диего, преди да се стъмни. След ранната вечеря накара Лети да заведе Веда на кино. А тя остана сама в къщата, от която бяха изнесени всички цветя, метални поставки и столове и вече всичко си беше като преди. Обзе я отчаяние. Крачи наоколо

известно време, след това се преоблече и започна да прави пайове. Около единайсет отиде до киносалона, закара Лети до дома ѝ и през целия път към вкъщи стискаше здраво ръката на Веда. Дъщеря ѝ изпи чаша мляко, а през това време си бърбеха за филма. Казваше се „Жълтият билет“ и Милдред потрепна, когато чу как госпожица Елиза Ланди беше извадила пистолет и бе застреляла с него господин Лайнъл Баримор в корема. Когато Веда реши да си ляга, Милдред ѝ помогна да се съблече и не можеше да събере сили да излезе от стаята ѝ.

— Искаш ли да спиш при мен тази вечер, миличка?

— Разбира се, майко.

Милдред опитваше да убеди сама себе си, че го прави заради дъщеря си, но Веда никога не би позволила някой да си припише такава заслуга. Тя веднага започна да я утешава с гръмки, ясно артикулирани и граматически безупречни дрънканици.

— О, ти, бедната ми мила майка! Агънцето ми. Като си помисля през какво премина днес и колко прекрасно се грижеше за всички, без да мислиш за себе си! Разбира се, че ще спя при теб, майко! Милата ми тя!

За Милдред думите ѝ бяха като ароматен успокояващ мехлем върху отворена рана. Отидоха заедно в спалнята, тя се съблече, легна си и прегърна Веда. Няколко минути въздиша разтреперана и с насълзени очи. Но когато Веда духна под пижамата ѝ, както тя правеше с Рей, топлите светлинки припламнаха веднъж и след това мъката я заслепи. Затресе се от ридания и най-накрая пусна навън това, което досега потискаше: огромната, пълна с вина радост, че ѝ бе отнето другото дете, а не Веда.

ГЛАВА 9

Само много свят акт можеше да компенсира случилото се и по едно време през нощта Милдред осъзна какъв трябва да бъде той и така намери покой. Даже може би нещо повече от покой. Имаше нещо неестествено и нездраво в начина, по който вдиша мириса на Веда, когато реши да посвети остатъка от живота си на това дете, което бе пощадено, и в категоричната ѝ убеденост, че не бива да се проваля и че ресторантът трябва да бъде отворен днес, както бе обявено. Стана по изгрев-слънце, все още изпълнена с непоколебимост, приготви съдовете за пайовете и брашното, консервите и всичко, което трябваше да отнесе в ресторанта. Имаше много багаж, който внимателно се опита да натъпче в колата, но въпреки това трябваше да направи няколко курса. След последния завари персонала вече да я чака — сервитьорка на име Арлин и филипинец на име Панчо, който имаше двойното задължение да мие чинии и да бели зеленчуци. И двамата бяха наети предната седмица по препоръка на Айда. Арлин беше дребно сравнително хубаво момиче на двайсет и пет години и не изглеждаше много обещаващо, но Айда каза добри думи за нея. По всичко личеше, че Панчо е пристрастен към ярките дрехи и така си беше спечелил враждебността на Арчи, но се справяше отлично със задълженията си в кухнята.

Милдред забеляза кремавия костюм на Панчо, но не каза нищо. Даде им униформите и им намери работа. Трябваше да почистят основно ресторанта и веднага щом приключе със залата за клиентите, трябваше да окачат памучните пердета, които лежаха на купчина на пода. Показа им корнизите и след като Панчо я увери, че е виртуоз с отвертката, се върна вкъщи с колата, взе пайовете и тръгна да ги доставя.

Когато се върна, гледката я накара да затаи дъх. Панчо наистина се беше справил чудесно, всички корнизи бяха поставени и той вече окачваше последните завеси. Арлин беше приготвила масите и купчината дърво, метал и плат в ъгъла вече се бе превърнала в

ресторант — уютен, чист и приканващ. Милдред все още имаше да свърши много неща, но когато от химическото чистене доставиха салфетките, не се сдържа да нареди една маса, за да види как ще изглежда. Стори ѝ се красива. Червено-белите пепитени покривки се съчетаваха приятно с кленовото дърво и керемидената униформа на Арлин, точно както си го бе представяла. Тя се разходи, изпивайки гледката с очи. След това даде нареждания какво да се прави в кухнята, качи се на колата и тръгна по задачи.

В банката изтегли 30 долара, като попълни бързо бланката и се опита да не мисли, че балансът ѝ остана 7 долара. Поиска 10 долара на монети, за да има за ресто вечерта, пусна свитъците в дамската си чанта и продължи. Отиде в ранчото, където поръчваше билетата. Там вече я чакаха двайсет и шест билета вместо уговорените двайсет. Господин Гърни, собственикът на фермата, особено словоохотливо ѝ обясни, че птиците били толкова хубави, че не му се искало да ги дава на никой друг. Но въпреки това тя се подразни. Той наистина отглеждаше хубави билета, хранеше ги с царевича, не с мляко и на нея точно такива ѝ трябваха. Но не можеше да му позволи да ѝ ги пробутва по този начин. След като ги поопипа, тя отказа две, защото не са добре оскубани, взе останалите и му даде 8 долара. Бяха се разбрали да му плаща по долар за три птици. Натовари ги в колата и отиде на пазара за зеленчуци, яйца, бекон, масло и други продукти. Там похарчи 11 долара и беше на ръба да посегне на запаса от монети.

Върна се в ресторанта, нагледа кухнята и всичко ѝ се стори съвсем задоволително. Арлин беше изчистила пода, а Панчо бе измил новите чинии, без да счупи нито една. Пристигна Лети и Милдред ѝ поръча да приготви обяд за Арлин и Панчо и се зае с това, което наистина обичаше — готвенето. Извади билетата, огледа ги за остатъчни перца и установи, че господин Гърни щавеше птиците далеч по-добре от останалите доставчици. След това взе малък сатър и ги разряза. Щеше да сервира по половин пържено пиле със зеленчуци или гофрета за 85 цента, но никак не харесваше половинките билета, които се поднасяха в повечето заведения. Сервираха ги на масата като едно отвратително парче и тя се чудеше как хората можеха да ги ядат. При нея щеше да е различно. Първо отряза шийките, след това

разполови птиците. Отдели крилцата и краката. После раздели и горните, и долните бутчета, а гърдите обработи така, че да остане само една малка костичка, без ребрата и ядеца. Спомни си системата на Арчи и сложи гърдите, бутчетата и крилцата в различни чинии, които прибра в хладилника, така че да може да взима порцията с едно движение. Постави шийките и костите в тенджера за супа. Наряза вътрешностите и също ги сложи в друга тенджера за соса. Зае се и с доматената кремсупа и накара Панчо да приготви зеленчуците.

Около четири дойде Уоли, за да огледа промените и да докладва. След последното им виждане той се занимаваше основно с разпрацане на покани и беше ангажирал с това и секретарката си. Тя отвори старите списъци на „Пиърс Хоумс“ и всеки, който беше си купил дом от тях или дори само го бе обмислял, получи съобщение. Милдред остана доволна, че се е погрижил така добре за това, но той продължаваше да се навърта около нея, а тя искаше да го накара да си тръгне, за да може спокойно да работи. Забеляза, че гледа към витрината. Това беше най-скъпата мебел, която бе купила, и единствената, правена по поръчка. Основата и гърбът бяха от кленово дърво, а страничните стени, горната част и полиците бяха от стъкло. На нея щяха да излагат пайовете, които тя се надяваше да продава за къщи. Уоли попита малко срамежливо:

— Хареса ли ти изненадата, която ти подготвих?

— Каква изненада?

— Не си ли я видяла?

— Нищо не съм видяла.

— Хей, връщай се в кухнята тогава, докато те повикам, и повярвай ми, скоро ще видиш нещо изключително.

Озадачена, тя се върна в кухнята и се изненада дори още повече, когато видя Уоли да влиза. Той намери пайовете, взе два и ги отнесе в ресторанта, след това се върна за още два, и за още два. После го видя да ги нарежда във витрината и да си играе с нещо на стената. И изведнъж витрината светна, а Милдред извика и затича нататък. Уоли сияеше.

— Е, харесва ли ти?

— Уоли, прекрасно е!

— Направих го за теб, докато... през последните няколко дни. Идвах тук тайно през нощта. — И той гордо посочи малките, почти

невидими огледалца, завинтени в кленовото дърво, които насочваха светлината надолу, към пайовете; крушките не бяха по-големи от пръста ѝ; жичките бяха умело изведени назад, за да могат полиците свободно да се дърпат напред. — Знаеш ли колко струва това?

— Нямам представа.

— Ами да видим. Огледалата са по седем цента парчето, общо са шест, което прави четиридесет и два цента. Крушките са по пет цента, от украса за коледна елха са, можеш ли да повярваш? Трийсет цента за тях, значи дотук — седемдесет и два цента. Жиците са десет цента. Фасонките, болтчетата и щепселът са може би общо долар. Всичко е, да речем, към два долара. Какво ще кажеш?

— Не мога да повярвам.

— Отне ми може би час. Но би трябвало да продава пайовете.

— Получавах безплатна вечеря.

— О, нямам нищо против това.

— Безплатна вечеря и допълнително.

Но часовникът вървеше неумолимо напред и тя се захвана за работа веднага щом Уоли си тръгна, но вече много по-ведра, защото усещаше, че всички се опитват да ѝ помагат. Зеленчуците вече бяха нарязани. Прибра ги в отделни чинии и сложи вода да ври на печката. Пригответи тесто за гофрети и сложи до него черпак, който загребваше точно една доза. Разточи кора за бисквитите^[1]. Пристигна и сладоледът: шоколадов, ягодов и ванилов. Накара Панчо да постави трите контейнера на един плот, за да са лесни за достигане, и показа на Арлин как да загребва от тях, като ѝ припомни, че отговаря както за десертите, така ѝ за ордъврите. Пригответи салатата и се зае с кафето.

В пет и трийсет отиде до тоалетната, за да се преоблече. Беше мислила доста какви дрехи да си сложи. Спря се на бяло, но не банално бяло като униформа на медицинска сестра, което всички напоследък носеха. Отиде до универсалния магазин „Бълоск“ и си купи рокли от плътна коприна една идея по-тъмни от бели, почти кремави, и подходящи им бонета. Винаги се беше отнасяла суетно към краката си, затова поръча роклите ѝ да се скъсят малко. Щом си сложи и престилката, която щеше да носи в кухнята и да сваля, когато

отива да поздрави клиентите, заприлича на готвачка от музикална комедия.

Само че не започна да пее, а събра Панчо, Лети и Арлин за последни наставления, като най-голямо внимание обърна на Арлин.

— Не очаквам много хора, защото това е първата ни вечер и все още не съм си създала клиентела. Но ако стане напрегнато, запомни: взимай поръчките, трябва да знам дали искат зеленчуци или гофрети, преди да започна да готвя, така че не ме дръж в неведение.

— И за двете ли да ти казвам?

— Само за гофретите.

— А бисквитите?

— Ще ги държа извадени през цялото време и ще си ги взимаш сама. Сама си взимаш хляба и бисквитите, но ги слагай в различни панери и не забравяй, че бисквитите трябва да се покриват със салфетка, за да са топли. По три бисквити на човек, ако искат повече — давай им, без да се стискаш и без да ги броиш. Взимай ги бързо и взимай достатъчно.

Арлин огледа заведението с опитно око и преброи масите. Имаше осем двойки покрай стените и две четворки в средата. Милдред проследи погледа ѝ и продължи:

— Ще се справиш, стига да вземеш навреме поръчките. Има достатъчно място, ще използваш поднос, а това ще помогне. Ако имаш нужда, ще пращам Лети да ти помага и...

— Не може ли да го прави от самото начало? За да свикнем да работим заедно и да не се блъскаме и да си стъпваме по пръстите?

— Добре.

Лети кимна и се усмихна срамежливо. Вече беше облякла керемидената униформа, която доста ѝ отиваше, и очевидно искаше да участва в представлението. Милдред се върна в кухнята, включи фурната и започна да нагрява гофретника. Ползваше уред на газ, вместо обичайния електрически, „защото така се правят добрите стари кръгли гофрети, които хората наистина обичат“. Отиде до електрическото табло и светна лампите. Последното реле включи неоновия надпис и когато той грейна, тя излезе навън да го погледа. Ето го, красив както винаги, хвърлящ синкави отблясъци върху дърветата. Въздъхна дълбоко и влезе. Най-накрая ресторантът беше отворен, най-накрая имаше свой собствен бизнес.

Чакаха дълго. Тя седеше нервно на маса за двама, а Арлин, Лети и Панчо се бяха изправили в ъгъла и си шепнеха. После се закикотиха и през Милдред премина ужасна болка. За първи път ѝ хрумна, че може да е отворила ресторант, в който никой да не влезе. Скочи на крака и отиде в кухнята. Не спираше да пипа гофретника, за да види дали се е нагрял достатъчно. Отвън се тресна врата на кола. Тя вдигна поглед. Наистина отпред беше спрял автомобил и четирима души влизаха в ресторанта.

Изпита самодоволство, когато посегна към пилешкото — сега щеше да бъде възнаградена за всичките си наблюдения, размисли и планове. Беше разположила безплатния паркинг отзад, за да вижда колко точно клиенти има още преди да са влезли; беше опростила менюто, за да започва да готви още преди сервитьорката да ѝ предаде поръчката; беше поставила хладилника, печката, продуктите и съдовете така, че да ги достига с минимално усилие. С чувството, че включва добре смазана машина, тя взе четири парчета пилешко, по едно от всеки вид, оваля ги в кутията с брашно край печката и ги поля с малко зехтин от бутилката до брашното. Пъхна ги във фурната за бързо запичане, след това ги изпържи в масло. Преди да затвори вратата на фурната, сложи вътре тава с бисквити. Арлин се появи.

— Четири на номер 9, две супи, една гофрета.

Напомни на Арлин, че не бива да обявява супите, а да си ги сипва сама, след това отиде да поздрави първите клиенти. Бяха ѝ непознати — мъж, жена и две деца, но им изнесе малка реч, като ги информира, че са първите ѝ гости и се надява ресторантът да им хареса и да продължат да идват. Арлин влезе с ордъврите, супата, бисквитите, маслото, салфетките, водата и салатата. В Калифорния по някаква причина най-напред се сервираше салатата. Милдред погледна таблата и видя, че всичко е наред там. Влязоха още двама души. Смътно си ги спомняше като купувачи на имот от „Пиърс Хоумс“ отпреди шест или седем години, но тук на помощ ѝ дойде опитът ѝ като сервитьорка. Спомни си имената им още преди да види хубаво лицата им:

— Как сте, госпожо Сойър, господин Сойър? Толкова се радвам, че успяхте да дойдете!

Те изглеждаха доволни и тя ги настани на маса в ъгъла. Щом Арлин отиде да им вземе поръчката, тя се върна в кухнята и започна да приготвя пиленето.

Първите клиенти си тръгнаха и Лети занесе мръсните чинии на Панчо, който веднага се захвана за работа. Но тогава се появи Арлин с разтревожен вид:

— Две порции на номер 3, но там има едно хлапе, което не желае супа. Искала доматиен сок с парче лимон, целина и сол. Казах ѝ, че не сервираме, но тя настоя и аз сега какво да правя?

Не беше трудно да се досети кое бе хлапето.

Намери Бърт и Веда на една от масите за двама. Бърт носеше светъл костюм, прилежно изгладен и почистен, но с черна лента на ръкава. Веда беше с ученическа униформа, която обличаше за първи път, и с капелата на Милдред. И двамата вдигнаха очи към нея и се усмихнаха. Веда възкликна колко хубава е роклята на Милдред, а Бърт закима одобрително към ресторанта.

— Боже, много добре изглежда. Хубав имот си взела, Милдред. Това заведение е точно каквото трябва. — И тупна с крак. — И е добре построено, погрижил съм се за това. Сигурен съм, че не си имала никакви проблеми със здравните служби, когато са инспектирали този под.

— Одобрива го, без дори да го погледнат.

— Ами тоалетните?

— И тях одобрива. Разбира се, трябваше да избием нова врата, за да може и в двете да се влиза откъм стария кабинет на секретарката. Него пък превърнахме във фойе. Незаконно е в тоалетната да се влиза откъм кухнята. Но освен това преобразуване, боядисването, чакъла и летящите врати друго нищо не трябваше да правим. Обаче ни струваше доста пари!

— Не се и съмнявам.

— Искате ли да разгледате?

— С удоволствие.

Разведе ги и се почувства много горда, когато Бърт започна да я хвали обилно, и не чак толкова горда, когато Веда каза:

— Е, майко, мисля, че си се справила добре предвид обстоятелствата.

Чу да се затваря врата на кола и отиде да поздрави новия си клиент. Беше Уоли, доста превъзбуден.

— Ще се струпа цяла тълпа. Чу ли какво ти казвам — тълпа! Така става, когато се рекламира директно по пощата. Не е важно какво пращаш, а на кого. Погрижих се да са все хора, които те познават, и всички ще дойдат. Срецнах случайно шест души, които ми казаха, че ще бъдат на откриването — а това са само шестима, на които се натъкнах, без да искам. Казах ти — тълпа.

Уоли придърпа стол и седна при Бърт и Веда. Бърт го попита рязко дали се е погрижил за противопожарната застраховка. Уоли отвърна, че ще изчака, докато заведението се запали и изгори. „Добре, каза Бърт, просто питам.“

Милдред вдигна очи и видя Айда на входа. Отиде при нея, целуна я и изслуша многословния ѝ разказ как и съпругът ѝ искал да дойде, но му се обадили по работа и трябвало да отиде. Милдред я заведе до масата, от която Уоли беше взел стола и сега бе само за един човек. Айда се огледа:

— Милдред, тук е просто великолепно. И колко много място имаш! Можеш спокойно да сместиш още две четворки, само като разместиш малко двойките. И подносителите ти може да са колкото си искаш големи. Нямаш представа колко ще ти помогне това. Така ще си спестиш поне една сервитьорка. Поне.

Беше крайно време Милдред да се връща в кухнята, но тя се позастоя, потупваше Айда по дланта и се радваше на одобрението ѝ.

Добре смазаната машина вече работеше на пълни обороти, бръмчеше тихичко и теглеше товара си. Досега Милдред винаги беше намирала по няколко секунди за всички новопристигнали и особено за тези, които си тръгваха, за да им напомни, че продава пайове за вкъщи и да ги пита дали не биха искали да си вземат. Но по едно време трескаво се отдаде само на готвенето, пържеше парчетата пиле, обръщаше гофретите. Чу тряскането на врата на кола, но нямаше възможност да погледне навън и да преброи новите гости. Чу още едно тряскане и в кухнята се появи Арлин.

— Две групи от по четири души току-що влязоха, г-жо Пиърс. Имаме място само за едната, какво да правя с другата? Мога да събера две двойни маси, но не и преди госпожа Айда да си тръгне.

— Не, не! Остави я на мира.

— Но какво да правя?

— Настани четирима и помоли другите четирима да изчакат.

Не очакваше, че гласът ѝ ще прозвучи толкова пискливо. Излезе и помоли втората група от четирима, ако обичат, да почакаат няколко минути. Единият мъж кимна, но тя бързо се отдалечи, засрамена, че не е предвидила това, и донесе допълнителни столове. Върна се в кухнята. Арлин нареждаше нещо на Панчо, а след това се обърна гневна към Милдред:

— Мие чиниите, а купите за супа са свършили и ако не ми даде нови, няма как да сервирам предястията! Купите, глупако, купите!

Арлин изкрещя последното изречение към Панчо, Милдред ѝ каза да млъкне и тогава влезе Лети. Ходеше тромаво, с крака, натежали от необичайната за нея работа. Сложи още купи за супа върху вече съществуващата купчина и тя се срути на пода. Три купи се счупиха. Милдред се хвърли безуспешно да ги хване и тогава чу тряскане на врата на нова кола. И изведнъж осъзна, че машината ѝ е блокирала, в кухнята ѝ е пълна бъркотия, напълно е изгубила представа за поръчките и дори ордъворите още не са сервирани. За един ужасен миг ѝ се стори, че откриването на ресторанта се превръща във фиаско, че всичко, на което се беше надявала, ѝ се изплъзва от ръцете в тази кошмарна вечер. Тогава до нея се озова Айда, свали с едно движение шапката си, сложи я заедно с дамската си чанта до кутията с парите и препаса престилка.

— Добре, Милдред, заради чиниите е. Тя в момента е напълно безполезна в залата, затова я остави да подсушава, докато той мие, и всичко ще се оправи:

Милдред кимна на Лети и ѝ подаде кърпата. Зорките очи на Айда забелязаха чиниите за десерт. Нареди ги на табла и се обърна към Арлин:

— Казвай какви супи искаш.

— От двата вида за втора, трета и първа маса, пилешка и доматиена за четвърта и чакат от...

Айда не дочака да чуе колко дълго са чакали. Сипа супа в десертните чинии, извади лъжици с една ръка и бисквити с другата и забърза навън с таблата, като остави маслото, салатата и водата за Арлин. Върна се след минута.

— Добре, Милдред, накарах семейството ти да се поразходи навън. И без това бяха приключили с храненето. Настаних двама на моята маса и се погрижих за онези четиримата. Веднага щом взема сметката на първата четворка, ще настаня още четирима и...

Пискливият ѝ глас, който Милдред някога бе мразила, продължи да нарежда и сега вече го слушаше с топлота, която започна от сърцето ѝ и се разля по цялото ѝ тяло. Увереността ѝ се върна, ръцете ѝ отново станаха сръчни, нещата се задвижиха. Тъкмо изливаше тесто в гофретника, когато на вратата се появи госпожа Геслър и се доближи на пръсти до нея.

— Мога ли с нещо да помогна, скъпа?

— Не мисля, Луси. Но благодаря...

— Напротив, има. — Айда сграбчи госпожа Геслър за ръката, както обикновено правеше с подчинените си. — Сваляй шапката и заминавай да продаваш пайове. Не притеснявай клиентите, докато се хранят, но стой край витрината и когато минат, виж какво можеш да направиш.

— Ще се постарая.

— Кутиите са в чекмеджето отдолу, не са сгънати и ще трябва да ги сгънеш сама, след това ги завържи и вдигни дръжките. Ако имаш проблеми, повикай ме или питай Милдред.

— Каква е цената, Милдред?

— Осемдесет и пет цента. Всичко е по осемдесет и пет цента.

Госпожа Геслър сложи шапката си до тази на Айда и излезе. Скоро Милдред я видя да се връща, да слага банкнота от един долар в кутията, да взима ресто и да излиза. За кратко време в кутията се натрупаха доста банкноти, тъй като Айда често влизаше, взимаше монети и пращаше Арлин да ги връща, за да си вземе бакшиша. Когато настъпи затишие, си свали престилката и излезе. Нямахше правостоящи, всички места бяха заети и тя се почувства като предния ден на погребението, когато влезе във всекидневната и видя всички онези полупознати лица. Това бяха хора, които не беше виждала с години, поканени чрез хитрата система на Уоли. Говори с тях, попита ги дали всичко е наред и получи поздравления, както и съболезнования за Рей.

Малко след осем часа чу отново да се затръшва врата на кола. Бърт, Уоли и Веда се бяха преместили по предложение на Айда край

автомобила на Уоли и Милдред известно време ги чуваше как си говорят, докато работеше. Но сега, когато чакълът захрущя под нечий обувки, те замълчаха, а след това Веда се втурна през задната врата.

— Майко! Познай кой влезе току-що?

— Кой, миличка?

— Монти Берагон!

Сърцето на Милдред подскочи и тя погледна строго Веда. Но блесналите очи на дъщеря ѝ не подсказваха да е скандализирана, затова внимателно я попита?

— И кой е Монти Берагон?

— О, майко, нима не знаеш?

— Май не.

— Играе поло за Мидуик, живее в Пасадена и е богат и красив. Момичетата нямат търпение снимките му да се появят във вестниците. Той е страхотен!

За първи път разбираше, че Монти не е кой да е, но беше прекалено заета, за да се развълнува. Веда затанцува наоколо, влезе и Бърт, последван от Уоли, който сякаш току-що бе зърнал самия Бог.

— Ти да видиш! Щом този човек е тук, Милдред, вече си в голямата игра! Няма ресторант в Лос Анджелис, който да не му плати да яде в него. Нали, Бърт?

— Много е известен.

— Известен? Той е звезда!

От залата се появи Арлин.

— Една гофрета.

Веда отиде до вратата, надникна и изчезна при останалите клиенти. Уоли започна да се чуди как ли Монти е научил за откриването. Не беше в списъка му с поканените и едва ли беше чел глендейлските вестници. Бърт каза с известно раздражение, че кулинарната репутация на Милдред е станала широко известна и на него това му се струвало достатъчна причина, нямало нужда от специални разследвания. Уоли отвърна, че би искал да знае, но точно тогава застина и зяпна, а Милдред усети как някой бавно я обръща. И се озова лице в лице с Монти, който я гледаше сериозно и съсредоточено.

— Защо не ми каза за малкото ти момиче?

— Не знам. Нямах сили да се обадя на никого.

— Не знаех, докато сестра ѝ не ми каза току-що.

— Тя май ти е голяма почитателка.

— Тя е най-очарователното малко същество, което съм срещал от доста време, но не за нея говорим сега. Искам да знаеш, че ако имах и най-малка представа, щях да ти се обадя.

И сякаш за да потвърди думите му, под носа на Милдред се появи кутия заедно с разписка, която доставчикът я помоли да подпише. Тя отвори кутията и намери вътре две огромни орхидеи. Но Монти взе картичката и я скъса.

— Съмнявам се, че си в настроение за шеги.

Тя сложи цветята в хладилника и представи Бърт и Уоли. Изпита облекчение, когато Айда влезе и поиска всички да напуснат кухнята. Монти я потупа по рамото и се върна в залата за гости. Бърт и Уоли излязоха навън, като преди това я изгледаха малко странно.

До девет бяха останали само двама клиенти и тъй като дояждаха последните парчета пиле, Милдред отиде до електрическото табло и угаси неоновия надпис. След това си преброи парите. Беше се надявала да дойдат трийсетина души и беше поръчала пет допълнителни билета за всеки случай. И след като я бяха изнудили да купи още четири, те едвам ѝ бяха стигнали. Наистина, както Уоли ѝ беше обещал, се бе събрала цяла тълпа и тя установи, че приходите ѝ бяха 46 долара, с 10 повече и от най-смелите ѝ очаквания. Сгъна банкнотите, за да усети дебелината на пачката.

Нямаше какво толкова да прави, докато Арлин, Панчо и Лети почистят, затова си свали престилката, закичи си орхидеите и влезе в залата за гости.

Айда все още обслужваше последните клиенти, а Бърт, Уоли, Монти, Веда и госпожа Геслър седяха и си приказваха край една от масите за четирима. Бърт и Монти обсъждаха конете за поло — тема, по която Бърт изглеждаше впечатляващо компетентен. Веда се беше гушнала в него и попиваше всяка дума за света, който единствено означаваше нещо за нея. Милдред дръпна един стол и седна до госпожа Геслър, която веднага започна да издава странни звуци. Взря се във всеки поотделно и повтори настоятелно „Хм? Хм?“, предизвиквайки само озадачени погледи. Но само Монти я разбра. Лицето му грейна и той извика:

— Да!

След това всички повториха на висок глас същото, а госпожа Геслър отиде до колата си. Върна се със скоч и газирана вода. Милдред накара Арлин да донесе чаши, лед и отварачка, а госпожа Геслър се зае с древния ритуал. Бърт се погрижи за питието на Веда, но Милдред му забрани да изиграе обичайната игра с размяната. Знаеше, че това ще ѝ напомни за Рей, а не искаше. Веда си получи чашата с две капки скоч без никакви трикове и Бърт внезапно скочи на крака. Вдигна уискито си към Милдред и каза:

— За най-великата малка жена, която някой достатъчно луд мъж е позволил да му се изплъзне.

— Ти най-добре знаеш това, глупако.

Госпожа Геслър го произнесе доста убедено и всички се засмяха и вдигнаха наздравица за Милдред. Тя не знаеше дали да направи същото, но накрая се присъедини. Айда, която вече беше приключила с клиентите и бе застанала до нея, прие празничното настроение с крива усмивка, която изглеждаше странна и жалка на изключително невзрачното ѝ лице. Милдред скочи, наля ѝ питие и каза:

— А сега аз предлагам тост. — Вдигна чашата си и произнесе: — За най-великата малка жена, който никога не е бил толкова луд, че да изпусне.

— Рей! — каза Уоли.

— Рей! — повториха всички.

Айда беше объркана и отначало се изкикоти, но после за малко щеше да се разплаче и не чуваше нито дума, докато Милдред я представяше на останалите. Отпусна се на стола и каза:

— Е, Милдред, ще ми се да беше чула коментарите. Нямаш представа колко им хареса пилешкото. И в какъв възторг бяха от гофретите. Казаха, че не са яли такива гофрети от деца и че нямали представа, че някой все още може да ги приготвя по този начин. Истински хит си, Милдред. Ще пожънеш голям успех.

Милдред отпи от чашата си, беше разтреперана, засрамена и непоносимо щастлива.

Можеше да седи там цяла вечност, но трябваше да се погрижи за Веда, а и за Айда също — след огромната ѝ помощ можеше поне да я закара до дома ѝ. Напомни на Бърт, че дъщеря им е на училище,

прибра безценните банкноти в дамската си чанта и се приготви да затваря. Ръкува се с всички, като извърна бързо глава, щом стигна до Монти, и най-накрая успя да ги изкара навън. Те се събраха около колата на госпожа Геслър и Милдред предположи, че са отишли там да довършат скоча в неформална обстановка, но не чака, за да се увери. Извика на Бърт да не позволява на Веда да стои будна до късно, натовари Айда на колата и пое с пълна скорост по булеварда.

Когато стигна до дома си, с изненада видя, че синият корд я чака отпред. В къщата беше тъмно, но тя зърна трепкаща светлинка в гостната, където намери Монти и Веда. Стояха на тъмно, само под блясъка на огъня, който бяха напалили, и очевидно си прекарваха превъзходно. Монти обясни на Милдред:

— Имахме среща.

— О, няма?

— Да, уговорихме се да я изпратя до вкъщи и така ѝ направих. Разбира се, първо трябваше да приберем татко.

— Да, при онази Б...

Но преди Веда да довърши апатичната си забележка, и двамата избухнаха в смях. Когато си пое дъх, тя продължи:

— О, майко! Видяхме онази Бидерхоф! През прозореца! Така и се подмятаха!

На Милдред ѝ се стори, че би трябвало да е шокирана, но без да иска, се присъедини към тях и тримата се смяха, докато ги заболяха коремите и по лицата им потекоха сълзи, сякаш госпожа Бидерхоф и нейният пуснат на воля бюст бяха най-смешното нещо на света. Мина много време, докато Милдред най-накрая събра сили да прати Веда да си ляга. Искаше ѝ се тя да остане при тях, да се порадва на слънчевата, безгрижна дружелюбност, която никога преди не беше виждала у нея. Но когато дойде време наистина да я прати да спи, лично я заведе, помогна ѝ да се съблече, сложи я в леглото и я прегърна силно, все още в екстаз от случилото се чудо. А Веда прошепна:

— О, майко, не е ли прекрасен!

— Много е мил.

— Как се запозна с него?

Милдред смотолеве, че Монти е идвал в ресторанта в Холивуд няколко пъти и после попита:

— А ти как се запозна с него?

— О, майко, не съм! Искам да кажа, че не съм го заговорила аз, а той мен. Каза, че приличам много на теб и затова знае коя съм. Ти казвала ли си му за мен?

— Разбира се.

— После попита за Рей и когато му разказах за нея, той пребледня, скочи и...

— Да, знам.

— И онези орхидеи, майко!

— Искаш ли ги?

— Майко! Майко!

— Добре, можеш да ги носиш на училище.

От дивана във всекидневната се разнесе дрезгав и несигурен глас:

— Цяла вечер гледам проклетите ти дрехи и едвам се въздържах да не ги разкъсам. А сега ги сваляй.

— О, не съм в настроение за...

— Сваляй ги.

Дрехите паднаха и тя се подчини на този видимо съвсем логичен финал на вечерта. Но беше прекалено развълнувана, за да се съсредоточи изцяло върху Монти. Легна си уморена, щастлива и разплакана. Бърт, Уоли, госпожа Геслър, Айда, Монти, неоновият надпис, ресторантът и 46-те долара плуваха в сълзите ѝ под лунните лъчи. Но лицето, което грееше над всички тях, по-красиво от останалите, беше това на Веда.

---

[1] Американските бисквити са солени и меки и заместват хляба.
— Б.ред. ↑

ГЛАВА 10

Една сутрин няколко месеца по-късно тя пътуваше с колата от Ароухед заедно с Монти. Той вече беше част от живота ѝ, макар и не чак толкова задоволителна, както ѝ се бе струвало в първите една-две седмици. Първо откри, че голяма част от привличането ѝ към него бе физическо, а това ѝ се струваше обезпокоително. Досега сексуалните ѝ преживявания бяха ограничени, рутинни и скучни, дори в първите дни с Бърт. Тази гореща страстна възбуда, която Монти разпалваше в нея, ѝ се струваше някак срамна; освен това се боеше, че може да загуби контрол над нея и това да повлияе на работата ѝ, която беше започнала да се превръща в целия ѝ живот. Защото въпреки неудачите, гафовете и катастрофите, които понякога я караха да избухва в сълзи, малкият ресторант просперираше. Трудно бе да се каже дали има наистина някакви бизнес умения, но здравият ѝ разум и трудолюбието, което сякаш никога не я напускаше, засега ѝ вършеха идеална работа. Бързо разбра, че продажбите на цели пайове са ключът към всичко останало и упорито продължи да развива тази част от дейността си, докато накрая тя започна да плаща всички разходи, дори ѝ оставаше нещо отгоре, след като изплатеше и надницата на Ханс — пекаря, който нае. Приходите от ресторанта бяха чиста печалба, или щяха да станат веднага щом погасеше дълговете си, които все още бяха отвратително големи. Затова възможността Монти да съсипе безценната ѝ кариера наистина я плашеше.

Освен това усещаше как комплексът ѝ за малоценност, който той събуди у нея в онази първа нощ край езерото, все повече се задълбочаваше. С небрежните си подигравки беше успял да омаловажи успехите ѝ, да ги направи незначителни. За нея ресторантът беше Светият Граал, получен с огромни усилия и жертви, а за него беше будка за пайове. Веда бързо възприе това определение и го съкрати за удобство на „будката“. Монти понякога водеше приятелите си там, представяше ѝ ги и я канеше да седне с тях, но тя забеляза, че са само мъже. Никога не беше виждала негова приятелка, нито член на

семейството му. Веднъж неочаквано бе обърнал колата към Пасадена и ѝ беше казал, че иска да ѝ покаже дома си. Тя се притесни от вероятността да се срещне с майка му, но когато стигнаха, се оказа, че нито тя, нито сестра му са у дома, а прислугата си беше тръгнала. Тя намрази огромния задушен палат още от пръв поглед, едва не намрази самия него заради неприятното чувство, което изпита, когато я въведе през задния вход. Нямаше секс онази вечер и той изглеждаше озадачен и обиден от поведението ѝ. У нея нарастваше подозрението, че за него тя беше просто жена от простолюдието — забавна, с хубави крака, ласкава и отзивчива в леглото, но все пак просто жена от простолюдието.

Въпреки това никога не отказваше поканите му, не си поставяше спирачки, въпреки предупрежденията на инстинкта си, не направи нищо, което би изложило на риск връзката им, която знаеше, че е обречена. Защото той бе донесъл нещо изключително в живота ѝ — близостта ѝ с Веда, която възникна с появата му и тя се боеше, че ще изчезне заедно с него. Монти изглеждаше привързан към Веда. Водеше я навсякъде със себе си — на мачове по поло, на изложения на коне, у майка си, признаваше я за социално равна, нещо, което отказваше на Милдред, а детето живееше в елегантен рай, пълен с елитни жребци. Милдред също живееше в свой собствен рай — по-скромно устроен, леко вгорчен от наранена гордост, но и в него се чуваше музика от арфи. Тя се къпеше в лепкавата любов на Веда и купуваше безропотно скъпите аксесоари, които раят на дъщеря ѝ изискваше: екипи за езда, голф, плуване и тенис; несесери с монограми. Милдред не познаваше никого в Пасадена, но ѝ стигаше утехата, че Веда познава всички там и толкова често виждаше снимките ѝ в светските страници, че скоро престана да ѝ прави впечатление. И докато това продължаваше, Милдред се примиряваше с Монти, с дразнещия му мироглед, с хлапашката му надменност, с пренебрежението му към нея, което болезнено я нараняваше. И не просто го търпеше, а бе залепнала за него.

Точно в тази сутрин обаче тя беше в приятно настроение. Беше се наспала добре след романтична вечер; отново беше ранна есен, дърветата в планината бяха пожълтели и тя говореше високопарно за господин Рузвелт. Напоследък често ѝ се случваше да говори високопарно, особено за политика. Скоро след като влезе в бизнеса,

стана дяволски наясно с данъците, а това съвсем естествено я отведе към политиката и господин Рузвелт. Каза, че смята да гласува за него, защото той ще сложи край на цялото това разточителство на Хувър и ще внесе ред в бюджета. Кому са нужни изобщо всички тези безполезни хора, които искат помощи, питаше тя. И защо изобщо Хувър дори обмисля да направи нещо за тях. Нищо им нямало, само дето били прекалено мързеливи. И да не й приказвали, че не всеки можел да се справя, независимо от рецесията, трябвало им само малко хъс. Монти може би долови самодоволните нотки в думите ѝ и опита ѝ да му обърне внимание върху онова, което сама бе направила с малко хъс. Във всеки случай я слушаше с половин ухо и накрая рязко попита:

— Може ли да ти кажа нещо?

— Ако е нещо в подкрепа на Хувър, не искам да го чувам.

— За Веда е.

— Какво е намислила пък сега?

— Иска да се занимава с музика... Е, какво пък толкова. Не ми е работа да ти давам съвети. Знам само как се чувства детето.

— Тя взима уроци.

— Взима уроци от някаква неудачница в Глендейл и се възмуцава. Смята, че не напредва. Е, не е моя работа.

— Продължавай.

— Според мен в нея има нещо.

— Винаги съм казвала, че е талантива.

— Да казваш, че е талантива, и да се погрижиш за това, са две различни неща. Не се сърди, но мисля, че разбираш повече от пайове, отколкото от музика. Смятам, че трябва да я повериш на грижите на някой, който наистина ще я шлифова.

— Кой например?

— Ами има един човек в Пасадена, който може да направи чудеса с нея. Може и да си чувала за него — Чарли Ханън, допреди няколко години беше доста известен концертиращ музикант. После белите му дробове пострадаха и той се озова тук. Вече не се занимава почти с нищо. Той е органист, хоров диригент и какво ли още не в нашата църква, води кротък живот, но обучава няколко ученици. Сигурен съм, че мога да го заинтригувам да започне да се занимава с нея. Ако я вземе, наистина ще напредне.

— Ти пък откога знаеш толкова за музиката?

— Нищо не знам за музиката. Но майка ми знае. Спонсорира филхармонията от години и е наясно с всичко в тази област. Смята, че хлапето наистина има талант.

— Аз пък така и не познавам майка ти.

Монти не отговори на тази язвителна забележка. Но помълча няколко минути.

— Друго, което ме кара да си мисля, че е талантлива, е начинът, по който работи. Добре, съгласен съм, че разбирам само от коне, но когато видя някой рано сутрин на терена, преди всички да се опитва да си усъвършенства удара, си казвам: е, може би някой ден ще стане добър състезател по поло.

— Май е така.

— С нея е същото. Доколкото знам, не пропуска да се упражнява на стария раздрънкан шкаф у дядо си, а когато идва у майка ми, първо свири два часа сутринта и чак тогава започва да мисли за тенис, езда или каквото там мама е предвидила за нея. Работи упорито и няма нужда да си музикант, за да го забележиш.

Въпреки религиозната ѝ убеденост, че Веда има талант, Милдред не беше впечатлена. Познаваше дъщеря си прекалено добре и не тълкуваше фактите като Монти. Упоритите ѝ упражнения на пианото у госпожа Берагон можеха да означават страст и отдаденост към музиката, но също така можеха да означават горещо желание цялото домакинство да разбере за присъствието ѝ. А този господин Ханън може и да е бил някога прочут пианист, но фактът, че сега свиреше на орган по църквите на Пасадена, хвърляше известна сянка на съмнение върху избора му за учител. Милдред беше сигурна, че тук става въпрос за един от подмолните планове на Веда. Освен това никак не ѝ харесваше това, което очевидно започваше да се превръща в конспирация — да ѝ казват какво трябва да направи за детето си и да ѝ намекуват, че според стандартите на Пасадена свършеното от нея никак не е достатъчно.

Известно време не спомена нищо на тази тема пред Веда. Но мисълта не ѝ даваше мира и започна да я изпълва със страх, че вероятно отказва на детето си това, от което то наистина имаше нужда. Една вечер Веда избухна и започна да хули госпожа Уитакър — жената, на която Милдред плащаше по 50 цента на седмица, за да дава уроци на Веда. Но този път тирадата ѝ не звучеше толкова фалшиво,

колкото обикновено. Милдред се разтревожи и веднага я попита дали ще е по-добре да ѝ преподава господин Ханън от Пасадена. Последва развълнувано танцуване наоколо и на нея ѝ стана ясно, че ще се подчини на желанието на дъщеря си. Обади се, насрочи среща и в уговорения следобед приключи набързо с работата си и се втурна към вкъщи, за да вземе Веда и да я заведе при учителя.

За случая беше приготвила най-хубавите ѝ дрехи: кафява копринена рокля, кафява шапка, обувки от алигаторска кожа и копринени чорапи. Веда се прибра от училище, видя купчината на леглото и разпери ужасена ръце.

— Майко! Не мога да се издокарам! О, това би било толкова провинциално!

Милдред разбра какво ѝ казва с този светски тон, затова въздъхна, прибра дрехите и се загледа във Веда, докато тя си приготвяше облеклото, което според нея би било подходящо: кафяв пуловер, плисирана пола, яке, кожена барета, вълнени чорапи и обувки с равни подметки. Но извърна очи, когато дъщеря ѝ започна да се облича. За година и половина във външността ѝ бяха настъпили някои промени. Все още не беше над средния ръст, но надменната ѝ походка я правеше да изглежда по-висока. Бедрата ѝ бяха все така стройни, но бяха започнали апетитно да се закръглят. Краката ѝ бяха като на Милдред до последния изящен контур. Но най-забележима беше промяната в това, което Монти грубо наричаше Млекоцентралата — на гръдния ѝ кош буквално за една нощ се бяха появили две обли, напращели повдигнати издатини. Бяха големи дори за зряла жена, а за дете на тринайсет години бяха направо плашещи. Те предизвикваха мистични усещания у Милдред, караха я да си мисли трепетно за любов, майчинство и подобни млечни неща. Когато Монти пренебрежително ги обяви за „вулгарни“ и каза на Веда да си купи хамак и да ги прибере в него, Милдред беше шокирана, почервеня и побесня. Но Веда весело се засмя и най-делово си купи сутиени. Трудно ѝ беше да си представи дъщеря ѝ да се изчерви за каквото и да било. А сега с този бюст — Млекоцентралата — и с леко заоблените си бедра, тя се движеше наперено като горда чистокръвна гълъбица.

Господин Ханън живееше съвсем близо до центъра на Пасадена, в къща, която изглеждаше съвсем обикновена отвън, но вътре се оказва гигантско студио, разположено на целия първи и част от втория етаж.

Милдред беше поразена не само от огромните му размери, но и от празнотата му. Вътре нямаше нищо друго, освен роял, дълги полици с ноти, дървена пейка до едната стена и бронзов бюст в единия ъгъл, на който имаше надпис „БАУЕР“. Самият господин Ханън беше набит мъж на около четиридесет години с криви крака, едър гръден кош и огромни длани. Малко приведената му стойка и разчорлената прошарена коса наемкваха за болестта, за която и Монти беше споменал. Държеше се приятелски и бърбеше с Милдред, докато тя сваля защитата си и стана разговорлива. Когато спомена за ресторанта, Веда метна нервно глава, но господин Ханън каза „А!“ по доста ласкателен начин, спомни си, че е чувал за него, записа си адреса и обеща да намине. След това небрежно се прехвърли на Веда, погледна нотите, които бе донесла, и каза, че е най-добре да приключват с неприятната част. Веда изглеждаше малко нерешителна, но той ѝ махна да сяде на пианото и ѝ каза да изсвири нещо — каквото и да е, но само да е кратко. Веда тръгна тържествено към инструмента, седна на скамейката, изви ръце като истинска професионалистка и се замисли. Господин Ханън се настани на пейката край стената до Милдред и също се замисли. След това Веда засвири нещо, което на Милдред ѝ беше известно като Прелюдия от Рахманинов.

За първи път от доста месеци чуваше дъщеря си да свири и беше впечатлена. Не беше много сигурна в музикалната част, освен че шумното дрънчане ѝ се стори великолепно. Но нямаше никакво съмнение относно авторитетния начин, по който Веда вдигаше и отпускате дясната си ръка или пък прекръстосваше лявата отгоре. Изпълнението набираше скорост, докато стигна до разтърсващата кулминация, а след това необяснимо се срина. Веда изсвири раздразнено един акорд.

— Винаги съм искала да го изпълня точно по този начин.

— Ще кажа на господин Рахманинов, когато го видя.

Господин Ханън прозвуча малко иронично, но после сбърчи вежди и погледна остро Веда. Това я отрезви и тя довърши пиесата. Той не коментира, само стана, взе някакви ноти и ги сложи пред нея.

— Да видим как четеш ноти.

Веда издрънка това парче равно, все едно свиреше механично пиано, а господин Ханън ту се смръщваше като при силна болка, ту се взираше напрегнато в нея. Когато в помещението милостиво се

възцари тишина, той извади калъф за цигулка, постави го до Милдред, отвори го и започна да маже лъка със смола.

— Да опитаме акомпанимент. Как ти беше името?

— Госпожица Пиърс.

— Ъ...?

— Веда.

— Акомпанирала ли си някога, Веда?

— Малко.

— Малко, какво?

— Моля?

— Трябва да те предупредя, Веда, че с по-младите ученици съчетавам общото възпитание с музикалните напътствия. И ако не искаш да ти издърпам ухото, ще ме наричаш „господине“.

— Да, господине.

На Милдред ѝ се искаше да се разсмее с глас, когато видя как Веда изведнъж стана мека и почитателна. Но се направи, че не е чула нищо и поглади копринената подплата на калъфа на господин Ханън сякаш беше най-интересното парче плат, което някога бе виждала. Той вдигна цигулката и се обърна към Веда.

— Това не е моят инструмент, но трябва да те чуя как акомпанираш, така че ще свърши работа. Дай ми ла.

Веда натисна един клавиш, той настрои цигулката и постави ноти на пианото.

— Добре, свири пъргаво, не се влачи.

Веда погледна с празен поглед нотите.

— Защо сте ми дали партията на цигулката?

— ?

— Господине.

— О, така ли съм направил?

Прегледа полиците и поклати глава.

— Е, партията на пианото е някъде тук, но в момента не я виждам. Добре, гледай цигулковата партия и сама си измисли акомпанимента. Да видим. Имаш четири такта, преди аз да се включа. Отброй последния на глас.

— Господине, но аз дори не знам...

— Започвай.

Веда хвърли отчаян поглед към нотите, след това изсвири дълго неуверено въведение, което завърши във високите тонове. После натисна тежко басите и отброи:

— Едно, две, три, четири и...

Дори и Милдред забеляза, че цигулката със сигурност не беше инструментът на господин Ханън. Но Веда продължаваше да удря басови акорди и когато той спря, тя повтори дългата мелодия от началото, натисна отново басите, преброи на глас и той отново се включи. Това продължи известно време, но на Милдред ѝ се струваше, че свиренето става все по-гладко. Когато господин Ханън отново спря, Веда пропусна дългата мелодия и я замени с последните акорди, които той бе изсвирил, и когато той пак се включи, всичко стана съвсем плавно. Накрая господин Ханън остави цигулката и отново се взря във Веда.

— Къде си учила хармония?

— Никога не съм учила хармония, господине.

— Хм — каза той и закрочи из стаята. — Е — каза накрая замислено, — техниката ти е просто ужасна. Звучиш като ксилофон, влюбен в латерна, но това може да се поправи. А самонадеяността ти е направо невероятна. Това със сигурност трябва да се поправи. Вече малко я пооправихме, нали?

— Да, господине.

— Но... изсвири отново онова от Рахманинов по начина, по който каза, че винаги си искала да го изсвириш.

Веда неохотно се подчини. Той вече седеше на скамейката до нея, стовари огромната си лапа върху клавишите и започна да свири заедно с нея. През Милдред премина тръпка, предизвикана от начина, по който той докосваше пианото и изтръгваше от него богати, мрачни и вълнуващи звуци. Забеляза, че ръката му вече не беше космата и груба, а придоби безкрайна грация. Той огледа клавишите и каза:

— Да предположим, че наистина го изсвириш по този начин. Ще си имаш проблеми, не мислиш ли? — Той натисна още няколко акорда. — А какво ще направиш от тук нататък?

Веда също изсвири един-два акорда и той внимателно ги повтори след нея. След това кимна:

— Да, можеше и така да е композирано. Но наистина смятам, че начинът на господин Рахманинов е по-добър. В твоя откривам

известна баналност, ти не мислиш ли така?

— Какво е баналност, господине?

— Искам да кажа, че го правиш сладникаво. Евтино. Прилича малко на „Поет и селянин“ от Супе. Изсвири го една октава по-високо и сложи малко трели и ето ти я „Чуй присмехулника“^[1].

Веда изсвири мелодията с октава по-високо, вкара малко трели, добави и акорд от „Чуй присмехулника“ и силно се изчерви.

— Да, господине, май сте прав.

— Но пък имаш музикален... усет. — Това му се стори толкова невероятно, че поседя в мълчание известно време, преди да продължи: — Имам много ученици с талантиви пръсти, но малко са тези, които имат нещо в главата си. За твоите пръсти, Веда, не съм сигурен. Има нещо в начина ти на свирене, което не е точно както трябва, но няма значение. Ще видим какво можем да направим по въпроса. Но виж, главата ти е друга работа. Четеш ноти забележително, което е знак, че си имам работа с истински музикант. И този номер, който ти погодиш, като те накарах да импровизираш акомпанимента в онзи гавот... Разбира се, че не се справи добре, но беше удивително, че въобще успя да го направиш. Не знам защо реших, че ще успееш, може би заради идиотската ти интерпретация на Рахманинов. Така. — Той се обърна към Милдред. — Искам я при мен два пъти седмично. Ще ѝ преподавам един урок пиано, хонорарът ми е десет долара, урокът е половин час, така че ще ви струва скъпо. Ще ѝ преподавам и един урок музикална теория, който ще е безплатен. Не съм сигурен какво ще излезе и затова няма да е честно да ви карам да плащате за експериментите ми. Но тя все ще научи нещо, най-малкото ще ѝ избия част от това високомерие. — След като каза това, той смушка здраво Веда в ребрата. — Предполагам, че нищо няма да излезе, ако трябва да сме честни. Мнозина са призваните в тази област, малцина са избраните и почти никой не успява да разбере колко трябва да е добър, преди наистина да стане добър. Но... ще видим... Боже, Веда, свиренето ти е ужасно. Би трябвало да ти взимам по сто долара на урок само защото трябва да те слушам.

Веда се разплака, а Милдред само се взираше като ударена от гръм. Почти не беше виждала това студено дете да плаче, а ето я сега: от очите ѝ се стичаха две вадички и капеха на сребристи капки по кафявия пуловер. Господин Ханън махна тържествено с ръка.

— Остави я да реве. Това е нищо в сравнение със сълзите, които ще лее, докато приключи с нея.

Веда продължи да плаче, не спря и когато се качиха в колата и поеха към вкъщи. Милдред непрекъснато я потупваше по ръката и напълно се отказа от идеята да я подкачи за обръщението „господине“. Веда заговори, като се задавяше от истерия.

— О, майко... толкова ме беше страх... че няма да ме приеме. А после се оказа... че ме иска за ученичка. Каза, че имам нещо... в главата си. Майко... в главата си!

Тогава Милдред разбра, че във Веда нещо се беше пробудило, че то съвсем не беше фалшиво и беше същото, в което тя самата безмълвно бе вярвала през всичките тези години. Сякаш пред нея внезапно се бе появила Витлеемската звезда.

Така Монти беше отмъстен, но когато една вечер в гостната Милдред се присламчи към него и поиска да поговорят за случилото се, резултатът не беше много добър. Той запали цигара и започна да изрежда причините, поради които смяташе, че у Веда „има нещо“. Всичките те бяха чудесни и все в полза на Веда, но май все не уцелваха най-важното. Когато тя се опита да преодолее навика му да се отнася към всичко с надменно безразличие и отбеляза колко прекрасно е, че се е досетил, той се почувства неудобно от гальовността ѝ и я прекъсна малко грубо. По дяволите, каза той. Всеки, който познава детето, би направил същото на негово място, защо да си приписва заслуги? След това сякаш се почувства отегчен от цялата тема и започна да ѝ сваля чорапите.

Но сърцето на Милдред беше силно зажадняло да сподели това чудо с някого и когато усети, че не издържа повече, повика Бърт. Той дойде в ресторанта следващия следобед, когато нямаше клиенти и можеше да разговаря с него. Помоли Арлин да им сервира обяд и му разказа всичко. Той вече беше чул част от историята от майка си, която пък беше научила кратката версия от Веда, но сега вече узна всичко в пълни подробности. Милдред му разказа за студиото, за прелюдията на Рахманинов, четенето на ноти, акомпанимента само по партията за цигулка. Той слушаше със сериозен вид, разсмя се само като чу за

епизода с обръщението „господине“. И след това произнесе тържествено.

— Страхотно дете е тя. Страхотно дете.

Милдред въздъхна щастлива. Най-накрая се случи разговорът, който тя искаше. Той я похвали, задето винаги бе казвала, че у Веда има нещо артистично и галантно призна, че е имал съмнения по въпроса. Не че не оценявал Веда, за бога, по никакъв начин! Само дете не бил чувал някой от семейството на Милдред да има музикален талант, а доколкото знаел, тези неща се предавали по наследство. Това само показвало, че всеки би могъл да сбърка и много се радвал, дявол да го вземе, че всичко завършило така. Наистина много се радвал. След като изясниха миналото, той обърна поглед към бъдещето. Увери Милдред, че не бива да се притеснява за сръчността на пръстите. Да предположим, че Веда не стане велика пианистка, каза той. Пък и доколкото знаел, този пазар бил преситен така или иначе. Но ако този човек се оказал прав и тя наистина имала талант, тогава можела да започне да пише музика, а там били големите пари и нямало никакво значение дали може да свири на пиано или не. Защото, продължи драматично той, нека погледнели Ървинг Бърлин. От сигурен източник знаел, че не можел да изсвири и една нота, но имал един милион долара в банката и богатството му нараствало с всеки изминал ден, затова нямало нужда да се притеснява дали се оправя с клавишите. О, не, Милдред не бивало да се тревожи вече за Веда. На него му се струвало, че детето вече е на прав път и много скоро щяло да направи нещо голямо.

Представата за Веда като Ървинг Бърлин, със или без един милион долара в банката, не беше точно това, което Милдред бе намислила за дъщеря си. Тя вече я виждаше облечена в бледозелена рокля, на която красиво изпъква медночервената ѝ коса, седнала зад роял пред хиляди хора, как изящно прекръстосва дясната си ръка над лявата и после малко надменно се покланя на бурните аплодисменти. Но нищо, духът беше важен. Бърт изговаряше мечтите ѝ, а тя само притвори очи и задиша дълбоко. Арлин му наля още кафе от кафеварката, точно както той обичаше. След известно време Милдред се върна на земята и внезапно попита:

— Бърт, може ли да те помоля за услуга?

— Разбира се, Милдред.

— Не затова те поканих тук, просто исках да споделя. Знаех, че ще искаш да чуеш за това.

— Знам защо ме покани. Кажи сега какво има.

— Искам онова пиано на родителите ти.

— Нищо против. Те ще се радват...

— Не, чакай малко. Не го искам като подарък, нищо подобно. Искам го само назаем, докато мога да купя на Веда пиано, което...

— Всичко е наред. Те ще...

— Не, чакай. Ще ѝ купя пиано. Такова, каквото заслужава, истински роял, струва хиляда и сто долара. Мога да го взема на изплащане, но не искам да се товаря с още дългове. Ще отворя сметка в банката и ще внасям в нея, сигурна съм, че до следващата Коледа, след година, ще успея да събера парите. Но засега...

— Ще ми се и аз да допринеса с нещо.

— Никой не го иска от теб. — И бързо сложи длан върху неговата и я потупа. — Направил си достатъчно. Може би си забравил как ми даде къщата, как се грижеше за мен преди, но аз не съм. Ти изпълни своя дял. Сега е мой ред. Искам майка ти и господин Пиърс да знаят, че няма да им взимам нищо. Просто искам пианото назаем, за да може Веда да се упражнява вкъщи и...

— Милдред.

— Да?

— Би ли млъкнала, ако обичаш?

— Добре.

— Всичко е под контрол. Остави на мен тази работа.

Скоро пианото бе пренесено, а на 2 януари Милдред отиде до банката и внесе първата седмична вноска от 21 долара. Така до края на годината в сметката щеше да има почти 1100.

Милдред изпадна в такава паника заради почивните дни за банките и всички други усложнения покрай встъпването в длъжност на господин Рузвелт, че почти не обръщаше внимание на нищо друго, гледаше да посреща само най-непосредствените нужди. Но когато напрежението ѝ намаля, започна да забелязва, че Монти бе станал замислен и отнесен, а от обичайната му насмешливост не беше останало почти нищо. Една вечер в заведение, в което се сервираше

нелегално алкохол, той погледна смръщено сметката и ѝ каза, че няма достатъчно пари в себе си. Друга вечер отказа питие, което очевидно искаше, и тогава тя разбра, че Монти има финансови трудности. Веда издаде тайната. Веднъж, когато си тръгнаха от ресторанта, тя внезапно попита Милдред:

— Чу ли новината?

— Каква новина, скъпа?

— С фирмата на Берагон е свършено. Бум, прас, храс! Уви, това е краят. Всичко е потънало.

— Подозирах нещо такова.

Така Милдред се опита да прикрие факта, че никой нищо не ѝ беше казал. По целия път към вкъщи се чувстваше потисната, че Монти преминава през мъчителен прелом, без да ѝ каже и думичка. Но скоро любопитството победи тъгата и тя попита за подробности.

— Ами, майко, не знам много, само че цяла Пасадена говори за това и почти за нищо друго. Дуенята, това е майка му, и Инфантата, това е сестра му, имали акции от някаква банка на изток. Но те били под заповор, каквото и да означава това. И банката не ги освободила, което се оказало голям проблем. Какво е „под заповор“?

— Чух да се говори за това, докато банките бяха затворени. Май означава, че няма достатъчно пари, за да се плати на вложителите и тогава се взима от акционерите.

— Точно това е. И обяснява защо са им иззели собствеността и защо Дуенята и Инфантата са пътували до Филадельфия, за да им представят някакви документи. И разбира се, нещата се влошили допълнително, защото „Братя Берагон“, добрата стара фирма „Братя Берагон“, основана през 1893 година, фалирала.

— Кога се е случило това?

— Преди три или четири месеца. Фермерите, които отглеждали плодовете им, всички до един подписали договори със стоковата борса и това подпечатало смъртната присъда на Монти. Вече няма нищо. Всичките му вложения били в компанията за плодове и когато тя потънала, майка му се притекла на помощ. Но когато и банката фалирала, тя вече нямала с какво да му помага. Така че сега на моравата им е поставена голяма табела „Продава се на половин цена“ и Монти развежда потенциалните купувачи.

— Имаш предвид дома им?

— Имам предвид палата им на бул. „Ориндж Гроув“ с кучетата отпред и пауните в задния двор, но ако скоро не се появи купувач, на Монти ще му се наложи да изяде пауните. По всичко личи, че старият лентяй ще трябва да работи.

Милдред не знаеше от какво беше по-шокирана, дали от историята, която чу, или от бездушието, с което Веда я разказваше. Но едно беше ясно — Монти не търсеше съчувствие от нея, така че известно време тя продължи да яде, пие и спи с него, преструвайки се, че не знае нищо. Но скоро цялата работа се разчу, във вестниците се появили снимки на конете му за поло, които също бяха обявени за продан, кордът изчезна и на негово място се появи разбит малък шевролет и така малко по-малко всичко излезе наяве и на него му се наложи да говори за това. Но се отнасяше към случилото се като към някакъв незначителен проблем, който скоро ще бъде разрешен, досадна маловажна неприятност. Нито веднъж не позволи на Милдред да поговори откровенно с него за това, да го погали по главата, да му каже, че всичко ще е наред, и да направи някои от нещата, които според нейния мироглед жената би трябвало да свърши при подобни обстоятелства. Тя изпитваше съжаление към него, положението му ужасно я разстройваше. И в същото време се чувстваше изолирана и отблъсната. И не можеше да се отърве от чувството, че ако я приемаше за равна нему в социално отношение, щеше да се държи по друг начин.

Една вечер се прибра и го завари да я чака заедно с Веда. Бяха в гостната и спореха разгорещено за поло. Продължиха да се разправят и когато тя седна при тях. Изглежда, се беше появил нов отбор в Сан Диего и Монти бил поканен да отиде и да се включи в него. Веда, която беше специалист по тези неща, го насърчаваше.

— По-добре да имат един човек, който може да вкара осем гола, иначе трябва да спрат да се наричат „Победителите“ и да се прекръстят на „Мусолини прави преглед на кавалерията“, защото точно на това ще заприличат — парад на коне. И няма да се събудят, докато някой ден не ги бият с четиридесет на нула.

— Имам прекалено много работа.

— Като например?

— Ами, това-онова.

— Доколкото знам — нищо. Монти, трябва да отидеш при тях. Ако не го направиш, ще потънат. Ще бъде унижително. И ще ти

съсипят конете. Все пак и те имат някакви права.

За Милдред полото беше пълна мистерия. Не разбираше как може Монти да продаде конете си и да продължи да ги язди. А най-вече не разбираше защо изобщо някой яздеше. А сърцето ѝ се късаше, че той трябва да отиде, а не може. Продължи да си мисли с тревога за това дълго след като Веда си легна. Когато стана да си ходи, тя го попита:

— Имаш ли нужда от пари?

— О, боже, не!

Гласът, видът и жестовете му бяха на човек, който изпитва неописуема болка, че някой може да предположи нещо толкова абсурдно за него. Но Милдред вече от почти две години се занимаваше с ресторантски бизнес и трудно можеше да бъде заблудена.

— Мисля, че имаш — каза тя.

— Милдред... не знам какво да ти кажа. Напоследък късметът ми изневерява, така е. Майка ми има проблеми... Всички ние имаме. Но... те не се решават с малки суми. Все още мога да се оправям... ако това питаш.

— Искам да играеш в онзи мач.

— Не ме интересува.

— Чакай малко.

Тя намери дамската си чанта и извади от нея новичка двайсетдоларова банкнота. Приблужи се до него и я мушна в предния джоб на самото му. Той я извади с раздражено изражение и я хвърли към нея. Банкнотата падна на пода. Тя я вдигна и я пусна в скута му. Със същата раздражена гримаса, но този път със значително повече гняв, той я взе и отново понечи да я хвърли към нея, но се поколеба и започна да я мачка с пръсти, а тя силно запука. После, без да я поглежда, ѝ каза:

— Ще ти ги върна.

— Няма проблем.

— Не знам кога... трябва да оправя едно-две неща първо... но няма да ми трябва много време. Така че, ако се разбираме, че е просто заем...

— Както пожелаеш.

Същата седмица юнското време се затопли и бизнесът ѝ рязко спадна. За първи път ѝ се наложи да пропусне вноската за пианото на

Веда.

Следващата седмица, когато той отказа да отиде в заведение, което му харесваше, тя мушна десет долара в джоба му и чак след това тръгнаха. Преди да се усети, започна редовно да му пъха десетачки и двайсетачки, или сама се сещаше, или той със заекващ глас си искаше още един малък заем. Бизнесът ѝ продължи да линее и когато летният застои свърши, въпреки строгото пестене, беше успяла да направи само три вноски за пианото. Беше ужасена колко много пари ѝ струваше Монти и едва успяваше да потуши надигащото се у нея раздражение. Казваше си, че вината не е негова, че просто преминава през период, какъвто хиляди други преди него бяха преминавали и още преминаваха. Че е неин дълг да помага, особено на човек, който означава нещо за нея. Освен това си напомняше, че тя на практика бе наложила това споразумение между тях. Но нищо не помагаше. Покупката на пианото вече се беше превърнала в мания за нея и вероятността да ѝ се изплъзне извикваше объркване и разочарование, които почти я задушаваша.

А пък и нищо човешко не ѝ беше чуждо и жертвите, които правеше за него, трябваше да бъдат компенсирани. Започна да го командва, кротките молби да закара Веда до господин Ханън, за да не ѝ се налага да хваща автобус, се превърнаха в заповеди; съобщаваше му накратко кога трябва да дойде, кога да се върне, дали ще вечеря в ресторанта или в дома ѝ и кога тя ще отиде при него. По стотици дребни начини се издаваше, че го презира, задето ѝ харчи парите, а пък и той почти не полагаше усилия да оправи нещата. Уви, Монти се оказа същият като Бърт. В живота му беше настъпила катастрофална промяна, а той никак не можеше да се нагоди към нея. В някои отношения дори беше по-зле и от Бърт, защото Бърт живееше с мечтите си и те поне го правеха по-добродушен. Но Монти беше циник, а циниците не могат да мечтаят. Беше роден в среда, в която властваха добрият вкус, изисканите маниери и безгрижното пренебрежение към парите като нещо, което е под нивото на един джентълмен. Не осъзнаваше, че всичките тези неща почиват единствено върху пари — трябва да ги имаш, за да можеш да се отнасяш нехайно с тях. Дните му бяха изпълнени с игра, игра и пак

игра, на която вестниците придаваха доста голяма важност, но все пак си беше игра. Парите му вече ги нямаше, а той бе неспособен да се откаже от стария си начин на живот, нито да намери нов. Превърна се в позьор, зад който нямаше нищо, освен жалки илюзии и претенции. Смяташе, че е запазил гордостта си, но тя бе безсмислена и се изявяваше главно в нарастваща злоба към Милдред. Непрекъснато се заяждаше с нея, подиграваше ѝ се заради лоялността ѝ към господин Рузвелт, казваше ѝ, че майка му познава цялото му семейство, а самият Франклин Делано бил фалшиво и смешно човече. Шегите му за будката за пайове, които някога бяха добронамерени, покровителствени и понякога дори смешни, започнаха да стават зловни, а Веда, която винаги се стремеше да е модерна, ги правеше още по-пиперливи и стигаше до чиста жестокост. Малкото им весело трио вече не беше толкова весело.

Една вечер в гостната, когато Милдред пъкна нови двайсет долара в джоба му, той пропусна както обикновено да смотолечи, че ще ѝ ги върне. Вместо това взе банкнотата, потри я в перчема си и каза:

— Твоето жиголо ти благодари.

— Това ми се стори малко грубо.

— Но е вярно, нали?

— Това ли е единствената причина да идваш тук?

— В никакъв случай. Каквото и да става, в богатство и в бедност, в добро и зло, ти продължаваш да си най-готината фуста, която някога съм имал и която мога да си представя.

Изрече го през тих, нервен, дрезгав смях и за няколко секунди Милдред изтръпна, сякаш кръвта се отля от тялото ѝ. След това лицето ѝ пламна и тя почувства тежкото, заредено с напрежение мълчание, което се настани между тях. Гордостта ѝ изискваше да каже нещо, но въпреки това не можеше. След това произнесе с тих разтреперан глас:

— Монти, май е време да си ходиш.

— Какво има?

— Мисля, че знаеш.

— Кълна се във всичко свято, че нямам представа.

— Казах ти да си вървиш.

Вместо да си тръгне, той поклати глава, сякаш за да ѝ покаже, че е изключително тъпа, и се впусна в дълга лекция за отношенията

между половете. Есенцията ѝ беше, че докато сексът е налице, всичко е наред; че това е най-силната съществуваща връзка и че ако имала достатъчно разум, щяла да разбере, че ѝ прави комплимент. Но тя възразявала само срещу езика му, нали така? Ако го бил казал напудрено и поетично, щяла да се почувства съвсем иначе?

И непрекъснато се кикотеше по оня невротичен и дрезгав начин, а тя отново остана без думи. Но скоро успя да се изправи, макар ѝ с усилие, и изпадна в един от редките си пристъпи на красноречие.

— Ако ми го беше казал с намерението да ми направиш комплимент, може би наистина щеше да прозвучи така, не знам. Комплиментът е в намерението. Но когато го произнасяш, защото не знаеш какво друго да ми кажеш, тогава не е комплимент. Това е най-отвратителното нещо, което са ми казвали през живота ми.

— О, значи сега искаш обяснение в любов.

— Искам да си тръгнеш.

В очите ѝ избликнаха горещи сълзи, но тя премигна, за да ги скрие. Той поклати глава, стана, после се обърна към нея сякаш се налагаше да обясни нещо на дете:

— Не спорим за главното, а за думите. Не съм поет. Дори не искам да бъда. За мен това просто беше смешно. Казвам ти нещо по мой си начин, а ти изведнъж започваш да ми четеш морал. Сега аз какво трябва да направя? Това твоето е лицемерна скромност и...

— Това е лъжа.

Дробовете ѝ започнаха да се изпълват с въздух и ѝ се стори, че ще се задуши. Присви очите си, които бяха блеснали от сълзи и заради това изглеждаха още по-строги и хладни, като на котка. Седеше неподвижно с кръстосани крака и се взираше в него, а той стоеше прав в другия край на стаята и също я гледаше. След дълга пауза тя продължи със страстен и треперещ глас.

— Значи откакто ме познаваш, съм това за теб — фуста. Водиш ме по планински хижи и забутани заведения, но никога не си ме запознал с приятелите си, освен с неколцина мъже, които понякога водиш на вечеря, нито с майка си, нито със сестра си, нито с който и да е член на семейството ти. Срамуваш се от мен, а сега ми дължиш пари и трябваше да ми кажеш точно това, за да ми отмъстиш. Но не съм изненадана. Винаги съм го знаела. А сега можеш да си вървиш.

— Това изобщо не е вярно.

— Всяка моя дума е чиста истина.

— Що се отнася до приятелите ми...

— Те не означават нищо за мен.

— ... не ми е хрумвало, че ще искаш да се запознаеш с някои от тях. Повечето са скучни, но щом за теб е толкова важно да се срещнеш с тях, това може лесно да се уреди. А що се отнася за майка ми...

— И тя не означава нищо за мен.

— ... що се отнася до майка ми, не мога да направя нищо по въпроса, защото не е тук, както и сестра ми. Но може би си забравила, че заради ресторанта режимът ти е странен. Ще е идиотски трудно да се уреди среща, затова правя каквото мога. Водя дъщеря ти там и ако изобщо разбираше нещо от обществени порядки, щеше да знаеш, че по свой начин се справям с нещо, което би могло да се превърне в проблем. И със сигурност майка ми обърна на Веда точно толкова внимание, колкото се очакваше от нея, даже малко повече от теб, струва ми се.

— Не съм се оплаквала от това.

Дълбоко в сърцето си Милдред знаеше, че Монти лъже за Веда точно толкова, колкото и за всичко останало. Очевидно харесваше дъщеря ѝ и я смяташе за забавен експонат, който мъкнеше навсякъде със себе си, защото беше същият сноб като него и повечето му приятели. Освен това, като правеше толкова много за детето, хитро избягваше необходимостта да прави каквото и да било за майката. Но ако започнеше спор по този въпрос, щеше да застраши омагьосания живот, който в момента водеше Веда, затова Милдред промени посоката на разговора.

— Монти, защо не си признаеш? Гледаш на мен отвисоко, защото работя.

— Да не си се побъркала?

— Ти гледаш отвисоко всички, които работят, както изрично ми призна в първата ни нощ заедно. Добре, работя. Работата ми не е представителна, но е единствената, която мога да върша. Готвя храна и я продавам. Но най-добре ще е рано или късно да проумееш нещо — ти трябва да си намериш работа!

— Разбира се, че ще си намеря!

— Ха-ха. Кога?

— Веднага щом продам проклетата къща и оправя бъркотията, в която се озовахме. Докато не приключа с това, е немислимо да работя. Но веднага щом всичко свърши...

— Монти, не ме карай да се смея. Бях омъжена за компания, продаваща недвижими имоти, и няма нужда да ме лъжеш за къщата и за това как ще се отървеш от нея. Няма никаква причина да не наемеш агент, който да я продаде, както правят всички останали. Не, не е това. Предпочиташ да живееш в нея, да имаш адрес на булевард „Ориндж Гроув“, да си приготвяш яйца там сутрин, следобед да ходиш с колата си до клуба, после да вечеряш тук с мен и Веда и да ти давам джобни, вместо да работиш. Така е, нали?

— Разбира се.

Лицето му грейна в очарователна усмивка, приближи се до нея, бутна я и я прегърна.

— Не бих взимал от никой друг пари. Твоят жиголо е ужасно добре задоволен.

Тя го отблъсна, опита се да се отърве от него. Но той успя да я изненада и борбата ѝ бе немощна. Колкото и да се съпротивляваше, не можеше да се противопостави на физическото му въздействие върху нея и когато накрая се предаде, последвалият час ѝ се стори по-страстен и по-срамно възбуждащ откогато и да било преди. Но въпреки това за първи път дълбоко в себе си усети някакво отвращение. Не можеше да забрави, че двацетачката не беше спомената нито веднъж, нито чу предложение да ѝ върне заема. Разделиха се приятелски, като се извиниха за обидните забележки. Тя го помоли да забрави какво е казала, защото била разстроена и не знаела какво говори. Но и двамата много добре знаеха какво говорят и нито един от тях нямаше да го забрави.

---

[1] Популярна американска балада от XIX в., една от любимите песни на Ейбрахам Линкълн. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 11

- Скъпа, какво ще правиш с отмяната?
- Имаш предвид отмяната на Сухия режим?
- Да, точно нея.
- Защо? Не виждам как ще ме засегне.
- Даже много ще те засегне.

Госпожа Геслър, която пиеше кафе с Милдред точно преди затваряне, заговори много бързо. Според нея отмяната била въпрос на седмици и щяла да преобърне целия ресторантьорски бизнес с главата надолу.

— Хората са полудели за алкохол, за свястно питие без примеси, без етер или формалдехид в него, което да могат да изпият открито, без да се налага да съобщават парола на някакъв бандит, който си показва само лицето през дупката. Заведенията, които схванат новата ситуация, ще спечелят много, а тези, които не успеят, ще потънат. Ти си мислиш, че въртиш добра търговия тук, нали? И че хората ще се задържат при теб, защото те харесват, обожават билетата ти и искат да помогнат на една смела жена да се справи с живота? Друг път. Когато разберат, че няма да им сервираш алкохол, ще се огорчат. Ще те сложат в резервния списък и ще ходят някъде, където ще получат това, което искат. И късметът ти ще секне.

- Искаш да кажеш, че трябва да започна да продавам алкохол?
- Ще бъде законно, нали?
- Дори не бих се замислила за това.
- Защо?
- Да не мислиш, че искам да превърна заведението си в бардак?

Госпожа Геслър запали цигара и започна нервно да я тръска в мексиканските пепелници на Милдред. После започна да хока приятелката си заради предразсъдъците ѝ, глупостта ѝ и неумението ѝ да бъде в крак с времето. Милдред се раздражни, че ѝ казва как да си управлява бизнеса, и започна да ѝ отвръща, но срещу всеки неин аргумент госпожа Геслър вадеше два нови. Не спираше да ѝ напомня,

че когато отново разрешат алкохола, той няма да е това, което е бил преди. Ще бъде на уважение и ще изправи ресторантьорския бизнес на крака.

— От това страдат заведенията за хранене още от войната. Продаваш вечеря за осемдесет и пет миризливи цента, а ако сервираш питиета, ще можеш да получиш и долар, може би дори долар и четвърт. Скъпа, говориш неразумно и започваш много да ме дразниш.

— Но аз не разбирам нищо от алкохол.

— Обаче аз разбирам.

Нещо в поведението на госпожа Геслър подсказваше, че точно натам е водела разговора през цялото време. Запали нова цигара, хвърли остър поглед към Милдред и продължи:

— Чуй ме сега. И ти, и аз знаем, както и всички останали, че Айк се занимава с превози. Но отмяната на Сухия режим ще го удари силно. Ще трябва бързичко да се заемем с нещо друго, докато се реорганизираме. Което значи, че аз трябва да се заема с нещо. Какво ще кажеш за следното: да започнеш да продаваш алкохол, а аз да ти удържам по десет процента за всичко, което ти доставям, плюс бакшишите, ако има такива, стига да не съм прекалено горда да ги взема, което не просто е невероятно, скъпа, а е направо невъзможно.

— Ти? Барманка?

— Защо не? Ще съм много добра.

На Милдред това ѝ се стори толкова смешно, че се смя, докато чу как един от шевовете ѝ се спуска. Въпреки работата, притесненията и усилията беше започнала малко да напълнява. Но на госпожа Геслър не ѝ беше до смях. Беше напълно сериозна и през следващите няколко дни не спря да опява на Милдред. На нея цялата идея продължаваше да ѝ се струва абсурдна, но докато ходеше в центъра да доставя пайове, започна да дочува някои неща. А после, когато в щат след щат взеха да отменят Сухия режим, вече всички говореха само за това — както господин Крис, така и собствениците на големи кафетерии трескаво се чудеха какво да правят. И тя се уплаши. Трябваше да поговори с някого, а по тези въпроси нямаше много доверие на Бърт и абсолютно никакво на Монти. Внезапно ѝ хрумна да се обади на Уоли. Често го виждаше покрай сделката им с недвижимия имот, но предишните им отношения благодарение на странните особености на човешката памет по негласно споразумение бяха напълно изтрити, все едно че никога не

са съществували. Уоли дойде един следобед, изслуша дилемата на Милдред и поклати глава:

— Не разбирам какво се чудиш и маеш. Разбира се, че ще продаваш алкохол.

— Искаш да кажеш — че ще ми се наложи, за да запазя бизнеса си?

— Искам да кажа, че от това ще изкараш пари. — Той се взря в нея по обичайния си начин, погледът му беше едновременно разсеян и опърничав. Сърцето ѝ леко подскочи. Незнайно защо, за първи път поглеждаше проблема от тази страна. Той продължи, малко ядосан на глупостта ѝ: — Какво толкова? От всяко продадено питие печалбата ти ще е около осемдесет процента, дори след като платиш алкохола. Така ще докараш повече хора да вечерят при теб. Щом Луси Геслър иска да поеме тази дейност, така да бъде. Никой не разбира от алкохол повече от нея. Започни, и то веднага. Нещата бързо се променят. И се погрижи да сложиш надпис „Коктейли“. Те точно това чакат. Сложи червен надпис отпред, за да знаят, че ѝ ти разбираш колко е важно това.

— Ще ми трябва ли някакво разрешително?

— Аз ще се погрижа за него.

Следващия път госпожа Геслър завари Милдред в доста по-различно настроение. Кимна одобрително на предложението на Уоли за надписа, след това стана сериозна и делова за останалите задължителни приготовления.

— Ще ми трябва бар, но няма място за него, освен ако не направиш някои промени, така че ще се наложи да се оправям с подвижен. Ще бъде една количка, с която ще обикалям от маса на маса. Така ще правят временно в повечето заведения. Трябва да се изработи по поръчка и ще ти струва триста долара. После ще ми трябват и около двеста долара за алкохола. Трябва да са повече, но в началото няма да мога да ги получа. Освен това искам два кожени стола и ниска масичка близо до вратата. Когато не обикалям масите, ще въртя търговия там и ще продавам питиета на хората, които чакат за маса, за да вечерят. Освен това ще ми трябва превоз, само за мен. Твоят човек Панчо има приятел, който ще свърши работа, казва се Джоузи. Няма да можеш да го ползваш за друга работа, защото ще трябва да мие чаши през цялото време — и то така, както аз искам; да носи бира от хладилника, когато му наредя, да слага виното в лед, да ми помага за всичко, за което се

наложи. Ще ми трябват и чаши за коктейли, за уиски и за вино — не прекалено много, но трябва да имаме подходящи чаши за всяко питие. После — ще видим. Ще имаме нужда и от кочани със специални сметки за бара, които ще са отделни от другите. Само така ще държим счетоводството в ред. Това е, общо взето, всичко, за което се сещам в момента.

— Колко ще ни излезе общо?

— За начало — около петстотин долара — за бара, чашите, мебелите и сметките. Алкохолът е извън тази сума, но ще платиш доставката в понеделник и дотогава вече ще сме спечелили някой и друг долар.

Милдред преглътна и каза на госпожа Геслър, че ще ѝ отговори на следващия ден. През нощта лежа будна и умът ѝ блуждаеше, за да открие откъде да намери петстотин долара. Пазеше малък резерв от двеста-триста долара, но не смееше да го пипа, защото от опит знаеше, че непрекъснато възникват извънредни ситуации, които изискват на часа пари в брой. Мина доста време, докато мисълта ѝ най-накрая се стрелна към единствената възможност да намери парите — като посегне на сметката за пианото на Веда. В нея вече имаше 567 долара и в мига, в който се сети за това, се опита да го забрави и започна трескаво да търси варианти. Но скоро беше наясно, че няма друг избор и че Веда няма да има пиано за Коледа. И отново се задуши от гняв — не към госпожа Геслър или отмяната на Сухия режим, нито пък към обстоятелствата, предизвикали този обрат, а към Монти заради парите, които ѝ струваше, заради онези безкрайни десетачки и двайсетачки, които щяха да ѝ помогнат да си реши проблема, ако не ги бе дала на него. Изпадна в такова състояние, че скоро се наложи да стане, да си облече халата и да си направи чаша чай, за да се успокои.

Сутринта на Коледа Милдред се събуди с махмурлук, което рядко ѝ се случваше. Предната вечер в малкия ресторант настана истинска веселба, а барът, отворен точно на 6 декември, бе надминал всичките им очаквания. Не само че носеше големи постъпления, ами привлече и още хора за вечеря, и то доста по-платежоспособни. Госпожа Геслър в габардинените си панталони в същия керемиден цвят като униформите на сервитьорките, с бяло двуредно сако с

метални копчета и червена панделка в косата добре се вписваше в атмосферата и със сигурност беше достатъчно голям експерт, за да задоволи желанията и на най-придирчивите клиенти. Бакшишите ставаха все по-големи и когато най-накрая започна празненството за персонала, стана наистина весело. Пекарят Ханс трябваше тази вечер да почива, но въпреки това дойде и започна партито с гръм и трясък, като опипа крака на Зигрид. Зигрид беше млада шведка, която Милдред бе наела най-вече заради външността ѝ, но после откри, че е една от най-добрите сервитьорки, които беше виждала. За да покаже обективност, Ханс опипа и краката на Арлин, Емма и Одри. Емма и Одри бяха наети в деня след откриването, за да се избегне нова бъркотия. Последвалите писъци се сториха забавни на Панчо и Джоузи, които стояха настрана — не съвсем част от празненството, но не и напълно изолирани от него; както и на госпожа Креймър, помощник-готвачката, която Милдред обучаваше. Но бяха посрещнати демонстративно на нож от Карл, седемнайсетгодишното момче, което караше камиона втора ръка, купен наскоро от Милдред. Превозното средство беше боядисано в кремаво и на него с големи червени букви бе написано „Милдред Пиърс, Пайове“. Карл се съсредоточи върху сладоледа и тортата и изгледа неодобрително Ханс, което накара Арлин да запищи от удоволствие и да му каже, че така се учат нещата в живота.

Милдред седна при тях, извади вино и уиски и изпи две-три питиета. Под въздействието на алкохола и благодарностите, които получи за 10-те долара, които бе дала на всеки един от тях, тя започна да се чувства толкова добре, че се отказа от твърдото си решение да не подари абсолютно нищо на Монти за Коледа. Първо извади орхидеите му от хладилника и си ги закачи под бурните общи аплодисменти. След това изпи още една чаша, отиде до касата и извади четири десетдоларови банкноти. Сложи ги в малък плик и написа върху него: „Честита Коледа, Монти“. Когато госпожа Геслър ѝ каза, че той пристига, тя отиде в залата, помахаше му леко и го изведе навън. Под сянката на дърветата мушна плика в джоба му и му благодари за орхидеите, за които каза, че са най-красивите, които някога е получавала. След това го прикани да ги помирише. Той се засмя, очевидно доволен от разположението на духа ѝ, и ѝ припомни, че орхидеите нямат миризма.

— Нищо, помириши ги.

Той ги помириша и повтори, че продължават да нямат миризма, но тя ухае много хубаво. Тя кимна доволно и го целуна. След това го въведе вътре, където Бърт, Уоли, госпожа Геслър и Веда седяха край една маса и празнуваха.

Но въпреки всичко вечерта завърши зле: Монти и Веда си зашепнаха нещо и започнаха да се заливат от смях на някакви си техни смешки. Милдред чу само думите „слугински пир“ и заключи, вероятно правилно, че се смеят на празненството в кухнята. Впусна се в дълга пианска тирада за правото на труд, как всеки работещ за храната си струвал колкото всички останали. Уоли се опита да я накара да млъкне, госпожа Геслър — също, но без резултат. Тя отиде докрай. После ни в клин, ни в ръкав, скочи на крака, отиде в кухнята и попита как може човек да се забавлява, когато наблизко се крещи толкова силно. И така спусна завесата.

На сутринта стана, облече се и си спомни с горчивина за тирадата, и дори още повече се натъжи, когато се сети за четирите десетачки, които заминаха по следите на предшествениците си в бездънната пропаст. Беше дала свободен ден на Лети, затова отиде до кухнята, направи си кафе и го изпи чисто. После чу чешмата в банята на Веда и осъзна, че трябва да побърза. Отиде в спалнята си, извади купчина пакети от дрешника и ги занесе във всекидневната. Бързо ги пръсна под вече украсената коледна елха. След това взе своя подарък и го погледна. Беше часовник. Отлагаше покупката му до последния момент, защото се надяваше, че печалбата от бара ще ѝ даде възможност все пак да поръча пиано. Но пак се намесиха непредвидени обстоятелства. През първите трескави дни след отмяната на Сухия режим госпожа Геслър много трудно намираще алкохол и за повечето трябваше да плаща в брой. Така надеждата ѝ угасна и в последния момент Милдред изтича до центъра и купи часовника за 75 долара. Заслуша се в тихото му тиктакане, но то никак не звучеше като роял. Върна го до пакета от Бърт.

Малко след като се изправи, за да огледа подредбата, на вратата се почука и Веда попита с най-захаросания си коледен глас:

— Може ли да вляза?

Милдред се усмихна мило и отвори вратата. Изведнъж Веда се нахвърли върху нея, започна да я задушаваша с целувки и да желае

Весела Коледа на своята „скъпа, скъпа майка!“. Но целувките и поздравите спряха също така внезапно, както бяха започнали. Веда се взираше в пианото на семейство Пиърс и от изражението ѝ Милдред разбра, че някой ѝ беше казал за рояла — Бърт, Монти, касиерът в банката, някой — и тя беше очаквала да го види сутринта на Коледа.

Милдред си облиза устните, понечи да обясни, но хладният поглед на Веда я спря. После каза нервно, че има много подаръци и не е зле да си направи списък, за да знае кой какво ѝ е пратил. Веда не отговори, само се приведе и започна да развързва панделките. Стигна до часовника, разгледа го с умерен интерес и го остави настрана без коментар. Тогава Милдред се върна в спалнята, легна на леглото и се опита да спре да трепери. Но не успя. Скоро на вратата се позвъни и тя чу гласа на Бърт. Отиде във всекидневната точно навреме, за да чуе как Веда горещо му благодари за ботушите за езда, които ѝ беше подарил, и го нарича „скъпи, скъпи татко“. Последва кратка сцена, в която Бърт обясняваше, че ботушите могат да се сменят, ако не са ѝ по мярка, а Веда веднага ги премери. Заяви, че са идеални и няма да ги сваля цял ден. Дори щяла да спи с тях.

Не погледна нито веднъж майка си, която продължаваше да трепери. След няколко минути Милдред попита Бърт дали е готов, а той отвърна, че могат да тръгнат, когато тя каже. Отидоха до кухнята за цветята, които щяха да сложат на гроба на Рей, и Бърт затвори бързичко вратата след себе си. Посочи с палец към всекидневната и попита:

— Какво ѝ е? Да не е болна?

— Пианото е причината. Заради бара и други неща не можах да го купя. Имам предвид — за тази Коледа. Но някой любезно ѝ беше подшушнал, че ще го получи.

— Не съм аз.

— Не съм казала, че си ти.

— Какво ѝ подари?

— Часовник. Хубав часовник, мъничък, от онези, които всички носят, и си мислех, че тя поне...

Но треперенето беше стигнало вече и до устата ѝ и тя не успя да завърши изречението. Бърт я прегърна и я потупа по рамото.

— Ще дойде ли с нас? — попита той.

— Не знам.

Излязоха през задната врата и изкараха колата от гаража. Милдред седна зад волана. Докато излизаше на заден по алеята, Бърт ѝ каза да спре. След това леко натисна клаксона. След няколко секунди го направи пак. Никакъв отговор от къщата. Излязоха на улицата и поеха към гробището. Милдред караше бавно по алеята, за да не смуги стотиците хора, които също бяха дошли тук. Когато стигнаха до парцела на семейство Пиърс, спря колата и двамата слязоха. Взеха цветята и отидоха до малкия паметник, който родителите на Бърт бяха сложили наскоро. Беше обикновена бяла каменна плоча с името на Рей и датите на началото и края на краткия ѝ живот.

— Искаха да сложат и цитат — смотолеви Бърт. — Нещо за страданието на малките деца, но си спомних, че харесваш простите неща.

— Харесвам плочата точно във вида, в който е.

— Искаха да сложат и друг надпис: „От любящите баба и дядо Ейдриън и Сара“. Но им казах: Хей, не прибързвайте, скоро ще изсекат и вашите имена в тази мраморна градина, няма нужда да се опитвате да се уредите по-рано.

На Милдред това ѝ се стори забавно и се усмихна. Някъде надолу по алеята се засмя дете. Тя усети как в гърлото ѝ застана буца и Бърт бързо се отдалечи. Стоеше до гроба и го чуваше как крачи напред-назад край нея. Стоя дълго така. След това постави цветята до паметната плоча, хвърли ѝ последен поглед, обърна се и го хвана за ръката. Той сплете пръсти в нейните и ги стисна здраво.

Милдред се прибра и завари Веда да се взира злобно в пианото на семейство Пиърс. Седна и отвори пакета, който Бърт беше донесъл — буркан със сладко от ягоди от госпожа Бидерхоф. Известно време тишината се нарушаваше само от шумоленето на хартията. После Веда каза с възможно най-ясния си превзет и провлачен глас:

— Господи, мразя тази дупка.

— И срещу какво по-специално възразяваш?

— О, майко, няма значение, няма абсолютно никакво значение и се надявам да не започнеш да я променяш само за да ми угодиш. Не, срещу нищо специално не възразявам. Просто ненавиждам всяка мърлява частица тук и ако всичко вземе, та изгори утре, няма да пролея и една сълза под звуците на „Любовен еликсир“ от Гаetano Доницети, роден през 1798, починал през 1848.

— Разбирам.

Веда взе пакета цигари, който Милдред държеше в къщата заради Монти, запали една и хвърли клечката на пода. Физиономията на майка ѝ се изопна.

— Загаси цигарата и вдигни клечката.

— Как ли пък не!

Милдред стана, прицели се внимателно и зашлеви силно Веда по бузата. След това усети как ѝ се зави свят и ѝ трябваха няколко секунди, за да осъзнае, че ушите ѝ пищят, защото Веда също ѝ беше ударила плесница. Издуха дим в лицето на Милдред и продължи със същия хладен и нагъл тон:

— Глендейл, Калифорния, Земята на портокаловите дървета, „Миньон“ от Амброаз Тома, роден през 1811, починал през 1896^[1]. Деветдесет квадратни километра, в които няма абсолютно нищо. Първокласно място за собственици на бензиностанции, мебелни фабрики, супермаркети и будки за пайове. Градината на света — право в целта! Червива дупка за селяндури!

— От къде си чула това?

Милдред седеше и при последните думи вдигна очи. Много добре познаваше речника на Веда и беше наясно, че той не включва този израз. Когато чу въпроса ѝ, Веда се доближи и се наведе към нея.

— Мислиш, че този нещастен тъпак ще се ожени за теб?

— Ако искам — да.

— О! Богове и рибки, чуйте циничния ми смях, „Палячо“ от Руджеро Леонкавало, роден през 1857, починал през 1919 година. Ако била искала! Извини ме за малко, докато си възвърна загубеното присъствие на духа. Глупачка, не знаеш ли какво вижда в теб?

— Мисля, че каквото и ти.

— Не, краката ти.

— Той ли ти го каза?

— Разбира се.

Личеше си, че Веда се наслаждава на объркването на Милдред.

— Разбира се, че той ми го каза. Ние сме много добри приятели и се надявам, че гледам зряло на тези неща. Наистина говори много ласкателно за краката ти. Има теория за тях. Казва, че памучната карирана престилка е най-голямата провокация, изобретена от жените, за да изтезават мъжете, и че най-хубавите крака могат да бъдат видени

в кухните, а не в богаташките приемни. „Никога не се захващай с господарката, ако можеш да докопаш прислужницата“, така казва той. И още нещо казва, че хубавичките слугини винаги са много благодарни, не са претенциозни и не си въобразяват разни глупости за брак и други досадни неща. Бих казала, че намирам тази социална теория за доста очарователна.

Веда продължи да говори, като тръскаше цигарата си. Когато я изпуши, запали нова и хвърли клечката на пода. Отначало Милдред не я чуваше какво ѝ казва. Откритието, че този мъж, когото тя бе търпяла само защото я сближаваше с Веда, всъщност ѝ се е присмивал зад гърба, подигравал се е с най-интимните им отношения, настройвал е детето ѝ срещу нея — това откритие толкова я поразил, че усети как всяка част от тялото ѝ омеква като желе. Но скоро думите придобиха отново смисъл и тя чу Веда да казва:

— В края на краищата, майко, дори и през най-тежките му периоди Монти носи обувки, които са правени по поръчка.

— Надявам се. Защото ми струват доста пари.

Милдред изпусна последната реплика с горчивина и за секунда ѝ се прииска да не го беше правила. Но цигарата, която застина във въздуха, ѝ подсказа, че за Веда това бе новина, и то доста ужасна новина, и без повече съжаление се възползва докрай от предимството си:

— Това не го знаеше, нали?

Веда се взираше невярващо в нея, след това реши да обърне всичко на шега:

— Ти му купуваш обувките? Богове и рибки...

— Обувките, ризите, питиетата и всичко, което притежава през последните няколко месеца, включително и таксите за мачовете по поло. Няма нужда да призоваваш боговете и рибките, нито да ми цитираш повече дати и опери. Ако искаш дати, всичките съм си ги записала, както и съответните суми срещу тях. Госпожице Пиърс, допуснахте малка грешка. Не са краката ми, а парите ми. И докато това е така, ще видим кой е слугата и кой е господарят. Може да ти е интересно да научиш, че това е причината да ти е толкова добър приятел. Не те вози на уроците ти по музика, защото иска. Всъщност често се оплаква от това. Прави го, защото му се налага. И колкото и да ти е чудно, ще се ожени за мен, или пък няма да се ожени, ще прави

всичко, което му кажа, за да може да сложи нещо в горделивия си джентълменски стомах.

Милдред се изправи. В осанката ѝ имаше нещо надменно, с което заприлича на Веда.

— Така че той вижда в мен каквото виждаш и ти, нали? И за нещастие си в същото положение, в което е и той. Трябва да правите каквото ви казвам. Който плаща, поръчва музиката. И затова няма да видиш и един цент, докато не си вземеш думите обратно и не се извиниш за тях.

Веда зарязва превзетите маниери и се превърна в пищяща, опърничава девойка на четиринайсет години. Милдред изслуша хладно ругатните ѝ, гледаше я как ритам пианото на баба си и дядо си с ботушите за езда от Бърт.

— И ще се упражняваш на това пиано, докато не съм готова да ти купя друго.

Веда изкрещя с пълно гърло, след това се хвърли към пианото и започна да свири канкан от „Орфей“. Милдред не позна мелодията, но ѝ стана ясно, че е неприлична музика. Взе си палтото, излезе от къщата и тръгна по улицата към ресторанта.

Що се отнася до Монти, Милдред осъзна, че това беше краят, но нямаше да прави нищо по въпроса веднага. Посрещна го както обикновено, когато се отби в ресторанта същата вечер, както и следващите две-три вечери. Дори му позволи да я прегърне и изпита странно удоволствие, че знае как достъпът му до най-хубавите крака скоро ще бъде напълно отказан. Спирането на парите върна разума на Веда много по-бързо от всякакъв пердах и когато това стана, Милдред ѝ прости съвсем искрено по време на една сълзлива сцена няколко дни след Коледа. Тя съвсем автоматично оправдаваше Веда, независимо колко грозно я беше обидила. Според нея вината изцяло беше на Монти и скоро измисли как да се справи с него и кога. Щеше да стане на тържеството за Нова година, на което я беше поканил преди около седмица.

— Смятах да поканя Пол и Луис Юинг, играчи на поло, ще ти харесат. Да се срещнем у нас около десет, да пийнем и след това да отидем до хотел „Балтимор“ за шумната част.

Това очевидно беше опит да убие с един куршум два заека — да придаде някаква достоверност на думите си за странния ѝ режим на живот и в същото време да я запознае с някого, сякаш винаги е смятал да го направи, ако се появи подходящ повод. Тя го прие като доказателство за промяна на отношението му и се съгласи. Даже направи нещо повече. Консултира се трескаво с госпожа Геслър какво да облече и отиде до магазина да си купи вечерна рокля. След това изпадна в истинска агония по въпроса с връхната дреха. Нямаше кожено палто и вероятността да направи своя дебют в света на наметките от норки в протритото си синьо палто я ужасяваше. Но тук както винаги се намеси госпожа Геслър. Познавала жена, която имала брокатено палто.

— Много е красиво, скъпа, в цвят пепел от рози, украсено със златни нишки, страхотно ще ти отива на косата. Всъщност е било палто на китайски мандарин, но е прекроено и е безценно. Никъде не се продава нещо подобно. Ще прикове погледите на всички, дори в „Балтимор“. Жената е разорена, има нужда от пари. Ще видя какво мога да направя.

Така срещу 25 долара Милдред се сдоби с палто, а когато пристигна и роклята, тя затаи дъх от цялостния ефект на тоалета. Роклята бе светлосиня и отлично се съчетаваше с розовото палто. Милдред грееше в тези деликатни цветове, а точно от това се нуждаеше иначе малко безцветната ѝ външност. Купи си златисти чорапи и златисти обувки и паниката ѝ премина в самодоволство. Всичко това стана преди Коледа и изборът ѝ да скъса с Монти на Нова година може би се дължеше отчасти на непоколебимата решимост да не пропилее такъв тоалет, както и на яркия спомен за четиридесетте долара, които беше похарчила за него. Но не искаше да товари чистата си съвест с подобни разсъждения. Просто си каза, че трябва да вземе решение, а първият ден от новата година бе идеалното време за това. Докато репетираше сцената наум, ситуацията все повече ѝ се изясняваше до последния детайл и вече знаеше прекрасно как щеше да я отиграе. В „Балтимор“ ще бъде весела, ще се забавлява, ще разказва истории като онази за Хари Енгъл и котвите. Когато се върнат в дома на Монти, ще изчака семейство Юинг да си заминат и щом той я покани да влезе, тя ще откаже и ще се качи в колата си. И пред смаяния му поглед ще изнесе малка реч. Няма да споменава Веда, парите или

краката си. Просто ще отбележи, че всяко нещо си има край и по всичко личи, че те двамата са стигнали до този момент. Било ѝ е много приятно, наслаждавала се е на компанията му, на всяка минута, но сега му желае всичко най-добро и се надява да останат приятели. Но... И в този миг се виждаше как разперва грациозно ръце, а той само стои и гледа. И тогава ще запали колата.

Цялата сцена беше може би малко превзета и със сигурност доста театрална, а тя не спираше да добавя нови елементи. Но това си беше нейното прощаване и без съмнение имаше правото да го направи както сметне за добре.

Утрото на 31 декември 1933 година беше мрачно в Калифорния и сутринта преваля дъжд. В ранния следобед започнаха да пристигат страховити новини: за свлачища по хълмовете, евакуирани семейства от различни села, блокирани пътища и очакващи разрешение за потегляне влакове. Но в Глендейл, освен дъжда, който довлече и малко кал по улиците, нищо друго зловещо не се забелязваше и Милдред прие преваляването просто като досадно обстоятелство, което се отрази негативно на бизнеса ѝ, но иначе не ѝ се стори никак обезпокоително. Около пет часа все още не се беше прояснило и тя каза на госпожа Креймър да спре да разфасова пилешкото, защото никой няма да дойде да го яде и може да почака до другия ден. Когато Арлин, Емма и Одри се обадиха една след друга, за да кажат, че не могат да стигнат до ресторанта, тя продължи да не се вълнува особено. Пристигна Зигрид и Милдред я прати да лъска приборите.

Около шест се появи Монти, за да я попита дали не се е разколебала. Тя се засмя.

— От какво?

— Е, малко преваля.

— Да не искаш да кажеш, че ти си се разколебал?

— Не, никак даже. Просто се държа като добър домакин и ти давам последен шанс да се откажеш, ако искаш.

— О, малко дъждец не може да ме уплаши.

— Значи ще те очаквам.

— Към десет.

До седем и половина не се появи нито един клиент и госпожа Геслър изведнъж предложи да затворят и Милдред да ходи да се облича, ако още не ѝ е дошъл умът в главата и иска да ходи на

проклетото парти. Милдред се съгласи и започна да се приготвя за затваряне. След това заедно с госпожа Геслър, госпожа Креймър, Панчо, Джоузи и Зигрид дружно избухнаха в смях, защото можеха веднага да си тръгнат. Нямаше съдове за миене, бутилки за изнасяне и пари за броене. Милдред просто угаси светлините и заключи вратата, останалите се пръснаха в мрака, а двете с госпожа Геслър се качиха в колата ѝ и поеха към „Пиърс Драйв“. Духаше малко вятър, пътят беше неравен заради камъните, които пороят бе довялякъл, но иначе всичко си беше както преди. Милдред паркира близо до вратата на кухнята и подаде ръка на госпожа Геслър.

С изненада откри Лети и Веда у дома. Лети се боеше да си тръгне и кротко попита Милдред дали може да преспи у тях. Веда отдавна трябваше да е на вечеря у семейство Ханън, където се очакваше и да прекара нощта, но каза, че госпожа Ханън се обадила и казала, че празненството се отлага. Като чу това, госпожа Геслър погледна въпросително към Милдред, която спокойно тръгна към спалнята, за да си свали униформата.

До девет часа беше напудрена, сресана, парфюмирана и издокарана. Изглеждаше полупрозрачна, както всяка жена, когато се нагласи за излизане. Беше си направила прическа предния ден, а сега само леко си тупира косата; роклята беше пригладена до последната гънка и волан; гримира лицето си по последна мода и така сложи финалната точка на приготвянето. Лети беше зашеметена, дори Веда призна:

— Наистина изглеждаш доста добре, майко.

Милдред застана пред голямото огледало за един последен критичен поглед, а госпожа Геслър излезе, за да види какво е времето. Върна се, седна на леглото и погледна тъжно към Милдред.

— Не ми се ще да го казвам, след като се вкарах в толкова грижи заради теб, но на твоето място не бих ходила на партито.

— Защо, за бога?

— Защото времето е лошо. Обади се на онзи идиот и му кажи, че няма да ходиш.

— Не мога.

— О, той ще те разбере. Дори ще се почувства облекчен.

— Телефонът му е изключен.

— Не се и съмнявам. Тогава му изпрати телеграма. Ще пристигне чак на другия ден, но ще докаже, че си добре възпитана.

— Отивам.

— Скъпа, не можеш.

— Казах, че отивам.

Раздразнена, госпожа Геслър каза на Веда да донесе дъждобрана и галошите, с които ходеше на училище. Милдред протестира, но Веда се появи с нещата, които ѝ бяха поръчани, а госпожа Геслър се залови за работа. Вдигна роклята на Милдред и я затъкна като пояс около кръста ѝ, а под нея се показа цяла педя бял комбинезон. Сложи галошите върху златистите ѝ обувки, след това ѝ облече палтото и метна върху него дъждобрана. Намери забрадка, която върза здраво върху главата на Милдред. Тя заприлича на Топси от „Чичо Томовата колиба“ и сладко каза на всички довиждане. Отиде до кухненската врата, пресегна се в дъжда и отвори вратата на колата. След това скочи вътре. Запали мотора. Пусна чистачките. Уви роклята около краката си. Помаха весело към трите притеснени лица на прага и потегли на заден към улицата.

Зави по булевард „Колорадо“ и се засмя. Чувстваше се добре увита, двигателят работеше като по часовник, чистачките тракаха жизнерадостно по стъклото и тя си помисли, че хората не бива толкова да се вълнуват от някакъв си незначителен дъжд.

Докато караше към Ийгъл Рок, я спряха двама мъже с фенери. Единият се приближи и попита с дрезгав глас:

— За Пасадена ли?

— Да.

— Не можете да минете. Не и ако не заобиколите.

— И по кой път да поема?

Той си свали шапката, изтръска водата от нея, сложи си я бързо обратно и надълго и нашироко ѝ обясни, че трябва да кара нагоре по възвишенията, след това да завие и да тръгне по високото, докато не стигне пак до булевард „Колорадо“.

— В случай че не се натъкнете на свлачище. Повярвайте ми, госпожо, ако не ви е спешно да стигнете там тази вечер, много по-добре ще е да се върнете.

Милдред познаваше отлично пътя и продължи нататък. Стигна до свлачище, пръстта от стръмнината се беше срутила върху шосето, но едната лента все още беше отворена и тя мина по нея без проблеми. Излезе пак на булевард „Колорадо“ близо до високия мост, популярен сред самоубийците по онова време, и продължи през локвите. На кръговото движение зави надясно по булевард „Ориндж Гроув“. Ако не се брояха няколкото откъртени клона и нападалите листа, пътят там беше чист. Докато се движеше по лъскавия тъмен асфалт, отново се засмя на склонността на хората да правят от мухата слон.

На входа на къщата на Берагон светеше лампа. Тя мина през колоните и продължи по алеята, която се виеше покрай огромни дървета, железни статуи на кучета и мраморни саксии. Паркира до стъпалата пред входа и едва бе угасила двигателя, когато Монти се показва на вратата в смокинг и я погледна така, все едно не вярваше на очите си. Извика ѝ нещо, прибра се обратно в къщата и излезе с голям чадър в едната ръка и гигантско покривало в другата, което влачеше след себе си. Хвърли покривалото върху предния капак, за да предпази двигателя от дъжда. Отвори чадъра и докато тя се втурваше пъргаво към входа, каза:

— Боже, не мислех, че ще дойдеш. И през ум не ми мина.

— Запалил си лампата на входа и си се издокарал. Вече се чудя кого си очаквал.

— Това беше преди да пусна радиото и да чуя за какво става въпрос. Как, по дяволите, стигна дотук? От час говорят само за затворени мостове, блокирани шосета, наводнени градове, а ето те теб тук.

— Не вярвай на всичко, което чуеш.

Вътре Милдред видя причината, заради която беше извадил така неочаквано покривалото, все едно че вечно имаше под ръка подобно нещо в случай на нужда. Всичко беше покрито със сиви прозрачни платнища — килимите, мебелите, дори картините. Потръпна, когато надникна в голямата тъмна приемна, а той се засмя.

— Доста е потискащо, нали? Но горе не е толкова зле.

Поведе я по огромното стълбище, като святкаше лампите и веднага ги гасеше, след като преминеха; минаха покрай няколко

големи спални, покрити също като приемната с платнища, вървяха по дълъг тесен коридор, в чието дъно се намираше малкият апартамент, в който той живееше.

— Това е скромният ми дом. Как ти се струва?

— Ами доста е приятен.

— Всъщност е жилището за прислугата, но се нанесох в него, защото в него не ми трябва много отопление и ми се струва някак си по-уютно.

Мебелите бяха малки, вехти и евтини, като в жилище за прислуга, но огънят беше гостоприемен. Милдред седна пред него и си свали галошите. След това махна забрадката и дъждобрана и пусна роклята си надолу. Лицето му грейна, когато тя се измъкна в цялата си прелест като пеперуда от скучната обвивка на какавидата. Завъртя я и огледа тоалета ѝ до най-малката подробност. След това я целуна. За миг отново ѝ се стори бляскав като в миналото и трябваше да се съсредоточи, за да си спомни всички поводи да негодува срещу него. Каза ѝ, че това великолепие заслужава пиетие. Тя се боеше, че ако пие, няма да си спомни причините за огорчението си и помоли да изчакат, докато дойдат семейство Юинг.

— Кои...?

— Нали така се казват?

— Мили боже, те не могат да дойдат дотук.

— Защо?

— Живеят от другата страна на булевард „Хънтингтън“, а там има метър вода. А ти как стигна дотук, да му се не види? Не чу ли, че има буря? Според мен си се крила на две пресечки оттук, а сега се правиш, че току-що си пристигнала от Глендейл.

— Не видях никаква буря.

Последва го в спалнята, за да види дали може да му помогне с питиетата и тогава изпадна в шок. Беше миниатюрна, със само един прозорец и малко легло, на което се намираха дъждобранът ѝ и набор за коктейли, състоящ се от голям сребрист шейкър, бъркалка отстрани и красиви кристални чаши. На около метър и половина, в най-малката и мизерна баня, която някога беше виждала, той трошеше лед, поръчан очевидно по-рано през деня. До него на малка масичка имаше газов котлон, кутия яйца, пакет бекон и кутия кафе. Прииска ѝ се да не беше съзирала това и се върна на мястото си пред камината.

Той скоро донесе питиетата, тя изпи две. Когато се пресегна към шейкърa, за да ѝ налее трето, тя го спря.

— Ще шофирам и мисля, че пих достатъчно.

— Ще шофираш ли? Къде?

— Ами нали ще ходим в „Балтимор“?

— Милдред... никъде няма да ходим.

— Напротив.

— Чуй ме...

Той стана и пусна малкото радио. Развълнуван говорител разказваше за паднали мостове между Глендейл и Бърбанк, за катастрофирал автомобил на пътя за Сан Фернандо, за страха, че цялото семейство в колата е загинало. Тя опърничаво тръсна глава.

— Боже мой, „Балтимор“ не е в Бърбанк.

— Където и да е и както и да се опитаме да стигнем дотам, все ще трябва да минем през реката, а според всички информации тя е придошла и половината мостове са разрушени, а върху останалите има цял метър бушуваща вода. Няма да ходим. Новогодишното тържество ще е тук.

Напълни ѝ чашата, а тя се намръщи. Въпреки алкохола все още ясно си спомняше основната цел на вечерта, а този обрат в събитията я проваляше. Когато я прегърна, тя не реагира. Каза ѝ добронамерено, че има проблематично пиянство. На две питиета била готова да спори и с Исус Христос, а след третото би се съгласила и с Юда Искариотски. Дали би била така добра да довърши третото, за да може да посрещне новата година в настроение, което събитието заслужава? Тя не докосна чашата си, а той я попита къде са ѝ ключовете, за да премести колата в гаража. Тя не помръдна, за да му ги даде, и той слезе долу.

Някъде в къщата започна да капе вода. Тя потрепери, защото за първи път осъзна, че дъждът се стичаше по прозорците и барабанеше силно по покрива. Започна да обвинява Монти и за това. Когато той се върна и я погледна, ѝ се стори леко отегчен.

— Е, щом така се чувстваш, не ни остава нищо друго, освен да си легнем... Покрих цялата ти кола и предполагам, че с нея всичко е наред. Имам зелена и червена пижама. Коя предпочиташ?

— Няма да си лягам.

— Не допринасяш много за доброто настроение тук.

— Прибирам се у дома.

— Тогава — лека нощ. Но ако си промениш решението, ти оставям зелената пижама и...

— Още не съм си тръгнала.

— Разбира се, че не си. Каня те...

— Защо си й казал онова?

Заради алкохола, дъжда и държанието му обвиненията й срещу него се нагнетиха и избухнаха с такава сила, че от превзетите фрази, които си беше намислила, не остана и помен в главата й. Той я погледна поразен.

— Какво съм казал на кого, ако мога да попитам.

— Много добре знаеш за какво ти говоря. Как си могъл да кажеш онези неща на едно дете? И кой изобщо ти е дал право да говориш за краката ми?

— Всички го правят. Защо не и аз?

— Какво!?

— О, я стига! Краката ти са твоята мания. Всички им се радват в будката за пайове и ако не искаш да говорят за тях, трябва да носиш по-дълги поли. Но ти искаш да ги обсъждат, да ги оглеждат и да им завиждат, тогава защо изпадаш в истерия? Пък и те наистина изглеждат дяволски добре.

— Говорим за детето ми.

— О, за бога, какво дете е тя? Знае много повече по въпроса, отколкото ти някога ще научиш. Трябва да влезеш в крак с времето. Не знам как е било някога, може би майките са обяснявали на малките сладки момиченца тези неща и те са били силно изненадани, няма как да знам. Но сега научават всичко, което трябва да знаят, още преди да им кажат, че няма Дядо Коледа. Във всеки случай тя вече знае. Какво очакваш да направя? Да се държа като клоун, след като те взимам вечер с колата и те връщам чак на другата сутрин? Да не мислиш, че тя не знае къде си ходила? За бога, тя дори ме пита по колко пъти сме го правили.

— И ти й казваш?

— Разбира се. Тя силно се възхищава на способностите ми, както и на твоите. Твоите направо не може да ги преживее. Казва: „Кой да си помисли, че тази отегчителна нещастница има такъв талант?“

Докато Монти имитираше Веда, Милдред осъзна, че той не говори измислици, просто за да я контраатакува. Гневът й нарасна.

— Разбирам — каза тя и го повтори три или четири пъти. След това стана, отиде до него и го попита: — Ами онова, че най-хубавите крака се намирали по-често в кухните, отколкото в богаташките приемни?

— Какво, за бога, говориш?

— Знаеш какво.

Монти се взря в нея, докосна челото си, сякаш полагаше усилия да си спомни. След това щракна с пръсти и каза:

— О, знаех си, че ми звучи познато. Да, изнесох й кратка лекция по въпроса един следобед. Разминахме се с едно момиче, което носеше някаква униформа с престилка, доста хубавичко, особено в глезените. И аз казах точно това, което ти сега цитира. Не е кой знае колко оригинално, признавам. Почти го бях забравил... И как това ни засяга?

Звучеше достоверно, беше обстоятелствен и небрежен, но блясъкът в очите му го издаде. Милдред не отговори на въпроса. Приблужи се до него и изсъска като змия:

— Това е лъжа. Не си говорил за никакво момиче на улицата. Говорил си за мен.

Монти сви рамене и Милдред се върна до стола си и седна. Заговори бавно, но гласът ѝ ставаше все по-остър. Каза му, че нарочно се опитва да настройва Веда против нея, подтиква я да ѝ се подиграва и да я смята за втора категория човек, от когото трябва да се срамува.

— Сега вече разбирам всичко. Винаги ми се е струвало странно, че нито веднъж не покани всички онези хора от Пасадена поне веднъж в дома си. Не че не ѝ позволявам. Не че не съм ѝ казвала, че не може непрекъснато да приема покани, без да върне жеста. Не че не съм направила каквото трябва. Не! Било е защото си ѝ набивал в главата всички тези глупости и тя се е срамувала да покани някого вкъщи. Тя наистина вярва, че Глендейл не е достатъчно добро място за тях. Мисли си, че и аз не съм достатъчно добра. Тя...

— О, млъкни, за бога!

Очите на Монти бяха станали напълно черни и отразяващата се в тях светлина ги правеше още по-сурови.

— Първо, какви покани е приела? На майка ми, тук в тази къща. Е, за това вече говорихме и не смятам да се връщаме към него. И у семейство Ханън. А доколкото знам, единствената покана, която Чарли

и Робърта са получили от теб, е да отидат да си платят вечерята в будката за пайове и те са отишли...

— Никой не им е носил сметка.

— Добре, значи сте квит. За останалото — кой, по дяволите, очаква едно четиринайсетгодишно дете да връща поканите за всеки коктейл, на който съм я влачил? Питала ме е за това и аз ѝ казах, че би било глупаво. Какво друго?

— Това е вярно, когато става въпрос за възрастни. Но тя се среща и с момичета на нейната възраст...

— Не, не се среща. И веднага ще ти предложи да опознаеш дъщеря си по-добре. Тя е странно дете. Момичетата на нейната възраст не са ѝ интересни. Харесва по-възрастни жени...

— Стига да са богати.

— Няма значение, тя е много мила с тях. А това е адски необичайно. И не можеш да я виниш, че ги харесва. И че те я харесват. И ако се опитваш да ме убедиш, че трябва да им организира забавления, направо ще ме разсмееш.

У Милдред се появи смътното усещане, че разговорът ѝ се изплъзва и също както бе направила и Веда, заряза логиката и стана емоционална.

— Ти я настройваш против мен! Не ми пробутвай разни засукани фрази. Ти я настройваш против мен!

Монти запали цигара, пуши известно време намръщено, без да каже нищо. После вдигна поглед.

— А! Значи затова си дошла. Колко съм глупав, че не се сетих по-рано.

— Дойдох, защото ме покани.

— В такава вечер?

— Нищо ѝ няма на вечерта.

— Виж ти каква приятелка излезе... Странно, аз също имах да ти казвам нещо. — Обърна се към камината, на лицето му се изписа лека усмивка на самосъжаление. Очевидно беше решил да запази мислите за себе си, но после промени решението си. — Искях да ти кажа, че от теб би излязла добра съпруга, ако не живееше в Глендейл.

Тя чувстваше, че губи спора, но като чу това, цялото ѝ самодоволство се върна. Наведе се напред и се взря в него.

— Монти, как си позволяваш да ми кажеш такова нещо? След всичко, което ти наговорих? Просто за да има кой да се грижи за теб, би ме помолил да се омъжа за теб? Толкова ли ти е самоуважението?

— Е, точно това смятах да направя.

— Монти, не влошавай положението. Ако се бях зарадвала, щеше да кажеш, че точно това си искал да кажеш. Ако не — тогава щеше да се престориш, че вече не го мислиш. Боже, Монти, ама че човек си ти!

— Да предположим, че се вслушаш в думите ми.

— Не, прибирам се у дома.

Тя стана, но той се хвърли към нея, хвана я за двете ръце и я бутна обратно на стола. Малките отразени светлинки в очите му танцуваха и лицето му беше опънато и напрегнато.

— Знаеш ли защо Веда никога не кани хора във вашата къща? Знаеш ли защо никой, освен кльощавата ти съседка, не стъпва у вас?

— Да, защото ти си я настроил срещу мен и...

— Защото ти наистина си с манталитет на слугиня и се боиш да приемаш гости, защото не знаеш какво да ги правиш. Просто не ти стиска.

Тя се взря в изкривената му физиономия и се почувства също толкова смачкана и парализирана, както онази сутрин, когато госпожица Търнър ѝ се скара и я прати да работи като икономка, защото не я бива за нищо друго. И продължи да се свива, докато Монти я заливаше с порой от отровни обиди.

— Не е в нея причината. Нито е в мен. Ти сама си виновна. Не ти ли се струва странно, че Веда има стотици приятели навсякъде, а ти нямаш никакви. Не, сбърках, имаш една приятелка. Барманката. И това е всичко. Никога не каниш никого в дома си, никого...

— Какви ги говориш? Как да правя партита или да каня хора с парите, които изкарвам?

— Парите, които изкарваш, ама друг път! Това ти е алибито, а не истинската причина. Проклета дребнава миячка на чинии, кажи ми сега кой настройва детето ти против теб? Аз!? Чуй ме, Милдред, само една слугиня би се сетила за нещата, които ми каза днес. Защото точно там е разликата. На една дама не ѝ пука. А слугинята обръща внимание. — Закрачи напред-назад, дишаше тежко. После отново се обърна към нея. — А аз като истински глупак, като пълен идиот,

веднъж си помислих, че може би съм сбъркал, че може би си дама, а не слугиня. Това стана онази вечер, когато ми даде дваайсетте долара и аз ги взех. После взех още. И дори започнах да ти имам повече доверие. И аз не знам защо, може би повярвах, че имаш чувство за хумор като всеки аристократ. И ти поисках сам пари. И какво стана? Справи ли се с това, което самата ти започна? Една дама по-скоро би си изтръгнала сърцето, отколкото да признае, че парите означават нещо за нея. Но ти не ми беше дала и петдесет долара, а вече ме направи свой шофьор, нали? За да си избиеш парите? Превърна ме в лакей, в пудел. Трябваше да ми натриеш носа. Е, край с това! Повече няма да взема и цент от теб и Бог ми е свидетел, че ще ти върна парите. Защото си боклук, проста сервитьорка. Предполагам, че това е една от причините да обичам Веда. Тя не би взела бакшиш. Тя не би го направила, аз също.

— Освен от мен.

Побеляла от гняв, тя отвори дамската си чанта, извади нова десетдоларова банкнота и я хвърли в краката му. Той взе машата, вдигна я с нея и я пусна в огъня. Когато пламъците я погълнаха, той извади носна кърпа и си попи лицето.

Известно време и двамата мълчаха и когато спряха да дишат тежко, Милдред се почувства засрамена, разбита и нещастна. Тя изрече всичко, което ѝ беше на душата, принуди и него да каже много неща, които знаеше, че си мисли и които я оставиха опустошена и неспособна да отвърне. Но така и не успяха да се разберат, всеки си държеше на своето. Погледна го и за първи път осъзна, че е уморен, посърнал и измършавял и че по лицето му, което винаги ѝ се беше струвало младежко, бяха започнали да се появяват първите знаци на средната възраст. Изведнъж усети силен прилив на обич към него, примесена със съжаление, презрение и нещо майчинско. Доплака ѝ се, пресегна се внезапно и погали плешивината му, която дълго време бе повод за шеги между тях. Той не помръдна, но не я и отблъсна. Тя се облегна назад и се почувства по-добре. И тогава отново чу дъжда и за първи път се уплаши от него. Придърпа палтото около раменете си. Взех третия си коктейл „Манхатън“, изпи го до половината и го остави. Без да я поглежда, той ѝ сипа още. Седяха така дълго време и никой не смееше да погледне другия.

Изведнъж, сякаш току-що беше открил решението на много труден проблем, той удари с юмрук по облегалката за ръка на креслото.

— По дяволите, на ситуацията ѝ липсва само едно изнасилване!

Приближи се до нея, прегърна я с една ръка, а другата мушна под краката ѝ. Занесе я в спалнята. Лек развеселен стон се изтръгна от гърдите ѝ, когато я хвърли на леглото. Почувства се омаломощена и замаяна. След миг брокатеното палто падна на пода. Помисли си за роклята, но реши, че не я е грижа: искаше той да я разкъса, да я свали на парчета, ако трябва, но да я освободи от нея. Но той не я разкъса. Поигра си с ципа и пръстите ѝ се озоваха върху неговите, опитваше се да му помогне. След това нещо се раздвижи в нея и тя си спомни с горчивина за какво бе дошла и какво се беше натрупало между тях през последните няколко месеца. Опита се да го потисне, да го удави в омайващата смесица от алкохол, мъжко присъствие и дъжд. Но то отказваше да потъне. Ако трябваше да повдигне планина, щеше да ѝ е по-лесно, отколкото да постави двете си длани върху лицето на Монти и да го отблъсне, да се измъкне от леглото и да се изправи на крака. Взе и двете си връхни дрехи и изтича в другата стая. Той я подгони, опитваше се да я върне обратно, но тя се съпротивляваше. Грабна галошите и се втурна към нощната буря.

Успя някак си да премине през призрачните стаи, да слезе по стълбите и да се добере до вратата. Беше заключена. Превъртя големия месингов ключ и най-накрая се озова навън, в студената мокра нощ. Облече палтото и дъждобрана, нахлузи галошите. Тогава внезапно лампата светна, той се озова до нея и се пресегна да я дръпне обратно вътре. Тя се втурна в дъжда, свлече покривалото от колата, пусна го в калта и скочи вътре. Докато включваше фаровете и палеше двигателя, го видя под светлината да ръкомаха и да ѝ обяснява нещо. На лицето му вече не бе изписана никаква страст. Казваше ѝ гневно да не бъде глупава и да не тръгва в бурята.

Тя потегли. По булевард „Ориндж Гроув“ бяха паднали още клони и той вече не изглеждаше толкова гладък и безопасен. Спря до тротоара, намери забрадката си в джоба на дъждобрана и я върза на главата си. След това продължи внимателно, като потрепваше от страх всеки път, когато колата се разклащаше от вятъра. Когато зави на кръговото, зад нея светнаха фаровете на друга кола.

Никъде не се виждаха мъже с фенери, наоколо имаше само мрак, пустош и ужасна нощна буря. Мина по моста без проблем, но когато стигна до отклонението, се уплаши и почака другата кола да я

настигне. След това продължи, като забеляза с облекчение, че и другият автомобил зави по отбивката. Около километър и половина нямаше никакъв проблем, но после стигна до свлачището. За неин ужас се оказа, че се е увеличило и пътят беше напълно блокиран. Решителността ѝ я напусна напълно, тя спря и зачака да види какво ще направи другата кола. Тя също спря и Милдред я наблюдаваше. Чу се затръшване на врата и тя напрегна очи, за да види в мрака. Тогава лицето на Монти се появи на прозореца само на педя от нейното. По старата му филцова шапка и по закопчания чак до ушите шлифер се стичаше вода. Той ѝ посочи бесен към свлачището.

— Виж това! Не помисли ли, че може да се натъкнеш на нещо подобно? По дяволите, видя ли в какви неприятности се вкара?

За кратко, докато той разярено ѝ нареждаше да заключи колата и да се върне с него, у нея се породило едно приятно блажено чувство, сякаш той ѝ беше баща и щеше да се погрижи за малкото си лошо момиче въпреки всичко. Но после решителността ѝ отново се събуди. Включи на задна и потегли. Подмина неговата кола, стигна до завоя и пое по него. Покара малко и видя, че пътят води към Ийгъл Рок. Беше заринат с пръст и тя караше бавно, натискаше газта, после спирачката, после пак газта. Видя, че напред вече нямаше кал и пред очите ѝ се простираше лъскав черен път. Натисна газта. Реакцията на колата ѝ даде да разбере, че лъскавият черен път всъщност е лъскава черна вода. Когато удари спирачка, автомобилът продължи да се плъзга напред. Фаровете угаснаха. Двигателят — също. Колата спря. Беше сама наред водата, която се простираше докъдето ѝ стигаше погледът. Когато вдигна стъпало от спирачката, усети, че цопна в локва. Изкрещя.

Дъждът биеше срещу нея и тя вдигна прозореца. Чуваше клокоченето на потока, който биеше гумите и след малко колата потегли напред. Тя я насочи надясно и когато усети, че стига до бордюра, дръпна ръчната спирачка. И просто продължи да си седи вътре. След няколко минути дъхът ѝ толкова беше замъглил стъклата, че не виждаше нищо през тях. Вратата до нея рязко се отвори и Монти отново се озова до нея. Очевидно се беше върнал до колата, за да си свали панталоните, защото видя, че под развятия шлифер е само по боксерки. Подпря едната си ръка на дръжката на вратата.

— Хайде, прехвърли крака върху ръката ми и ме прегърни през врата. Дръж се здраво и мисля, че ще успея да те изнеса до високото.

Тя вдигна крака на седалката, свали си златистите обувки и чорапи и ги сложи в жабката. След това обу галошите на босо. Измъкна се и от двете си връхни дрехи и роклята. Нея заедно с брокатеното палто натика над обувките, затвори жабката и я заключи. Трепереща, навлече дъждобрана. Махна на Монти да отмести ръката си. Той го направи и тя тресна вратата и я заключи. След това излезе през другата и също я заключи. Извика, когато стъпи в течащата вода и я усети чак по бедрата си. Потокът за малко да я събори. Но тя се хвана за дръжката на вратата и се задържа. Над нея имаше висок бряг, на който като че ли се виждаше някакъв тротоар. Без да обръща внимание на Монти и едва доловимите му крясъци, тя тръгна нагоре, плъзна се надолу, но продължи да се бори в най-ужасната буря в анализите на метеорологичната служба на Лос Анджелис или на която и да е друга метеорологична служба.

Подмина много коли, заседнали като нейната, някои бяха празни, други — пълни с хора. В един автомобил, заклещен между огромни водни пространства до тротоара, видя под лампичките на тавана цяла група хора в официални дрехи, които безпомощно си седяха и не знаеха какво да правят. Тя продължи по дългия път към Глендейл, пресечка след пресечка, свлачище след свлачище, през потоци и огромни езера. Галошите ѝ непрекъснато се пълнеха с вода и тя спираше от време на време, за да я излее, като вдигаше краката си един по един. Но не можеше да изсипе пясъка и камъчетата и те жестоко стържеха стъпалата ѝ. Беше на ръба на истерията от изтощение, студ и болка, когато най-накрая стигна до „Пиърс Драйв“, като ту тичаше, ту куцаше.

Веда и Лети като две уплашени котета не бяха спали много тази нощ и когато лампите в къщата започнаха да светват една по една и на прага се появи разплакано, окаляно и залитащо привидение, те изпищяха от ужас. После осъзнаха, че това е Милдред и чинно я последваха до спалнята ѝ, но им трябваше време, за да се сетят, че трябва да ѝ помогнат да се съблече и да си легне. Изведнъж Лети се отърси от страха и се засуети трескаво, носейки на Милдред това, от

което имаше нужда, на първо място уиски, кафе и грейка. Веда седеше на леглото, галеше Милдред по ръцете, подаваше ѝ с лъжица горещо кафе в устата и оправяше завивките ѝ. Накрая поклати глава:

— Но майко, просто не разбирам. Защо не остана при него? Нямах да е кой знае каква новина в края на краищата.

— Няма значение. Утре получаващ роял.

Веда изпищя от радост, топлите ѝ ръце я прегърнаха през шията и от очите чак до гърлото на Милдред заваляха лепкави целувки. Тя се отпусна и изпита за миг истинско щастие. Когато навън започна следващият мрачен ден, тя потъна в дълбок сън.

---

[1] Веда прави отправка към прочутата ария на Миньон от едноименната опера на Амброаз Тома, в която героинята с тъга си спомня за разцъфналите портокалови дървета в родината ѝ. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 12

Известно време след това Милдред беше прекалено заета, за да обръща внимание на Веда. След като се отърва от Монти, имаше повече пари въпреки вноските за пианото и всичко останало. Независимо че времената бяха трудни, бизнесът ѝ се разрастваше; барът се оказа печелившо допълнение; но най-важното беше, че успя да плати последните пари, които дължеше за имота и за оборудването. Пайовете натоварваха ужасно кухнята, затова вдигна пристройка към паркинга и отдели производството им от ресторанта. Имаше известни трудности с регулацията. Но когато представи приемливи застроителни планове, според които тя изглеждаше като голям частен гараж и се съгласи да не поставя други рекламни знаци, освен неоновия надпис, който вече беше окачила, проблемът се разреши. Когато това приключи, добави към менюто още сладкиши, които лесно се разнасяха с ресторантски колички и нямаше никакви трудности с продажбата им. Скоро Ханс имаше нужда от помощник, а после и от още един. Купи нов камион, този път наистина хубав. Горедолу по същото време върна колата, която така и не се оправи след пораженията от бурята, и си купи нова — лъскав кафяв буик с бели гуми, който Веда целуна, когато търговецът им го продаде.

Айда, вече редовен посетител на ресторанта, видя пристройката и се замисли. После една вечер започна да убеждава Милдред да отвори ново заведение в Бевърли Хилс и да я назначи за управител.

— Милдред, знам какво говоря. Там плачат за място, в което да се продават десерти. Помисли си какво забавление тече в Бевърли Хилс. Кинаджиите правят партита всяка вечер и десертите са истинско главоболие за жените им. А ти лесно можеш да им дадеш това, което им трябва, виж как се справяш тук. И помисли за приходите. За продажбата на газирана вода. На сандвичи. И мога да го направя само с четири момичета, един човек за напитките, един готвач и мияч на чинии.

Милдред не искаше да поема рискове, когато имаше вече сигурност, затова не бързаше. Но отиде до Бевърли Хилс, поразпита и започна да подозира, че Айда е права. Докато разузнаваше един следобед, се натъкна на свободен имот, който беше идеален за целта. Когато разбра, че може да го вземе за абсурдно нисък наем, взе решение. Последва още един трескав месец, в който се купуваха мебели, правеха се ремонти и промени. Искаше да обзаведе всичко с кленово дърво, но Айда упорито настояваше за светло зелени стени и удобни тапицирани сепарета. Милдред се съгласи, но един ден преди откриването едва не припадна. Без да се допита до нея, Айда беше поръчала голямо количество плодови консерви, сладкиши, здравословен хляб и други неща, за които тя нищо не знаеше. Айда обаче заяви, че разбира доста от това или поне толкова, колкото е необходимо. До края на седмицата Милдред не само че не се убеди в този факт, но вече беше напълно обърквана. Но Айда беше като в транс:

— Милдред, в играта сме. Първо, правя обеди почти като в „Браун Дарби“ — за хора, които не искат пушена бяла риба и хамбургери, а моите малки сандвичи и плодови салати. Само да чуеш коментарите! Едва успявам да ги изгоня, преди да дойдат колежанчетата, прекрасни възпитани деца, прибиращи се от Уестууд, които желаят да изпият по един шейк, преди да идат да играят тенис. Когато си тръгнат, започвам да сервирам чай, а след това и вечеря за онези, които искат да хапнат нещо леко, преди да отидат на кино или нещо подобно. И накрая — започват късните продажби за клиентите, които идват за по чаша горещ шоколад и просто да поговорят. От дванайсет на обяд до полунощ все имам работа. А това, което поръчват за вкъщи — направо ще ти спре дъхът!

И сметките потвърдиха думите ѝ. Айда искаше по трийсет долара на седмица плюс два процента от печалбата. Надяваше се с времето да печели по петдесет долара на седмица. Още първата събота Милдред ѝ написа чек за 53 долара и 71 цента.

Но не всичко вървеше гладко. Когато госпожа Геслър чу какво е направила Милдред, се разгневи и поиска да знае защо Айда е получила привилегията да управлява ресторанта в Бевърли Хилс, а не тя. Милдред се опита да ѝ обясни, че идеята е била на Айда, че някои хора стават за едно нещо, други — за друго, но нищо не постигна. Госпожа Геслър продължи да се цупи и Милдред се притесни.

Зависеше от своята висока, слаба и малко грубовата барманка както от никой друг, не само заради добрите ѝ бизнес съвети, но и заради емоционалната подкрепа, която ѝ оказваше. Загубата ѝ щеше да е истинско бедствие и затова започна да обмисля какво да направи.

По това време се заговори за възхода на Лагуна Бийч, курорт на брега на няколко километра от Лонг Бийч. Милдред се зачуди дали мястото не е добро за откриването на още един ресторант, който да повери на госпожа Геслър. Ходи дотам няколко пъти да огледа. Видя само един ресторант, който я впечатли, курортът без съмнение се развиваше и имаше туристи не само през лятото, а и през цялата година. И отново добрият наем я накара да вземе решение. Намери голяма къща с доста земя покрай нея на скалист висок бряг над океана. Опитното ѝ око забеляза, че се налагат промени и поддръжката ще е скъпа, но когато чу цената, тя се оказа толкова ниска, че веднага разбра, че печалбата ще е много добра, стига да успее да привлече клиенти. Наемът беше толкова нисък, че отначало изпълни Милдред с подозрения, но агентът ѝ каза, че има просто обяснение. Преди постройката била частен дом, но собствениците не успявали да го дават под наем, защото бил прекалено голям за повечето хора, които идвали от града просто за да понатрупат малко тен. Освен това брегът бил скалист и неподходящ за плуване и, общо взето, къщата не ставала за нищо, така че ако я искала, можела да я има на въпросната цена. Милдред прецени гледката, сградата, земята наоколо и се развълнува. Веднага плати 25 долара за десет дни и същата вечер задържа госпожа Геслър, след като затвориха, за да си поговорят. Но едва беше започнала, когато тя ѝ каза:

— О, млъквай, за бога!

— Но... не се ли интересуваш?

— А патицата обича ли да плува? Намира се между Лос Анджелис и Сан Диего, нали? Точно на главния път. А Айк още има камиони. Това ще е първата му прилична възможност отново да влезе в бизнеса, и то легално, след като... нали знаеш. И ще се измъкне от това скапано място. Да не би да искаш да ти се разплача на рамото?

— Какво му е на това място?

— Не е до мястото, а до Айк. Аз работя, а той трябва да си намира какво да прави вечер. И си намира. Казва, че ходи да играе бiliarд и наистина се връща със следи от креда по себе си. Това му го

признавам. Но ме лъже. Ходи при една проскубана блондинка, която работи в стара мебелна фабрика в Лос Фелиз. Най-вероятно не е нищо сериозно, но се вижда с нея и затова напоследък съм толкова нервна, ако искаш да знаеш. А сега, ако успея да го замъкна там, да го вкарам отново в бизнеса и да му вдигна самочувствието... Е, може би това ще помогне. Хайде, разкажи ми повече.

И Милдред отново влезе във водовъртежа на ремонти, покупка на инвентар и спорове за политиката на заведението. Искаше да направи копие на ресторанта в Глендейл, да се специализира в продажбата на пилешко, гофрети и пайове и да печели допълнително от малък бар. Госпожа Геслър обаче имаше други идеи.

— Никой не бие път до океана само за да хапне пиле. Не и доколкото познавам тези хора. Искат морска вечеря — риба, омари, раци — и точно това ще им дадем. Ще изкарваме пари. Не забравяй, че рибата е евтина. Ще трябва да предложим разнообразие, да има и пържоли, приготвени на дървени въглища.

Милдред протестира, че не разбира нищо от пържоли, риба, омари и раци и ще е безпомощна в стратегията, но госпожа Геслър ѝ отвърна, че ще се наложи да се научи. Чак когато изпрати да повикат господин Отис, федералния инспектор по месото, който си падаше по нея, докато беше още сервитьорка, малко се успокои. Една вечер той дойде в ресторанта в Глендейл и потвърди подозренията ѝ, че има стотици начини да загуби пари с пържоли. Но беше впечатлен от разговора си с госпожа Геслър. Каза на Милдред, че приятелката ѝ е умна и вероятно знае с какво се захваща. Според него всичко зависело от готвача и за нейна изненада ѝ препоръча Арчи от заведението на господин Крис. Увери я, че от години похабява уменията му във второкласни ресторанти, но все още бил най-добрият майстор на пържоли в града. Освен това можел да готви и риба, затова да не се притеснява. Но за пържолите ѝ трябвал човек, който разбира, и нямало да сбърка с Арчи.

Така Милдред открадна Арчи от господин Крис и под строгия му поглед направи барбекю с дървени въглища. Скоро след като поставиха табели по пътя и пуснаха обяви в лосанджелиските вестници, ресторантът отвори. Така и не се превърна в уютната златна мина, която ръководеше Айда, но госпожа Геслър беше щедра в разходите и по всичко личеше, че отдава предпочитанията си на бара, а

не на кухнята. Изобретателността ѝ в работата предизвика неохотно възхищение у Милдред. Голямата всекидневна на къщата беше превърната в бар с облицовка от кленово дърво и приглушено осветление. Стаите зад нея станаха свързани малки сепарета с приятно усещане за уют. Една от тях имаше излаз на обикалящата сградата веранда, на която също поставиха маси за почитателите на пиенето на открито, слънчевия тен и добрата храна. Но най-изненадваща за Милдред се оказа цветната градина. Никога не беше подозирала, че госпожа Геслър има такава слабост, но само няколко седмици след откриването целият терен над стръмния бряг беше засаден с храсти, край които Луси прекарваше сутрините си, като копаеше, плевеше и даваше наставления на японския градинар. Разходите за градината и градинаря бяха големи, но госпожа Геслър само сви рамене:

— Това е заведение от висока класа, скъпа, и трябва да имаме нещо по-специално. По причини, които не разбирам, старомодните типове по масите обичат да слушат жуженето на бръмбарите, докато похапват.

Когато цветята цъфнаха, Милдред плати, без да протестира, защото гледката ѝ хареса. По здрач, точно преди тълпите да започнеха да прииждат за вечеря, тя се разхождаше сред тях, вдъхваше аромата им и се чувстваше горда и щастлива. Госпожа Геслър я придружи на една от тези разходки, а после я заведе две пресечки по-надолу по главния път, който минаваше през целия квартал. Спря и ѝ посочи нещо от другата страна на улицата. Милдред видя табела:

ГЕСЛЪР
ПРЕВОЗИ НА КЪСИ И ДЪЛГИ РАЗСТОЯНИЯ
ДЕНОНОЩНА УСЛУГА!

Госпожа Геслър се взря в надписа.

— Непрекъснато е на повикване. Трябваше му само шанс. Другата седмица ще си вземе нов камион, чисто нов.

— Всичко наред ли е на горния етаж?

Милдред имаше предвид условията, при които беше наела госпожа Геслър. Тя не взимаше по 30 долара на седмица и два процента от печалбата като Айда. Получаваше по 30 долара и 1

процент, а останалото ѝ се изплащаше чрез безплатна квартира на горния етаж на къщата с включено осветление, отопление, вода, храна, пране и мебелировка. Госпожа Геслър кимна.

— Всичко е прекрасно. Айк направо се влюби в големите стаи, морето и пържолите и — ако щеш ми вярвай — дори харесва цветята. Смята да напише на новия си камион „Бонус към услугата — гардения“. Просто отново живеем, това е.

Милдред вече не готвеше нищо сама, нито пък обличаше униформа. В Глендейл госпожа Креймър беше повишена в главен готвач и имаше помощничка на име Белла; работата на госпожа Геслър пое барманът Джейк; а във вечерите, в които Милдред беше в Бевърли Хилс или в Лагуна Бийч, Зигрид обличаше бяла униформа и ставаше хостеса. Милдред се трудеше за разрастването на бизнеса си от изгрев-слънце до дълго след залеза му; работеше толкова усърдно, че започна да се чувства притисната и да се освобождава от всяко дребно задължение, което можеше да делегира на някой друг. Продължи да пълнее. Фигурата ѝ все още беше апетитна, но доста заоблена. Лицето ѝ стана още по-безцветно и вече не изглеждаше по-млада отколкото беше. Всъщност започна да заприличва на матрона. Откри, че шофирането доста я уморява и затова нае за шофьор Томи, по-големия брат на Карл, който караше камиона. След известни разсъждения го заведе в универсалния магазин и му купи униформа, за да помага и на паркинга. Когато Веда за първи път го видя в новите му одежди, не го целуна, както бе направила с колата. Изгледа продължително и замислено майка си и в очите ѝ се появи нещо, което можеше да се опише и като уважение.

И въпреки нарастващите разходи, шофьора и момичето, което Милдред нае да води сметките, парите не спираха да прииждат. Тя купи пианото, изплати ипотеките, с които Бърт беше натоварил къщата; ремонтиреше, боядисваше, взимаше ново оборудване за всичките си заведения и въпреки това трупаше печалба. През 1936 година, когато господин Рузвелт се кандидатира за втори път, все още я болеше от данъците, които беше платила за 1935 г., и за няколко седмици лоялността ѝ беше разколебана. Но когато бизнесът ѝ потръгна и той обяви, че точно това е бил планът, тя си каза, че медът си върви с жилото и гласува за него. Започна да си купува скъпи дрехи, особено се стараше с бельото, което я правеше да изглежда по-слаба.

Взе на Веда малка кола, пакард 120, тъмнозелена, „да отива на косата ѝ“. По съвет на Уоли основа акционерно дружество и посочи Айда и госпожа Геслър за директори заедно със себе си. Според Уоли най-много трябвало да се притеснява от възрастните жени в Лонг Бийч.

— Да си представим, че някоя баба е пресякла на червено, Томи е набил спирачки и тя хич не е пострадала, но гледай какво ще стане, когато разбере, че имаш три ресторанта. И друго може да се случи. Рано или късно ще се появят поне пет души с натравяния от рибата, или поне така ще твърдят. И ако се стигне до съда, тези харпии могат направо да те съсипят. Ако имаш акционерно дружество, личната ти собственост е в безопасност.

Възрастната жена от Лонг Бийч, както и петте харпии с натравяния притесняваха ужасно Милдред — наред с много други неща. Затова плати фантастични застраховки за колата, пекарната за пайове и ресторантите. Бяха ужасно скъпи, но си струваха парите, ако искаше да е сигурна за собствеността си.

Въпреки многото работа, безкрайното обикаляне с колата, притесненията и усещането, че денят не ѝ стига за всичко, което има да свърши, тя си позволяваше поне един лукс. Каквото и да ставаше, се прибираще у дома в три следобед, за онова, което наричаше „почивка“. И наистина си почиваше, но това не беше основната идея. В общи линии пристигаше вкъщи за концерт, на който тя беше единственият слушател. Когато Веда навърши шестнайсет, убеди Милдред да ѝ позволи да напусне гимназията, за да може изцяло да се отдаде на музиката. Сутрин учеше хармония и се занимаваше с „бумащини“ — както тя се изразяваше. Следобед два часа свиреше упражнения, а в три започваше да изпълнява произведения и точно тогава майка ѝ пристигаше. Влизаше на пръсти през задния вход в коридора, застава там и поглеждаше към всекидневната, където Веда седеше зад лъскавия черен роял. Гледката винаги успяваше да я развълнува: красивият инструмент, за който беше работила и който беше платила, не по-малко красивото дете, което тя беше създала. Напълно можеше да си припише собствеността над тази картина. След това казваше тихичко: „Скъпа, прибрах се!“, отиваше също така на пръсти до спалнята, лягаше и слушаше. Не знаеше заглавията на повечето произведения, но имаше любими и Веда обикновено изсвирваше поне едно от тях. Особено едно, нещо от Шопен, което ѝ харесваше най-

много, „защото ми напомня за песента за дъгата“. Веда понякога иронично отбелязваше:

— Страхотна причина да го харесваш, майко.

Но въпреки това го свиреше. Милдред беше щастлива от начина, по който се развиваше дъщеря ѝ; топлата срамежлива близост между тях продължаваше и тя през смях си спомняше как някога си беше въобразявала, че Монти може да е причината за нея. Само тази близост, мислеше си Милдред, придаваше смисъл на всичко.

Един следобед концертът беше прекъснат от телефонно позвъняване. Веда вдигна и по тона ѝ Милдред разбра, че нещо не беше наред. Дойде при нея и седна на леглото.

— Какво има, скъпа? — попита я Милдред, но тя не отговори веднага. След няколко мрачни минути мълчание каза:

— Ханън е получил кръвоизлив.

— О, боже, това е ужасно!

— Знаеше, че ще се случи. Вече имаше два или три по-малки. А този го е заварил на улицата, докато се е прибирал от пощата към къщи. Лекарят в линейката оплескал всичко — накарал да го вдигнат за раменете или нещо подобно — и станало много по-лошо, отколкото би могло да бъде. Госпожа Ханън е в истерия.

— Трябва да отидеш там. Веднага.

— Не днес. Навсякъде около него има торби с лед и му дават да вдишва някакъв газ. Истински ад.

— Мога ли да направя нещо? Имам предвид — дали има нужда от някаква специална храна, която да изпратя. Каквото и да е — нещо топло, готово за сервиране...

— Ще разбере.

Веда тръгна към къщата на семейство Геслър, която сега се даваше под наем. После каза:

— Господи, проклетият мечок ще ми липсва.

— Мили боже, той още не е мъртъв.

Милдред произнесе последните думи остро. По тези въпроси като истинска калифорнийка беше пълна оптимистка; за нея бе направо светотатство да не се надяваш на най-доброто. Но Веда се движеше с усилие и говореше тихо:

— Майко, нещата никак не са добри. От начина, по който се държеше напоследък, знам, че е бил наясно колко зле ще бъде. Личеше си и по това как тя виеше по телефона... И нямам представа какво ще правя сега.

Оказа се, че има отчаяна нужда от специална храна — болният трябваше да бъде някак си изкушен да хапне и да събере сили. Затова всеки ден цяла седмица Томи доставяше голяма кошница с пилешко, сготвено собственоръчно от Милдред, малки сандвичи, направени от Айда, раци върху лед, приготвени от Арчи, шери, подбрано от госпожа Геслър. Всички от „Милдред Пиърс Инк“ си плюха на ръцете, за да покажат на какво са способни. Един ден Милдред и Веда лично занесоха кошницата заедно с огромен букет червени рози. Когато пристигнаха, намериха сутрешния вестник на моравата пред къщата. Под вратата бяха подпъхнати реклами. Звъннаха, но никой не им отвори. Веда погледна Милдред и Томи отнесе нещата обратно в колата. Същия следобед пристигна дълга неразбираема телеграма за Милдред от Финикс, Аризона, подписана от госпожа Ханън. В нея се разказваше как тръгнали на пожар към местния санаториум и имаше молба към Милдред да изключи газта.

Три дни по-късно, когато Милдред помагаше на Айда да се приготви за най-натоварения час по обед, колата на Веда спря до тротоара. Самата Веда слезе, беше несресана, изглеждаше странно. Майка ѝ отключи вратата, тя ѝ подаде вестник, без да каже и дума, отиде до едно сепаре и седна. Милдред се взря в снимката на господин Ханън, правена преди косата му да побелее, прочете съобщението за смъртта му и се почувства объркана. Не изпитваше почти нищо. Забеляза, че погребението ще е в Ню Йорк, отиде до телефона и поръча цветя. След това се обади в „Уестърн Юниън“ и пусна дълга телеграма на госпожа Ханън, пълна със съчувствие от нейно име и от името на Веда. Но не можеше да се отърве от мъглявото усещане, че трябва да направи още нещо. Застана неподвижна и се опита да се сети какво. Но като че ли това бе всичко. Отиде и седна при Веда. След малко дъщеря ѝ помоли едно от момичетата да ѝ донесе кафе.

— Искаш ли да дойдеш с мен до Лагуна Бийч, скъпа? — попита Милдред.

— Добре.

До вечерта Веда се влачеше по петите на Милдред. Не говореше за господин Ханън, но очевидно се боеше да остане сама. На другия ден не излезе от къщи и когато Милдред се прибра в три часа, пианото мълчеше. Когато и на по-следващия ден я видя вцепенена, реши, че е време да я развесели. Откри я в гостната и ѝ каза:

— Скъпа, знам, че той беше прекрасен човек и ти бе привързана към него, но направи всичко по силите си. В края на краищата такива неща се случват и...

— Майко — заговори тихо Веда, все едно се обръщаше към дете. — Не че не бях привързана към него. Не че не обичах този неугледен грубиян. За мен той винаги ще си остане единствен и... както и да е. Но... той ме учеше на музика и...

— Скъпа, има и други учители.

— Да, седемстотин измамници, които се рекламират по вестниците, и то само в Лос Анджелис. Всичките си приличат и освен това...

Веда замълча. Очевидно беше възнамерявала да каже нещо, но се бе отказала. Милдред усети това и зачака. Но дъщеря ѝ мълчеше и тя вметна:

— Не може ли да поразпиташ?

— Има един човек, само един, към когото Ханън изпитваше уважение. Името му е Тревизо, Карло Тревизо. Диригент е. Дирижира опери и други произведения в „Холивуд Боул“. Не знам дали преподава пиано, но може да познава някого.

— Искаш ли да му се обадя?

Веда мълча толкова дълго, преди да отговори, че Милдред стана нетърпелива, а искаше да знае какво дъщеря ѝ задържа в себе си.

— Да не би да е заради парите? Знаеш, че не ми се свиди нищо за твоето обучение и...

— Тогава му се обади.

Студиото на господин Тревизо се намиреше в центъра на Лос Анджелис в сграда с няколко табели на входа и когато Милдред и Веда се качиха на втория етаж, до ушите им долетя какофония от звуци; тенори се упражняваха, пианисти изпълняваха бясно гами; цигулари стържеха по струните. Не успяха веднага да се доберат до господин

Тревизо. След като почукаха, им отвори ниска пълна жена с италиански акцент, която ги настани в преддверие без прозорци и влезе в студиото. Отвътре веднага се чува звуци. Баритон изпя някаква фраза, после спря. Чу се приглушен разговор. После същата фраза се повтори и някой пак заговори. Това продължи дълго и накрая Милдред се ядоса. Веда обаче не изглеждаше ни най-малко заинтригувана.

— Това е краят на пролога на „Палячо“ и той не може да вземе вярно сол. Е, нищо не може да се направи по въпроса. Няма нужда Тревизо да си губи времето.

— А какво да кажем за моето време?

— Майко, той е жабар. Така че трябва да чакаме.

Скоро баритонът, набит младеж с червендалесто лице, изскочи през вратата и си тръгна подплашен, а жената се върна при тях и им махна. Милдред влезе в помещението, което никак не приличаше на студиото на господин Ханън. Беше почти толкова просторно, но не изглеждаше строго и пусто. Роялът стоеше до прозорците, а мебелите бяха подбрани така, че да му подхождат както по размер, така и по елегантност. Стените бяха почти изцяло покрити със стотици фотографии на толкова големи знаменитости, че дори Милдред беше чувала за някои от тях. И всички бяха с посвещения на господин Тревизо. Самият господин, облечен в сив костюм и жилетка, обточена в черно, ги посрещна като херцог, приемащ придворни дами. Беше висок слаб италианец, вероятно около петдесетте, с остро лице и мрачен поглед. Изслуша Милдред, която му обясни защо са дошли, кимна хладно и им махна с ръка да седнат. Когато Веда се намеси, за да съобщи това, което майка ѝ не беше споменала — че е учила при господин Ханън, той престана да бъде чак толкова официален, зае трагична поза и отвърна:

— Бедният Чарл. О, горкичкият, горкичкият Чарл.

След това изрази възхищението си от таланта му и каза, че той го определя като велик артист, не просто пианист. Усмихна се леко и си позволи да се отдаде на спомени.

— Запознах се с Чарл през 1922 година. Бяхме заедно на турне в Италия, аз изпълнявах програма на Респиги с оркестъра, Чарл свиреше концерт на Чайковски. Беше скоро след като Мусолини се възкачи на власт. И Чарл се страхуваше, че някой може да му сложи рициново масло в напитката. Направо умираше от ужас. Купи си сив костюм,

черна шапка, научи химна на фашистката младеж, промени си името на Анино, направи всичко, за да прилича на италианец. Та последният концерт беше в Торино. След това всички отидохме в малко кафене да пийнем и да се сбогуваме. Концертмайсторът се изправи, цялото заведение веднага притихна. Той произнесе малка реч, каза колко изящно Чарл е изсвирил концерта на Чайковски и че целият оркестър иска да му подари нещо малко, с което да изразят възхищението си. И му дадоха голяма махагонова кутия, която изглеждаше така, все едно в нея има златна чаша или нещо наистина скъпо. Чарл също изнесе реч, благодари на момчетата, заяви колко е изненадан. Отвори кутията и какво да види: руло тоалетна хартия!

Господин Тревизо вече беше широко ухилен и черните му очи искряха толкова силно, сякаш светеха със собствена светлина. Дали заради самата случка, дали заради скорошната смърт на нейния главен герой, или защото осъзна, че гледната точка на разказвача ѝ бе напълно чужда, но на Милдред никак не ѝ беше смешно, макар че леко се усмихна от учтивост. Но Веда заяви, че това е най-забавното нещо, което е чувала в живота си, и насърчи господин Тревизо да ѝ разкаже още истории. Той си погледна часовника и каза, че предпочита да я чуе как свири.

Тази Веда, която седна зад пианото, беше много по-различна от онази, която бе застанала пред господин Ханън преди три години. Беше искрено притеснена и на Милдред ѝ хрумна, че насърчавайки господин Тревизо да разказва още истории, може би се е опитвала да печели време. Помисли известно време и после със сериозно изражение започна да изпълнява произведение, което беше известно на Милдред като Рапсодия от Брамс. Не ѝ харесваше много. Беше прекалено бързо за нейния вкус, с изключение на бавната част в средата, която звучеше малко като химн. Но се настани удобно и зачака похвалите на господин Тревизо към дъщеря ѝ, за които после цяла вечер щеше да разказва на Айда.

Господин Тревизо отиде до прозореца, застана там неподвижен и се загледа в улицата долу. Когато Веда стигна до бавната част, той се обърна наполовина, сякаш за да каже нещо, но после се отказа. През цялата бавна част се взираше в улицата. Когато Веда отново засвири бързо, той закрачи към пианото и когато стигна до него, затвори капака, като преди това даде достатъчно време на момичето да си

махне ръцете от клавишите. В последвалата тишина отиде в далечния ъгъл на студиото и седна, а на лицето му се появи зловеща усмивка, като на гробар преди погребение, който се опитва да се държи любезно.

На Милдред ѝ трябваше малко време, за да се сети какво е направил и защо. Обърна се към пианото, за да подскаже на Веда да изсвири нещо по-бавно. Но нея вече я нямаше там. Беше до вратата и си слагаше ръкавиците и преди майка ѝ да успее да каже нещо, изхвърча навън. Милдред скочи и я последва. В коридора извика след нея, но Веда тичаше надолу по стълбите и не се обръщаше. Следващото нещо, което си спомняше, беше как Томи ги кара към вкъщи, а Веда седи до нея с изкривена физиономия и стиснати юмруци и се вира упорито в пода. Докато Милдред я наблюдаваше, на едната ѝ ръкавица се появи бяла линия и тя се спуска.

През целия път към вкъщи Милдред не спираше да се ядосва на начина, по който господин Тревизо се беше отнесъл към тях. Каза, че никога не била виждала подобно поведение в живота си. Ако не му харесвало как Веда била изсвирила произведението, можело да го каже като възпитан човек, а не да се държи така. А и самият факт, че си уговорил среща с две дами в четири часа, а ги накарал да чакат до пет без петнайсет и им разказал история за тоалетна хартия веднага щом прекрачили прага му... И ако това било единственият човек в Лос Анджелис, към когото господин Ханън изпитвал уважение, то тогава тя определено си имала мнение за вкуса на предишния учител. Голяма част от казаното наистина изразяваше раздразнението на Милдред, но някои от думите ѝ целяха да успокоят Веда, с тях искаше да ѝ покаже, че е на нейна страна след възмутителната случка. Веда мълчеше и когато стигнаха до вкъщи, изскочи от колата и затича към входа. Милдред я последва, но когато стигна до стаята на дъщеря си, намери вратата заключена. Настоя да отвори, но нищо не се случи, а вътре цареше тишина. Появи се Лети и попита уплашено какъв е проблемът. Без да обръща внимание на домашната помощница, Милдред изтича до кухнята, грабна един стол и излезе навън. Изведнъж я беше обзел вцепеняващ страх какво прави Веда в стаята си. Сложи стола до прозореца, качи се на него и го отвори. Влезе в стаята. Веда лежеше на

леглото и се взираше в тавана със същия невиждащ поглед, с който се беше взирала в пода на колата. Свиваше и разпускате юмруци, а лицето ѝ беше мрачно. Милдред беше очаквала да види празен флакон от лекарства да се търкаля някъде наблизко, затова първо изпита облекчение, а след това се ядоса. Отключи вратата и каза:

— О, боже, няма нужда да плашиш всички до смърт.

— Майко, ако още един път кажеш „о, боже“, ще закрепця!

Прошепна го дрезгаво и зловещо, след това затвори очи. Разпери изправените си ръце, сякаш беше прикована на кръста, и заговори с горчивина на себе си през стиснатите си зъби:

— Можеш да го убиеш... и то веднага... да го прободеш с нож в сърцето... за да умре, умре, умре... да забравиш, че някога си се опитвала да свириш на пиано... да забравиш, че изобщо е съществувало пианото... можеш...

— О, б... Да му се не види, пианото не е единственото поприще на тази земя. Можеш... можеш... да пишеш музика. — Милдред млъкна и се опита да си спомни какво ѝ беше казал Бърт за Ървинг Бърлин, но тогава Веда отвори очи.

— Проклетата глупава идиотка, да не би да се опитваш да ме побъркаш? Да, мога да пиша музика. Мога да ти напиша мотет, соната, валс, соло за корнет с вариации — всичко, което поискаш. И нито една нота няма да струва дори колкото клечката кибрит, с която ще изгоря партитурата. Мислиш ме за голяма работа, нали? Всеки ден лежиш на леглото си и си мечтаеш за фойерверки. Е, не съм. Аз съм просто вундеркинд от Глендейл. Знам всичко за музиката и има по една като мен във всеки бедняшки квартал по земята, във всяка тъпа консерватория, във всеки смотан университет и градински оркестър. Можем да четем всякакви ноти, да изсвирим всичко, да направим каквото си искаме аранжирмент, но просто не ставаме за нищо. Нещастници. Също като теб. Боже, сега разбрах откъде съм го наследила. Не е ли странно? Отначало сме вундеркинди, а после откриваме, че сме обикновени проклети нещастници.

— Е, ако е така, наистина е странно, и той не е имало как да го знае. Господин Ханън имам предвид. И както вече ти казах, вместо да...

— Да не мислиш, че не го е знаел? И не ми го е казал? Казваше ми го всеки път, когато ме видеше — че тоновете ми са отвратителни,

че свиренето ми е противно, че всичко у мен е ужасно, но ме харесваше. И знаеше как се чувствам. Господи, беше прекрасно, при положение че съм принудена да прекарам целия си живот с теб. Затова продължавахме и той смяташе, че зрелостта може да ми помогне по-нататък. Друг път! В тази работа или ставаш, или не ставаш. И махни тази глупава физиономия от лицето си и престани да се преструваш, че вината е на някой друг.

— Така ми се струва, след всичкия този труд...

— Нищо ли не ти влиза в главата? Трудът няма никакво значение, само талантът е важен! Просто не ставам! Не съм добра, не съм изключителна и нищо не може да се направи по въпроса!

Когато покрай главата ѝ прелетя обувка, Милдред излезе, взе си дамската чанта и тръгна към Бевърли Хилс. Не беше съсипана от случилото се. Разбираше, че с Веда е станала истинска катастрофа и че не е по силите ѝ да го проумее. Но случката нямаше да я спре да се опитва по свой начин да промени нещата.

ГЛАВА 13

Минаха два дни, но Милдред все още не се беше отървала от усещането, че Веда е жертва на несправедливост, и реши, че господата Ханън и Тревизо не са единствените учители по музика в Лос Анджелис. Битки не се печелеха с отказване, а с упорита борба. Веда трябваше да продължи с музиката, независимо дали на тези двама маестро им харесва или не. Но когато се опита да го каже на дъщеря си, тя така я изгледа от леглото, че я накара да замлъкне наскоро изречението. Но Милдред не можеше да се откаже от убеждението, че Веда „има талант“, и реши, че трябва да се занимава с танци. В ресторанта в Лагуна Бийч често вечеряше прочут руски балетист и тя беше сигурна, че комбинацията от красотата на Веда и правилните инструкции на руснака ще свърши работа. Но като чу това, Веда само се прозя. След това Милдред реши, че дъщеря ѝ трябва да започне да учи в някое от местните училища, вероятно в „Марлборо“, и да се подготви за колеж. Но и това ѝ се стори малко глупаво, когато чу Веда да казва:

— Майко, вече не съм дете.

Момичето продължи да се цупи в стаята си, докато Милдред започна силно да се притеснява и реши, че каквото и да ги чака в бъдеще, в настоящето трябва да се вземат мерки. Затова един ден предложи на Веда да се обади на приятели и да ги покани на парти. Преодоля лоялността си към къщата и убеждението си, че е подходяща за всичко, което Веда би могла да прави в нея, и каза:

— Ако не искаш да ги каниш тук, защо не го направиш в Лагуна Бийч? Ще ти отдели цяла зала. Ще накарам Луси да ви приготви специална маса, можем да ангажираме оркестър, ще танцувате, ще правите каквото си искате.

— Не, майко, благодаря.

Милдред може би щеше да продължи да настоява, ако не беше Лети, която дочу част от разговора. В кухнята тя каза на Милдред:

— Няма да ги покани. Не и хората от Пасадена.

— Защо?

— Нима не знаете? След като е била любимата ученичка на господин Ханън? Която е щяла да ходи в Ню Йорк, да свири на пиано и да получава овации? Да не мислите, че сега ще иска да се вижда с хора и да се държи естествено? Не и тя. Или ще е кралица, или няма да свири изобщо. Няма да прави никакво парти, и вие не го правете.

— Просто трябва да предприема нещо.

— Защо не я оставите на мира?

Лети вече беше гореща почитателка на Веда. Каза последното остро и Милдред излезе от кухнята, за да не избухне. Не ѝ беше хрумвало да остави Веда на мира, но след като се успокои, се замисли върху това. Обаче не можеше да я остави просто ей така. Първо, искрено се тревожеше за нея. И второ, толкова беше свикнала да доминира в живота на много хора, които зависеха от нея, че търпението, мъдростта и търпимостта ѝ почти се бяха изпарили. И трето, отношението, което беше развила към Веда, вече се бе пропило във всяка нейна частица и оцветяваше всичко, което правеше. Когато Веда свиреше специално за нея, изпитваше наслада. Когато ѝ крещеше, се разкъсваше от болка, но усещането беше поносимо, защото поне крещеше лично на нея. Но да лежи на леглото, да се взира в тавана и дори да не се сеща за нея, беше агония, която не можеше да понесе. Опита се да бъде безпристрастна, да претегли думите на Лети. Реши, че Веда принадлежи на киното, и се замисли как да заинтригува един режисьор, редовен клиент на Айда. Но брилянтният ѝ план не получи възможност да бъде изпитан. Защото Веда излезе от вцепенението, просто изведнъж. Пристигна една вечер в ресторанта в Лагуна Бийч, поиска безгрижно коктейл, изяде пържола за три долара и петдесет и започна непринудено да общува с всички в заведението. Когато си тръгваше, попита небрежно Милдред дали може да си поръча нови дрехи, защото се срамувала да се появи, където и да било в „тези парцали“. Зарадвана и от най-малката проява на интерес, Милдред не обърна внимание на изпития коктейл и ѝ каза да си поръча каквото си иска.

Беше малко изненадана, когато започнаха да пристигат сметките, възлизащи на над 1300 долара. И силно се разтревожи, когато видя тоалетите. Досега Веда носеше скромни, добре ушити и някак си неутрални дрехи, които в Пасадена се смятаха за подходящи за нейната

възраст. А сега, със скъпите шапки, официалните вечерни рокли, с пудра, руж и червило тя вече не приличаше на същото момиче. По всички стандарти изглеждаше необикновено добре. Косата ѝ все още беше с медночервен оттенък, но вече бе подстригана и пусната на вълни над раменете. Луничките ѝ бяха изчезнали и горната част на лицето ѝ, в която толкова приличаше на Бърт, беше станала дори още по-привлекателна. Сенките под очите придаваха естественост на красотата ѝ, и макар светлосините ѝ очи и решителната уста да изглеждаха малко хладни на пръв поглед, те напомняха за модерния свят, за булеварди, театри и коли по поръчка. Не бе пораснала много през последните три години и макар стойката ѝ да издължаваше оптически ръста ѝ, тя беше съвсем малко по-висока от Милдред. Фигурата ѝ се беше заоблила, оформила и претърпяла известни промени, така че „млекоцентралата“ вече не беше в асиметрия с останалите части на тялото ѝ, както по времето, когато Монти я подкачаше за това, а се сливаше приятно, дори възбуждащо с всичко останало у нея. Но когато пристигнаха новите ѝ скъпи вещи, Милдред беше поразена най-вече от прозрението, че дъщеря ѝ вече не е дете. На седемнайсет тя беше жена, и то доста обиграна. Милдред се опита да хареса дрехите ѝ, но не успя. Но не можеше и да я съди. Само се вбеси на палтото от норки — същото, каквото си бе харесала преди години, но така ѝ не успя да си купи. Каза заядливо, че не може да направи такава покупка, без преди това да се „консултира с нея“. Но когато Веда го облече, нарече я „скъпа майко“, целуна я и я помоли да го задържи, тя се предаде.

След това почти не я виждаше. Сутрин, когато излизаше, Веда още спеше, а вечер, когато се прибираще, тя все още бе навън и обикновено си идваше в два или три през нощта. Една вечер, когато чу как на Веда ѝ трябваха няколко маневри, за да нацели гаража на заден, а после по коридора отекнаха тежки стъпки, Милдред осъзна, че дъщеря ѝ е пияна. Отиде до стаята ѝ, но намери вратата заключена и никой не ѝ отговори, когато почука. После пък един следобед, когато се прибра за обичайната си почивка, колата на Веда си беше на мястото, а в дома им беше онова ужасно момиче Илейн. Оказа се, че живее в Бевърли Хилс и е актриса, макар че когато Милдред я попита в кои филми е играла, отговорът ѝ беше: „Изпълнявам само характерни роли“. Беше висока, хубава и леснодостъпна и Милдред инстинктивно

изпита неприязън към нея. Но тъй като това беше първото момиче, с което Веда някога се бе сприятелявала, се опита да бъде мила. После започна да дочува разни неща. Една вечер Айда я дръпна в ъгъла и ѝ зашепна дълга тирада:

— Милдред, може би не е моя работа, но е време да разбереш какво става с Веда. Идвала е тук десетки пъти с онова ужасно момиче, с което непрекъснато се мъкне. И не само тук, но и в ресторанта на Еди отсреща, и на други места. И само свалят мъже. И мъжете ги свалят! Обикалят с колата на Веда, понякога с един мъж, понякога с петима. Петима, Милдред! Веднъж видях трима с тях тук, натискаха се с момичетата, а двама ги чакаха отвън при колата — по един на всяко странично стъпало. А при Еди пият...

Милдред чувстваше, че трябва да говори с Веда и една неделна сутрин събра кураж и започна. Но Веда се направи на наранена.

— Но, майко, нали ти ми каза да не лежа по цял ден. И само защото онази лицемерка Айда... О, не ме карай да започвам тази тема! Няма за какво да се тревожиш, майко. Може би ще опитам в киното, това е. А Илейн може и да е пройдоха — няма нужда да си затварям очите, веднага схванах, че е евтина уличница — но познава режисьори. И то много. Всичките. А ако искаш да те поканят на проби, трябва да познаваш режисьори.

Милдред се опита добросъвестно да приеме тази версия, напомни си, че филмовата кариера беше и нейна идея. Но продължи да се чувства напълно съсипана, направо изпитваше физическа болка.

Един следобед в ресторанта в Глендейл Милдред проверяваше инвентара заедно с госпожа Креймър, когато Арлин влезе в кухнята и каза, че някоя си госпожа Ленхард иска да се види с нея. След това сниши глас и добави развълнувано:

— Мисля, че е съпругата на онзи режисьор.

Милдред бързо си изми ръцете, подсуши ги и излезе. И усети как лицето ѝ пламна. Арлин беше казала, че я очаква госпожа Ленхард, но жената край вратата беше същата онази госпожа Форестър, при която преди години беше ходила да кандидатства за длъжността на икономка. Имаше време колкото да си спомни, че тази госпожа Форестър щеше тогава да се омъжва, но след това жената се обърна, усмихна се и протегна ръкавица с тревожна любезност.

— Госпожо Пиърс? С такова нетърпение очаквах срещата ни. Аз съм госпожа Ленхард, госпожа Джон Ленхард. Сигурна съм, че ще успеем да решим великолепно малкия ни проблем.

Поздравът силно притесни Милдред и докато водеше госпожа Ленхард към една от масите, започна трескаво да се чуди за какво ли би могло да става въпрос. Обзе я панически страх, че има нещо общо със срещата им в миналото, че Веда сигурно е разбрала как навремето е кандидатствала за слугинска работа и че последиците ще са ужасни. Застана лице в лице с посетителката си и изведнъж взе твърдо решение, че за каквото и да става въпрос, ще отрича докрай; ще отрича, че някога се е виждала с госпожа Форестър, че е била в дома ѝ, дори че е обмисляла дали да не ѝ стане икономка. Тъкмо си го помисли и забеляза, че госпожа Форестър ѝ хвърля остър поглед.

— Не сме ли се срещали и преди, госпожо Пиърс?

— Вероятно в някой от ресторантите ми.

— Но аз не ходя по ресторанти, госпожо Пиърс.

— Имам един в Бевърли Хилс. Може да сте се отбивали там за чаша горещ шоколад, много хора го правят. Вероятно там сте ме видели. Със сигурност щях да помня, ако сме се запознали.

— Вероятно е така.

Докато госпожа Ленхард продължаваше да се взира в нея, влезе Арлин и започна да бърше масите. На Милдред ѝ се стори, че ушите на сервитьорката ѝ са станали по-големи от обикновено, затова я повика и попита госпожа Ленхард дали не може да ѝ предложи нещо. И когато тя отказа, натъртено съобщи на Арлин да остави масите за по-късно. Госпожа Ленхард се нагласи в палтото си като кокошка в полог и започна:

— Дойдох да поговорим за нашите деца, госпожо Пиърс. За нашите бебчета, както се изкушавам да кажа, защото наистина така го чувствам.

— За нашите...?

— Вашата малка Веда е толкова прекрасно момиче, госпожо Пиърс. Не си спомням откога не съм се привързвала към дете както към Веда. И моето момче...

Милдред се почувства нервна и уплашена. Взря се в нея за момент и каза:

— Госпожо Ленхард, нямам представа за какво говорите.

— О, стига, госпожо Пиърс.

— Не знам какво имате предвид.

Милдред каза последното изречение доста рязко и госпожа Ленхард я изгледа продължително. Устните ѝ се усмихваха, но погледът ѝ беше невярващ. След това се изсмя пронизително.

— О, разбира се, че не знаете! Колко глупаво от моя страна, госпожо Пиърс. Трябваше да ви обясня, че моето момче, моето бебче, е Сам Форестър.

И тъй като Милдред продължаваше да я гледа неразбиращо, госпожа Ленхард най-накрая се убеди, че това може би не беше преструвка. Поведението ѝ се промени, тя се наведе напред и попита заинтригувано:

— Искате да кажете, че Веда не ви е казала нищо?

— Нито дума.

— А!

Госпожа Форестър вече изглеждаше развълнувана, очевидно си даваше сметка за преимуществото да може първа да изложи версията си за ситуацията пред Милдред, каквато и да беше тя. Свали си ръкавиците и огледа преценяващо събеседничката си, преди да продължи.

— Значи да започна от самото начало, госпожо Пиърс?

— Моля ви.

— Запознах се... Сякаш беше вчера, а всъщност стана преди няколко седмици в дома ми. Без съмнение сте чували за съпруга ми — той е режисьор. Преценяваше Веда за роля. И както често прави в такива случаи с деца като нея, я покани на парти у нас. Веда и приятелката ѝ Илейн, също очарователно дете, госпожо Пиърс. Съпругът ми я познава от години и...

— Да, аз също я познавам.

— Та Веда и Сам се запознах в собствената ми къща, госпожо Пиърс. И беше просто любов от пръв поглед. Сигурно така е било, защото моето момче, госпожо Пиърс, е толкова безхитростно и...

— Искате да кажете, че са сгодени?

— Ще стигна и до това. Не, не бих казала, че са сгодени. Всъщност сигурна съм, че Сами не е имал това предвид. Но Веда някак си го е вгълпила. Е, разбирам я, то се знае. Всяко момиче иска да се омъжи, но Сам няма такива намерения. Искам това да е ясно.

Гласът на госпожа Ленхард започваше леко да се вдига, да става напрегнат. Размаха показалеца си пред Милдред и продължи:

— И съм напълно сигурна, че ще се съгласите с мен, госпожо Пиърс, че всякакво решение за брак между двамата ще е напълно неприемливо.

— Защо?

Милдред смяташе, че брак на тази възраст за Веда ще е истинско бедствие, но отношението на госпожа Ленхард я накара опърничаво да настръхне. Госпожа Ленхард отвърна троснато:

— Защото са още деца! Веда не може да е на повече от деветнайсет...

— На седемнайсет е.

— А моето момче е на двайсет. Прекалено млад е. Госпожо Пиърс, и двамата са прекалено млади. Освен това се движат в различни светове...

— Какви различни светове?

Очите на Милдред светнаха и госпожа Ленхард побърза да отговори:

— Не това имах предвид, госпожо Пиърс. Но да речем — в различни общности. Имат различен произход, различни идеали, различни приятели. И разбира се, Сам е свикнал да живее с много пари...

— И мислите, че Веда не е?

— Сигурна съм, че ѝ давате всичко, което можете...

— Може да се окаже, че е свикнала точно с толкова, колкото и вашият син, дори с повече. Аз не съм на социални помощи, уверявам ви.

— Но вие не ме оставихте да довърша, госпожо Пиърс. Ако Веда е свикнала с богатство и социален статус, това е още една причина тази възможност дори да не се обсъжда и за секунда. Искам да бъда напълно ясна: ако Сами се ожени, остава напълно сам и това със сигурност ще донесе трудности за млади хора, родени със сребърни лъжички в устата, които ще трябва да живеят с това, което успеят да спечелят.

След като уточни това, госпожа Ленхард се опита да се успокои, Милдред — също. Каза, че за първи път чува за тази ситуация и ще трябва да поговори с Веда, преди да каже какво мисли. След като

госпожа Ленхард се съгласи, че идеята е отлична, Милдред започна да подозира, че не е чула цялата истина и внезапно попита с рязък тон:

— Защо Веда ще го иска, а вашият син — не?

— Не чета мисли, госпожо Пиърс. — Госпожа Ленхард каза това гневно и страните ѝ почервенияха. След това добави: — Но нека ви кажа нещо. Ако вие, дъщеря ви или който и да било друг пробвате още някой номер, за да се опитвате да изнудвате сина ми...

— Какво да се опитваме!?

Отговорът на Милдред изплющя като камшик и за известно време госпожа Ленхард остана безмълвна. Очевидно разбираше, че е прекалила и се опитваше да се овладее. Но усилието ѝ се оказа безуспешно. След като ноздрите ѝ се разшириха и свиха няколко пъти, тя избухна:

— Най-добре веднага да проумеете, госпожо Пиърс, че няма да позволя този брак. Ще го предотвратя по всеки възможен начин, дори ако се наложи и с намесата на властите. — Начинът, по който произнесе „ако се наложи“, беше направо зловец.

Милдред вече започваше да разбира причината за това посещение и стана спокойна, хладна и пресметлива. Вдигна очи и видя, че Арлин отново бърше масите и ушите ѝ се напрягат повече и отпреди. Повика я и ѝ каза да оправи столовете на съседната маса. Когато тя се приближи, Милдред се обърна към госпожа Ленхард и попита:

— Моля да повторите. Не ви чух.

Госпожа Ленхард направо закрещя:

— Казах, че ако получим още заплахи и пак се появят служители на прага ни, ако тя си позволи още номера, ще поискам да я арестуват и съдят за изнудване и няма да се поколебая нито за миг, защото границата на търпението ми бе достигната.

Госпожа Ленхард задиша тежко, стана и тръгна да излиза. Милдред погледна към Арлин.

— Чу ли това?

— Не слушах, госпожо Пиърс.

— Попитах те дали чу какво каза тя?

Арлин се взря в Милдред, за да разбере какво трябва да отговори.

— Каза, че Веда се опитва да изнудва сина ѝ да се ожени за нея и ако продължи, ще насъска властите срещу нея.

— Помни го, в случай че ми потрябваш.

— Да, госпожо.

Същата вечер Милдред не отиде нито в Лагуна Бийч, нито в Бевърли Хилс. Остана си у дома, ходеше напред-назад и се измъчваше от опасения, че Арлин вероятно вече е разказала на всички в ресторанта какво е станало и от несигурност относно ужасната бъркотия, в която Веда се бе озовала. Направо ѝ се гадеше от болезнена ревност, на която не беше в състояние да се съпротивлява. В единнасет се прибра в спалнята, легна си и се зави с одеялото, но без да се съблича. Около един, когато чу колата на Веда по алеята, не рискува да намери вратата ѝ заключена, а скочи и я пресрещна в кухнята.

— Майко!... Боже, стресна ме!

— Извинявай, скъпа. Но трябва да поговорим. Случи се нещо.

— Е, остави ме поне да си сваля шапката.

Милдред отиде в гостната, изпълнена с облекчение, че не беше подушила никакъв алкохол. След около две минути се появи и Веда, седна, запали цигара и се прозя.

— Честно да ти кажа, намирам киното за пълна скука. Ти как мислиш? Или поне филмите на Нелсън Еди. Все пак, не мисля, че вината е негова, защото не е въпросът как пее, а какво. Пък и предполагам, че той няма нищо общо с това колко ужасно дълги са.

Отчаяна, Милдред се чудеше как да започне. Накрая каза с тих примирен глас:

— Някоя си госпожа Ленхард дойде при мен днес. Съпругата на Джон Ленхард.

— О, нима?

— Каза, че си сгодена за сина ѝ, че си намислила да се омъжиш за него или нещо подобно.

— Много е приказлива. Друго?

— Тя не е съгласна. — Колкото и да се опитваше, Милдред не можеше да премине на темата. Накрая изстреля: — Скъпа, какви ги говори тази жена? Какво означава всичко това?

Веда пушеше замислено. После отговори с типичния си ясен и любезен глас:

— Би било пресилено да кажа, че идеята да се оженим със Сам е моя. След целия този зор, който ми дадоха — баща му си потроши краката да ме заведе на проби пред камера, майка му се скъса да ме кани сутрин, обед и вечер, а синчето ми звъни, пише ми писма и телеграми и ми казва, че ако не се омъжа за него, ще сложи край на младия си живот. Изглеждаше направо като заговор. Аз естествено не съм му отговорила, дори не съм се замисляла над това, докато не стана препоръчително.

— Какво имаш предвид под „препоръчително“?

— Ами, майко, всичко беше много сладко, или поне така изглеждаше, а и те непрекъснато ме насърчаваха, а пък и аз не съм много щастлива, откакто Ханън умря. Илейн има хубав малък апартамент. И аз проявих известна недискретност. И след целия този панаир отношението им, уви, изведнъж се промени. И сега топката е у мен. Може дори да се каже, че бях малко наивна.

Ако в тази рецитация имаше някаква трагична нотка или болка, то тя не се долавяше с невъоръжено ухо. Усещаше се само разкаяние заради проявената глупост, може би дори самосъжаление, но нищо повече. Милдред обаче не обръщаше внимание на подобни тънкости. В този момент тя се интересува само от един основен факт. Седна до Веда, хвана я за ръката и каза:

— Скъпа, трябва да те попитам нещо. Налага се. Да не би да очакваш дете?

— Да, майко, боя се, че е така.

За секунда изпита такава всепоглъщаща ревност, че ѝ се стори, че ще повърне. Но Веда я погледна сладко и разкаяно, като грешница, която е сигурна, че ще получи опрощение, и после отпусна глава на рамото ѝ. Тогава гаденето изчезна и докато притискаше дъщеря си към гърдите си, през нея премина сладостна тръпка. Прегърна я силно, погали я и се разплака.

— Защо не си ми казала?

— Страхувах се.

— От мен? От майка си?

— Не, не! От страданието, което ще ти причиня. Нали знаеш, че не мога да понасям да те гледам нещастна?

Милдред затвори за миг очи, за да се наслади на ласката. След това си спомни нещо и попита:

— А какво имаше предвид тя, когато говореше за „служители“?

— Служители на реда? Полицаи?

— Предполагам. Били идвали в дома ѝ.

— Боже, колко смешно.

Веда изправи гръб, запали нова цигара и се засмя звънливо и присмехулно.

— От това, което успях да науча за този младеж след случилото се, стигам до извода, че всяка млада актриса в града, всичките осем хиляди, биха могли да пратят служители на реда в дома му. Не подбира. Е, това наистина е смешно, като се замислиш, нали?

С надеждата за още захаросани приказки, Милдред попита Веда дали иска да спи при нея „само тази нощ“, но тя отвърна, че това е нещо, с което трябва да се справи сама и се прибра в стаята си. Милдред спа неспокойно заради разяждащата я ревност. На сутринта отиде в ресторанта в Глендейл и се обади на Бърт. Освободи Томи и отиде с колата до улицата на госпожа Бидерхоф, за да вземе бившия си съпруг. Пое към планината и му заразказва. Сподели с него всичко, което ѝ се струваше подходящо — започна с кръвоизлива на господин Ханън, наблегна на тъгата на Веда по него. Когато стигна до господин Тревизо, лицето на Бърт помръкна и той наруга грубия жабар за начина, по който се е отнесъл с момичето му. На Милдред и ставаше все по-трудно да говори, но разказа за Илейн, пиенето и думите на Айда. И накрая със сетни сили и почти извън себе си, му съобщи за госпожа Ленхард. Понечи да му каже и за разговора си с Веда, но само изстреля:

— Бърт, тя ще има бебе! Ще се жени!

Бърт я стисна силно за ръката.

— Чакай! Спри проклетата кола. Имам нужда да се раздвижа.

Тя спря и паркира до тротоара на булевард „Футхил“. Той слезе и започна да крачи край колата. След това започна да ругае. Каза, че ще убие кучия син, ако ще това да е последното нещо, което ще свърши в живота си. Дори и ако го обесели заради това, душата му щяла да гние в ада. Изрече още няколко страховити ругатни и се впусна в подробности как щял да си купи пистолет, как щял да причака момчето, какво щял да му каже в лицето и как щял да го накаже. Милдред гледаше абсурдния дребен мъж, който крачеше напред-назад, и усети дълбоко в нея да се надига силна и пареща гордост. Дори

ругатните му ѝ доставяха странно, зловещо удоволствие. След малко каза:

— Качвай се, Бърт.

Той седна до нея, зарови лице в дланите си и за миг ѝ се стори, че ще се разплаче. Но той не го направи и тя запали колата.

— Знам, че искаш да го убиеш, Бърт. Знам, че би го направил и ти се възхищавам за това. Обичам те заради това. — Хвана ръката му, стисна я здраво и очите ѝ се наляха със сълзи, защото той беше успял да накара силната ѝ болка да избие навън и някак си, чрез яростта си, да я облекчи. — Но... това няма да помогне на Веда. Ако той умре, тя нищо няма да постигне.

— Така е.

— Какво ще правим?

Със задавен глас Милдред повдигна въпроса за аборт. Не знаеше много за процедурата и я ненавиждаше, не само заради физическия ѝ аспект, но и защото беше против всеки инстинкт на женската ѝ природа. Бърт ѝ махна да замълчи.

— Милдред, момичетата умират по време на аборт. Умират! А ние няма да позволим тя да умре. Вече загубихме едно дете, стига толкова! Няма да прави аборт и да улеснява мръсния плъх, който се е възползвал от нея и сега се опитва да се спаси. — Бърт се обърна с лице към Милдред, очите му блестяха. — Ще се ожени за нея, ето това ще направи. След като даде името си на детето, може да се спасява. И най-добре да го направи възможно най-бързо, преди аз да го докопам. Ако питаш мен — да върви по дяволите, но преди това ще отиде с нея пред олтара и ще каже „да“. Ще се погрижа за това.

— Това е единственият изход, Бърт.

Милдред продължи да кара, но се чувстваше празна отвътре, защото ѝ се стори, че се върнаха там, откъдето бяха започнали. Добре, решиха, че момчето трябва да се ожени за Веда, но как да го накарат да го направи? Внезапно тя каза:

— Бърт, ще наема адвокат.

— И аз точно за това си мислех.

— Дватамата с теб нищо не можем да направим. Всяка минута е ценна и трябва да действаме. И първото нещо, което трябва да свършим, е да наемем адвокат.

— Добре. Направи го бързо.

Когато Милдред се прибра, Веда току-що ставаше. Затвори вратата и се обърна към рошавото момиче в зелен халат.

— Казах на баща ти. Поговорихме. Той се съгласи, че имаме нужда от адвокат. Ще се обадя на Уоли Бъргън.

— Майко, смятам, че това е отлична идея... Всъщност аз вече му се обадох.

— Какво си направила!?

Веда говореше сънено и малко нетърпеливо.

— Майко, не разбираш ли, че се опитвам да се справя сама, без да те натоварвам? Правя всичко възможно да те щадя. Искам всичко да мине възможно най-леко за теб.

Милдред премигна и се опита да проумее това поразяващо откритие.

Уоли пристигна към три часа. Милдред го заведе в гостната, после прати Лети по задачи, които щяха да ѝ отнемат целия следобед. Когато се върна в гостната, Веда вече беше там, облечена в семпла синя рокля, която струваше на майка ѝ 75 долара, а Уоли разглеждаше снимки на Бърт от различни банкети. Каза, че случаят не е сложен, и заговори делово направо по темата. Бил поразпитал и ето какво разбрал:

— Момчето ще наследи пари на двацет и първия си рожден ден, това е най-главното. Не знам точно колко, но сумата е със сигурност шестцифрена. Става наследник. Няма никакъв начин майка му, вторият му баща или някой друг да подправят документите и да го лишат от парите, а когато той умре, собствеността му остава за жената, която е омъжена за него към този момент. Ето това е цялата работа, нищо друго. Затова ще се претрепят от бързане. Няма нищо общо с факта, че са прекалено млади, че са възпитани по различен начин и останалите глупости, които майка му ти е наговорила. Става въпрос за пари, нищо ново под слънцето.

Когато Уоли млъкна, Милдред пое дълбоко дъх и заговори бавно, с леко приповдигнат глас.

— Уоли, не ме интересува какво ще наследи той, нито колко — нищо от този род. Докато съм на този свят, не мисля, че Веда ще има нужда от пари. Но тук имаме неприятна ситуация. Ужасна ситуация за

Веда и единственото нещо, което това момче може да направи, е да се ожени за нея. Ако е почтен, ще го направи по собствено желание, независимо какво казва семейството му. Ако не е, ще трябва да бъде принуден. Уоли, тази жена наговори страшни неща, за които не съм казала на Веда, но имам свидетели, които ще ги потвърдят — как щяла да насъска закона срещу нас, какво друго щяла да направи. Ще действам толкова агресивно, колкото и тя. Ако това е единственият начин, искам това момче да бъде арестувано и можеш да му кажеш, че има късмет, че само полицията ще се занимава с него и няма да се налага да се среща с Бърт.

— Арестът му може да се окаже малко труден.

— Нима нямаме закони?

— Той е изчезнал.

Уоли хвърли поглед към Веда, която помисли няколко секунди и каза:

— Мисля, че е най-добре да й кажеш.

— Виж сега, Милдред, вече сме помислили за това. Преди два-три дни, дори може би преди седмица, заведох Веда при шерифа и я накарах да подаде оплакване срещу Сам. Не за изнасилване или нещо друго толкова неприятно. Само морални обвинения. Същия следобед двама полицаи са отишли да му връчат призовка. Но него го нямало и досега...

— Значи това е имала предвид, като каза служители!

Веда се размърда неспокойно под обвинителния поглед на Милдред.

— Майко, ако имаш предвид разговора ни снощи, тогава не знаех, че служителите на реда вече са ходили у тях.

Милдред се обърна към Уоли:

— Струва ми се, че за такива работи, за нещо толкова сериозно би трябвало първо да говориш с мен. Как въобще ти хрумна да предприемаш законови стъпки, без да ми кажеш нито дума!

— Успокой се, моля те.

Погледът на Уоли стана много хладен. Стана, започна да крачи напред-назад и чак тогава продължи:

— Не забравяй, че трябва да се съобразявам с нещо, което се нарича адвокатска етика. Разбира се, че исках да ти кажа. Ние винаги

сме си говорили откровенно, нали? Но когато клиентката ми изрично настоява да не ти казвам...

Когато Милдред се извърна, Веда вече беше готова с отговора.

— Майко, крайно време е да проумееш, че не ти, а аз съм главното действащо лице в тази неприятна ситуация, както ти я нарече. Не се гордея с това. С готовност признавам вината и глупостта си. Но когато на базата на това предприемам нещо и се опитвам да те разтоваря от отговорност, когато се мъча да ти спестя болката, ми се струва, че можеш да ми признаеш някаква заслуга и почтеност, вместо да избухваш по този глупав начин.

— Никога през живота си...!

— Майко, никой не те е молил за помощ и тъй като Уоли ми направи огромната услуга да поеме случая, мисля, че най-малкото, което можеш да сториш, е да го оставиш да ни съветва, тъй като според мен знае много повече за тези неща от теб.

Милдред притихна, малко уплашена от тона на Веда, а Уоли продължи по същия делови начин, по който беше започнал:

— Що се отнася до това, което той трябва да предприеме, бих казал, че следващият ход е техен. Според мен спечелихме първия рунд. Когато им пратихме призовка, показахме, че не се шегуваме. По моралните обвинения съдът ще иска да знае единствено възрастта на момичето и тогава ни е в кърпа вързан. А и те са изправени пред огромни трудности. Докато има обвинение срещу него, той няма да посмее да припари в щат Калифорния, не може да се върне в колежа, нито дори да използва истинското си име. Разбира се, може би ще трябва да свършим още няколко неща, като например да съдим майка му, но тогава ще се появим по страниците на вестниците, а това не е добре. Смятам засега да оставим всичко така. Рано или късно те ще се свържат с нас и колкото повече се правим на безразлични, толкова повече се увеличават шансовете ни.

— Но, Уоли! — нададе отчаян писък Милдред. — Уоли! Времето тече! Дните минават, а знаеш в какво положение е това момиче! Не можем да чакаме! Ние...

— Смятам да оставим всичко в ръцете на Уоли.

Веда сложи край на спора с леден глас, но Милдред не можа да се успокои цял ден и цяла нощ, а на сутринта вече беше бясна.

Когато Томи се яви на работа по обяд, тя му нареди да я закара у госпожа Ленхард, „за да се разберат“. Но когато завиха по алеята пред дома, тя видя портиера, който я беше въвел в къщата онази сутрин преди години, и изкрещя на Томи да продължава напред, защото си е променила решението. Докато колата минаваше пред входа, тя се облегна назад, за да не я видят. След това каза на Томи да я закара при Айда, откъдето се обади на Бърт. Остави Томи в Бевърли Хилс, взе пак Бърт от улицата на госпожа Бидерхоф и пое към планината.

Бърт я изслуша и поклати глава.

— Господи, Милдред, да ми беше казала, че имаш предвид Уоли Бъргън. Не го харесвам, не ми допада и начина, по който си върши работата. Да оставиш всичко в ръцете му, е все едно да... Нали знаеш, че от осем години ликвидира „Пиърс Хоумс“. И фирмата още не е ликвидирана. Той не се опитва да постигне брак за Веда, а да изтръска семейството за пари.

Продължиха напред, като всеки опитваше да измисли нещо, накрая Бърт каза:

— Да върви по дяволите! Ние искаме да намерим това момче, нали така? Прав ли съм?

— Точно така! Вместо да...

— Имаме нужда от частен детектив.

През Милдред премина гореща дива тръпка. Най-накрая й се стори, че са на прав път. Обсъдиха го развълнувано и Бърт я помоли да го закара до супермаркета или някъде, където може да намери телефонен указател. Тя спря в Сан Фернандо, а той скочи още докато колата беше в движение. Върна се след минута-две с лист хартия в ръката.

— Тук са трима, с телефоните и адресите им. Предлагам ти да отидем първо в детективска агенция „Саймънс“. Чувал съм за нея, пък и се намира наблизо в Холивуд.

Детективска агенция „Саймънс“ беше разположена в малък едноетажен офис на „Вайн Стрийт“ и господин Саймънс се оказа дружелюбен дребен мъж с буйна черна коса. Изслуша внимателно Бърт, който му изложи проблема им, и се въздържа от неудобни въпроси. След това се облегна назад в стола си и каза, че случаят не му се струвал особено труден. Непрекъснато получавал подобни задачи и

повечето приключвал успешно. Но тъй като времето ги притискало, щяло да има известни разходи, а той трябвало да помоли за аванс.

— Трябват ми двеста и петдесет долара, за да започна. Първо, за да намеря снимка на младежа и цялата информация, от която ще имам нужда. Ще се наложи да ползвам услугите и на помощник, а той ще ми струва десет долара на ден. След това трябва да обявя награда и...

— Награда?

Ужасена, Милдред си представи снимка, окачена в пощенските станции.

— О, не се тревожете, госпожо Пиърс. — Господин Саймънс очевидно отгатна страховете ѝ. — Всичко е напълно поверително и никой няма да знае нищо. Работим чрез контактите си, а те не са в този бизнес за удоволствие. Бих казал, че в този случай петдесет долара за награда ще са напълно достатъчни. Освен това трябва да се печатат съобщения и да се плати на момичето, което ще адресира към двеста пощенски плика и...

Бърт предложи половината от аванса да се изплати веднага, а останалата половина — след като намери момчето, но господин Саймънс поклати глава:

— Това са пари, които ще трябва да платя преди изобщо да мога да започна, още не съм казал за цената на услугите ми. Разбира се, друг може да ви свърши работа и по-евтино и сте напълно в правото си да отидете, където поискате. Но както винаги съм казвал — колкото по-евтино, толкова по-бавно, а и по-рисково.

Милдред написа чек. По пътя към вкъщи и двамата щедро се потупаха по гърба за това, което бяха направили, и се съгласиха да си остане между тях, да не казват нищо нито на Уоли, нито на Веда, докато не получат някакви резултати. Няколко дни Милдред се криеше в телефонни кабинки и говореше предпазливо с господин Саймънс. Един следобед той ѝ каза да отиде при него. Тя взе Бърт и двамата отидоха до малкия му офис. Господин Саймънс беше широко усмихнат.

— Извадихме късмет. Е, не беше точно късмет. В този бизнес трябва да си много прецизен. Открихме, че младежът е напуснал града с една от колите на втория си баща и след като разпространих тази информация, дойдоха резултатите. Това е разбивката на разходите и ако може да ми дадете чека, докато момичето ви пише адреса...

Милдред написа чек за 125 долара за „услугата“. Господин Саймънс ѝ даде визитка с адреса на нея.

— Това е ранчото на един човек край Уинслоу, Аризона. Младежът се представя с истинското си име и не мисля, че ще имате проблем да го намерите.

По обратния път се взираха в една от листовките на господин Саймънс, на която се виждаше слабо красиво лице на момчето, което бяха избрали за свой зет. След това нервно обсъдиха какво трябва да предприемат и стигнаха до извода, че трябва „да отидат до края“, както се изрази Бърт. Когато го свали от колата, двамата се разбраха, че е дошло време да поискат реални действия от Уоли. След това Милдред мрачно пое към къщи. Отиде в кухнята и прати Лети по друга трудоемка задача. Когато тя тръгна, се върна в гостната и се обади на Уоли. Разказа му развълнувано какво е направила и му прочете адреса, предоставен ѝ от господин Саймънс. Той я помоли да почака, докато вземе молив. Накара я да повтори бавно адреса и каза:

— Чудесно. Това ще помогне. Хубаво е да го имаме, за всеки случай.

— Как така за всеки случай?

— Ако се опънат.

— Няма ли да се обадиш на шерифа?

— Няма смисъл да действаме прибързано. Те са вече точно в това състояние, в което ни трябва, и както вече ти казах, трябва да ги накараме те да дойдат при нас. Остави нещата да се развиват от само себе си и...

— Уоли, искам това момче да бъде арестувано.

— Милдред, защо не ме оставиш...

Милдред тресна слушалката и скочи. Очите ѝ блестяха, шапката ѝ беше леко килната. Когато понечи да излезе, видя Веда на вратата. И веднага се впусна в упреци към Уоли.

— Той дори не се опитва да направи нещо. Казах му къде е момчето. Наех детектив да го намери, а той пак не иска да си мръдне пръста. Повече няма да му се обаждам! Сама ще отида при шерифа!

Разтреперана и обзета от праведна решимост, Милдред се втурна към вратата. Сблъска се с Веда, която се премести, за да ѝ препречи пътя. Китката ѝ се озова в желязна хватка и тя бавно и неумолимо бе върната обратно и принудена да седне на дивана.

— Няма да правиш нищо подобно.

— Пусни ме! Защо ме блъскаш? Как така няма да правя нищо подобно?

— Ако отидеш при шерифа, полицаите ще върнат тук младия господин Форестър. А тогава той ще иска да се ожени за мен, а това не ми влиза в плановете. Може да ти е интересно да узнаеш, че вече се е връщал. Промъкна се незабелязано в града, даже два пъти, и много хубаво си изкарахме. Той се държа като добро момче и се върна там, където мама го е пратила. Направо е луд по мен. Погрижих се за това. Но що се отнася до брака — моля да бъда извинена! Предпочитам парите.

Милдред си свали шапката и се взря в хладното красиво същество, което седеше срещу нея и което сега се прозяваше, сякаш цялата тема я отегчаваше. Събитията от последните няколко дни започнаха да ѝ се изясняват, особено странните отношения, които се бяха появили между Веда и Уоли. Милдред присви очи и физиономията ѝ се изопна.

— Сега разбирам защо онази жена каза, че я изнудваш. Ти просто се опитваш да я оскубеш, да обереш семейството. И изобщо не си бременна.

— Майко, на този етап това е въпрос на мнение и моето мнение е, че съм.

Очите на Веда блеснаха, докато казваше това. Милдред искаше да се откаже от спора, да избегне една от онези сцени, от които винаги излизаше премазана, унижена и наранена. Но нещо се надигаше в нея, което беше започнало с появата на омаломощаващата ревност отпреди няколко дни, а сега заплашваше да я задуши. Гласът ѝ трепереше, когато заговори:

— Как можа да направиш подобно нещо? Ако обичаше това момче, нямаше да мога да ти кажа нито дума. Докато си мислех, че го обичаш, нямаше да те обвиня в нищо. Любовта е право на жената и когато обичаш, даваш всичко от себе си, че и повече. Но да се преструваш, че го обичаш, да го подвеждаш, за да му изкопчиш пари... Как можа?

— Просто вървя по стъпките на майка си.

— Какво каза?

— О, престани, толкова си досадна. Сравни датата на сватбата с датата на моето раждане. И сама си отговори на въпроса. Единствената разлика е, че тогава си била малко по-млада от мен — поне един-два месеца. Предполагам, че се предава по наследство.

— Защо мислиш, че се омъжих за баща ти?

— По-скоро съм склонна да допусна, че той се е оженил за теб. Но ако питаш защо си забременяла, предполагам, че по същата причина, по която и аз — заради парите.

— Какви пари?

— Майко, още малко и ще се ядосам. Естествено, че сега той няма пари, но тогава е бил доста богат и съм сигурна, че си го знаела. Когато парите му свършиха, го изрита от къщи. А когато се разведе с него, той беше толкова съкрушен и съсипан, че трябваше да отиде при онази Бидерхоф да го издържа, а ти щедро го освободи от последното нещо, което му бе останало — имам предвид този прекрасен, несравним дворецов коптор, в който живеем.

— Това беше негова идея, не моя. Искаше да даде своя дял, да допринесе с нещо за отглеждането ви с Рей. А и къщата имаше ипотеки, на които той дори лихвите не можеше да плаща, да не говорим за...

— Но ти прие подаръка, нали?

Милдред вече разбираше, че отегчението на Веда е чиста преструвка. Всъщност тя се наслаждаваше на болката, която ѝ причиняваше, и сигурно беше репетирала предварително основните реплики. Обичайно подобно поведение щеше да накара Милдред да отстъпи, да търси примирие, но чувствата ѝ я разкъсваха отвътре. Опита се да си премълчи, но накрая избухна.

— Но защо? Защо... Би ли ми казала? Не ти ли давам всичко, което може да се купи с пари? Да съм ти отказала едно-единствено нещо? Ако ти е било нужно нещо, не можеше ли да дойдеш при мен, а не да прибъгваш към... изнудване. Защото онази жена ще се окаже права! Това е истината! Изнудване! Изнудване! Изнудване!

В тишината, която последва, Милдред се почувства първо уплашена, а след това хладно дръзка и сякаш нещо извън нея я управляваше. Веда всмука дим от цигарата си, помисли и попита?

— Сигурна ли си, че искаш да знаеш?

— Настоявам да ми кажеш!

— Е, щом питаш... Ако имам достатъчно пари, ще мога да се махна от теб, нещастна малоумна тъпачке. От теб и будката ти за пайове, от пилешкото ти, гофретите и цялата ти кухня, от всичко, което вони на мазнина. И от тази дупка, от която ти пропъди баща ми с натякванията си за онази Бидерхоф, от малкия спретнат двуместен гараж и противните мебели. От Глендейл, от разпродажбите му, от мебелните фабрики, жените с униформи и мъжете в работни дрехи. От всички прогнили вонящи неща, които ми напомнят за това място и за теб.

— Разбирам. — Милдред стана и си сложи шапката. — Е, радвам се, че разбрах какво си намислила. И веднага мога да ти кажа, че ако беше довършила плана си или дори се беше опитала да го пуснеш в действие, щеше да изхвърчиш оттук малко по-рано отколкото си представяш.

Тръгна към вратата, но Веда стигна първа до нея. Милдред се изсмя и скъса визитката, която господин Саймънс ѝ беше дал.

— О, не, не се тревожи, няма да отида при шерифа. Ще мине доста време, преди да научат от мен къде се крие момчето, както и ти.

И пак тръгна към вратата, но Веда не помръдна. Милдред се върна назад и седна. Ако дъщеря ѝ си мислеше, че този път ще отстъпи, много грешеше. Седеше неподвижна със свирепо, хладно и непроницаемо изражение. Дългото мълчание беше разтърсено от звъненето на телефона. Веда се втурна към него. Произнесе четири-пет неразбираеми едносрични думи, затвори и се обърна към Милдред със зловна усмивка.

— Беше Уоли. Може би ще ти е интересно да научиш, че са готови на споразумение.

— А ти?

— Ще се срещна с тях в неговия офис.

— Тогава се махай. Веднага.

— Това аз го решавам. И от мен зависи кога.

— Събирай си багажа и се махай от тази къща на часа, иначе ще си намериш нещата насред „Пиърс Драйв“, когато се върнеш.

Веда започна да ругае Милдред с пълен глас, но скоро осъзна, че този път по някаква причина е различно отпреди. Излезе, изкара колата на заден до кухненската врата и започна да пренася нещата си и да ги товари в багажника. Милдред седеше съвсем спокойна и когато чу

шума от потеглянето на Веда, я обзе такава студенина, че не почувства нищо. Не осъзнаваше, че се държи не като майка, а като жена, която току-що е разкрила изневярата на любовника си и си отмъщава за това.

ГЛАВА 14

Шест месеца след тази случка Бърт ѝ се обади да я покани на радиоконцерта. За нея това бяха мрачни шест месеца. Бързо разбра къде беше отседнала Веда — в малък кокетен апартамент в сграда на булевард „Франклин“ в Холивуд. Всяка частица от съществуването ѝ искаше да отиде там, да си вземе думите обратно, да върне старото положение или поне да опита. Но щом тази мисъл се появеше в главата ѝ, или по-точно я понижише в сърцето като нагорещена стрела, лицето ѝ се превръщаше в метална маска и тя нито веднъж не мина покрай дома на Веда. Но дори в самотата ѝ отношенията ѝ с дъщеря ѝ продължаваха да се развиват и да я разяждат като рак. Откри ръженото уиски и в пиянския сън по време на всекидневната си почивка си представяше как Веда все повече затъва, как гладува и кърпи протритото си бельо, а после се връща разкаяна и обляна в сълзи и моли за прошка. Представата ѝ за бъдещето беше замъглена заради факта, че не знаеше колко точно дъщеря ѝ е получила от семейство Ленхард и затова не можеше да прецени кога отново ще изпадне в мизерия. Бърт неуспешно се беше опитал да защити правата си като баща и да изтръгне информация от Уоли, като дори заплаши, че ще „наложи заповед“ на споразумението, ако не научи всички факти, но разбра единствено, че съгласието му в случая не бе нужно. Семейство Ленхард искаха единствено подписано от Веда писмо, в което тя отричаше да е получавала обещания, да е била заплашвана и заявяваше, че не е бременна. Но този епизод още повече влоши мнението му за честността на Уоли, ако това изобщо беше възможно, и той си изгради теорията, че „Уоли ще прибере всеки проклет цент от Веда още преди края на годината, без значение колко са ѝ платили, какъв е бил хонорарът му и какво е получила тя“. Милдред страстно се вкопчи в нея и не само си представяше измамената Веда премръзнала, изпокъсана и гладна, но също така и дълбоко наранена и готова всеки миг да се върне с наведена глава при своята силна, мълчалива майка, която може да се справи не само с Уоли, но и с всеки друг. Сцената

изникваше почти всеки ден пред очите ѝ в стотици различни вариации и нюанси, но винаги пораждаше у нея един и същ бурен екстаз, докато си представяше как прегръща разплаканата Веда, гали я, вдъхва аромата на меката ѝ червеникава коса и я дарява с любов, разбиране и опрощение. Но пропускаше една малка подробност: Веда рядко плачеше.

Когато Бърт спомена за радиопредаването, ѝ трябваше малко време, за да си събере ума!

— Какво радиопредаване?

— Как какво? На Веда.

— Искаш да кажеш, че свири по радиото?

— Ще пее, доколкото разбрах.

— Веда? Ще пее?

— Може би е по-добре да дойда при теб.

Когато той пристигна, тя вече трепереше от вълнение. Намери програмата на радиото в „Таймс“ и там видя снимката на Веда и новината, че „прочутата певица може да бъде чута тази вечер от 8:30 в предаването на Ханк Самървил“. Бърт го беше прочел в „Екзаминър“, но не беше видял „Таймс“ и двамата разгледаха снимката и коментираха колко хубава изглежда дъщеря им. Когато Милдред попита откога е това — като имаше предвид пеенето на Веда — Бърт бързо отвърна, че няма как да знае, сякаш се опитваше да отрече, че участва в заговор, държан в тайна от нея. След това добави, че доколкото му е известно, по радиото отдавна пускат изпълнения на Веда в малка следобедна програма, на която никой не обръщал внимание, но така успяла да получи шанс за голям ангажимент в националния ефир. Милдред взе уискито, от което пиеше, сипа още две питиета и Бърт ѝ призна, че поканата му всъщност е по предложение на госпожа Бидерхоф.

— Тя реши, че това означава много повече за теб, отколкото за нея, затова ти се обадох.

— Наистина много мило от нейна страна.

— Тя е истински приятел.

— Да не искаш да кажеш, че ще ходим в студиото?

— Именно. Ще го излъчват от студиото на NBC тук, в Холивуд, и ще можем както да я чуем, така и да я видим.

— Не трябва ли да имаме билети?

- Имам два.
- Как се сдобих с тях?
- Погрижих се.
- От Веда ли са?
- Няма значение. Нали ги имам?

Когато видя изражението на Милдред, Бърт бързо се доближи до нея и я хвана за ръката.

— Какъв е смисълът да се държиш така? Да, тя ми се обади и билетите ме чакат. И на теб ще се обади, разбира се, че ще ти се обади. Но защо да го прави сутринта? Знае, че тогава никога не си у дома. Пък може и тя да е била заета. Чувал съм, че певците ги държат изкъсо, карат ги да репетират в деня на концерта. Може да са я закарали някъде, където няма телефон, но вината не е нейна. Ще се обади. Разбира се, че ще го направи.

— О, не, няма да ми се обади.

Тъй като Бърт не знаеше всички подробности около изнасянето на Веда от къщата, оптимизмът му беше разбираем. Явно за него обстоятелствата не бяха важни, защото говореше весело и отпиваше от уискито си. Смяташе, че очевидно детето наистина има заложби, щом е получило такъв шанс да пее с голям оркестър, и то без чужда помощ, съвсем сама. Знаел как се чувствала Милдред, но ако оставела това да я спре, щяла наистина да съжалява, че не е присъствала на големия пробив на дъщеря си. Защото това наистина си било пробив. Изпълнителите на популярни песни, които правели концерти с такива прочути оркестри, без съмнение били заринати в пари. Ако при първото си изпълнение по радиото се представели добре, можели да се превърнат в знаменитости за една нощ.

На лицето на Милдред се появи тъжна усмивка. Тя се радвала, че Веда е стигнала дотук. Но въпреки това имало огромна разлика между това, което била в момента, и онова, което можела да бъде.

— Само преди година-две беше истинско удоволствие да я слушаш. Свирише класически произведения, от най-големите композитори. Имаше най-добрите приятели. Не бяха и мои приятели, но бяха наистина най-добрите. Имаше високи стремежи. Но след като господин Ханън почина, не знам какво й стана. Започна да се движи с ужасно изпаднали хора. След това срещна онова момче. Остави Уоли Бъргън да я настрои против мен. А сега — Ханк Самървил. От Бетовен

стигна до Ханк Самървил, и то за малко повече от година. Не, не искам да ходя в студиото. Това силно ще ме натъжи.

В интерес на истината Милдред нямаше никакви предразсъдъци към господин Самървил или популярните песни, както на някого можеше да се стори от думите ѝ. Ако Веда ѝ се беше обадила, с радост щеше да разглежда изявата ѝ като пробив и щеше да отиде в студиото, изпълнена с обожание. Но тъй като се беше обадила само на Бърт, тя направо се беше поболяла, а диагнозата ѝ беше тежък случай на натравяне с кисело грозде и продължаваше да твърди, че популярните песни са най-ниското възможно стъпало на човешките постижения. Освен това се ужасяваше, че Бърт може да отиде без нея. Настояваше да заведе госпожа Бидерхоф, но той схвана какво се случва и отчаяно смотолеви, че и на него не му се ходело. После изведнъж тя попита какво толкова ще спечелят, ако отидат в студиото. Можели да я слушат и по радиото. Защо не дойдел с нея в ресторанта в Лагуна Бийч, за да слуша предаването там? Ще вечеря, ще му сервират голяма хубава пържола, а после тя ще каже на госпожа Геслър да изнесе радиоапарата на верандата и да чуе Веда, без да си създава излишни главоболия. При споменаването на пържолата бедният Бърт се оживи и каза, че много пъти е искал да види заведението в Лагуна Бийч. Тя пак го покани и каза, че ще тръгнат веднага щом Томи докара колата. Той се съгласи и се прибра да се преоблече в подходящи за такова изискано място дрехи.

В Лагуна Бийч Милдред се правеше на безразлична към предстоящото събитие и не отвърщаше почти нищо на сервитьорките, готвачите и клиентите, които непрекъснато ѝ споменаваха за снимката на Веда във вестника и я питаха дали се вълнува, че дъщеря ѝ ще пее по радиото. Бърт обаче не беше толкова сдържан. Докато пържолата му се печеше, той се превърна в център на вниманието на бара, разказа на абсолютно всички за Веда и ги увери, че ако успехът зависи само от таланта, то детето му със сигурност го има. Когато наближи часът и госпожа Геслър включи голямото радио на верандата, публиката му вече наброяваше поне десетина души, за които трябваше да се донесат допълнителни столове. Две-три млади момичета, две семейства, а останалите бяха мъже. Милдред смяташе да не обръща внимание на цялото брожение, но към 8:25 любопитството я победи. Излезе заедно

с госпожа Геслър и всички скочиха, за да ѝ направят място. Един-двама мъже поседнаха на парапета.

Първият сигнал, че изпълнението на Веда може би нямаше да е в традицията на сантименталната музика, както Бърт си мислеше, дойде, когато господин Самървил в началото на предаването се направи, че припада и трябваше да бъде свестяван доста шумно от музикантите. Излъчването започна по обичайния начин — „Лудите кагети“ пушнаха сирената и след това засвириха марша на военноморската академия в ритъма на суинга. После господин Самървил поздрави аудиторията и представи Веда. Попита я дали Веда Пиърс е истинското ѝ име и дали гласът ѝ няма да го проглуши. Тогава „Кадетите“ удариха гонга и Веда отвърна, че няма такава опасност, но писъците ѝ биха могли, ако още веднъж направи подобна забележка. Публиката в студиото се засмя, хората на верандата — също, особено Бърт, който дори се плесна по бедрото. Мъж в синьо сако, седнал на парапета, кимна одобрително.

— Хубава шега.

Тогава господин Самървил попита Веда какво смята да изпее. Полонеза от „Миньон“, отвърна тя и точно тогава той се направи, че припада. Докато „Кадетите“ го свестяваха, публиката в студиото се смееше, а музикантите удряха гонга, Бърт се наведе към мъжа в синьото сако.

— Какво става?

— Това е голяма оперна ария. Идеята е, че на „Кадетите“ ще им дойде в повече.

— О, чак сега разбрах.

— Не се тревожете. Всичко ще бъде наред.

Милдред намираше хумора за отвратителен и изобщо не му обръщаше внимание. Но „Кадетите“ започнаха да свирят интродукцията. И Веда запя. По гръбнака на Милдред неочаквано се стрелна тръпка. Музиката не ѝ беше позната, Веда пееше на чужд език, който тя не разбираше. Но гласът ѝ беше толкова топъл, богат и звънлив, че не можеше да се пребори с ефекта, който оказваше върху нея. Докато се опитваше да се окопити от изненадата, Веда изпя поредица от трели и спря. Мъжът в синьото сако остави питието си на масата и каза:

— Браво, браво, браво!

Оркестърът изпълни два акорда и Веда отново се включи, а по гърба на Милдред отново премина тръпка. Обливаха я студени вълни и тя започна сериозно да се съпротивлява на чувствата си. Налегна я усещане за чудовищна несправедливост. Струваше ѝ се нечестно, че това момиче, вместо да се пречисти чрез страдание, се беше изправило пред целия свят и пееше, без никаква помощ от нейна страна. Всичките ѝ емоционални терзания от последните месеци се обърнаха с главата надолу и Милдред се почувства зла и дребнава, задето бе реагирала по този начин.

Скоро Веда спря да пее, музиката леко се промени и мъжът със синьото сако отпи от чашата си.

— Дотук — добре. А сега идва най-трудното.

Когато Веда отново запя, Милдред стисна стола си, обзета от чиста паника. Струваше ѝ се невъзможно някой да изпълни такива зашеметяващо високи тонове, дори да опита такава вокална гимнастика, без да се подхлъзне, без да направи някаква ужасна грешка, която да съсипе цялото начинание. Но Веда не сбърка нито веднъж. Продължаваше напред, а мъжът със синьото сако скочи от парапета, клекна до радиоапарата и забрави за пиетието си, забрави за всичко, освен за разнасящите се в мрака звуци. Бърт и останалите го гледаха в замечтано очакване. Накрая, след като последният невероятно висок тон отекна над финалните акорди на оркестъра, той вдигна поглед към Милдред.

— Мили боже, чухте ли това? Чухте ли...

Но Милдред не го дочака да довърши. Стана рязко и тръгна към цветната градина на госпожа Геслър, като махна на Бърт и Луси, които викаха и тичаха след нея. Премина през храстите и стигна до високия бряг над океана. Застана там, сплете пръсти и стисна неумолимо устни. Нямаше нужда никой да ѝ казва, че тук не ставаше дума за падение от нивото на Бетовен до Ханк Самървил, това не беше евтина сантиментална музика, а сбъждане на всичките ѝ мечти за Веда, на всичко, в което беше вярвала, за което бе работила и на което бе отдала живота си. Единствената разлика беше, че вече реализирана, мечтата ѝ беше много по-прекрасна отколкото в представите ѝ. И беше сигурна, че каквото и да става, каквото и да ѝ струваше, трябва да си върне Веда.

Въпреки че не се отказа от решението си, Милдред никога не го изрече на глас, защото като рибя кост в гърлото ѝ беше заседнало убеждението, че Веда трябва да направи първата стъпка, тя трябва да предприеме първия ход. Опита се да отхвърли тази мисъл и една сутрин отиде до жилището на дъщеря си с намерението да спре, да позвъни на вратата ѝ и да влезе. Но когато наближи малката бяла сграда, в която се намираше апартаментът на Веда, тя бързо нареди на Томи да продължи и се облегна назад, за да не я види никой, както беше направила онази сутрин пред дома на госпожа Ленхард. Усети как лицето ѝ пламна, почувства се глупаво и следващия път, когато реши да се отбие у Веда, сама караше колата. Отново подмина, без да спира. После започна да наминава всяка вечер и да наднича с надеждата да я зърне. Веднъж наистина я видя и бързо паркира до тротоара. Като внимаваше да не блъсне шумно вратата, се измъкна навън и се промъкна до прозореца. Веда седеше на пианото и свиреше. И изведнъж вълшебният ѝ глас се разнесе навсякъде, преминаваше през стъкла и стени сякаш бяха от въздух. Милдред стоя разтреперана, докато песента свърши, след това изтича обратно в колата и замина.

Предаванията по радиото продължиха и усещането на Милдред, че е захвърлена навън на студа нарастваше, докато един ден стана непоносимо. Веда не се появи повече при Самървил. За най-голямо учудване на майка ѝ изпълненията ѝ редовно можеха да се чуят в сряда от 3:15 в „Часът на Тревизо“, където се извяваха най-способните ученици на същия онзи Карло Тревизо, който някога беше затръшнал така безцеремонно капака на пианото върху пръстите ѝ. След като изслуша две предавания и попи всяка капчица от изпълнението на Веда, както и всичко, което водещият каза за нея, на Милдред ѝ хрумна нещо. Чрез господин Тревизо можеше да накара дъщеря си да ѝ се обади по телефона и да ѝ благодари за нещо, което смяташе да направи за нея. След като пречупеше гордостта ѝ, всичко можеше да се случи.

Затова скоро се озова в същата онази приемна и чу същите вокални изпълнения, а докато чакаше, ставаше все по-нервна. Но когато господин Тревизо най-накрая я прие, тя смяташе, че напълно се е овладяла. Припомни му коя е, той я изгледа остро, кимна, но не направи никакъв коментар. Тя му произнесе малка реч, която звучеше строго и със сигурност точно така бе замислена.

— Господин Тревизо, идвам при вас по въпрос, който ще ви помоля да запазите в пълна конфиденциалност, а когато ви кажа причината, съм сигурна, че с радост ще го направите. Дъщеря ми Веда, доколкото знам, взима уроци от вас. По причина, известна най-вече на нея, тя предпочита да няма нищо общо с мен в момента, а аз съм далеч от мисълта да се натрапвам в живота ѝ или да ѝ искам обяснения. Въпреки това имам дълг към нея по отношение на разходите за музикалното ѝ образование. Именно аз, господин Тревизо, съм причината тя да учи сериозно музика и макар да е решила да живее далеч от мен, все още смятам, че нейната музика е моя отговорност и в бъдеще, без да ѝ казвате нищо, дори и дума, бих искала да изпращате сметките си на мен, а не на нея. Надявам се, че не намирате молбата ми за необоснована.

Господин Тревизо се беше настанил на един стол и слушаше със застинало в усмивка лице като посмъртна маска. После дълго и внимателно разглежда ноктите си. Накрая стана.

— Много съжалявам, мадам, но това е въпрос, който не мога да обсъждам с вас.

— И аз много съжалявам, господин Тревизо, но се боя, че ще се наложи да го обсъдите с мен. Веда е моя дъщеря и...

— Мадам, извинете, но съм зает.

И се отпрати с бързи стъпки към вратата, която отвори, все едно Милдред беше кралицата на Неапол. Нищо не се случи. Милдред не мърдаше от мястото си, прекръстоса все още хубавите си крака така сякаш искаше да каже ясно, че няма никакво намерение да си тръгне, докато не приключат с това, за което бе дошла. Той се намръщи и си погледна часовника.

— Имам много важен ангажимент. Ще ме извините ли, моля?

Излезе и Милдред остана сама. След няколко минути влезе дребната пълна жена, взе някакви ноти, седна на пианото и започна да свири. Свирише силно, без да спира, и с всяка измината минута изпълнението ѝ ставаше все по-шумно. После и господин Тревизо се върна и махна на дебеланата да излезе. Няколко минути крачи намръщен напред-назад, след което отиде да затвори вратата. Седна близо до Милдред и докосна с дългия си кокалест пръст коляното ѝ.

— Защо искате да си върнете момичето? Кажете ми?

— Господин Тревизо, бъркате мотивите ми. Аз...

— Не бъркам, никак даже не бъркам. Да речем, че кажа на Веда — извади късмет, хлапе, някой друг вече ще ти плаща уроците. И тя няма да се досети кой е? Няма да знае на кого да се обади, за да благодари и да попита дали не иска да се видите пак?

— Не това беше идеята ми, господин Тревизо, но съм сигурна, че ако Веда все пак отгатне кой плаща сметките и се обади, аз от все сърце ще...

— Чуйте ме сега. Ще ви кажа нещо. За мен няма никакво значение кой плаща. Но ви казвам, че ако искате да чуете как това момиче пее, най-добре си купете билет. Платете си един долар. Или два. А ако билетът струва осем и осемдесет, тогава платете осем и осемдесет, но не се опитвайте да я чуете безплатно. Защото цената може да ви излезе по-солена, отколкото на цялата Метрополитен Гранд Опера.

— Не става въпрос за пари.

— За бога, сигурен съм. Ходили ли сте в зоологическата градина? Виждали ли сте една малка змия? Индийска, с червени, жълти и черни окраски, много красива змия. Хващате ли я в ръце? Правите ли я домашен любимец, както правите с кученцето? Не, защото не сте толкова глупава. Казвам ви, същото важи и за Веда. Купете си билет и гледайте малката змия, но не си я водете у дома. Не.

— Да не би да намеквате, че дъщеря ми е змия?

— Не, тя е колоратурен сопран, а това е по-лошо. Малката змия обича мама, може би прави каквото каже татко, но колоратурният сопран не обича никого, освен себе си. И е далеч по-опасен от всички змии на света. Мадам, оставете момичето на мира.

Милдред само седеше, премигваше и се опитваше да проумее този напълно неочакван обрат на разговора, а господин Тревизо направи още един кръг из стаята, след това се заинтригува от темата повече, отколкото бе възнамерявал. Седна и очите му блеснаха по онзи особен италиански начин, който я беше разстроил толкова много при първото ѝ посещение. Потупа я отново по коляното и каза:

— Това момиче е колоратурен сопран, отвътре, отвън, отвсякъде.

— Какво е колоратурен сопран?

— Мадам, това е специална елитна порода, като синята персийска котка. Случва се веднъж в живота, може да пее трели, стакато а-а-а, каденци, трудни партии...

— О, сега вече разбирам.

— Струва цяло състояние. Ако е истински колоратурен сопран, може да донесе на операта повече пари от италиански тенор. А това момиче е колоратурен сопран до мозъка на костите си. Първо, трябва да се запознае с всички богати хора. Няма ли богаташи, не е хубаво.

— Винаги е дружала със свестни хора.

— Няма значение дали са свестни, важното е да са богати. Всички колоратурни сопрани са такива... как се казва... винаги взимат, но никога не дават. Добре, вие сте похарчили толкова пари за нея, а тя какво е направила за вас?

— Та тя е просто дете. Не може да се очаква от нея да...

— Е, няма да направи нищо за вас. Вижте! — Господин Тревизо потупа отново Милдред по коляното и се ухили. — Тя дори си играе с медальона си като колоратурен сопран. Седи изправена като дукеса и си играе с медальона. — И той имитира поразително точно надменната изправена стойка на Веда, която върти с пръсти украшението на шията си.

— Прави го от малка!

— Да... забавно. — Господин Тревизо вече беше загрял и продължи: — Всички колоратурни сопрани са луди по богатството, всички взимат, а не дават, държат се като дукеси и си играят с медальона си — всички, до една. Всички взимат назаем десет хиляди долара, отиват до Италия, учат пеене и никога не връщат парите, защото си мислят, че са подарък от приятели. Пеят в големите оперни театри, омъжват се за банкери, докопват парите им. Като пипнат парите, изритват банкера и се омъжват за барон и получават титла. Имат си любовник, с когото спят. След това пътуват из Европа, от опера на опера, от хотел на хотел. А баронът пътува в трета класа и се грижи за кученцето им. Банкерът пътува във втора класа и им пази багажа. Любовникът пътува в първа класа и се грижи за колоратурния сопран. Всички са едно голямо щастливо семейство. След това получават орден от краля на Белгия. Първо идва специалното представление в „Ла Моне“, а след това и орденът. Всички колоратурни сопрани имат ордени от краля на Белгия — първо пеят за него в „Ла Моне“, след това ги награждава. Всички имат ордени от него, а после цял живот си играят с медальона си и говорят за ордена.

— Е, Лос Анджелис е малко далечко от Белгия.

— Не, не е далече. Не се заблуждавайте, това момиче е голяма работа. Знаете ли какво прави един певец велик? На първо място гласът, на второ — гласът, и на трето — пак гласът. Всички знаят тази шега. Тя е на Росини, но дори и той може да греши. Да, трябва да имат глас. Но не това прави певица велик. Трябва музиката да им идва отвътре. Карузо не е можел да прочете една нота, но е носил музиката в себе си и душата му е била във всеки изпят от него тон. Трябва да имат чувство за ритъм, да усещат темпото още преди диригентът да е вдигнал палката си. Особено колоратурният сопран — без чувство за ритъм и музика в душата си, всичко е просто вокално упражнение. Е, Веда е такава. Работих с това момиче една седмица. Тя пееше с пълни гърди и звучеше много зле, също като мъж. Промених ѝ постановката и зазвуча по-добре. А аз си помислих — ето това е глас! Един на милион. И започнах да ѝ говоря — музика, музика, музика. Питам я къде е учила да чете ноти, къде е учила хармония, да свири на пиано. Тя се засмя, казва да ѝ дам да прочете някоя партитура. На пианото беше Стабат Матер — сложно, измамно произведение, като всичко на Росини. Влиза се от втори такт, акомпаниментът и гласът се размиват. Казвам: добре, ето ти нещо, което да прочетеш. И започвам да свиря *Inflamatus* от Стабат Матер на Росини. Мадам, това момиче взе и на шега изпълни целия *Inflamatus*, после изпя до, сякаш е нищо работа — една нота не пропусна. Аз скочих и я питам: боже мой, откъде се взе? А тя само се смее. Попита ме дали няма да я изпитам по хармония, каза ми за Чарлз и тогава си я спомних. Мадам, прекарах два часа с това момиче през онзи следобед и осъзнах, че разбира от музика повече от мен. И реших да я взема за ученичка. Като видях този голям гръден кош, високия нос, синусите, и веднага ми стана ясно какво стои пред мен. Нещо, което срещаш веднъж в живота си — велик колоратурен сопран. Започнах да работя с нея. Давам ѝ един урок всеки ден, взимам пари за един на седмица. Искам да я обуча бързо, наистина бързо. За шест месеца усвои това, което други певци усвояват за пет, за седем години. Бързо, бързо, бързо. Помня Малибран, тя беше артист още на петнайсет. Помня Мелба — тя пък стана артист на шестнайсет. Това момиче е родено с музика в душата си, развива се толкова бързо, колкото ѝ кажа. Слушахте ли предаването на Самървил?

— Да.

— Полонеза от „Миньон“ — това е трудно произведение. А тя го изпя като Луиза Тетрацини. О, не, мадам, Лос Анджелис не е далече от Белгия за това момиче. Тя не е добра певица. Тя е велика певица. Добре, питайте хората. Питайте дали са слушали предаването на Самървил.

Милдред, която изслуша хвалебствията както набожните хора слушат музиката на органа, внезапно се свести и промълви:

— Тя е прекрасно момиче.

— Не, тя е великолепна певица.

Когато му отправи объркан и пълен с болка поглед, господин Тревизо се доближи още, за да подчертае това, което смяташе да каже.

— Момичето не струва. Кучка. Но певицата — това е друго нещо.

Това, изглежда, беше всичко и Милдред стана.

— Е, всеки си има право на мнение, но бих искала, ако нямате нищо против, да изпращате сметките си на мен.

— Не, мадам.

— Какво против имате?

— Имам нещо против, мадам, не обичам да ме хапят змии. Идвате тук и ме карате да изиграя роля във вашата малка интрига, с която да си върнете дъщерята...

— Господин Тревизо, това е ваше предположение.

— Не е предположение. През последните две седмици, откакто се излъчи онова предаване на Самървил, малката кучка все ми разправя, че тъпата ѝ майка ще се опита да си я върне и първото, което ще направи, е да дойде тук и да предложи да плати за уроците ѝ по пеене.

— Тя...!

— Да! Това момиче живее за две неща. Първото е да прави майка си нещастна, другото — да се свърже с всички богаташи в Пасадена, които някога е познавала. Казвам ви, тя е кучка, змия, колоратурен сопран. Ако искате Веда обратно, срещнете се лично с нея. Аз нямам нищо общо с тази интрига. Ако ме попита, ще ѝ кажа, че не сте идвали. Че изобщо не съм ви виждал.

Милдред бе така разтърсена от последното разкритие на господин Тревизо, че не беше в състояние да прави планове, схеми или интриги до края на деня. Чувстваше се все едно са я спипали да прави нещо срамно и се зарина в работа, за да не мисли за това. Но по-късно, през нощта, нещата започнаха да се подреждат. Намери някаква утеха в увереността, че поне Веда няма да знае какво е направила. И тогава седна рязко в леглото, цялата пламнала от вълнение. Спомни си изречението, че Веда иска да се свърже отново с всички богаташи от Пасадена и най-накрая разбра как щеше да си я върне, как щеше да накара дори един колоратурен сопран да се върне при нея на колене.

Щеше да стигне до Веда чрез Монти.

ГЛАВА 15

Без да полага никакви специални усилия, Милдред следеше какво се случва с Монти през последните три години, дори го беше зърнала един-два пъти, докато обикаляше из Лагуна Бийч. Беше си все там, където го беше оставила — в наследствената си къща, която се опитваше да продаде. Но дори в най-добрите си години тя не беше продаваема, а сега вече изглеждаше и порутена. Тревата отпред беше пожълтяла, защото не се поливаше; на моравата имаше цяла редица табели на агенции за недвижими имоти; железните статуи на кучета изглеждаха ръждясали, а една от колоните отпред очевидно беше блъсната от камион, защото мазилката беше изронена и отдолу се виждаха тухлите. Макар да знаеше къде да го намери, Милдред не се свърза веднага с Монти. Отиде до банката и нае сейф, след това направи точен списък на акциите си. Погледна балансите на спестовните и чековите си сметки. Отиде до универсалния магазин, купи си нова рокля, нова шапка и нови обувки. Роклята беше семпла, но тъмносиня и я правеше по-стройна. Шапката беше тъмна и мека, с голяма периферия. След това се обади на един агент и без да си казва името, попита за цената на къщата на Берагон.

Всичко това ѝ отне два-три дни. Трудно беше да се прецени колко правилен е планът ѝ. Тя беше жена до мозъка на костите си и по всичко личеше, че женската ѝ природа предполага винаги да гребеше срещу течението, винаги под необясними ъгли, но без да откъсва поглед от целта. Вероятно и самата тя нямаше никаква представа колко пъти трябва да загребе, за да стигне до въпросната цел — която беше Веда, а не Монти. Във всеки случай му прати телеграма, с която го молеше за помощ при избора ѝ на къща в Пасадена. Дали не би проявил добрината да ѝ се обади около осем тази вечер в „будката за пайове“?

Когато времето наближи, стана нервна, но се държа напълно естествено, щом Монти се появи, сякаш не гонеше никакви цели в живота си. Обясни му надълго и нашироко, че трябва скоро да се

премести, да живее на по-централно място; че в Пасадена ще ѝ е по-удобно и дали не би дошъл с нея да ѝ помогне да се ориентира, преди да си избере къща? Той изглеждаше малко озадачен, но каза, че би могъл да го направи, но защо не се обади и на някои агенти по недвижими имоти, които също да пообиколят с нея и да ѝ покажат какво предлагат. Тя каза, че точно агентите се опитва да избегне. Винаги би могла да се срещне с тях. Но искала да усети града, който той познавал доста по-добре от нея, може би да надникне в няколко имота, да получи представа за мястото, на което би искала да живее. Монти отвърна, че в момента нямал кола. Дали не биха могли да отидат с нейната? Тя заяви, че точно това имала предвид и защо да не го направят на другия ден в три следобед?

Следващия следобед тя се нагласи старателно и когато се погледна в дългото огледало, остана много доволна. През последните няколко месеца не беше напълняла, може би заради мъката, която я бе налегнала, а и специалното бельо прибираще доста добре корема ѝ. Новата рокля беше небрежно-елегантна, с подходяща дължина, която разкриваше краката ѝ достатъчно, но не прекалено. Шапката с голяма периферия и придаваше леко кокетен вид на весела вдовица. Обувките ѝ стояха добре и завършваха ефектно тоалета. Премери една яка от сребърна лисица, реши, че ѝ подхожда и остана с нея. В интерес на истината, макар и да не изглеждаше точно както си представяше, видът ѝ бе доста интересен. Приличаше на успяла делова жена с все още съблазнителна фигура, лицето ѝ беше малко безлично, но излъчваше авторитет — истински продукт на странния свят на Южна Калифорния.

Плановете ѝ не включваха присъствието на Томи, затова се качи сама в колата и остана доволна от уверения начин, по който шофираше. Профуча по моста към Пасадена и от кръговото движение пое към булевард „Ориндж Гроув“. Когато стигна до къщата на Берагон, завари Монти седнал на стълбите да я чака. Подкара ревящата кола по алеята, спря пред него, протегна ръка и каза:

— Е?

Той пое дланта ѝ и седна до нея. И двамата се усмихваха, но тя потръпна, когато забеляза промяната в него. Панталоните му бяха евтини и смачкани. Плешивината му бе станала по-голяма; преди беше колкото монета от двадесет и пет цента, а сега — колкото голям

сребърен долар. Беше отслабнал и сбръчкан, изглеждаше тъжен и посърнал, от някогашната му самоувереност не бе останала и следа. Той не коментира нейния външен вид и избягваше всякакви лични разговори. Каза, че искал да ѝ покаже един имот в Оук Нол, доста приличен и на разумна цена. Би ли искала да отидат дотам? С удоволствие, отвърна тя.

Разгледаха къщи в Оук Нол, Алтадена и южна Пасадена, но нищо не ѝ хареса и той започна леко да се дразни. От нафукания начин, по който цитираше цените, тя разбра, че се беше обаждал на агенции за недвижими имоти, въпреки че го беше помолила да не го прави, и че ако тя купи нещо, той ще получи част от комисионата. Но реши да не обръща внимание и към пет пое обратно към булевард „Ориндж Гроув“, за да го остави у дома. Той се сбогува набързо, слезе и тръгна към вратата, но после се сети нещо, спря се и я изчака да потегли. Тя седеше мрачно зад волана и гледаше къщата. После угаси двигателя, слезе и продължи да се взира. След това въздъхна шумно и каза:

— Прекрасна, прекрасна!

— Би могла да стане, ако се похарчат малко пари.

— Да, точно това имам предвид... Колко искаш за нея, Монти?

За пръв път този следобед Монти наистина я погледна. Всички имоти, по които я беше водил, струваха около 10 000 долара, очевидно не му беше хрумвало, че тя може да се интересува от тази чудовищна купчина тухли. Вгледа се продължително в нея и каза:

— Преди две години — точно седемдесет и пет хиляди, и си струваше всеки цент. Миналата година — петдесет. Тази година — трийсет, плюс три хиляди и сто неплатени данъци, общо около трийсет и три хиляди долара.

Милдред имаше информация, че може да я купи за двайсет и осем хиляди и петстотин, плюс неплатените данъци, затова насмешливо отбеляза, че е по-добър търговец, отколкото го бе мислила. Но каза само:

— Прекрасна, прекрасна! — След това прекрачи прага и надникна вътре.

Къщата се беше променила след последното ѝ посещение онази нощ в дъжда. Нямаше ги мебелите, картините, килимите и покривалата против прах, на места тапетите висяха. Когато тя влезе на пръсти

вътре, обувките ѝ заскърцаха по пода и стъпките ѝ отекнаха неуверено в празното пространство. Той направи няколко смутени коментара и я поведе през първия етаж, после към втория. Скоро се озоваха в квартирата му, същия онзи слугински апартамент, в който живееше и преди. Вехтото обзавеждане го нямаше, мястото му бяха заели дъбови мебели с кожена тапицерия, които тя си спомняше от вилата в Лейк Ароухед. Седна и въздъхна, после каза, че малко почивка ще ѝ се отрази добре. Той бързо ѝ предложи чай, а когато тя прие, изчезна в спалнята. Върна се и попита:

— Или предпочиташ нещо по-силно? Имам една бутилка тук.

— С удоволствие ще пийна нещо по-силно.

— Свършиха ми ледът и содата, но...

— Предпочитам го чисто.

— Откога?

— О, много съм се променила.

Оказа се, че в бутилката има скоч, който не ѝ харесваше толкова, колкото ръженото. Когато тя се задави от първата глътка, той се засмя и каза:

— Никак даже не си се променила. Поне по отношение на пиенето.

— Така си мислиш.

Беше се хлъзнал, без да иска, към лична тема, затова се върна към хвалбите за къщата.

— Няма нужда да ми я пробутваш — каза тя. — Вече я искам. И няма нужда да ми крещиш от другия край на стаята, сякаш съм глуха. До мен има място.

С леко глуповат вид той се приближи до канапето, на което беше седнала. Тя хвана малкото му пръстче и го погали.

— Дори не ме попита как съм.

— Как си?

— Добре.

— Радвам се.

— А ти как си?

— Добре.

— Радвам се.

Тя пак го погали по кутретото. Той се отдръпна и каза:

— Знаеш ли, господата в моето положение нямат много сърдечни авантюри. Ако продължаваш така, можеш да се окажеш жертва на развилнял се звяр, а това няма да ти хареса, нали?

— Е, не е толкова зле някой да се развилнее с теб.

Той извърна бързо очи и отвърна:

— Мислех, че ще говорим за къщата.

— Едно нещо ме тревожи.

— Какво?

— Ако я купя, а аз почти съм решила да го направя, ти къде ще отидеш? Ще се навърта ли из нея развилнял се звяр, или ще е само за мен?

— Ще е само за теб.

— Ясно.

Тя отново се пресегна към кутрето му. Той се отдръпна, преди да успее да го хване, изглеждаше раздразнен. После малко грубо я прегърна през раменете.

— Това ли искаш?

— Аха.

— Добре тогава.

Но тя тъкмо се облегна назад и той си дръпна ръката.

— Направих малка грешка с цената. За теб струва двайсет и девет хиляди петстотин и осемдесет. Така ще уредим и малкия ми дълг към теб, който е петстотин и двайсет долара и който ме притеснява отдавна.

— Имаш дълг към мен?

— Напрегни си паметта и съм сигурен, че ще си го спомниш.

Изражението му стана вълче и тя извика:

— Ха!

Той се засмя, взе я в прегръдките си и намери ципа на роклята ѝ. Поколеба се известно време, някаква част от него без съмнение му казваше да остави ципа ѝ на мира, но друга настояваше, че ще е много приятно, ако го разкопчее. После тя усети как роклята ѝ се отпуска, докато ципът пълзеше надолу. Вдигна я на ръце. Хвърли я малко грубовато върху същото метално легло и същите одеяла, от които беше изритала плажната си чанта преди години в Лейк Ароухед.

— По дяволите, краката ти още са порочно хубави.

— Не мислиш ли, че са криви?

- Престани да ги развяваш пред лицето ми.
- Попитах те...
- Не.

Когато започна да се стъмва, тя стана плачливо сантиментална.

— Монти, не мога да живея тук без теб. Просто не мога.

Монти лежеше неподвижно и пушеше. След дълга пауза отвърна със странен треперещ глас:

— Винаги съм казвал, че ако не живееше в Глендейл, от теб би излязла добра съпруга.

— Да не би да ми предлагаш да се омъжа за теб?

— Ако се преместиш в Пасадена — да.

— Имаш предвид — ако купя тази къща.

— Не, тя е три пъти по-голяма от това, което ти трябва, а и не настоявам. Но няма да живея в Глендейл.

— Добре тогава.

Тя се притисна към него, опита се да бъде дяволита, но той я прегърна с мрачно изражение и дори не я погледна. Скоро ѝ хрумна, че може да е гладен и го попита дали иска да отиде с нея до Лагуна Бийч да вечерят. Той помисли малко и се засмя.

— По-добре отивай сама там, а аз ще си отворя консерва с боб. Дрехите ми в момента не са много подходящи за вечеря навън. Освен ако не искаш да се издокарам в смокинг. Оказва се, че този смешен елегантен костюм е единственият, който ми е останал.

— Така и не отпразнувахме Нова година.

— О, нима?

— И няма нужда да ходим до Лагуна Бийч... Много те харесвам в смокинг, Монти. Облечи го, после ела с мен да се преоблека и аз в нещо смешно елегантно и ще излезем. Можем да отпразнуваме годежа си. Ако наистина сме сгодени.

— Добре, да го направим.

Тя го плесна по кльощавия задник, избута го от леглото и стана след него. В такива моменти беше много чаровна — позволяваше си разни волности с него и за миг лицето му светна и той я целуна, преди да започнат да се обличат. Но отново помръкна, когато пристигнаха в къщата ѝ. Тя сервира уиски, лед и сода и той си приготви питие.

Докато тя се обличаше, Монти се въртеше неспокойно из дома ѝ, накрая надникна в спалнята и попита дали може да изпрати телеграма по телефона.

— Искам да съобщя на майка ми.

— Защо не ѝ се обадиш?

— Защото е във Филадельфия, разговорът ще е междуградски.

— Боже мой, да не е в Европа! Обади ѝ се! И ѝ кажи само, че въпросът с къщата е уреден, цената е трийсет хиляди, без никакви глупави удръжки от петстотин и двайсет долара или колкото там бяха. Ако това я е притеснявало, кажи ѝ вече да не се тревожи.

— С удоволствие.

Отиде в гостната, а тя продължи да се облича. Синята вечерна рокля отдавна беше излязла от мода, но тя имаше друга, черна, която много харесваше. Тъкмо я извади и той се появи на вратата.

— Искан да говори с теб.

— Кой?

— Майка ми.

Въпреки успеха, парите и дългия опит от работата с хора, Милдред беше изтръпнала, когато седна до телефона, навлякла набързо халат, за да говори с жената, която никога не беше виждала. Вдигна слушалката, каза треперливо „ало?“ и от другата страна ѝ отвърна възпитан приятелски глас.

— Госпожо Пиърс?

— Да, госпожо Берагон?

— Или може би трябва да ви наричам Милдред?

— Ще се радвам, госпожо Берагон.

— Искам само да ви кажа, че току-що научих от Монти за плановете ви да се ожените и смятам, че това е прекрасно. Не ви познавам, но от това, което съм чула за вас от толкова много хора, винаги съм смятала, че сте най-подходящата съпруга за сина ми и тайно се надявах, както е присъщо на майките, че един ден това ще се случи.

— Това е ужасно мило от ваша страна, госпожо Берагон. Монти каза ли ви за къщата?

— Да, и ви желая щастие в нея, сигурна съм, че точно така ще стане. Монти е толкова привързан към дома си, казва, че и на вас ви харесва, а това е първата крачка към щастиято, нали?

— И аз така смятам. И се надявам някой път да ни гостувате там и...

— С радост ще ви посетя. Как е скъпата ми Веда?

— Добре е. Стана певица.

— Мили боже, чух я и бях поразена. Не чак толкова, защото винаги съм знаела, че ѝ предстоят големи неща. Но въпреки това ме изненада. Имате много талантлива дъщеря, госпожо Пиърс.

— Радвам се, че мислите така, госпожо Берагон.

— Ще я поздравите ли от мен?

— Със сигурност, госпожо Берагон.

Затвори, лицето ѝ беше почервенияло и грееше от щастие. Беше сигурна, че се е справила много добре. Но изражението на Монти беше толкова странно, че тя попита:

— Какво има?

— Къде е Веда?

— Нае си собствен апартамент преди няколко месеца. Не искаше да притеснява съседите, докато се упражнява.

— Сигурно е станала голяма бъркотия.

— Беше... ужасно.

След седмица домът на семейство Берагон изглеждаше като улучен от бомба. Основната идея на ремонта, който вървеше под надзора на Монти, беше огромната, но приятна къща да се възстанови във вида, който имаше, преди да се превърне в малък, но противен замък. За целта бяха махнати портиците и металните статуи на кучета. Палмите бяха изкоренени и остана само малката дъбова горичка в оригиналния ѝ вид, без тропическа намеса. След цялото това кастрене остана толкова малко, че Милдред почти успя да се идентифицира с резултата. Когато изпод скелетата къщата започна да се появява такава, каквато бе замислена, когато жълтата боя беше свалена с газени лампи и стените бяха варосани в нежно бяло, когато бяха поставени зелените капандури и старият помпозен вход беше заменен с гостоприемна пътна врата, тя започна да се влюбва в новия си дом и нямаше търпение да бъде довършен. Радостта ѝ стана още по-голяма, когато Монти реши, че екстериорът е готов и може да се пристъпи към интериора и обзавеждането. Той продължаваше да бъде мрачен и не

спомена повече нито за 520-те долара, нито за Глендейл или някоя друга лична тема. Но изглеждаше решен да достави удоволствие на Милдред и непрекъснато я изненадваше, като пресъздаваше идеите ѝ с боя, дърво и гипс.

Всичко, което успя да му обясни, беше, че харесва кленово дърво, но само по тази следа той успя изненадващо умело да схване целия ѝ вкус. Махна тапетите и боядиса стените в деликатни цветове. Килимите, които купи, бяха едноцветни и в светли краски и къщата придоби уютен и неформален вид. Избра ярки евтини дамаски за мебелите и разви пред Милдред следната теория:

— Не бива да се пести от удобството. Стаята няма да изглежда уютна, ако наистина не е, а уютът струва пари. Но когато става въпрос просто за външния облик, за дизайна, трябва да си по-скромна. Хората ще те харесват повече, ако не си чак толкова богата.

Това беше нещо ново за Милдред и ѝ направи такова впечатление, че не спираше да го обмисля и да се чуди как да го приложи в ресторантите си.

Той поиска разрешение да окачи някои от портретите на предците си, както и няколко снимки, които досега бяха стояли на склад при приятели. Но не ги натрапваше. Това, което някога беше приемна, сега се превърна в голяма всекидневна и в нея окачи колекция, посветена на „Милдред Пиърс Инк“: първото меню, първите ѝ реклами, снимка на ресторанта в Глендейл, фотография на Милдред в бяла униформа и други неща, които тя дори не помнеше, че пази. Всички те бяха увеличени няколко пъти, поставени в рамка и окачени така, че да приличат на малка изложба. Отначало тя се чувстваше неудобно край тях и се боеше, че ги е окачил само за да ѝ достави удоволствие. Но когато му го спомена, той остави чука и пироните, погледа я няколко секунди и я потупа съчувствено.

— Седни за минута, ще ти изнеса лекция по интериорен дизайн.

— Обичам уроци по интериорен дизайн.

— Знаеш ли коя е най-хубавата стая, която съм виждал?

— Не.

— Твоята гостна, или по-скоро — гостната на Бърт — в Глендейл. Всичко там означава нещо за този човек. Снимки от банкети, глупавите планове на къщите, които така и не са били построени — те

са част от него. Те въздействат. Затова тази стая е добра. А знаеш ли коя е най-лошата, която съм виждал?

— Продължавай, уча се.

— Твоята всекидневна в същата тази къща. Нищо в нея — освен пианото, но то е отскоро — няма никакво значение нито за теб, нито за него, нито за някой друг. Просто стая, а това е просто ужасно... Един дом не може да бъде музей. Няма нужда в него да се окачат картини на Пикасо, да се обзавеждат като хотелски стаите, да се застилат с персийски килими и да се украсяват с китайски порцелан. В тях трябва да има неща, които означават нещо за обитателите им. Ако са просто фалшификати, купени набързо, колкото да запълнят мястото, стаята ще изглежда като онази всекидневна или като тази морава, която баща ми развали, когато се опитваше да се изфука с парите си... Нека направим тази къща такава, каквато искаме да бъде. Ако на теб този кът, посветен на будката за пайове не ти харесва, на мен ми харесва.

— Обожавам го.

— Значи остава.

От този миг нататък Милдред започна да се гордее с къщата си, тя я правеше щастлива. Особено се радваше на последната трескава седмица, в която звуците на чука, триона, телефона и прахосмукачката се сляха в приятна какофония, от която щеше да се роди нещо ново. Тя премести Лети в новия дом, даде ѝ собствена стая, а на Томи — стая със собствена баня. По молба на Монти нае Кърт и Фрида — семейството, което работеше за семейство Берагон, преди да фалира. Двамата с Монти отидоха с колата до Финикс и се ожениха.

Седмица след скромната церемония в съда тя беше почти в екстаз. Беше пратила лично покана на Веда, вестниците бяха пълни със съобщения за сватбата, нейни снимки, подробни описания на кариерата ѝ, снимки на Монти и също толкова подробни описания на неговата кариера. Но Веда нито се обаждаше, нито се отби, нито прати телеграма или поне бележка. Много хора дойдоха на гости, най-вече приятели на Монти, които се държаха много мило с нея и не се чувстваха обидени, когато тя се извиняваше, че следобед трябва да отиде на работа. Навести ги и Бърт, пожела им щастие и искрено похвали Монти, като го нарече „мъж от сой“. Тя се изненада, когато

разбра, че сега бившият ѝ съпруг живееше с родителите си. Съпругът на госпожа Бидерхоф беше открил петрол в Тексас и тя бе отишла при него. Милдред винаги я беше смятала за вдовица, очевидно и Бърт бе мислил така. Но обаждането, на което се надяваше, така ѝ не идваше. Монти вече беше наясно, че между Милдред и Веда бяха настъпили някакви усложнения, но се правеше, че не забелязва настроението ѝ и не задаваше въпроси.

Но една вечер госпожа Геслър дойде около осем в Лагуна Бийч облечена в яркочервена вечерна рокля и направо нареди на Милдред да затвори ресторанта, тъй като била поканена на някакво място. Милдред се ядоса и настроението никак не се подобри, когато Арчи си събра нещата точно в девет и след две минути вече го нямаше. Когато си тръгна към вкъщи, бе мрачна и раздражена и няколко пъти скастри Томи, че кара прекалено бързо. Когато наближи новия си дом, забеляза, че отпред са паркирани много коли, но дори и това не ѝ направи особено впечатление. Вместо да ѝ отвори вратата, Томи слезе и звънна два пъти на вратата, после — още два пъти. Милдред отвори уста да каже нещо заядливо за хората, които си забравят ключовете, но тогава лампите на целия първи етаж светнаха и вратата сякаш сама се отвори бавно и широко. Тогава някъде отвътре запя глас, единственият глас на света за Милдред. След известно време се чу и пиано и Милдред осъзна, че Веда пееше сватбения хор от „Лоенгрин“. „Ето, идва булката!“ — пееше Веда, но тя не идваше, тя летеше покрай лица, цветя, смокинги, шапки, смехове, аплодисменти, поздравления. Движеше се като в сън. Веда не спираше да пее, когато тръгна към нея, хвана я за ръцете и я целуна. Стори ѝ се, че това е повече отколкото може да понесе, затова излезе, олюлявайки се и остави Монти да я заведе на горния етаж под претекст, че трябва да се преоблече подходящо за случая.

Само преди няколко години Милдред нямаше да се справи с такова празненство: обикновеният ѝ произход, възпитанието ѝ, чувството ѝ за малоценност в присъствието на „светски личности“ — всичко това накуп щеше да я направи много нещастна и напълно неспособна да контактува. Но тази вечер тя беше очарователна домакиня и едновременно с това — почетен гост. Облечена в черна вечерна рокля, обикаляше навсякъде, говореше с хората, даваше им каквото искат, наглеждаше Арчи, който ръководеше кухнята, Кърт,

Фрида и Лети, както и Арлин и Зигрид от будката за пайове. Повечето от гостите бяха от Пасадена, приятели на Веда и Монти, но опитът ѝ на сервитьорка и годините начело на „Милдред Пиърс Инк“ и даваха някакво предимство. Беше придобила памет като картотека и запомняше имената на хората веднага щом ги чуеше. Дори Монти я гледаше с искрено възхищение. Но тя беше доволна, че той е поканил и нейните приятели, колкото и малко да бяха: госпожа Геслър, Айда и особено Бърт, който изглеждаше необичайно хубав в смокинг, помагаше с питиетата и отгръщаше партитурата на господин Тревизо, когато Веда, подканяна от всички, благосклонно се съгласи да попее.

На Милдред ѝ се доплака, когато гостите започнаха да се разотиват, но тогава откри, че вечерта едва започва. Най-хубавата ѝ част настъпи, когато останаха само с Веда и Монти, седнаха в малката библиотека до всекидневната, решиха, че дъщеря ѝ трябва да преспи в къщата и започнаха да си говорят. Монти, който не изпитваше никакво почитание към изкуството, попита:

— Как, по дяволите, реши да станеш певица? Когато те намерих и буквално те измъкнах от дъното, беше пианистка, или поне такава искаше да станеш. И само ме изчака да си обърна гърба и веднага пропя.

— Стана случайно, по дяволите.

— Разказвай.

— Бях във филхармонията.

— Да. И аз съм бил там.

— Отидох на концерт. Свиреха недовършената симфония на Шуберт. И след това си вървах през парка към колата и си тананиках. А пред мен вървеше...

— Кой?

— Тревизо.

— О, да, неаполитанският Стоковски^[1].

— Имах много причини да не поздравя достопочтения сеньор, защото свирех веднъж пред него и той изобщо не ме оцени. Затова забавих крачка, за да го оставя да се отдалечи. Но той се спря, обърна се, погледна ме, дойде при мен и каза: „Какво беше това пеене?“ И трябваше да му обясня, че не се гордея с гласа си в момента. Някога пеех пред Ханън песните, които той композираше, но той все ми се подиграваше, защото пеех с пълни гърди и звучах като мъж. Наричаше

ме „баритона от Глендейл“. Такъв си беше Чарли, но не исках и Тревизо да ми се присмива. Затова му казах, че не му влиза в работата какво си пея, а той ме хвана за ръката и заяви, че даже много му влиза в работата. Извади визитка и писалка от джоба си, отиде под уличната лампа и ми написа адреса си. Подаде ми картичката и каза да отида там на другия ден в четири часа, защото било важно. В онази вечер дълго мислих по въпроса. Когато ми подаде визитката, разбрах, че няма спомен да ме е виждал преди, затова очевидно не се шегуваше. Но дали исках да отворя тази врата отново или не?

— Каква врата?

Монти беше озадачен, но Милдред знаеше за коя става въпрос още преди Веда да обясни:

— На музиката. Бях я пробола с нож в сърцето, бях я заключила и изхвърлила ключа, а Тревизо ме викаше при него на следващия ден в четири часа. И знаете ли защо отидох?

Веда беше напълно сериозна. Изгледа и двамата, за да се увери, че правилно я разбират.

— Защото някога ми беше казал истината. Мразех го, защото затвори пианото над пръстите ми, без да изрече и дума, но това беше неговият начин да ми каже самата истина. Затова реших, че и сега ми казва истината. И отидох. Работи с мен цяла седмица, за да ме научи да пея като жена и тогава стана както трябва. И аз чух това, което беше чул и той онази вечер в парка. После започна да ми обяснява колко е важно да се занимавам с музика. Че имам глас, но трябва да овладее музиката. И ми каза разни имена на хора, които могат да ме обучават по теория, четене на ноти, пиано и какво ли още не.

— Нима?

— Да. Така вече бях отмъстена за онзи ден, в който затвори пианото върху ръцете ми. Попитах го дали иска да му покажа как чета ноти и той ми подаде *Inflamatus* от Стабат Матер на Росини. Пълна лудост. Минах през него като горещ нож през масло и той се развълнува. После го попитах дали не иска да му аранжирам нещо, казах му и за Чарли и му припомних, че съм идвала при него и преди. Не би изглеждал по-глупаво дори да беше намерил злато в Долината на смъртта. Зарина ме с инструменти — малки дървени чукчета, с които ме удряше по кокалчетата на ръцете, шублер, с който ми мереше ноздрите, и разни джаджи с лампички, които ми пъхаше в гърлото.

Дори... — Веда направи едно особено мушкащо движение малко над диафрагмата си. — Да! Ако щете вярвайте, дори заби пръсти в „млекоцентралата“. Не знаех нито какво да направя, нито какво да кажа.

Веда можеше да прави много смешни физиономии, когато поиска. Монти се засмя. Милдред също избухна, без да иска.

— Но се оказа, че не се интересува от любов. А от плътта. Каза, че тя обогатявала тона.

— Какво!?

Монти извиси глас и след малко тримата вече се превиваха от смях, смееха се на „млекоцентралата“ на Веда, както се бяха смели на гърдите на госпожа Бидерхоф в първата им вечер заедно преди много години.

Когато Милдред си легна, коремът я болеше от смях, а сърцето ѝ преливаше от щастие. После си спомни, че Веда я беше целунала, когато влезе в къщата, а тя още не го бе направила. Отиде на пръсти до стаята, в която се надяваше да се настани за постоянно дъщеря ѝ, коленичи до леглото, както толкова пъти го бе правила в Глендейл, прегърна силно прекрасното същество и го целуна страстно по устата. Не ѝ се тръгваше. Искеше да остане и да духа в пижамата на Веда, както когато беше дете. А когато се прибра в спалнята, не можеше да понесе присъствието на Монти. Искеше да е сама, да се смее на воля и да мисли за Веда.

Монти се съгласи да си легне в склада, както наричаше стаята, в която държеше седлата, юздите и мебелите от вилата, и то в напълно добро настроение, даже малко по-добро отколкото трябваше да демонстрира един съпруг при подобна молба.

---

[1] Прочут американски диригент от полско-ирландски произход, роден във Великобритания. — Б.ред. ↑

ГЛАВА 16

Милдред вече живееше като насън. В Европа бушуваше война, но тя не знаеше почти нищо за нея, а и изобщо не я интересуваше. Беше опиянена от приказната страна, в която се бе озовала: къщата сред дъбовете, в която живееше момичето с медночервената коса, прекрасния глас, свитата от поклонници, преподаватели, корепетитори, агенти и паразити, които правеха живота толкова вълнуващ. Милдред за първи път пристъпи в театри, опери, радиостудиа и всякакви подобни места и научи за болката, която те могат да носят. Веднъж например Веда пъ в местна постановка на „Травиата“ във филхармонията под диригентството на Тревизо. Точно се беше насладила на усещането да гледа дъщеря си сама на сцената цели десет минути и в антракта бе излязла заедно с останалите зрители във фойето, за да чуе възторжените им коментари. Но за неин ужас чу нечий мъжки глас да казва с женска престореност:

— Значи това била прочутата дива Пиърс, която радиото подари на оперната музика. Е, няма нужда да ми казвате, че в Глендейл не може да се отгледа истинска певица. Повръща ми се от това момиче. Гаргари си сливиците по онзи ужасен калифорнийски начин, непрекъснато пее фалшиво, а що се отнася до артистичните ѝ заложби — забелязахте ли какво направи, след като Алфредо си тръгна? Нищо. Заби пета в пода, събра длани пред себе си и стоя така, докато...

Слепоочията на Милдред пулсираха от безсилен гняв, гласът заглъхна надалеч, но друг заговори някъде отстрани:

— Е, надявам се, че обърнахте внимание на критиката на актьорските способности в операта, направена от човек, който не знае нищо по въпроса. Някой трябва да каже на този педал, че истинските умения си личат по това колко малко движения правиш, докато предаваш посланието си. Джон Чарлз Томас ги караше да чакат, докато е готов! А Флагстад стоеше като Статуята на свободата! Ами Скоти, сигурно и от него му се повръща. А той беше най-великият. Знаете ли колко движения правеше по време на пролога в „Палячо“? Едно, само

едно. Когато стигнеше до фа — бедното копеле не можеше да вземе ла — вдигаше ръка и я обръщаше с дланта нагоре. Това беше всичко, а те разплакваше... Това хлапе е от същата порода и също го може. Значи си събрала ръцете пред гърдите, така ли? Чуйте, когато си сви двете сладки лапички, килна главица под четиридесет и пет градуса и зачурулика за сладката агония на любовта — все едно видях дъщерята на Скоти. Усетих буца в гърлото си. От мен да го знаете, това момиче печели цяло състояние, или съвсем скоро ще го направи. Нали човек си плаща, за да види точно това?

На Милдред ѝ се прииска да изтича след първия мъж, да му се изплези и да се изсмее. За някои неща обаче се опитваше да не мисли, като например отношенията си с Монти. От вечерта, в която Веда се прибра, не можеше да търпи близостта му, нито нечия друга. Продължи да спи сама, а той спеше в склада. След това му предложи да си има собствена спалня с баня, дрешник и телефон. Единственият път, когато обсъждаха отношенията си, беше когато той предложи сам да си избере мебелите; тогава тя се опита да се пошегува и му напомни, че вече не е малък. За нейно огромно облекчение той се съгласи, без да спори, и смени темата. Оттогава беше домакин на безброй гости, управител на къщата и ескорт на Милдред, когато тя искаше да чуе как Веда пее, но не беше нейн съпруг. Тя се почувства по-добре, когато видя, че част от обичайната му веселост се е завърнала. В известен смисъл го беше изиграла. И ако в резултат на това той се забавляваше, то тя точно така бе искала да стане.

В живота ѝ с Веда имаше и известни тревоги, като например скандала с господин Левинсън, нейния агент. Той беше издействал договор с радиостанция за реклама на „Плезънт“, нова марка ментолови цигари, която се очакваше да излезе на пазара. За предаванията всяка седмица Веда получаваше по 500 долара и беше „вързана“, както се изразяваше господин Левинсън, за цяла година, което означаваше, че през този период не можеше да се появява по нито една друга радиостанция. За Милдред 500 долара на седмица бяха великолепен доход за толкова малко работа, очевидно и Веда бе съгласна, докато един ден Монти не доведе в дома им господин Хоби, президент на „Консолидейтид Фудс“, който бе решил да прекарва част от времето си в Пасадена. Бяха в добро настроение, тъй като се познаваха от колежа. И именно огромната безформена фигура на госта

напомни на Милдред, че Монти вече бе прехвърлил четиридесетте. Господин Хоби се запозна с Веда и я чу да пее. И очевидно си загуби ума, защото ѝ предложи 2500 долара на седмица и двегодишен договор, както и гарантирано споменаване в 25 на сто от националните реклами на фирмата му, ако се съгласи да се обвърже с марката „Сънбейк“, нов витаминозен хляб, който се опитваше да наложи на пазара. Веда обаче вече бе вързана и не можеше да приеме. Няколко дни наред ругаеше, изричаше изтънчени жестоки обиди към господин Левинсън, беснееше денонощно и бе така обладана от темата, че дори Милдред не успяваше да запази присъствие на духа. И докато се опитваше да измисли какво да направи, господин Левинсън неочаквано показва, че и сам може да се справи с подобна ситуация. Изчака търпеливо, докато в неделя следобед на моравата зад къщата се сервираше уиски със сода, а Веда реши отново да повдигне темата пред Милдред, Монти, господин Хоби и господин Тревизо. Беше блед мнителен млад мъж, приближаващ трийсетте. Запаля пура и изслуша тирадата с притворени очи. После каза:

— Добре, малък долен плъх. Хайде сега си вземи думите обратно. Извини се. И кажи, че съжالياваш.

— Аз? Да се извиня? На теб?

— Имам предложение.

— Какво предложение?

— Да пееш в амфитеатъра.

— Ще приема... стига условията да са приемливи.

Господин Левинсън очевидно забеляза колко трудно ѝ бе на Веда да отрони дори и дума за условията, защото амфитеатърът „Холивуд Боул“ беше мечтата за всеки певец. Усмихна се леко и каза:

— Не бързай, скъпа. Това е нещо като двойна оферта. Или Пиърс, или Опи Лукас. И трябва аз да реша, защото представлявам и двете, но тя не ме ругае. Тя е мила с мен.

— Контраалтът няма да бъде предпочетен.

— Контраалтът ще получи ангажимента, ако не ми се извиниш.

Настъпи мълчание под слънчевите лъчи, Веда нацупи влажните си устни, а господин Тревизо се усмихна на една летяща прашинка и заприлича на много благосклонен труп. Мина дълго време, преди Веда да заговори отново.

— Добре, Леви, извинявай.

Господин Левинсън стана, отиде при Веда и я зашлеви силно по бузата. Монти и господин Хоби скочиха, но господин Левинсън не им обърна внимание. Изпъкналата му долна устна висеше надолу, когато заговори тихо на Веда:

— И какво ще кажеш сега?

Лицето на Веда първо порозовя, след това се зачерви, а накрая стана алено. Взираше се със светлосините си очи в господин Левинсън като акула. Настъпи нова зловеща тишина, накрая Веда каза:

— Добре.

— Добре тогава. И нека ти кажа нещо, Пиърс. Не си играй с Мо Левинсън. Може би не разбираш с какво си се заела. — Преди да седне, господин Левинсън се обърна към господин Хоби. — Опи Лукас е свободна. Освен това е секси. Искаш ли я? За две хиляди и петстотин?

— Не.

— И аз така си помислих.

Господин Левинсън се върна на мястото си. Монти и господин Хоби — също, а господин Тревизо си наля малко червено вино, което предпочиташе пред уискито със сода, и доля в чашата газирана вода.

До края на лятото Веда и Милдред не правеха нищо друго, освен да се готвят за представлението в амфитеатъра. Последва безкрайно пазаруване на дрехи. Очевидно един колоратурен сопран не можеше просто да си купи рокля и с това да се приключи. Трябваше да се обмислят всички аспекти, като например дали платът поглъща светлината от прожекторите, или я отразява, дали я усилва или приглушава. После трябваше да се реши и въпросът с шапката. Веда беше твърдо решена да носи малка вечерна шапка, която да свали след антракта, „за да придаде усещане за развитие и повече интимност“. На Милдред това ѝ идваше в повече, но ходеше всеотдайно от магазин на магазин, докато най-накрая избраха шивачка от „Сънсет“, близо до Бевърли Хилс, която щеше да ушие роклята. Дрехата според Милдред беше несравнимо красива — наситено зелена с бледорозова горна част и корсет, който се връзваше отпред. Малката зелена шапчица напомняше за френско градинско парти. Веда я премери десет пъти, не можеше да реши дали отива на тоалета. Големият въпрос беше дали не е „прекалено водевилна“.

— Не мога да изглеждам на сцената като сестрите Гиш — каза Веда, а Милдред ѝ отвърна, че нито една от сестрите Гиш не е участвала във водевил, поне на нея не ѝ е известно. Веда се огледа в огледалото и каза, че това няма значение. Накрая реши, че корсетът е прекален и го свали. В интерес на истината Милдред смяташе, че така роклята наистина изглежда малко по-свежа, по-семпла и по-подходяща за момиче на двайсет години. Но Веда все още не беше доволна и реши, че ще носи чадърче. Когато то пристигна, тя влезе една вечер във всекидневната така, както щеше да излезе на сцената. Милдред и всички останали разбраха, че най-накрая се е получило.

След това трябваше да обсъдят вестниците и отношението към тях. Изглеждаше немислимо просто да се обадят на редакторите, да кажат, че местно момиче ще пее в амфитеатъра и да оставят всичко на тяхната преценка. Веда навъртя много телефони, за да си осигури „съобщения“, както тя ги наричаше, и когато излезе първата статия за нея, тя изпадна в бяс почти равен на онзи, провокиран от господин Хоби. Към края на следобед, в който напразно се опитваше да намери господин Левинсън, той пристигна лично и Веда му заговори превъзбудено:

— Трябва да спреш това, Леви, трябва да ги накараш да престанат да ме наричат светска личност! Както и да пишат онова за Пасадена. Какво искат да направят, да убият кариерата ми ли? Да ме освиркат още като изляза на сцената? Колко светски личности има в този град? И колко души от Пасадена ходят на концерти? Аз съм от Глендейл! Пяла съм по радиото! И съм учила тук, в Лос Анджелис! В онзи амфитеатър има двайсет и пет хиляди места, Леви, а тези глупаци създават впечатлението, че съм малкото им момиченце, че съм една от тях, че хората трябва да отидат да ме подкрепят.

Господин Левинсън се съгласи и по всичко личеше, че смята въпроса за важен. Колкото и да обожаваше Веда, Милдред се възмути, че дъщеря ѝ вече държеше да се знае, че е от Глендейл, след като беше изговорила толкова отвратителни неща за родното си място. Но ѝ мина и се впусна в последните трескави дни на приготовленията за концерта. Купи три ложи с по четири места всяка и реши, че ще са достатъчни за нея, Монти и малкото хора, които смяташе да покани. Но после ѝ звъннаха от амфитеатъра и казаха, че имат още една прекрасна свободна ложа и тя се сети за още хора, които преди това беше

забравила. Покани господин и госпожа Пиърс, майка си, сестра си, Хари Енгъл, Уилям, Айда, госпожа Геслър и Бърт. Всички приеха, с изключение на госпожа Геслър, която демонстративно отказа. Милдред вече бе купила билети за шест ложи и очакваше повече от двайсет гости, а още щяха да дойдат и на вечерята, която даваше след концерта.

Според Бърт, който седеше в нейната ложа и най-безсрамно държеше ръката ѝ, разгласата на събитието била великолепна и всички места били продадени. И наистина така изглеждаше, защото от всички входи прииждаха хора. Бърт ѝ посочи най-горните редове, които вече бяха пълни, и каза, че „по това си личало“. Милдред бе пристигнала по-рано, „за да не пропусне нищо“, особено тълпата, дошла специално да чуе как детето ѝ пее. Почти се мръкваше, когато Монти докара Веда, мушна се в ложата и се здрависа с Бърт. След това музикантите влязоха в оркестрината и започнаха да си настройват инструментите. Светлините угаснаха и оркестърът притихна. Милдред се огледа и за първи път усети колко огромен е амфитеатърът. Хиляди хора седяха и чакаха, а други хиляди тичаха по пътеките, за да си намерят местата. Чува се аплодисменти и тя видя господин Тревизо, който щеше да дирижира, да заема мястото си, а после да се покланя на публиката и оркестъра. Без да се обръща, той вдигна ръка. Публиката стана. Бърт и Монти застанаха много изправени и сериозни, с одухотворени изражения. Развълнуваната Милдред също се изправи. Оркестърът засвири химна на Съединените щати и публиката запя.

Първото изпълнение, „Жар птица“, не ѝ говореше нищо. Прочете програмата, но не разбра дали ще има балет, а когато всичко свърши, пак не беше много сигурна. Докато господин Тревизо приемаше аплодисментите, Милдред реши, че ако бе имало балет, тя със сигурност щеше да го забележи. Той излезе, прожекторите загаснаха и дълго време се чуваше само шепот като океански прибой. Закъснелите зрители махаха и подтичваха зад разпоредителите, които ги водеха към местата им. После шепотът малко утихна. Прожекторите светнаха, а стомахът на Милдред се сви.

Чадърчето, което обграждаше шапката като ярък розов ореол, изненада публиката. Веда стигна до средата на сцената, още преди зрителите да успеят да се окопитят. Но после решиха, че им харесва и започнаха бурно да аплодират. Веда само стоеше и се усмихваше на хората, на оркестъра, на господин Тревизо. След това умело затвори

чадърчето, подпря го на пода пред себе си и сплете пръсти върху дългата му дръжка. Милдред вече се бе научила да забелязва подобни неща и видя, че така дъщеря ѝ изглежда доста екзотично. Първото изпълнение, арията „Caro Nome“ от „Риголето“, мина добре и Веда бе извикана няколко пъти да се поклони. С „Una Voce Poco Fa“ от „Севилският бръснар“ завърши първата част от концерта. Лампите светнаха. Хората се разпиляха по пътеките, отидоха да пушат, да се видят, да си говорят, да се смеят. Бърт каза, че не е негова работа, но диригентът трябвало да остави Веда да пее на бис, след всичките тези аплодисменти. За бога, какви овации — възхити се той. Монти, който също като Бърт не беше експерт по въпроса, но все пак разбираше малко повече, каза, че според него през първата половина на концерта не са позволени бисове. Те били запазени за края, поне така той смятал. Милдред се съгласи, че сигурно е така. Бърт отвърна, че се е объркал и това обяснявало всичко. Защото на хората много им харесвало и Тревизо щял да остави детето да пее, ако можел. Всички се съгласиха, че публиката наистина много харесва концерта.

Симфонията „Из Новия свят“ не въздейства особено на Милдред. Три самолета минаха над тях, докато я свиреха, и тя се ужаси, да не би да се случи същото, докато Веда пее, и да съсипе всичко. Но небето беше чисто, когато дъщеря ѝ се появи отново. Изглеждаше по-дребна отколкото през първата част, като малко безпомощно момиченце. Чадърчето го нямаше, а шапката не беше на главата ѝ, а в ръката. На рамото ѝ беше забодена орхидея и Милдред горещо се надяваше да е една от шестте, които тя ѝ бе изпратила. В програмата пишеше само „Сцената с лудостта от Лучия ди Ламермур“, но когато господин Тревизо вдигна палката, напрежението беше повече от обичайното и Милдред разбра, че ще стане свидетел на изключително трудно вокално изпълнение. Никога не беше чувала и една нота от тази ария, сигурно Веда я беше репетирала в студиото, не у дома. След първите няколко акорда разбра, че дъщеря ѝ се чувства добре, че няма да сбърка, че ще стигне без проблеми до края. Чак тогава Милдред се отпусна малко и си позволи да се наслади на малкото безпомощно момиченце на сцената, което изстрелваше сложни вокални фойерверки към звездите. Усети потупване по рамото и господин Пиърс ѝ подаде театрален бинокъл. Тя го взе нетърпеливо, нагласи го и погледна към Веда. Но бързо го свали. Близкият план ѝ

показа контраста между изиграната тъга, с която дъщеря ѝ гледаше публиката, и хладния остър поглед, който отправяше от време на време към господин Тревизо, особено в паузите, когато чакаше да се включи отново. Една нейна илюзия беше разбита. Предпочиташе да гледа отдалече, да се радва на начина, по който детето ѝ изглежда, а не на това, което бе всъщност.

Арията беше доста дълга, всъщност беше най-продължителното изпълнение, което Милдред някога бе слушала, но когато свърши, амфитеатърът избухна в буреносни ръкопляскания. Веда излиза много пъти да се покланя, на десетия се появи заедно с господин Тревизо без шапка и други аксесоари, просто обикновено дружелюбно момиче, което се надява да го харесат. Напред пристъпи мъж с флейта и стол и се настани близо до Веда. Когато го видя, тя отиде и му стисна ръката. След това господин Тревизо даде знак на оркестъра да засвири интродукцията на „Чуй нежната чучулига“. Чуха се аплодисменти, защото Веда беше направила тази песен популярна по радиото. Когато свърши, се чуха подвиквания и тя изпълни цяла поредица, позната от радиото: „Песен за любовта“, „Аве Мария“ на Шуберт, аранжимент на „Синия Дунав“, в който тя пееше под акомпанимент на оркестър, и Студентски валс, във версията на Емил Валдттойфел, който господин Тревизо беше изровил отнякъде специално за нея.

За повечето от тези изпълнения с продължителни скандирания настояваше публиката и към края оркестърът само седеше и слушаше, а господин Тревизо акомпанираше на пианото, което беше избутано на сцената по време на антракта. После Веда пристъпи напред и каза:

— Макар това да не е песен, достойна за симфонична програма, може ли да я изпея, просто защото ми се иска?

Публиката избухна в добронамерени аплодисменти. Монти погледна към Милдред, а тя усети, че нещо ще се случи. Господин Тревизо изсвири кратка интродукция и Веда запя за дъгата, любимата песен на Милдред от щастливите времена, когато се прибираще у дома да си почине и дъщеря ѝ свиреше всички парчета, които тя обичаше да слуша.

За нея сякаш концертът свърши.

Знаеше, че Веда е започнала да пее, но кога е свършила и дали изобщо е свършила, Милдред така ѝ не разбра. По тялото ѝ се разнесоха сладостни тръпки, които не спряха през цялата вечер, дори и

по време на вечерята, на която Веда седеше на масата с бял шал на шията, когато по-късно я събличаше и прибираше тоалета ѝ, и после в тъмното, докато лежеше сама и се опитваше да заспи, макар никак да не ѝ се искаше.

Това беше кулминацията в живота на Милдред.

Освен това се оказа и връхна точка във финансовата криза, която заплашваше да се превърне в истинска катастрофа, откакто неразумно се съгласи да купи къщата за 30 000 долара и да плати данъци за 3100 долара. Когато сключи сделката, имаше намерение да я финансира основно със заем от Федералната жилищна администрация. Но оттам я поляха със студена вода, когато ѝ казаха, че не дават кредити над 16 000 долара. Трябваша ѝ поне 20 000, а тя искаше 25 000. Второто отрезвяване дойде, когато отиде до банката. Оттам бяха готови да ѝ дадат колкото поиска, очевидно я смятаха за нискорисков клиент, но не и преди да завърши ремонтът на имота и най-вече поставянето на нов покрив.

Дотогава знаеше, че ще има разходи, но си ги представяше като „няколко хиляди за ремонт и още няколко хиляди за мебели“. Но след като чу какво ѝ казаха от банката, се замисли дали не е по-добре да преустрои изцяло къщата и да се сдобие със собственост, която някой би искал да купи, вместо да се товари с чудовищни дългове. Консултира се с Монти. Не му каза за финансовите си проблеми, а се зарадва на плана му да възстановят къщата във вида, в който е била, преди Берагон старши да реши да реализира странните си идеи. Но макар това да удовлетвори банката и да я направи подходяща за заем от 25 000, глътна нови 5000 долара и стопи напълно личните ѝ спестявания. За мебелите се наложи да продаде акции. Когато се омъжи за Монти, реши, че му трябва кола. Това означаваше още 1200 долара. За да покрие този разход, заедно с още едно-две неща, които изникнаха по това време, се наложи да бръкне в резервите на фирмата. Написа си чек за 2500 и го осчетоводи като „премия“. Но не използва чековата книжка на госпожица Джийкъл, която ѝ водеше счетоводството, а една от бланките, които винаги носеше в чантата си за спешни случаи. Все си повтаряше, че трябва да каже на госпожица Джийкъл за този чек, но така и не го направи. После, през декември

1939 година, за да покрие разходите по Коледа, си написа още един — премия от 2500 долара, така в началото на годината се получи разлика от 5000 долара между това, което показваха сметките на госпожица Джийкъл, и това, което всъщност се намираше в банката.

Но тези разходи бяха само част от проблемите ѝ. За нейна изненада банката настоя за амортизационни начисления върху кредита ѝ, както и за редовно плащане на лихвата, така към 125-те долара на месец се прибавиха още 250 — много повече, отколкото бе очаквала. После Монти ѝ пробута Кърт и Фрида за 150 долара на месец и я вкара в още повече разходи от предвиденото. А и безкрайните гости, които бяха жадни колкото цял керван камили, качиха цената на светския им живот до невъобразима сума. Дотогава си беше позволявала да взима по 75 долара от четирите филиала на фирмата — будката за пайове, работилницата за пайове и ресторантите в Бевърли Хилс и Лагуна Бийч — или по 300 долара на седмица общо. Тези пари дотолкова надвишаваха ежедневните ѝ разходи, че парите се трупаха в сметката ѝ, освен това бяха много малка част от печалбата на фирмата, така че корпоративният резерв също растеше. Но когато си вдигна възнаграждението до 400 долара, резервът спря да се увеличава и госпожица Джийкъл на няколко пъти я уведоми със сериозно изражение, че ще трябва да прехвърли пари от резерва, който беше на отделна сметка, към текущите разходи, които също бяха на отделна сметка. Милдред одобри набързо, но с неохота тези трансфери от по 500 долара, но се почувства нещастна, все едно крадеше.

Резервът беше нещо като свещена крава, обикновено не се пипаше и рядко попадеше в обсега на внимание на госпожица Джийкъл, така че нямаше непосредствена опасност да научи, че Милдред е теглила от него. Но през март 1940 година, когато трябваше да подаде данъчната декларация, която занесе за заверка при нотариус, а после върна за подпис на собственичката на фирмата, Милдред я избви студена пот. Не смееше да погледне в очите счетоводителката си и да ѝ каже какво е направила. Занесе декларацията на друг счетоводител, накара го да си мълчи и му каза какво е сторила. Поиска от него да напише нова декларация, която сама щеше да занесе за заверка при нотариус и която щеше да отговаря на реалното състояние на сметките ѝ в банката. Той изглеждаше обезпокоен и ѝ зададе много въпроси. Трябваше му цяла седмица, за да се увери, че засега няма

нищо незаконно. Но непрекъснато наблюдаваше на „засега“ и гледаше Милдред обвинително. Накрая ѝ поиска 100 долара за услугата, което бе абсурдна сума за най-обикновено преписване на декларацията със съвсем леки промени. Тя му плати и го остави да подаде документите, а на госпожица Джийкъл каза, че сама ги е изпратила по пощата. Госпожица Джийкъл я погледна въпросително и се върна в малкия си офис в работилницата за пайове, без да направи никакъв коментар.

Но след десетина дни се случиха две странни и обезпокоителни неща, за които беше трудно да се определи кое е причината и кое следствието. Накратко — бизнесът в Лагуна Бийч силно западна и не успя да се възстанови. Една от най-старите и най-добрите вериги в Лос Анджелис — „Виктор Юго“ — откри ресторант близо до нейното заведение, който започна да се развива доста добре. Веднъж пребледнялата и напрегната госпожа Геслър я информира, че „малката кучка, онази повлекана от булевард Лос Фелиз“ се е преместила до тях.

— Айк вижда ли се с нея?

— Откъде да знам с кого се вижда Айк? През половината време е навън по поръчки и кой го знае къде ходи и кога ще се върне.

— Не можеш ли да разбереш?

— Разбрах, или поне се опитах. Не, не се вижда с нея, в това съм сигурна. С Айк всичко е наред. Но тя е тук. Работи в онова лъскаво заведение на пет километра от нас, в униформа и...

След това на Милдред ѝ се стори, че госпожа Геслър вече не мислеше много за работата си. Търговията замря и тя не се сецаше как да я възстанови. Намали цените, но и това не помогна. Би затворила ресторанта, но беше обвързана с договор за имота, а другите заведения не печелеха достатъчно, че да плащат и този наем, както и да поддържат къщата ѝ в Пасадена. Вече почти всяка седмица госпожица Джийкъл идваше при нея за пари и трансферите от резерва вече не бяха само по 500 долара, а станаха 250, 150, 100, 50 и така надолу по спиралата. Животът на Милдред беше странен и неестествен. Денем беше нервна, притеснена, стресната, боеше се да погледне госпожица Джийкъл в очите, беше сигурна, че служителите ѝ говорят зад гърба ѝ и я обвиняват. Вечер се прибираще при Монти, Веда и неизбежните гости и се отдаваше на тихо, мистично, наситено забавление. Тогава забравяше за тревогите през деня, не си позволяваше мрачни мисли, само се взираше във Веда и въздишаше дълбоко.

Но дойде денят, в който резервът по документи беше 5003,61 долара, а в банката имаше само 3,61. Трябваше дълго да увърта пред госпожица Джийкъл, за да прикрие защо не може да ѝ позволи нов трансфер. Два дни по-късно не успя да плати сметката за месото. В ресторантския бизнес всички сметки се плащат в понеделник и ако това не стане, се смята за кредитиране. Господин Екстайн от „Снайдър Брос и Ко.“ я изслуша с безизразен поглед и се съгласи да ѝ доставя месо, докато „оправи малките си проблеми“. Но през цялата следваща седмица Арчи се оплакваше от качеството на филето, а госпожа Геслър едва бе удържана да не се обади лично на господин Екстайн. До понеделник успяха да се разплатят със „Снайдър Брос“, но Милдред започна да иска отсрочки за други сметки, особено за алкохола, който ѝ доставяше „Бodega Инк“. Един ден Уоли Бъргън влезе в будката за пайове и се оказа, че е бил нает от неколцина от кредиторите ѝ. Той ѝ предложи да организират среща. И тъй като по всичко личало, че най-много проблеми има в Лагуна Бийч, какво би казала да се съберат там следващата вечер? Можели да вечерят и да поговорят. На следващата вечер Веда трябваше да пее в „Холивуд Боул“. Милдред веднага заяви, че ѝ е невъзможно да дойде, трябвало да е в амфитеатъра, нищо не можело да я спре да отиде. Но Уоли предложи да го отложат за следващата вечер. Или пък за понеделник.

Забавянето още повече влоши положението, защото в понеделник пристигнаха още неплатени сметки и освен с господин Екстайн, господин Роси от „Бodega“ и представителите на три склада за хранителни продукти, Милдред трябваше да се изправи и пред господин Гърни и още няколко дребни търговци, които преди се чувстваха поласкани, ако изобщо ги поздравеше. Уоли обаче се грижеше да се запази добрият тон. Не каза нищо по темата, докато им сервираха вечерята, за да не чуят сервитьорките. Настоя Милдред да му даде сметката за банката на кредиторите, както шеговито нарече срещата. Насърчи я да говори, да сложи картите на масата, за да решат какво да правят. Непрекъснато ѝ напомняше, че никой не иска да създава проблеми. И че е в интерес на всички тя да се изправи пак на крака и да се превърне отново в клиента, който е била преди.

Но след два-три часа задаване на въпроси, даване на отговори, цитиране на суми и предоставяне на обяснения, най-накрая лъсна истината, която дори неуверените увъртания на Милдред не успяха да

прикрият: всичките четири филиала на фирмата, дори ресторантът в Лагуна Бийч биха излезли на печалба, ако не бяха огромните разходи по поддръжката на къщата в Пасадена. След като това стана ясно, настъпи дълго мрачно мълчание, след което Уоли каза:

— Милдред, имаш ли нещо против да ти зададем няколко въпроса за семейния ти бюджет? Да изясним и това?

— Той си е само моя работа.

— Ако всеки си гледаше само неговата работа, досега да сме вече в съда и да настояваме за въвеждане на синдик. Но ние не го направихме. Не искахме да ти усложняваме живота. Така че имаме право на информация, не мислиш ли? Смятам, че можем да обсъдим въпросите, които ни се струват важни. Може да не си съгласна, но нищо чудно точно оттам да идват проблемите. Ти си в безизходица, не ние.

— Какво искате да знаете?

— Колко печели Веда?

— Не взимам пари от собственото си дете.

— Но пък има много разходи, нали?

— Не водя сметка за разходите й.

— Точно това имам предвид. Веда печели много. Не забравяй и парите, които й издействах и които тя прояви достатъчно разум да инвестира. Взима по 500 долара на седмица от „Плезънт“ и дори след като се разплати с агенти, преподаватели и всякакви обирджии, пак й остава доста. Не би ли било справедливо да й удържаш някаква сума за издръжката? Ако го направиш, доста ще ти олекне.

Милдред отвори уста да каже, че не може да удържа нищо от Веда и че няма да й пипа доходите, но в любезността на Уоли забеляза нещо познато, някаква хладина. Сърцето й прескочи и тя разбра, че не бива да пада в този капан, не бива да разкрива отношенията си с Веда. Трябва да увърта, да каже, че не се е сетила за това, да настоява, че трябва да огледа всички законови аспекти, преди да реши какво да прави. Смотолеви нещо и забеляза как господин Роси погледна господин Екстайн. Тогава разбра какво се случва. Уоли се опитваше да постигне сделка. Кредиторите щяха да си получат парите, фирмата щеше да се изправи на крака, а Веда трябваше да плати сметката. Не й хрумна, че това е съвсем справедливо уреждане на ситуацията — кредиторите й бяха доставили стоки и имаха право на заплащане, а

Веда печелеше големи суми и ѝ струваше много пари. Единствената мисъл в главата ѝ беше, че хиените се нахвърлят върху нейното пиленце. И тогава ловкостта ѝ и способността ѝ да лавира я напуснаха. Тя стана емоционална и каза, че няма да позволи детето ѝ да стане жертва на подобна измама. Погледна Уоли в очите и продължи:

— Освен това, не смятам, че ти или някой друг имате право, най-малко законово, да вземете това, което принадлежи на мен или на детето ми, за да платите сметките на фирмата. Може би си забравил, господин Уоли Бъргън, но точно ти ме накара да основа акционерно дружество. Ти подготви документите и ми обясни закона. И основният ти аргумент беше, че така личната ми собственост ще бъде в безопасност и на нея няма да посягат кредиторите на фирмата. Може би си го забравил, но аз не съм.

— Не, не съм го забравил. — Столът на Уоли изскърца, когато се изправи, за да застане лице в лице с нея. Тя вече беше станала на крака и стоеше на около метър от голямата кръгла маса. — Не съм го забравил и си напълно права, че никой не може да вземе и цент от парите ти или от личната ти собственост, нито от Веда, за да удовлетвори претенциите си, колкото и основателни да са те. Не могат да пипнат нищо, твоето си е твое. Но могат да заведат дело, да те накарат да обявиш фалит и да ти вземат фирмата. Съдът ще назначи синдик и той ще управлява бизнеса ти, а теб ще те изхвърли.

— Добре, тогава да ме изхвърлят.

— Теб ще те изхвърлят, а Айда ще поеме кормилото.

— Кой!?

— Не знаеше, нали?

— Това е лъжа. Тя не би...

— О, напротив. Айда плака и отначало каза, че дори не иска да чуе подобно нещо, че ти е много добра приятелка. Но миналата седмица така и не успя да те накара да поговорите. Беше прекалено заета с концерта. Може би това я е наранило. Както и да е, сега вече е по-разумна и според нас ще управлява бизнеса по-добре от всички останали. Може би не като теб, когато умът ти е на мястото си. Но по-добре от някоя побъркана по театралния блясък жена, която предпочита да ходи по концерти и да пръска пари за детето си, вместо да плати на кредиторите си.

Когато научи какво е направила Айда, в очите на Милдред се появиха сълзи. Обърна се с гръб към Уоли, а той продължи с хладен тон:

— Милдред, трябва да проумееш, че се налага да направиш три неща. Да намалиш разходите си и да живееш с толкова, колкото печелиш. Да събереш малко пари — от Веда, от имота на „Пиърс Драйв“, отнякъде другаде, за да си оправиш дълговете и да започнеш на чисто. И да спреш да тичаш по концерти, а да се захванеш за работа. Както вече ти казах, никой няма лоши чувства към теб. Всички ти желаем доброто. Но въпреки това искаме да си вземем парите. Ако до седмица видим, че си предприела някакви действия, можеш да забравиш всичко казано тук. Но ако не го направиш, може би ще се наложи ние да вземем мерки.

Стигна до къщата около единайсет, но потупа Томи по рамото да спре, когато видя, че първият етаж е ярко осветен, а отпред са паркирани пет-шест коли. Беше на ръба на истерията и не можеше да понесе компанията на Монти и поканените от него десетина играчи наполо заедно със съпругите им. Каза на Томи да извика господин Берагон навън и да му каже, че са я задържали по работа и няма да се върне до късно. След това седна зад волана и пое по булевард „Ориндж Гроув“. Почти на автопилот зави наляво на кръговото движение, продължи по моста и стигна в Глендейл при Бърт. В къщата на родителите му беше тъмно, но тя знаеше, че той си е у дома, защото колата беше в гаража, а той единствен я караше в момента. Почука леко на вратата и той отвори прозореца и й каза, че ей сега ще излезе. Като видя лицето й, постоя малко пред нея в познатия й вехт червен халат, после я погали по главата и каза, че трябва да поговорят някъде другаде. Майка му щяла да започне да креци и да пита какво става, баща му щял да се развика, за да я накара да млъкне, и просто нямало да се получи. Помоли я да го изчака да се облече и тя поседя няколко минути в колата, вече леко поуспокоена. Скоро той излезе и я попита дали не иска той да кара и тя с радост му отстъпи мястото си. Подкара колата леко и умело, както никой друг не умееше. Каза, че автомобилът й е много добър, идеално лежи на пътя. Тя го хвана под ръка.

— Веда трябва да се намеси.

Бяха минали през Сан Фернандо, Ван Найс, Бевърли Хилс, покрай океана, а сега седяха в малък нощен бар в Санта Моника. Милдред през сълзи му разказа цялата история, като започна от завръщането на Веда. Пропусна за свое удобство връзката на Монти с това събитие, особено странните обстоятелства около брака ѝ, а може и вече да ги беше забравила. Но беше болезнено откровена за последните събития и дори му каза за двата чека за по 2500 долара, които все още не бяха разкрити от госпожица Джийкъл. Бърт подсвирна и половин час ѝ обяснява в подробности какво означава тази трансакция, а тя му отвръщаше с уплашен шепот. Въпреки това беше започнало да ѝ олеква на душата, сякаш говореше в изповедалня. После потъна в радостно мълчание, когато Бърт ѝ каза, че не вижда никакви нарушения на закона засега. Накрая той тържествено обобщи:

— Не казвам, че не си постъпила дяволски глупаво.

— Знам, че беше глупост.

— Ами...

— Няма нужда да ми се караш.

Той взе ръката ѝ и я целуна, после се върнаха на темата за фирмата и нейните проблеми. Бърт настояваше, че те могат да се разрешат само с помощта на Веда. Вече беше на второто си уиски със сода и мнението му по въпроса ставаше все по-категорично.

— Тя ти е най-големият разход, а освен това изкарва пари. Трябва да плати своя дял.

— Не исках да научава.

— И аз не исках да научава, но въпреки това тя разбра, когато фалирах. Ако имаше пари, когато „Пиърс Хоумс“ започнаха да затъват, щях да ѝ ги взема и фирмата още щеше да е наша, а тя щеше да живее добре, нали?

Милдред сложи длан върху дланта на Бърт и отпи от уискито си, след това го стисна силно за ръката и се заслуша в тихата музика по радиото. Чак сега осъзнаваше през какво беше минал Бърт напълно сам, че не само тя бе страдала. Той се наведе и каза с тих глас, който не успя да надвика радиото:

— И кой я качи там, където е сега? Кой плати уроците ѝ по музика? И пианото? И колата? Ами дрехите ѝ? И...

— И ти даде своя дял.

— Който беше нищожен.

— Ти направи много. — Сравнението между „Пиърс Хоумс Инк“ и „Милдред Пиърс Инк“, както и уискито със сода я накараха да почувства Бърт по-близък от всякога и искаше той да получи признанието, което му се полагаше. — Направи много. Живеехме добре преди рецесията, Бърт, като всички семейства в тази страна или където и да е. И то дълго време. Веда беше на единайсет, когато се разделихме, а сега е на дваисет. Аз поех последните ѝ девет години, но ти си отговорен за първите единайсет.

— Единайсет години и осем месеца.

Бърт ѝ намигна, а Милдред бързо хвана ръката му и я притисна към бузата си.

— Добре, единайсет години и осем месеца, щом така искаш. Много е лесно да родиш дете девет месеца след като се омъжиш. Но след като го направих след осем, просто доказах, че съм те обичала, нали?

— Аз също, Милдред.

Милдред дълго целува дланта му, после помълча под тъжната мелодия от радиото.

— Искаш ли да поговоря с нея? — попита Бърт.

— Не мога да я моля за пари, Бърт.

— Тогава аз ще го направя. Ще се отбия утре следобед и ще повдигна внимателно въпроса, ще ѝ дам да разбере какво трябва да направи. Абсурдно е ти да си притисната до стената, а тя да живее на твой гръб и да е зарината в пари.

— Не, не. Ще учредя ипотeka на къщата в Глендейл.

— И какво ще постигнеш така? Ще вземеш пет хиляди и ще успееш да се закрепши за няколко седмици, след това ще си в същото положение като сега. Тя трябва да се намеси, и то не само веднъж.

Поеха покрай океана по булевард „Сънсет“ в пълно мълчание. След това неочаквано Бърт отби, спря и се обърна към Милдред.

— Милдред, ти трябва да го направиш.

— Защо?

— Защото трябва да стане още тази вечер.

— Не мога, късно е, тя сигурно спи...

— Не ме интересува колко е късно и дали спи. Трябва да говориш с нея. Защото и двамата с теб сме забравили с кого си имаме работа. Не можеш да имаш доверие на Уоли Бъргън. Той е евтин лукав мошеник, знаем го много добре. Беше ми приятел и ме измами, беше твой приятел — и теб измами. Беше приятел и на Веда. Може би се кани да измами и нея. Може да се опитва да се докопа до парите ѝ.

— Не може, това са дългове на фирмата...

— Откъде знаеш?

— Ами той...

— Той така ти е казал. Уоли Бъргън ти е казал. И ти му вярваш? На всичко, което казва той ли вярваш? Може би срещата тази вечер е била димна завеса. Може би се опитва да те накара да вземеш парите на Веда като неин попечител и по този начин той да ги пипне. Тя все още е непълнолетна, нали не си забравила? Може би ти, аз и Веда ще получим призовки. Милдред, трябва да говориш с нея тази вечер. И да я изведеш от къщата, за да не може да я докопа някой призовкар. Утре ще се видим в „Браун Дарби“ в Холивуд за закуска и дотогава... имам да свърша някои работи. Ще бъдем четирима на масата и един от нас ще бъде адвокат.

Завладяна от конспиративна треска, Милдред тръгна към стаята на Веда, където нуждата никога не трябваше да я отвежда. Беше три часът, когато се прибра, и къщата бе тъмна, светеше само лампата на входа. Паркира колата, прекоси моравата, за да не вдига шум по плочките, и влезе. Угаси лампата и тръгна пипнешком към втория етаж, като гледаше да стъпва по килимите, за да не трака с токчета. Мина на пръсти по коридора и почука на вратата на Веда. Не последва отговор. Почука пак с възглавничките на пръстите си, за да бъде възможно най-тихо. Пак не последва отговор. Натисна бравата и влезе. Без да светва лампата, отиде до леглото на Веда и посегна да я докосне, за да не я стресне. Веда я нямаше. Бързо светна нощната лампа и се огледа. В стаята нямаше никой, леглото бе оправено. Надникна в дрешника, после в банята и тихичко я повика. Отвори и гардероба. Нещата на Веда си бяха на мястото, дори и роклята, с която беше облечена тази вечер, преди Милдред да тръгне към Лагуна Бийч. Озадачена и леко разтревожена, Милдред отиде в собствената си стая, за да види да не би дъщеря ѝ да я е чакала и да е заспала на леглото ѝ. Но и там нямаше следа от Веда. Продължи към стаята на Монти и

почука. Този път не го направи с върховете на пръстите си, а забарабани силно с кокалчетата си. Не последва отговор. Тя отново потропа настоятелно. Монти ѝ отговори сънено и доста раздражено. Милдред каза, че е тя и помоли да я пусне да влезе, защото трябва да говорят. Той попита за какво и защо не си легне и не го остави да спи. Тя отново почука, този път властно, и му нареди да я пусне. Ставало въпрос за Веда.

Когато най-накрая той откряна вратата и чу какво има да му казва тя, още повече се ядоса.

— За бога, тя не е дете. И какво да правя, като я няма в стаята ѝ? Легнах си, не знам какво е правила после. Може да е отишла някъде. Може да е на парти. Може да гледа луната. Живеем в свободна страна.

— Никъде не е отишла.

— И как разбра?

— Роклята е в стаята ѝ.

— Може да се е преоблякла.

— И колата ѝ е тук.

— Може някой друг да я е закарал.

Тази възможност дори не ѝ беше хрумнала и тъкмо се канеше да се извини и да се върне в стаята си, когато забеляза положението на ръката на Монти. Беше се облегал на нея, но я държеше напречно на вратата по странен начин, сякаш за да я спре да не влиза вътре. Длантата ѝ, която досега беше на касата на вратата, се пресегна към ключа на лампата. И тогава видя Веда в леглото.

Монти закрепя като скопен и успя да излее цялата си горчивина от безсмислието на живота си в истерична, почти женствена тирада. Обвини Милдред, че още от първия миг само го е използвала, за да ѝ доставя удоволствие. Че не знае какво е чест и не е способна на обвързване. Припомни ѝ първите двайсет долара, които му бе дала, и как след това издевателствала над него заради тях. Стигна и до брака им и съвсем справедливо я обвини, че го е използвала за примамка, за да си върне блудната дъщеря. Но била забравила, че примамката е жива, а сега стръвта и плячката се били влюбили, колкото и това да не ѝ харесвало. И нищо не можела да направи. Говори много за пари и в общи линии това, което каза, беше, че е показал независимостта си от една жена, която го е издържала с будка за пайове, като се е прехвърлил при друга, която да го издържа с гласа си.

Милдред обаче почти не го чу. Седеше на малката тапицирана табуретка до вратата, шапката ѝ беше килната настрани, чантата ѝ лежеше в скута, а пръстите на краката ѝ бяха странно обърнати навътре. И макар да беше забила очи в пода, не спираше да мисли за прекрасното същество в леглото. Физически я заболя, когато осъзна какво означава присъствието на дъщеря ѝ там. Когато Монти заговори отново, крачейки из стаята по пижама, Веда го прекъсна с превзета сприхавост:

— Скъпи! Има ли значение какво прави някаква си глупачка, дали плаща и дали знае какво е обвързване? Виж как ме тормози и мен. Само да си отворя устата в театър, студио или където и да било, и ето ти я нея — тича по пътеката, прегръща ме пред хората, за да получи своя дял от славата, не за друго. Но какво правя аз? Не крещя както правиш ти. Би било под достойнството ми. И много... — Тук Веда потисна една прозявка. — Би било много лошо за гърлото ми... Облечи се и да се махаме оттук. Ще я оставим при тавите ѝ за пай. А утре по обяд само ще се смеем на случилото се.

Монти влезе в дрешника си. Настъпи тишина, в която се чуваше само тежкото дишане на Милдред. Веда намери цигарите си на пода и запали една. Лежеше и пушеше с маниер, който бе придобила напоследък — всмукваше дима, без да го гълта, и го пускаше на кръгчета. Милдред задиша още по-тежко, като задъхано диво животно, тичало дълго през гората. Появи се и Монти в панталони от туид, синя риза и кафяви обувки, в едната си ръка държеше шапка, а в другата — куфар. Веда кимна и смачка цигарата в пепелника. След това стана, отиде до огледалото на Монти и започна да се реше, припявайки си небрежно някакви каденци, които капеха като ледени капки върху сърцето на Милдред. Защото Веда беше чисто гола — от масивния торс, на който се полюшваха гърдите ѝ, до тесния ханш и прекрасните крака. Нямаше дори жартиери, които да скрият поне част от нея.

Като продължаваше да си тананика, Веда тръгна към дрешника, а Монти ѝ подаде халата от долната част на леглото. Точно тогава Милдред скочи. Но не към Монти, нейния съпруг, мъжа, който ѝ беше изневерил. А към Веда, нейната дъщеря, момичето, което беше направило точно това, което някога тя самата бе казала, че е право на всяка жена. Тя беше безмилостно същество, седемнайсет години помлада от нея, с пръсти като от стомана от свиренето на пиано и крака

като от каучук от ездата, плуването и всички други забавления, които Милдред ѝ осигуряваше. Но колкото и да бе атлетична, беше като желе в ръцете на тази задъхана, пълничка дребна жена в черна рокля, чиято шапка висеше на едното ѝ ухо и чийто наниз се скъса и се разпиля по целия под. Милдред чуваше някъде отдалече Монти да ѝ крещи, усети, че се опитва да я издърпа. Чувстваше как Веда я драци по лицето и в устата ѝ се появи вкус на кръв. Нищо не можеше да я спре. Сграбчи шията на голото момиче под нея и стисна здраво. Издърпа другата сиръка от Монти и започна да стиска с две ръце. Видя как лицето на Веда почервения, а после стана мораво. Забеляза как езикът на дъщеря ѝ изскочи и сините ѝ очи започнаха да помръкват. Стисна още по-силно.

Беше на пода, до леглото. В главата ѝ сякаш биеше силна камбана. Веда седеше свита в един стол в другия край на стаята. Вече беше облечена в халата и се държеше за гърлото. Дишаше тежко, а Монти ѝ говореше нещо, казваше ѝ да се успокои, да полегне, да не се тревожи. Но Веда стана и излезе от стаята. Милдред усети, че се кани да направи нещо и тъй като очакваше всякаква злина от дъщеря си, се изправи и хукна след нея. Монти започна да ги умолява да спрат с „проклетите си глупости“ и последва Милдред. Лети и Фрида очевидно се бяха разбудили от бъркотията, стояха по нощници и се взираха уплашено в тримата, които начело с Веда слизаха надолу по стълбището. Бяха наистина зловеща процесия под процеждащите се лунни лъчи, които бяха единственото подходящо осветление за изкривените им от омраза лица.

Веда зави към всекидневната, отиде до пианото и удари един акорд. След това задиша на пресекулки, сякаш се канеше да повърне, но Милдред беше обзета от ужасно предчувствие, че дъщеря ѝ се опитва да пее. Само че не излизаше нито звук. Удари пак същия акорд, но пак не успя да произведе нито тон. На третия опит се чу грозно грачене, почти като от мъж, само че не приличаше на човешки глас. Тя падна с писък на пода и остана да се гърчи конвулсивно там. Милдред седна на канапето, ужасена от онова, което бе сторила. Монти заплака истерично и закрепця на Милдред:

— И изгрива слънце! Господи, и то какво слънце!

ГЛАВА 17

На „Пиърс Драйв“ отново беше Коледа, благодатната златна Коледа на Калифорния. След най-съсипващия период от живота си, Милдред отново започваше да се връща към нормалното си всекидневие, да се надява, че в бъдещето ѝ няма да има само болка и дори по-лошо — срам. Но не унищожителното срутване на нейния свят парализира волята ѝ и я накара да си мисли, че трябва да носи воалетка, за да не гледа повече никого в очите. Загубата на „Милдред Пиърс Инк“ беше тежка. А двойно по-тежка я правеше осъзнаването, че ако Уоли Бъргън не беше толкова жесток, ако госпожа Геслър беше малко по-лоялна и не беше влязла в четиридневен запой, по време на който ѝ се обаждаше през час по телефона, за да ѝ разказва новини за блондинката на Айк, докато сновеше непрекъснато между Санта Барбара и Сан Франциско, бурята можеше и да я отmine. Точно заради тези обаждания замина за Рино и остана там шест трескави седмици, през които слушаше речите на господин Рузвелт и се опитваше да свикне с мисълта, че тази година няма да може да гласува за него, защото вече щеше да е гражданка на Невада, а не на Калифорния. А още по-мъчително и съсипващо беше откритието, че повече няма да може да прави бизнес под собственото си име. То се оказа собственост на фирмата. Мислеше с горчивина и за огромните си дългове към Уоли.

Но това, което остави траен белег в душата ѝ, който никога нямаше да заздравее, беше продължилият по-малко от час разговор в присъствието на стенограф и двама юристи. След като излезе от болницата, Веда отишла както обикновено в студиото за репетиция с оркестър „Плезънт“. Грубият мъжки глас, който излязъл през апаратурата, не бил точно това, за което „Плезънт“ се били договорили с нея и диригентът отменил репетицията. На следващия и последващия ден Веда настоявала, че иска да продължи да изпълнява договора си. При което „Плезънт“ завели дело за прекратяването му на базата на това, че Веда вече не отговаря на условията в него.

Адвокатът ѝ, братът на нейния агент господин Левинсън, сметнал за нужно да докаже, че не е виновна за състоянието на гласа си. Така още преди да се изнесе от къщата на Берагон и да я даде под наем, преди да отиде в Рино, за да се разведе, преди дори да махне торбата с леда от главата си, Милдред трябваше да дава обяснения за скандала, да разкаже как е душила Веда, в резултат на което тя е загубила гласа си. Беше достатъчно болезнено, въпреки че нито един от юристите не я притискаше да обясни за какво е бил скандалът и я оставиха да го припише на „налагане на дисциплина“. Но когато на следващия ден вестниците решиха, че това е необикновена и вълнуваща човешка история и публикуваха под големи заглавия със снимки на Милдред и Веда, цитати от Монти и намеци, че именно той може да е станал причина за „налагането на дисциплина“, тогава Милдред наистина се почувства прикована на стълба на срама. Беше разрушила красивото нещо, което най-много обичаше на този свят. Получи нов срив и не можа да стане от леглото дни наред.

Но когато Веда дойде в Рино и демонстративно ѝ прости, а след това се появиха още снимки и големи заглавия във вестниците, Милдред се почувства благодарна до сълзи. Веда изглеждаше странно и неестествено, когато дойде при нея в хотела ѝ. Приличаше на тъжно усмихнат призрак, говореше шепнешком заради състоянието на гласа си и приличаше повече на своя сянка, отколкото на истинската Веда. През нощта Милдред дълго мисли за това и всичко ѝ стана ясно. Тя беше причинила нещо лошо на дъщеря си и имаше само един начин да изкупи вината си. Тъй като я беше лишила от „средства за препитание“, трябваше да ѝ подsigури дом и да се погрижи никога да не почувства нужда. Старият емоционален модел, но с нови оправдания. Бърт мислеше също като нея. Прати му петдесет долара и го помоли да я посети, като му обясни, че тя не може да дойде при него, тъй като не ѝ беше позволено да напуска Невада, докато не обявят окончателно развода ѝ. Той дойде още следващия уикенд и тя го заведе на дълга разходка с колата по пътя за Танопа. Обсъдиха всичко. Бърт беше силно потресен от подробностите около идването на Веда, от опрощението ѝ. По дяволите, каза той, това го карало да се чувства добре. И само показвало, че когато се събирала с правилните хора, дъщеря им се държала като истинска аристократка, точно както искали от нея. Съгласи се, че най-малкото, което Милдред може да направи, е

да подсигури дом на Веда. Когато тя неуверено го попита дали би искал да ѝ помогне с това, той отвърна, че не би искал нищо повече. Идва още два уикенда подред и след като разводът стана окончателен, двамата се ожениха на тиха гражданска церемония. За изненада на Милдред Веда не беше единствената гостенка. Дойде и господин Левинсън, който каза, че случайно бил в града по работа и много обичал ориз.

Дните след Деня на благодарността бяха мрачни и празни за Милдред. Още не можеше да свикне, че будката за пайове вече не е нейна, че няма какво да прави. И че беше фалирала заради нищожна сума. Ипотекира къщата на „Пиърс Драйв“, в която се премести, и взе 5000 долара кредит. По-голямата час от тях похарчи в Рино, а останалите бързо се топяха. Въпреки това беше твърдо решена да празнуват на Коледа и купи на Бърт нов костюм, а на Веда — голям грамофон и няколко плочи. Тези неразумни покупки я възстановиха почти до старото ѝ състояние и когато Лети съобщи, че вечерята е готова, можеше да се каже, че бе направо весела. Бърт беше приготвил яйчен ликьор, беше топло и приятно. Когато тримата отидоха в трапезарията, тя си спомни, че предния ден бе срещнала случайно господин Крис, който бил бесен на пайовете, доставяни му от „Милдред Пиърс Инк“.

— Не можа да повярва, когато му казах, че вече нямам нищо общо с тази фирма. А когато го попитах дали не иска пак от моите пайове, той почти ме разцелува. „Добре, добре, винаги когато пожелаеш, донеси ми ябълков, лимонов и тиквен.“

Беше толкова доволна от начина, по който имитира гръцкия акцент на господин Крис, че всички започнаха да се смеят заедно с нея. Бърт ѝ каза, че ако пак ѝ се правят пайове, може да остави всичко друго на него. Той щял да ги продава. Веда се засмя, посочи устата си и прошепна, че тя пък ще ги яде. На Милдред ѝ се прииска да скочи и да я разцелува, но не го направи.

На вратата се позвъни. Лети отиде да отвори и след малко се върна с озадачена физиономия.

— Таксито е тук, госпожо Пиърс.

— Такси ли? Не съм поръчвала такси.

— Добре госпожо, ще кажа на шофьора.

Веда спря Лети с жест.

— Аз го поръчах.

— Ти го поръча!?

— Да, майко.

Веда стана, не беше докоснала пуешкото си. Обърна се спокойно с лице към Милдред.

— Преди известно време реших, че мястото ми е в Ню Йорк и затова тръгвам след малко от летището на „Юниън Еър“ в Бърбанк. Смятах да ви кажа.

Милдред премигна учудено срещу хладните жестоки очи на Веда и забеляза, че вече говори с естествения си глас. През главата ѝ премина подозрение.

— И с кого отиваш?

— С Монти.

— А...

В главата ѝ нахлуха стотици мисли, които бавно започнаха да се подреждат: думите на господин Хоби, договорът със „Сънбейк“, грандиозната сцена с опрощението, отразена от вестниците, странната поява на господин Левинсън на сватбата. Докато Веда продължаваше все така хладно да се усмихва, Милдред заговори. Езикът ѝ се стрелкаше бързо навън и облизваше устните ѝ като на змия.

— Сега вече разбирам... Не си си загубила гласа, просто в онази нощ си мислила най-бързо от всички... Успя да ме накараш да призная, че съм те душила, след това успя да развалиш договора си с „Плезънт“, компанията, която първа ти даде такъв голям шанс. Щом преди си могла да пееш с пълни гърди като мъж, защо да не го направиш пак, ако ти се наложи? И си го направила. Накара ме да дам показания под клетва, погрижи се да бъдат вписани в архива на съда, за да могат вестниците да ги отразят. Но после ти се е сторило, че може би си прекалила. Вестниците са разбрали за Монти, а това не е било много хубаво за публичния ти образ. Затова дойде в Рино и се снима в прегръдките ми. А после и на сватбата ми с баща ти. И дори покани на нея Левинсън, който нищо не означава за мен. Направи всичко, за да прикриеш истината, да потулиш аферата си със съпруга на майка си, със своя пастрок.

— Въпреки всичко заминавам.

— И аз много добре знам защо. След като публичността поутихне, ще пееш за „Сънбейк“ за 2500 долара на седмица. Добре, но

повече не се връщай.

Милдред повиши глас, докато казваше това и ръката на Веда инстинктивно се стрелна към гърлото ѝ. После отиде при баща си и го целуна. Той също я целуна и потупа по рамото, но извърна очи и изглеждаше малко хладен. И тя излезе. След като вратата на таксито се затръшна и колата потегли шумно, Милдред отиде в спалнята, легна и заплака. Може би имаше защо. Беше на трийсет и седем, напълняла и безформена. Бе загубила всичко, за което се бе трудила през дългите тежки години. Единственото живо същество, което беше обичала истински, се бе обърнало многократно срещу нея, беше се борило с нокти и зъби да я смачка, а накрая я беше напуснало, без дори да я целуне и да се сбогува. Единственото ѝ престъпление, ако изобщо можеше да се нарече така, беше, че бе обичала това момиче прекалено силно.

Влезе Бърт. Погледът му бе решителен, а в ръката си държеше бутилка уиски. Разклати я няколко пъти и седна на леглото.

— Милдред.

— Да.

— Да върви по дяволите.

Тази забележка само учести хлипанията на Милдред, които вече се превръщаха във вой. Но Бърт я сграбчи и я разтърси.

— Казах — да върви по дяволите!

Дори през сълзите и мъката си Милдред като че ли разбра какво има предвид. Само тя си знаеше какво ѝ струваше да преглътне стоновете си, да присвие очи и да пререже като с нож пъпната връв. Но го направи. Стисна Бърт за ръката, докато ноктите ѝ оставиха отпечатъци по кожата му. После каза.

— Добре, Бърт. Да върви по дяволите!

— Ето това исках да чуя! Имаш мен, аз имам теб, нали? Да се натряскаме.

— Да, да се натряскаме.

Издание:

Автор: Джеймс М. Кейн

Заглавие: Милдред Пиърс

Преводач: Елена Кодинова

Година на превод: 2012

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Пергамент прес“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2012

Тип: роман

Националност: американска

Печатница: „Симолени“

Редактор: Силвия Йотова

Коректор: Филипа Колева

ISBN: 978-954-641-038-2

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/2112>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.